K KUMBJUWEIT

*tt *

DISPĂRUŢII

^^OIPJ

DIRK KURBJUWEIT

DISPĂRUŢII

Original: *Haarmann* (2020)

Traducere din limba germană de: ANDREEA ODOVICIUC

l

virtual-project.eu

LEBĂDA N E A G R Ă

202

1Capitolul 1

Mergea de o oră de-a lungul străzii Landstraße şi încă nu se iveau zorii zilei. Tânjea după lumină, însă îi era teamă să nu fie văzut. încă nu se întâlnise cu nimeni, doar un automobil îi ieşise în cale la un moment dat, iar el se ascunsese în spatele unui copac. Şoferul privea fix înainte, însoţitorul lui de pe scaunul din dreapta dormea, având capul rezemat de geamul lateral. Băiatul aşteptă până când zgomotele produse de maşină se stinseră, apoi ieşi de după copac şi merse mai departe. Se uită la ceas. Era

ora cinci şi jumătate, iar la şase şi cinci minute pleca trenul. Avea să îl prindă, era sigur de asta. Dacă nu cumva avea să îl prindă cineva pe el înainte. Privi în jur. Calmează-te, *îşi spuse el,* de ce te-ar urmări cineva, de ce te-ar căuta cineva? *Mama şi tata dormeau încă. La ora şase aveau să se trezească, iar la şase şi un sfert aveau să vină să îl trezească pe el. Asta era programul lor.*

Nu era ceasul lui, era ceasul tatălui său. Doar atât şterpelise, nimic mai mult. Banii erau ai lui, îi pusese deoparte. Nu erau mulţi, abia dacă îi mai rămăsese ceva, dar până la portul Bremerhaven aveau să îi ajungă. Ceasul avea să îl trimită înapoi tatălui său, imediat ce ajungea la destinaţie. Aşa stabilise de la bun început şi asta îi şi scrisese tatălui. „ O să primeşti ceasul înapoiscrisese el într-o scrisoare de rămas-bun, „ doar l-am împrumutat. O să ne revedem, îţi promit". Nimic mai mult. Nu putea să-şi dezvăluie destinaţia, restul aveau să îl afle în curând. Poate că avea să fie o alinare pentru ei.

Deodată auzi un trosnet, un huruit, un gâfâit. Tânărul tresări, scăpă valiza din mână şi înlemni, neştiind ce se întâmpla. O umbră trecu repede pe lângă el, o căprioară traversă strada. Apoi încă una. Doamne Dumnezeule, ce tare se speriase. Căprioarele goniră spre câmp, se adânciră în el, apoi se opriră în loc, se întoarseră şi acum se uitau la băiat. Creaturi proaste. Bătăile inimii i se liniştiră, îşi ridică valiza şi merse mai departe.

Ceva lumină pe cer în depărtare, o licărire gălbuie şi iată că se vedeau deja primele case din micul oraş. Doi călăreţi se apropiară de el din spate, domol, la pas, deci clar nu erau în urmărire. Îl salutară şi trecură pe lângă el.

îi era foame. Pornise la drum fără să ia micul dejun, fără să bea cafea.
Era şase fără un sfert când ajunse în oraş. Intră într-o brutărie, îşi cumpără trei sandvişuri, pe unul îl mancă imediat, din mers, dar celelalte două trebuiau să îi ajungă până în Hanovra. Acolo urma să aibă răgaz înainte să schimbe trenul şi avea să îşi permită o masă de prânz caldă, una mică, un cârnat şi o salată de cartofi. Oamenii pe care îi vedea în jur nu îi acordau atenţie, se grăbeau spre muncă, spre piaţă. Cu toate astea, îi era teamă că cineva îl va recunoaşte, va veni să îi vorbească. Dar nu se întâmplă asta. La şase fără cinci ajunse la gară. îşi cumpără un bilet de călătorie şi urcă în trenul de Hanovra.

Spre sfârşitul serii, după ce Miiller plecase deja de mult, iar pe holurile sediului de poliţie se instalase liniştea, bărbatul coborî în arhivă. Făcuse rost de chei cu permisiunea şefului de secţie, întrucât lucra adesea până noaptea târziu. Aprinse lumina, clac. Lahnstein privea acum şirurile de rafturi cu dosare, care mai subţiri, care mai stufoase. Un aer cu o textură unsuroasă, îmbibat cu vaporii emanaţi de bibliorafturi, mirosul hârtiei îngălbenite, al zilelor trecute.

Ceea ce căuta el erau dosare noi, nu îngălbenite, nu deteriorate de răsfoiri excesive. Luă şirurile de rafturi pe rând. începea de jos, îngenunchea, apoi se îndrepta lent până când trebuia să se întindă pentru a putea distinge ceva. Se mişca astfel spre

stânga, procedând la fel când ajungea pe partea cealaltă. în curând începură să-l doară genunchii şi îşi simţi gâtul înţepenit. Tuşi din cauza prafului.

Un prim dosar care părea să fie nou. îl scoase de pe raft şi îl deschise. Un criminal, soţia şi proprii copii. Puse dosarul la loc, după care continuă. La final, după două ore, găsi ceea ce căuta. Un dosar gol, carton strălucitor, nefolosit, aşezat sub litera J, dar asta nu însemna nimic. Probabil că mutaseră bibliorafturile, astfel încât să nu-şi poată da nimeni seama documentele cărui caz lipseau. Ceva în apropierea lui J - Lahnstein bănuia că un nume care începe cu o literă între G şi M.

încuie uşa de la arhivă, îşi luă pălăria şi paltonul şi merse spre casă, făcând, ca de obicei, un ocol pe la teatru, acolo unde aşteptau prostituaţii, în special băieţii numiţi „păpuşei". Puştanii ieşeau din umbrele copacilor, mergeau la braţ cu el, iar unii îi puneau uneori mâna între picioare. Lahnstein dădea la o parte mâna obraznică şi le zicea printre dinţi „ai grijă", un îndemn care pentru el avea dublu sens. Băieţii râdeau. El mergea mai departe, privindu-i cu colţul ochiului pe ceilalţi bărbaţi să vadă dacă cineva se comportă nefiresc. Dar ce era nefiresc aici în afară de faptul că toţi încercau să se comporte firesc? Spera la o întâmplare fericită, o sclipire de moment.

La scurt timp după miezul nopţii, ajunse la pensiunea unde era cazat, o clădire mare în care fuseseră închiriate trei încăperi. Momentan el era singurul oaspete. Pantofii jos, aşa era regula, după care merse în camera sa păşind pe parchetul văluros. în aşteptarea somnului, se temea de visul recurent. După o oră, adormi.

Trebuie să privească spre soare pentru că de acolo o să vină, să îl ia prin surprindere. Fiind mascaţi de lumină, poate să îi distingă abia târziu. Priveşte spre soare, priveşte în faţă, priveşte în jos unde ţăranii îşi lucrează câmpurile. Vite pe păşuni, un automobil pe un drum de ţară, sate, gospodării, oameni pe malul unui râu.

Soarele, fii atent la soare. Nimic. Ascultă atent. Motorul huruie regulat, vântul vâjâie, sunetele obişnuite. Totul e în regulă.

Priveşte spre locul din spate, unde stau Lissy şi August, August aşezat în poala lui Lissy. Lissy îi strigă ceva, dar el nu o înţelege. Ea îi face cu mâna, gesticulează. Lahnstein priveşte spre soare, dar nu e nimic acolo. Priveşte în jos, prin micuţa cameră de bombe a avionului şi vede o turlă de biserică, un heleşteu, case. Pace. Apoi însă i se poticneşte motorul, iar elicea începe să se învârtă din ce în ce mai încet.

Planează, alunecă în jos, se prăbuşesc, dar lent. Lahnstein se uită din când în când în spate. August a adormit, iar Lissy îl ţine strâns în braţe. îşi întoarce privirea înainte, caută un loc unde să poată ateriza. O câmpie plană, o stradă care să nu fie mărginită de copaci. Dar acolo sunt doar stânci, munţi şi râuri care se unduiesc prin defileuri, teren dur, arid. O aterizare forţată, nu mai există nicio altă posibilitate. Dar nu se ajunge la asta, se trezeşte înainte să atingă pământul sau să se facă ţăndări de un munte.

Lahnstein se trezi cu senzaţia că încă s-ar afla în zbor, dar vedea deja camera în care dormea, marginea patului, mica fereastră, dulapul strâmb, cârligele de pe perete de care erau agăţate lucrurile lui. Era treaz, dar se prăbuşea spre pământ. Ăsta era cel mai urât moment.

Apoi trecea. Stătea neclintit în pat, supravieţuise. Privi spre ceasul de pe noptieră. Şase şi jumătate dimineaţa. Lahnstein prefera ca visul acela să-l chinuie în miezul nopţii. Aşa putea să adoarmă la loc şi să se odihnească. Acum însă trebuia să poarte cu el toată ziua senzaţia de cădere şi prăbuşire. O
zi cu un alt băiat?

Ultimul fusese dat dispărut pe 27 octombrie 1923, înaintea lui fusese unul pe 25 octombrie, iar altul pe 12 octombrie. în septembrie fusese dat dispărut un băiat, în august unul, în iulie pauză, în iunie unul, în mai doi, în aprilie pauză, în martie unul. Primul dispăruse la data de 12 februarie 1923, Fritz Franke. Numele lor erau fixate adânc în mintea lui Lahnstein, în sufletul lui; îi cunoştea pe toţi.

Nu sesiza un ritm anume. Analizase intervalele, calculase, împărţise, formase grupuri, trasase linii, săgeţi. Nimic, niciun tipar. Cel mai mare interval dintre fapte, dacă într-adevăr exista aşa ceva, era de două luni, între 20 martie şi 23 mai, iar cel mai scurt era de două zile, la sfârşitul lunii octombrie. Zece băieţi, cu vârste între 13 şi 18 ani, dintre care patru aveau 16 ani, formau astfel grupul cel mai numeros. Heinz Brinkmann era ultimul deocamdată şi avea 13 ani. Lahnstein studiase ore întregi până şi vârstele victimelor, le asociase cu datele dispariţiilor. Niciun tipar.

Niciun cadavru, nici măcar unul. Pe lângă asta: nicio pistă.

Lahnstein se ridică din pat, clătinându-se uşor. încă nu aterizase complet. Şi dacă se terminase? Dacă nu ar mai dispărea niciun alt băiat? Atunci tot ar avea zece cazuri de elucidat. îşi pusese speranţele în următorul caz. Spera ca acesta să-i aducă o pistă, să-i ofere un cadavru, ceva de la care să poată să pornească. Un gând respingător, dar adevărat. Avea nevoie de un nou caz. Avea nevoie de un mort, avea nevoie de o crimă. Asta aştepta, ştia prea bine, deşi îşi spunea că nu e adevărat, că nu avea cum să fie adevărat. Totuşi, el nu era aşa. Spera că nu.

Trase cu urechea prin uşă, nu auzi nimic şi ieşi afară, apoi merse clătinat spre toaletă, fiind îmbrăcat încă în pijamale. întrucât nu avea nici cel mai mic indiciu despre cum se petrecuseră faptele, cine ar fi putut fi făptaşul, imaginaţia lui nu cunoştea limite. Putea şi trebuia să îşi imagineze orice: carnagii, porniri ucigaşe. Când se trezea cum se trezise astăzi, când mintea îi era atât de tulbure şi vulnerabilă, se transforma în Heinz Brinkmann în ultimele minute de viaţă. Era jupuit de viu şi ţipa în continuu în gândurile lui. Mai erau şi zile în care se transforma în făptaş, unul dintre ei. Cu un cuţit în mână. Dar de ce un cuţit? Doar nu ştiau nimic, absolut nimic.

Era vorba într-adevăr de crime? Uneori, în momente de optimism, avea îndoieli. Până la urmă, era vârsta la care băieţii, pur şi simplu, îşi luau tălpăşiţa spre America, spre Legiunea străină. Mulţi erau trişti din cauză că
războiul se terminase înainte ca ei să apuce să fie recrutaţi. De aceea erau în căutarea propriului lor război, călătoreau la Strasbourg, se înrolau, luptau în oarecare jungle şi deserturi. Era plauzibil.

Robert Lahnstein trase cu urechea prin uşa de la toaletă, nu auzi nimic. Deschise uşa şi dădu nas în nas cu figura de alcoolică a proprietăresei, care se furişase până în faţa băii şi îl aştepta în linişte. O rochie tip capot gri, papuci de casă gri.

— E totul în ordine?

— Da.

— Şi criminalul?

— în curând.

Trebui să o împingă uşor la o parte ca să se strecoare pe lângă ea, fiindcă femeia îi bloca drumul spre cameră.

Când apăsă clanţa în jos, proprietăreasa spuse în urma lui:

— S-a găsit carne de om.

Bărbatul se întoarse cu faţa spre ea.

— Unde?

— La hanul Wirtshaus Walterscheidt.

— Şi de unde ştiţi dumneavoastră că era carne de om?

— Era un ins acolo, care a trăit în Africa, şi el a spus că era sigur carne de om. A scuipat-o afară.

— Pot să vorbesc cu el?

— Nu-l cunosc. A plecat imediat, atât era de scârbit.

Aşa se întâmpla de fiecare dată. Isterie, zvonuri, dar niciodată nu se concretiza nimic, toţi auziseră ceva, dar nimeni nu ştia nimic.

— De ce ar vrea cineva să vândă carne de om? o întrebă Lahnstein pe proprietăreasă.

Femeia îşi coborî vocea:

— Aşa micşorează deficitele, menţin preţurile la un nivel acceptabil. Guvernul e în spate, berlinezii.

— Aiurea.

Lahnstein intră în cameră, închise uşa, se postă în faţa chiuvetei: în sfârşit era stabil pe picioare. Micul avion aterizase, era ţăndări, în orice caz părăsise văzduhul şi îl predase pe el pământului. Se spălă rapid, se rase în grabă. Privi în ochii de un albastru deschis, la chipul suplu, nasul şi urechile neremarcabile, ci mai degrabă gingaşe, care nu îi plăceau, şi la fruntea înaltă care, în schimb, îi plăcea. Piele deschisă la culoare, o aluniţă în partea
dreaptă, lângă nas.

Odată ajuns în cafenea, aruncă o privire în ziarul de dimineaţă. Un nou caz? Nu. Hitler, toţi scriau încă frenetic despre Hitler. Puciul din München, marşul de la Sala generalilor Feldherrnhalle. Cu nimeni altul decât Ludendorff. Tentativă eşuată. Hitler era în arest preventiv. *Ce bine!* gândi Lahnstein. De altfel, lumea l-ar fi învinovăţit pe el de organizarea puciului. Pentru că nu a fost în stare să elucideze seria de crime. Ţara era încordată. Sau doar el era încordat? *Linişteşte-te,* îşi spuse el.

Luă în mână un ziar regional, se retrase într-un colţ îndepărtat, după care comandă cafea şi ceva produse de patiserie. în secţiunea cu ştiri locale, căută rapoartele poliţiei. Bătăi, furturi, mărfuri de contrabandă confiscate, un viol. Auzise deja de asta cu o zi înainte. Făptaşul fusese purtat prin faţa biroului său din secţia de poliţie. Un bărbat de 50 de ani, care o atacase pe vecina lui în pivniţă. Femeia avea 41 de ani. Cazul nu îi oferea nicio pistă spre băieţii lui. Totuşi, intenţiona să se uite pe procesele verbale. Răsfoi înapoi la primele pagini şi citi totul despre tentativa de puci. Hermann Göring scăpase. Lahnstein îl întâlnise la un moment dat pe un aerodrom. Era considerat un as. Acum fusese dat în urmărire.

Lahnstein îşi puse pălăria, plăti şi, cu gulerul ridicat, plecă prin vânt şi ploaia uşoară. îşi ţinu pălăria strâns, merse grăbit pe alei, trecu pe lângă micile case gârbovite, asemenea unor oameni mult prea bătrâni. Clădirile stăteau strâmbe, de parcă s-ar fi sprijinit una de alta, afişând paiante, faţade decolorate, ici şi colo cartoane în loc de geamuri de sticlă, uneori şi sticlă opacă. Pavaj cu ciobituri şi valuri, un peisaj de piatră. Copitele cailor păcăneau agale, treceau căleşti cu mărfuri, uneori câte un automobil însoţit de claxoane furioase. Pietonii erau mai rapizi în toată această învălmăşeală, cei mai rapizi fiind băieţii care împărţeau ziare. Ei erau şi cei mai gălăgioşi. „Puci la München, Hitler în închisoare!" Dar nicio persoană dată dispărută. *Aveţi grijă,* gândi Lahnstein, *erau de vârsta voastră.* Până în prezent, printre victime nu se număra niciun băiat de ziare. Majoritatea erau muncitori, meşteşugari încă în ucenicie. Asta îi dădea de gândit: de ce nu fusese vorba de elevi de liceu, de ce nu copii din familii bogate? Să fie vorba de 175^? Probabil.

învălmăşeală pe podul îngust Leine-Brücke, miros de rufe prost spălate, de oameni care făceau baie cel mult o dată pe săptămână, miros de haine vechi, schimbate rar, spălate şi mai rar. Neplăcut, dar Lahnstein era îngăduitor. Perioada hiperinflaţiei nu era o perioadă a igienei. Lumea era prea săracă pentru a-şi cumpăra haine noi, prea distrasă ca să mai ţină cont de igienă, permanent preocupată să scape de banii vechi şi să-şi procure bani noi, mereu atentă la preţuri, pregătită să facă trocuri. îmbrăcămintea se dădea în schimbul alimentelor. Puteai mirosi asta. Lahnstein însuşi trecuse printr-o astfel de fază. Paltonul lui era uzat, dar nu ştia când ar trebui să-şi cumpere unul nou. De ceva timp, valoarea monetară se stabilizase. Intenţiona să mai aştepte.

Un bărbat îl izbi în umăr şi îl lovi destul de tare pentru că Lahnstein, adâncit în gânduri, nu-l văzuse venind spre el. Privi în jur, văzu un palton lung până în pământ, un spate îngust, o mânecă goală. Voia să-l ajungă din urmă pe bărbat, să-l ia la întrebări, dar nu o făcu. „Somme", avea să strige bărbatul, „Verdun, Isarco!" Astea erau cuvintele care explicau totul, care scuzau totul. Inclusiv în secţia de poliţie.

Lahnstein merse grăbit mai departe, de acum înainte ceva mai atent. Chibrituri, fulare, şosete, ţigări, vaze, cuţite, toate aceste obiecte îi fură oferite pe o distanţă scurtă, întinse spre el uneori fără niciun cuvânt, însoţite doar de o privire rugătoare. Se transformaseră într-un popor de negustori din pricina războiului. *Mai întâi eroi, acum*

negustori, gândi Lahnstein cu amărăciune. Nu cumpărase nimic, nici măcar ţigări, deşi stocul lui pentru ziua respectivă era la limită. Voia să meargă seara la magazinul de trabucuri. Oare datorită proprietarei? Se ruşină puţin din cauza acelui gând, întrucât Lissy încă stătea în avion. Marea, vântul, elicea apatică. Uneori Lissy arăta de parcă ar fi vrut să-i facă din mână, dar era prea slăbită pentru a-şi ridica braţul. August dormea.

Un cal urină lângă el, iar jetul puternic se izbi de pavaj şi îi stropi pantofii. Peste tot era mizerie de la cai, împrăştiată şi întinsă de ploaie. Cu cât se apropia mai mult de secţia de poliţie, cu atât mai mare îi era frica. Nu voia să fie aşteptat de un cuplu de părinţi, mamă şi tată, sau mai rău: de o văduvă al cărei fiu, care semăna atât de mult cu tatăl lui, dispăruse. Şi totuşi voia asta.

Nu era nimeni jos - uşurare. îi salută pe funcţionarii de la intrare, primi drept răspuns un salut indiferent, nu tocmai prietenos. Nimeni nu îl opri să îi spună că l-ar aştepta cineva. Biroul lui era gol. Bucurie şi dezamăgire. Merse la toaletă, luă hârtie din belşug şi îşi şterse pantofii până se făcură curaţi. Scuipă, lustrui până când fu mulţumit de strălucirea lor. Merse în birou, se aşeză pe scaun şi îşi căută de lucru luând în mână un dosar, apucând receptorul telefonului, astfel încât să nu se piardă în vârtejul propriilor sale gânduri.

August. Lissy. îşi aminti de momentul despărţirii din gara din Salzburg, după două săptămâni petrecute în comuna Irsee, la pensiunea Seehof. Lissy avea rude în sat. August împlinise jumătate de an. Era vară, dar ploua mult, iar Lahnstein avea trei săptămâni de concediu. Se plimbau în fiecare zi pe malul lacului, de-a lungul străzii, mai întâi cu spatele spre munţi, apoi cu faţa spre ei. Aşa hotărâseră, astfel încât să se poată bucura pe drumul de întoarcere şi să li se pară mai uşoară ultima porţiune. Munţii le aduceau bucurie amândurora. O excursie în localitatea Fuschl, o excursie la lacul Wolfgangsee. August stătea în cărucior, iar când începea să ţipe, Lahnstein îl lua de acolo şi îl ducea o vreme în braţe. Uneori făceau popas pe o câmpie şi Lissy alăpta copilul. Lahnstein se întindea atunci pe spate şi privea spre cerul imens.

Erau în vizită la fratele lui Lissy, care era fermier. Lahnstein mergea cu August în grajd, îi arăta animalele, dar, imediat ce mugea o vacă, August se speria şi dura un sfert de oră până să se liniştească din nou.

Din curte urcau pe un munte, pentru că acolo se afla o capelă frumoasă, după cum aflaseră de la fratele lui Lissy. Lui Lahnstein îi era greu să împingă căruciorul la deal, scotea zgomote ca de locomotivă, iar Lissy râdea. Seara stăteau în pat, cu copilul între ei. Se bucurau ori de câte ori descopereau o nouă trăsătură facială, ceva ce nu părea întâmplător, ci voit. Voiau să vadă progres, evoluţie. Un zâmbet din partea lui August şi Lahnstein înota într-o mare caldă de emoţii care până atunci îi fuseseră necunoscute; un simplu zâmbet eclipsa războiul, bombardamentele, spitalul militar. Făcea ca toate astea să dispară până când Lahnstein se trezea noaptea din somn şi era din nou război şi îi mai rămâneau douăsprezece zile, apoi opt, şase.

— Priveşti aşa de des spre cer, spunea Lissy.

Era adevărat, se uita după nori, după lumină, aprecia vremea ca vreme de zbor. Era favorabilă sau nu? Şi pentru cine anume?

— Coboară şi stai aici cu noi, îi spunea Lissy şi îi luă mâinile în ale ei.

Nu se certară în acest concediu, deşi camera era mică şi August ţipa mult. Uneori Lahnstein îşi dorea să fie afară, sus în văzduh, acolo unde îl aşteptau avioanele Sopwith Camels. Nu era ăsta un semn de înaltă trădare faţă de familia lui? Faptul că prefera lupta odioasă în locul familiei doar pentru că familia era uneori obositoare? Ruşine. Gândurile dispăreau.

Lissy vorbea mult despre viitor, de parcă deja lăsaseră prezentul în urmă. O locuinţă mai mare, trei copii, poate patru. Cariera lui în poliţie, moştenirile pe care aveau să le primească, o căsuţă. Toate păreau atât de certe pentru ea, fapte concrete din lumea de mâine. Zâmbea tot timpul. Uneori apărea un Sopwith dinspre soare şi se îndrepta spre el, el trăgea şi trăgea până când observa că Lissy îl ţine de mâinile încordate. „Şşş", zicea ea. Acelaşi şuierat suav îl ajuta pe August să adoarmă.

Plânseră amândoi în ultima seară. August dormea, iar ei stăteau întinşi în pat, cu trupurile încolăcite. îşi promiseră o revedere de Crăciun. Era deja septembrie. Lahnstein calculă în minte în câte misiuni de luptă ar trebui să zboare până atunci, însă numărul era prea mare ca să îl poată concepe. Se întrerupse şi nu îi spuse nimic lui Lissy. Dar, întrucât începuse să tremure, ea înţelese probabil ce era în mintea lui. Cuvântul „frică", cel mai interzis cuvânt dintre toate, îi vuia în cap. Şi-ar fi dorit atât de mult să îl poată rosti, întrucât asta ar fi putut să-i aducă alinare, dar aşa ceva era de neimaginat. Nimeni nu rostea acel cuvânt.

Nu mai făcură dragoste, cum se întâmplase în aproape fiecare noapte de până atunci. Se treziră când se trezi şi August, o dată la ora două, apoi din nou la patru şi jumătate. Lissy alăptă copilul, Lahnstein contemplă satisfacţia celor doi şi cochetă cu ideea de a rămâne aici, de a se ascunde în munţi până când prezentul avea să devină viitor. însă asta nu i-ar fi dăruit viaţa la care visa Lissy, ci doar o fugă eternă, un loc în închisoare sau un pluton de execuţie. Lissy şi August adormiseră, iar el stătea întins în pat, cu braţele încrucişate sub ceafă. Era aproape lună plină şi auzi un pleoscăit în lac, poate un peşte care sărise. Se treziră la ora cinci şi jumătate. Comandaseră în Salzburg o trăsură care îi luă şi îi duse la gară. Apoi stătură lângă vagonul în care el avea să se urce îndată, o ultimă îmbrăţişare, un sărut pe fruntea lui August. Lahnstein stătu la fereastră şi făcu din mână de mai multe ori, până când braţul îi obosi. Lissy îi făcu şi ea din mână, apoi îl ridică pe August în aer. Aceasta era ultima imagine cu ei pe care o păstra în minte, dar ea nu apărea niciodată în visele lui.

Lahnstein se sperie în momentul în care uşa se deschise brusc şi Müller intră în birou. Şi el era comisar, subordonat al lui Lahnstein.

— Bună dimineaţa! strigă Müller tare, vioi, ca în armată.

Lahnstein se întoarse spre el, afişând o figură de om treaz de-a binelea, cu ochii larg deschişi.

— Bună dimineaţa, spuse el monoton.

Müller era un tip mărunt, scund, avea un nas butucănos, ochi de un albastru prăfuit, barbişon alb şi păr alb, deşi abia trecuse de 30 de ani şi era ceva mai tânăr decât Lahnstein. Tannenberg, apoi Verdun. După război, făcuse rapid carieră. Până la sosirea lui Lahnstein, el condusese investigaţiile în acest caz, dar, dat fiind faptul că nu exista nicio pistă şi continuau să dispară băieţi, acum ocupa un rang secund după Lahnstein.

Müller se dezbrăcă de palton, deschise sertarul de la masa lui de scris şi scoase pistolul din el. Se aşeză, scoase afară magazia, lăsă gloanţele să cadă cu zgomot pe birou, apoi le introduse înapoi în magazie.

— E posibil, întrebă Lahnstein, ca din arhivă să lipsească anumite dosare?

— Nu ştiu, încă nu am simţit lipsa niciunuia, zise Müller.

— Avem cel puţin un dosar lipsă şi am impresia că nu e unul vechi.

— Aţi verificat arhiva? De ce?

— M-am uitat pe acolo ieri din nou. Nu vreau să omit nimic.

Müller ridică din umeri.

— N-am mai fost în arhivă de o veşnicie, spuse el. Mereu cer cuiva să îmi aducă dosarele.

— Era un dosar gol acolo, zise Lahnstein.

— Cu vremurile astea, n-o să dureze prea mult până se umple.

— Dar de ce ar pune cineva un dosar gol pe raft?

— Habar n-am. O să-mi spuneţi dumneavoastră?

— Ca să ascundă faptul că a scos de acolo un alt dosar.

Cineva bătu la uşă. Lahnstein tresări. Müller observă şi zâmbi.

— Poate aduce dosarul dispărut, zise el.

întors spre uşă, spuse apoi pe un ton dur:

— Intraţi!

Lahnstein fixă uşa cu privirea.

Un funcţionar, iar în urma lui un cuplu. *Numărul unsprezece?* gândi el, simţindu-se deopotrivă resemnat şi plin de speranţă. Nu-i plăcea această numerotare, însă colegii lui foloseau mereu numere când vorbeau despre băieţi, iar asta se infiltrase treptat şi în gândurile lui.

— Domnii vor să raporteze o persoană dispărută, zise funcţionarul.

— Un băiat? întrebă Müller.

— Adolf al nostru, răspunse femeia.

Lahnstein estimă că femeia se apropia de 40 de ani, însă, după război, anii de foamete şi gripa spaniolă, se înşela adesea cu privirea la vârsta oamenilor, mai ales a oamenilor simpli. Femeia purta un palton găurit peste o rochie lungă, iar bărbatul un costum greoi, jerpelit, din stofa neagră cu dungi şi puncte deschise la culoare. Aşchii. Un dulgher. Papuci grei, la fel şi în picioarele femeii. Amândoi erau slabi, traşi la faţă. Bărbatul o depăşea în înălţime pe soţia lui cu un cap şi ceva. Faţa lui era lată, a ei, mică. Fricâ în priviri. Femeia avea o sacoşă la ea.

Lahnstein îi ceru funcţionarului să aşeze două scaune în faţa mesei lui de scris şi îi invită pe cei doi să ia loc. Müller îşi înconjură biroul şi se sprijini de marginea din faţă. Lahnstein aşează o agendă pe masă şi luă în mână un pix.

— Numele dumneavoastră, vă rog!

— Hannappel, Jakop.

Accent renan.

— Din Köln?

— Düsseldorf.

— Marie.

— Tot Hannappel?

— Sunt soţia lui.

Către el:

— Sunteţi dulgher?

— Da.

— Ce vârstă are fiul dumneavoastră?

— 15 ani, spuse bărbatul.

— Născut pe 28 aprilie 1908, adăugă femeia. Dar imediat după miezul nopţii, poate doar un minut sau două după.

— De când a dispărut?

— De o săptămână nu am mai auzit nimic de el. în mod normal, primeam o scrisoare o dată la două zile. Ultimul lucru pe care ni l-a trimis a fost un pachet cu cârnaţi, de ziua Sfântului Martin.

— De ce un pachet cu cârnaţi?

Femeia ridică din umeri.

— Fiul dumneavoastră v-a trimis un pachet cu cârnaţi? Sau altcineva?

— Adolf, zise femeia, era scrisul lui.

Apoi suspină.

— Nu avem multe, spuse bărbatul.

— Voia să ne facă un bine, adăugă femeia.

— Ce era, întrebă Lahnstein, în pachetul cu cârnaţi?

— Cârnaţi, spuse bărbatul.

Müller rânji. Cuvintele acelea aveau să-şi facă drum pe culoarele secţiei de poliţie, asta era clar. *Dilema cârnaţilor*.

— Ştiu că erau cârnaţi în pachet, zise Lahnstein. Voiam să ştiu ce fel de cârnaţi, ce sortimente?

— Lebărvurst, parizer, sângerete, răspunse femeia.

— Sunt dubioşi în vreun fel cârnaţii?

— Nu, sunt buni la gust, spuse bărbatul.

— Aţi mâncat deja?

— Nişte sângereţi.

— Am înţeles.

— Avem la noi lebărvurstul, zise femeia. Nu ştiam cât o să dureze aici la secţie.
— Ne-am cumpărat jumătate de franzelă, spuse bărbatul. De la brutarul Dobbert.
Lahnstein se lăsă pe spate.
— în ordine, zise el, să începem cu începutul. Povestiţi-ne despre băiatul dumneavoastră.
— La începutul anului a avut o tuberculoză peritoneală, spuse femeia.
— O vreme a stat în sanatoriul Watersloh din Lippe, adăugă bărbatul.
— Dar acum e sănătos, continuă femeia. Asta dacă încă mai e în viaţă.
Suspină din nou.
— Are un loc de muncă? întrebă Lahnstein.
— în octombrie şi-a început ucenicia la văcarul-şef Rudolf Dehne, pe moşia văduvei Siirmann din Linsborn, lângă Lippe, spuse bărbatul. Adolf urma să devină grăjdar în stil elveţian.
— De ce nu dulgher?
— Şi-a început ucenicia ca dulgher, zise bărbatul cu tristeţe. Dar, după ce s-a îmbolnăvit de tuberculoză, ni s-a spus că meseria de dulgher este prea grea pentru băiat şi că ar trebui mai degrabă să rămână la ţară şi să îmbrăţişeze o meserie mai uşoară.
— E un băiat bun, spuse mama, harnic, ordonat şi bun cu părinţii lui.
— De aceea a şi trimis pachetul cu cârnaţi, completă Miiller pe fundal.
Lahnstein nu se uită la el, temându-se de privirea lui batjocoritoare.
— Ne puteţi da, întrebă Lahnstein, o bucată din lebărvurst?
Bărbatul şi femeia îl priviră uluiţi.
— Din lebărvurstul nostru? întrebă femeia.
— Doar o felie subţire.
Femeia se întoarse cu privirea spre soţul ei.
— Nu vrem să mâncăm cârnatul, spuse Lahnstein, vrem să îl examinăm.
— E bun, zise bărbatul.
— Nu vă contrazic. Totuşi, vă rog!
Femeia scotoci în sacoşă, scoase dinăuntru o hârtie unsuroasă, din care despachetă apoi un inel de lebărvurst. Bărbatul scoase un cuţit scurt dintr-un buzunar lateral al pantalonilor. Femeia se uită la masa de scris, neştiind unde ar trebui să pună cârnatul. Lahnstein împinse o agendă la o parte. Femeia întinse hârtia şi puse inelul fix în mijloc. Bărbatul se ridică şi tăie cârnatul în două în partea dinspre el. Marcă o felie groasă cu ajutorul cuţitului şi privi întrebător spre Lahnstein.
— Jumătate e suficient, spuse Lahnstein.
Bărbatul tăie o bucată mică şi i-o întinse.
— Puneţi-o, vă rog, înapoi pe hârtie, zise Lahnstein.
Femeia rupse un colţ de hârtie, puse bucata pe el, împachetă bucata mare de cârnat rămasă în restul de hârtie şi o îndesă în sacoşă.
— Şi pâine? întrebă ea.
— Pâine nu, spuse Lahnstein.

Femeia se aşează din nou pe scaun. Miiller rânjise în tot acest timp. *Comisarul Cârnat,* gândi Lahnstein, *asta o să-mi fie porecla.*

— Bine, zise el, să trecem mai departe. Fiul dumneavoastră se pregăteşte, aşadar, să devină grăjdar pe moşia văduvei... îşi verifică notiţele... Siirmann.

— Nu mai este acolo.

— Păi tocmai a început în octombrie.

— Dar văduva Siirmann nu-l mai vrea.

— De ce nu?

Bărbatul îşi privi soţia.

— Văduva Siirmann zice că Adolf e un băiat simpatic, dar...

— Dar ce?

Linişte. încă se simţea mirosul de lebărvurst.

— Avea un pistol, spuse tatăl.

— Un pistol?

— Doar comuniştii au pistoale, aşa zice văduva Siirmann, adăugă femeia.

— Ştiaţi că fiul dumneavoastră are un pistol? întrebă Lahnstein.

— Noi n-am văzut niciodată vreun pistol, spuse femeia.

— Poate că nici nu e adevărat ce zice văduva Siirmann, interveni bărbatul.

— Deşi e o femeie bună şi destoinică, zise femeia. Bărbatul ei a pierit în război.

— Şi Adolf al dumneavoastră? Chiar e comunist?

Bărbatul îl privi nedumerit.

— Steaguri roşii?

— în camera lui? Nu.

— Cărţi de-ale lui Karl Marx?

O privire întrebătoare din partea amândurora.

— E posibil ca băiatul dumneavoastră să fi fugit în Rusia, în Uniunea Sovietică? întrebă Miiller. La ceilalţi comunişti?

— De ce ar face aşa ceva?

— Ca să primească de acolo comenzi pentru rebeliuni.

— Ce rebeliuni?

Amândoi de veniră şi mai temători.

— Bine, bine, zise Lahnstein. Trebuie, pur şi simplu, să luăm în considerare orice variantă.

— Au dispărut aşa de mulţi băieţi, spuse femeia. Ne este teamă pentru fiul nostru. O să-l găsiţi? Ultima oară a fost aici, în Hanovra.

— De unde ştiţi asta?

— Trebuia să meargă la Wenger, asociaţia văcarilor din strada BallhofstraEe, şi să se intereseze de un loc de muncă bun.

— A ajuns acolo?

— Nu.

— Deci nu ştiţi nici dacă a ajuns în Hanovra.

— Aşa e. Nu ştim, spuse femeia.
— Aţi observat ceva neobişnuit la fiul dumneavoastră în ultima vreme? întrebă Lahnstein.
— Nimic, răspunse femeia, era ca de obicei.
— Nimic, răspunse bărbatul.
— Trebuie să vă mai întreb ceva, spuse Lahnstein. Nu mi-o luaţi în nume de rău. E un soi de întrebare de rutină. Nu vreau să vă jignesc în niciun fel.
Miiller ridică o sprânceană. Soţii Hannappel îşi îndreptară spatele, de parcă aşteptau întrebarea decisivă la un examen cu un profesor sever. Privirea mai atentă, mai supusă.
— Ştiţi dacă Adolf are vreo prietenă?
— A, asta, spuse femeia uşurată. Nu, e prea tânăr pentru aşa ceva. Şi e cuviincios.
— Are vreun... prieten?
— Normal, răspunse tatăl. Erwin, Kurt şi încă vreo câţiva. Adolf e un băiat îndrăgit.
— Ce vreau să ştiu e, spuse Lahnstein cu precauţie, dacă Erwin sau Kurt îi sunt... dragi?
— Cred că da, spuse femeia.
Lahnstein privi în podea când întrebă:
— Asta înseamnă şi că uneori poate... s-au sărutat?
Nu auzi nimic, niciun răspuns. îşi ridică privirea, dând peste ochii întrebători. Müller îi făcu un semn să înceteze.
— Să se sărute? Băieţii? întrebă mama.
— Vorbiţi de perversiuni? întrebă tatăl ameninţător.
Se ridică în picioare, la fel şi femeia.
— Calmaţi-vă, zise Müller şi înainta spre ei. Nu asta vrea să spună colegul meu. Noi trebuie să investigăm în toate direcţiile, iar acum ştim că în cazul lui Adolf nu poate fi vorba de aşa ceva. Asta ne-a fost clar de la bun început. Ni-l puteţi descrie pe fiul dumneavoastră? Apoi puteţi pleca.
— Am adus o fotografie cu el, zise femeia.
O scoase din sacoşă şi i-o înmână lui Müller.
— Foarte bine, spuse Müller. Ştiţi cu ce era îmbrăcat ultima oară fiul dumneavoastră?
— Avea nişte pantaloni bufanţi aşa frumoşi, zise mama, pantaloni bufanţi maro, nu se despărţea deloc de ei, şi cizme din piele de viţel, un pulover albastru, bretele. îşi luase cu el cufărul de călătorie.
— El însuşi l-a făcut, adăugă tatăl, când lucra cu mine în atelier. Era... este atât de talentat. Păcat că nu poate să devină dulgher.
— Luase cu el şi cumpăna, spuse mama.
— Poate că încă vrea să devină dulgher, zise tatăl. Poate de aceea şi-a luat tălpăşiţa, cu tot cu cumpănă, ca să poată să devină dulgher chiar dacă i s-a spus că nu poate să o facă.

— Din cauza tuberculozei peritoneale, spuse femeia. Abia în septembrie a ieşit din sanatoriu.
— Poate că e în America, zise bărbatul. Acolo e nevoie de dulgheri.
— Vă mulţumesc frumos! spuse Müller şi dădu mâna cu amândoi. Puteţi să îi lăsaţi funcţionarului de afară adresa dumneavoastră. O să vă contactăm noi.
— O să-l găsiţi?
— Sunt convins. Ne-aţi dat nişte date atât de exacte.
Lahnstein se ridică şi îi întinse o mână femeii în semn de rămas-bun. Ea îl privi ca pe un păcătos. Soţul ei se întoarse brusc cu spatele şi se grăbi spre uşă, fără a-i oferi lui Lahnstein măcar o privire.
— Chiar nu ştiam că sunteţi aşa de înnebunit după lebărvurst, zise Miiller după ce soţii plecaseră.
— Sunteţi amuzant.
— Mersi! Dar ce vreţi să faceţi cu cârnatul?
— Vreau ca Schackwitz să îl examineze.
— Credeţi că băiatul a încercat să-şi otrăvească părinţii? Ziceau că nu au păţit nimic de la sângereţi.
— Am auzit zvonuri cum că ar circula carne de om prin zonă.
Miiller îl privi stupefiat, apoi râse, râse zgomotos. Lahnstein deschise furios agenda de pe biroul său şi se holbă înăuntru.
— îmi cer scuze, hârâi Miiller, dar n-aş fi crezut că înghiţiţi gogoşile astea.
— Deci le-aţi auzit şi dumneavoastră?
— Le aud de mult timp, cel puţin din ultimul an de război, când era lipsă de carne. Şi după aceea le-am auzit mult mai des. Se zicea că francezii şi britanicii primeau, de fapt, carnea de vită şi de porc, iar germanii trebuiau să mănânce carne de om. Prostii.
— Nici eu nu cred, spuse Lahnstein oarecum sfios, dar tot consider că Schackwitz ar trebui să analizeze lebărvurstul. Pot să văd poza?
Văzu un băiat cu privirea serioasă, obosită, cu faţa lată - semăna cu tatăl lui. Părea nesigur în faţa camerei, fotografiat în timp ce căuta o expresie potrivită; un chip surprins la trecerea de la o expresie la următoarea, cu ochii deschişi doar parţial şi gura strâmbă.
— Pistolul e interesant, zise el, şi faptul că ar putea fi comunist.
— Interesant, da. Dar poate un copil să fie comunist?
Un copil poate să fie comunist, în orice caz un copil în vârstă de 15 ani. Lahnstein îi văzuse aruncând pietre în urmă cu trei ani şi jumătate, în timpul războiului civil din regiunea Ruhr, îi văzuse cu puşti. Văzuse un băiat murind, împuşcat la o demonstraţie, ţinând steagul roşu în mână.
— Poate că e o reacţie la puciul din München, spuse Lahnstein.
— Dar ceilalţi băieţi au dispărut înainte să aibă loc tentativa de puci.
— Ştiu, zise Lahnstein. Dar nu ştim dacă e vorba de acelaşi făptaş. Nici măcar nu ştim dacă în spatele fiecărui dispărut e vorba de o faptă. Dar aici, cu Adolf Hannappel,

avem un indiciu, o pistă. Poate că era comunist, băiatul avea totuşi un pistol. Politica şi violenţa se întrepătrund, uşor-uşor, la noi în ţară. Ştiţi cât de mulţi naţional-socialişti sunt în Hanovra?

— Probabil câteva sute.

— Dacă îmi permiteţi să întreb... Nu cumva sunteţi unul dintre ei?

— în niciun caz.

Lahnstein îl crezu. Miiller clar nu era democrat, dar părea mai degrabă monarhist.

— Oricum, zise Miiller, e un punct de plecare.

— Sunteţi de acord cu ipoteza mea?

— Are ceva promiţător.

— E prima oară când nu mă contraziceţi, spuse Lahnstein.

Era încrezător. Avea un indiciu care îl trimitea în direcţia la care se gândise deja de mult timp. 175 părea foarte probabil, însă acea supoziţie nu dusese nicăieri până în prezent. Nu era posibil ca această crimă în serie - dacă chiar era vorba despre aşa ceva - să aibă de-a face cu vremurile în care trăiau, cu războiul şi urmările lui? Petrecuseră patru ani din viaţă într-un abator gigantic, văzuseră zilnic cum erau sacrificaţi oameni şi fuseseră ei înşişi făptaşii acelor sacrificii zilnice. Ce mai contau 11 crime în comparaţie cu salva unei mitraliere, cu comanda ce declanşa un foc de artilerie cu grenade, cu bombele lansate din aeronave? în ţara aceea locuiau milioane de criminali în serie, experimentaţi. El trebuia să îl găsească pe cel care pur şi simplu continuase, care nu renunţase la antrenamentele zilnice cu care se obişnuise în cei patru ani de război.

De fapt, problema lui, gândi Lahnstein cu amărăciune, era că el nu era unul dintre acei criminali în serie de vreme ce avea trecute în cont doar două lansări în care lovise o aeronavă cu două locuri şi una cu un loc, provocând trei morţi. Asta dacă nu cumva cei din aeronave supravieţuiseră prăbuşirii. De aceea îi era greu lui Lahnstein. Nu exista varianta să fi omorât prea mult, ci doar prea puţin.

întrucât atât de mulţi bărbaţi fuseseră soldaţi, nu era suficient ca cineva să fi fost soldat pentru a fi adăugat pe lista lui de suspecţi. Ar fi ieşit o listă interminabilă. De aceea, imediat după preluarea postului din Hanovra, Lahnstein studiase rapoartele despre procesele crimelor de război din Leipzig, cazurile bărbaţilor care măcelăriseră civili în Belgia sau executaseră prizonieri în alte regiuni fără a primi astfel de ordine. Căutase acolo indivizi din Hanovra, dar nu găsise niciunul care să corespundă aşteptărilor lui.

Politica era şi ea un posibil motiv. O politică brutalizată ca urmare a războiului. Revoluţia, contrarevoluţia, crimele, Liebknecht[121], Luxemburg[111], Eisner[141], Landauer-^, Erzberger-^[1], Rathenau[m], tentativa de puci din
München.

— Nu cumva aproape toţi dispăruţii sunt muncitori sau meseriaşi? îl întrebă Lahnstein pe Müller.

— Ba da.

— Poate că toţi erau comunişti.

— în dosare nu apare nimic legat de aşa ceva. Ceea ce nu e neapărat relevant.
— Simpatizanţii ăştia ai lui Hitler sunt cei mai mari duşmani ai comuniştilor, nu-i aşa?
— Cred că da.
— Chemaţi-i pe toţi oamenii disponibili la mine în birou, într-un sfert de oră.
— Desigur!
— Şi vă rog să vă interesaţi de dosarul dispărut.
Cinci poliţişti se adunară în biroul lui Lahnstein.
— De ce doar cinci? întrebă el.
— Versailles, spuse Müller.
Când era lipsă de oameni - şi mereu era lipsă de oameni - toată lumea de aici dădea vina pe tratatul de pace. Aliaţii le impuseseră germanilor anumite limitări privind armata şi poliţia, întrucât plecaseră de la premisa că un poliţist înarmat putea să se transforme oricând în soldat. Era posibil însă ca Müller să fi folosit cuvântul Versailles ca pretext. Lahnstein nu verificase încă secţia de poliţie, iar Müller nu părea prea interesat să îi ofere explicaţii.
Lahnstein ceru o ţigară de la Müller şi le prezentă oamenilor săi cazul Adolf Hannappel, înaintând şi supoziţia că băiatul ar fi fost omorât sau răpit de oamenii lui Hitler.
— Dar ăştia sunt doar o adunătură de aiuriţi, spuse Kleinitz.
— Nu contează, zise Lahnstein.
împărţi sarcini fiecăruia, urmând ca discuţia cu văduva Sürmann să o poarte el însuşi.
— NSDAP-ul[1]^ vrea să organizeze o demonstraţie în Hanovra săptămâna viitoare, spuse un bărbat al cărui nume încă nu fusese reţinut de Lahnstein.
— De ce? întrebă el.
— Din cauza chestiunii din München. Pentru că Hitler e în arest preventiv.
— Vom merge cu toţii acolo, spuse Lahnstein. Apoi îi lăsă pe oameni să plece.
Spre seară se afla în faţa magazinului de tabac, ţinând deja mâna pe clanţa uşii, însă apoi se îndepărtă de el şi îşi cumpără cinci ţigări de la unul din băieţii de pe stradă.
— Mergi acasă acum, îi spuse el băiatului, e întuneric deja.
Bărbatul se trezi la ora şapte seara. De ce dormise aşa de mult? Intenţionase doar să se întindă puţin, să se odihnească, să se liniştească. Cearşaful era jilav. Transpirase? Nu, începuse toamna, iar astfel, din cauza ploii şi a râului din apropiere, camera lui nu mai era niciodată uscată. Era întuneric, avea chef să iasă afară, chef de companie, de cafeneaua Café Kópcke, apoi de gară sau poate totuşi nu. Trebuia să facă ordine, să facă curat, încă mai erau pete de sânge pe duşumea. Camera, pur şi simplu, nu era potrivită pentru o astfel de muncă. Voia să-şi caute o nouă locuinţă, dar asta era ieftină, iar afacerea nu mergea chiar aşa de bine. Preţurile scădeau.
Ar fi avut nevoie de o încăpere placată cu faianţă, ca într-o măcelărie adevărată. Atunci ar fi fost suficientă o simplă spălare. Scândurile în schimb trebuiau frecate o veşnicie, iar în crăpături se prindea sânge la care nu mai reuşea să ajungă defel. Să se

scoale din pat? Mai rămase întins. încă puţin. Mai nou îl îngrijora şi comerţul cu haine. Cererea de haine folosite scădea, în magazine erau tot mai multe produse noi. Oamenilor le mergea mai bine, doar un pic mai bine, dar în afacerea lui asta se observa imediat. împinse cuvertura la o parte, se sculă din pat, merse la fereastra din spate şi privi afară. Zări lămpile caselor de vizavi, primul pătrar de lună. Suficientă lumină pentru a vedea, dar prea puţină pentru a fi recunoscut.

Umplu o găleată cu apă, adăugă nişte pulbere, îngenunche pe podea, şterse şi iar şterse. Mişcări rapide, puternice, rutină. Dórchen avea să vină a doua zi pentru a face curăţenie, dar nu trebuia să vadă sângele. Deja îl turnase o dată. în fine, o iertase pentru asta. Prostia ei rămăsese fără urmări. Carne de om? Ce întrebare stupidă. Ce poliţist nerod. Carne de cal, spusese el, oamenii sunt ahtiaţi după carne de cal, avea el nişte surse. Nu cumva voia şi poliţistul nişte carne de cal... da, voia.

Podeaua era curată, pe cât posibil. Mai rămăseseră câteva pete. Se încălţă, deschise uşa firidei, scoase găleata afară, o acoperi cu un prosop, îşi puse în cap pălăria unsuroasă şi îşi părăsi locuinţa. Mers rapid, capul plecat. Un muncitor ca mulţi alţii. Se grăbi de-a lungul rândului de case până ajunse la capătul acestuia, acolo unde se afla micul parc cu acces la râul Leine. în timpul zilei se jucau copiii aici, uneori vedea câte o pereche de îndrăgostiţi, dar oamenii ăştia erau prea ocupaţi ca să fie interesaţi de un om cu o găleată. Merse pe mal, ascultă un timp gâlgâitul apei, apoi trase prosopul la o parte şi aruncă oasele în Leine cu mişcări apatice, ca şi când ar fi hrănit raţele. Când găleata se goli, bărbatul îngenunche şi o spălă până nu mai rămase nicio urmă de sânge. Mâinile i se răciră de la apa rece. Apoi merse mulţumit spre casă, să se

împrospăteze şi să îşi schimbe hainele. Seara putea să înceapă

.Capitolul 2

Vânturile din Dunedin veneau de la Polul Sud. Băiatul ştia asta. îi povestise Craig. Vânturi reci, glaciale, care îţi biciuiau chipul asemenea unor palme. Vânt pălmuitor. Ţinuse minte această expresie. Nu mai ştia de ce venise Craig în satul lor. Trebuie să fi fost cu puţin timp după încheierea războiului. Un bărbat din Noua Zeelandă, de foarte departe. Craig poposise acolo pentru câteva zile, locuise în casa preotului şi vorbea germana într-un mod foarte bizar, cu propoziţii răsucite, dar putea să spună „vânt pălmuitor". De fapt „vântpălmuitorrr". Preotul îl adusese cu el la ore, iar Craig povestise de Dunedin, un oraş situat la mare, pe Insula de Sud a Noii Zeelande, atât de aproape de Antarctica, încât de acolo se putuse urmări cu binoclul întrecerea dintre Scott şi Amundsen. Se făcuse linişte în clasă. Până atunci se hliziseră cu toţii pe seama acestui bărbat ciudat, iar acum: Scott contra Amundsen. Şi acest Craig urmărise totul. îl crezuseră până când bărbatul rânjise şi spusese că de la Dunedin până la Polul Sud sunt câteva mii de mile, dar, chiar şi aşa, în oraş se simt vânturile pălmuitoare. Şi mai spusese că erau pinguini în Dunedin. De atunci, băiatul simţise un jind, iar de fiecare dată când avea nevoie de un obiectiv, acela era cu siguranţă Dunedin.

Era plin la clasa a treia: tineri breslaşi, ţărănci, mame cu copii mici, nimeni cunoscut - din fericire. Linişte. Se auzea doar huruitul vagonului, uneori fluierul locomotivei. Privi la ceas. încă două ore până la Hanovra. Acolo trebuia să fie atent. Poate că telegrafiaseră către Hanovra un anunţ cu persoanele dispărute. Dispărut, asta era el acum, cu siguranţă. Oare ce gândeau mama şi tata în momentul acela? Se frecă la ochi. Nici măcar o lacrimă. Privi în jur. Nimeni nu avea grija lui.

Nu avea el nicio vină că atelierul de tâmplărie, în care lucra acum în al treilea an de ucenicie, fusese însărcinat să se ocupe de noile rânduri de bănci din biserică. Sau că în fiecare dimineaţă urca în grabă micul deal ce ducea spre biserică şi spre casa parohială, pentru ca mai apoi, împreună cu calfa, să scoată afară vechile rânduri de bănci şubrede, uzate şi la fel de tocitele bănci pentru picioare, urmând ca după aceea să monteze noile rânduri de bănci şi noile bănci pentru picioare, împreună cu calfa şi cu maistrul. Asta dură câteva zile, iar deja din a doua zi sosi acolo Monika, fiica preotului, care urmărea lucrările. Era cea mai tânără din şase surori, cam de vârsta lui, aproape 17 ani.

Locomotiva şuieră, frână brusc, iar băiatul se prăbuşi de pe banca lui de lemn peste pasagerii care stăteau pe banca de lemn de vizavi, zbură în braţele lor cu tot cu vecinii lui de bancă, apoi trenul se opri. Cineva ţipa, copiii plângeau. Ajunsese chircit în poala unui bărbat mai în vârstă, îşi reveni apoi în fire, aşa cum făceau şi ceilalţi, frecându-şi

membrele lovite şi cerându-şi scuze jenaţi, mai ales bărbaţii care aterizaseră peste câte o femeie. Trenul oprise în câmp. în jur erau pajişti, vaci.

— Pot să vă deranjez puţin? Sunt mama numărului trei.

Lahnstein auzi aceste propoziţii în timp ce urca scările spre biroul său, cufundat în gânduri, astfel încât nu o văzuse pe femeie. îşi scotoci rapid în creier:

Numărul unu: Fritz Franke, născut pe 31 octombrie 1906, dispărut la data de 12 februarie 1923, elev, fiu al unui hangiu.

Numărul doi: Wilhelm Schulze, născut pe 31 august 1906, dispărut la data de 20 martie 1923, ucenic de copist.

Numărul trei: Richard Schiefer, născut pe 7 august 1907, dispărut la data de 23 mai 1923, elev la liceul Bismarck.

— Doamna Schiefer?

— Da, acesta e numele meu în afara secţiei de poliţie. Femeia îi zâmbi cu amărăciune. Avea în jur de 40 de ani, era plinuţă, relativ înaltă, deci masivă, cu un cap rotund şi păr şaten închis. Purta un palton maro închis, cizme maro închis noi, nu jerpelite.

— Păi, dacă înţeleg eu bine, i-aţi numerotat pe dispăruţi, spuse ea. Dar încă le ştiţi numele. Asta mă bucură.

Femeia îi întinse mâna. Lahnstein o scutură uşor.

— Lahnstein, zise el.

— Sunteţi noul-venit, de aceea am vrut să vorbesc cu dumneavoastră.

Părinţii numărului trei erau consideraţi agasanţi. Dăduseră anunţuri de căutare în ziare şi angajaseră un detectiv să le găsească fiul, fără a obţine însă rezultate.

— Nu e chiar adevărat că vorbim despre cei dispăruţi folosindu-ne doar de numere, spuse Lahnstein.

Femeia făcu un semn defensiv cu mâna, apoi se opri.

— Ba da, zise ea, şi asta mă deranjează. Vreţi să ştiţi de ce?

— Desigur!

— Pot să vă invit la o cafea în cafeneaua de vizavi?

— Putem să bem o cafea şi în biroul meu.

— Aş vrea să vă vorbesc între patru ochi, în orice caz fără să fie şi comisarul Miiller de faţă.

în cafenea, femeia spuse că e trist, bineînţeles, când un copil, care unora le lipseşte atât de mult, nu reprezintă decât un număr pentru alţii. Lahnstein scutură din cap, iar femeia puse o mână pe braţul lui.

— Staţi liniştit. Dumneavoastră nu gândiţi astfel, vă cred, dar ceilalţi da.

Femeia purta o rochie neagră. îi zise că mai mult decât insulta de a fi mama unui număr dispărut o exasperează altceva. Primind numărul trei, fiul ei intrase într-un şir, era doar un caz din multe altele comparabile, asemănătoare, parte dintr-o serie, motiv pentru care cazul Richard Schiefer era abordat ca toate celelalte cazuri. Adică se căuta un criminal în serie care să îi aibă pe conştiinţă pe toţi băieţii. Sau nici

nu se căuta cum trebuie, întrucât se credea că băieţii au emigrat ori s-au înrolat în Legiunea străină, aşadar, toţi băieţii. Dar, mai zise ea, asta era o greşeală, o greşeală gravă care împiedica elucidarea cazului fiului ei.

— Fiul meu nu are ce căuta în seria aceasta, spuse femeia.

— De ce sunteţi aşa de sigură?

Ea îi vorbi apoi despre originea celorlalţi băieţi, bazându-se pe ceea ce urmărise în ziare. Fii de meşteşugari, de muncitori, oameni din pătura de jos a societăţii, parţial hoinari, indivizi dubioşi, suspecţi. Nu ştia de ce dispăruseră acei băieţi, dar ştia sigur de ce nu dispăruse Richard.

— Richard al meu nu şi-a luat tălpăşiţa, spuse ea vehement.

Era convinsă că băiatul nu se dusese în America, nici în Legiunea străină. Nu avea niciun motiv să facă asta. îi plăcea să locuiască cu părinţii lui, îi plăcea să meargă la şcoală, era un elev bun, excelent, avea doar cele mai bune note, mai ales la chimie, desigur, adăugă ea cu un zâmbet fin. Asta voia să studieze. Neapărat. La fel ca tatăl lui. Părinţii lui urmau să prepare medicamente, dar Richard... Richard avea să inventeze medicamente. Existau aşa de multe boli pentru care nu se cunoştea niciun remediu, era un domeniu de lucru vast pentru un tânăr talentat în Germania, tocmai aici, alături de cei mai buni chimişti ai lumii: Emil Fischer, Adolf von Baeyer, Eduard Buchner, Wilhelm Ostwald, Otto Wallach, Richard Martin
Willstâtter, Fritz Haber, Walther Hermann Themst, toţi laureaţi ai Premiului Nobel, iar la un moment dat Richard Schiefer avea să fie mai întâi angajat al IG Farben şi apoi să câştige Premiul Nobel pentru chimie. Femeia părea fericită, ca şi când tabloul pe care şi-l pictase în minte devenise deja realitate.

— Cu astfel de perspective nu pleacă nimeni în America, nu se duce de bunăvoie în război. Richard avea să se căsătorească, să aibă copii, nepoţi.

Lahnstein credea că femeia o să înceapă să plângă, dar nu plânse.

— Şi acum Richard e în aceeaşi serie cu băieţii ăştia, dintre care majoritatea sunt nişte puşlamale, dacă mă întrebaţi pe mine.

— Asta n-am de unde să ştiu, zise Lahnstein.

— Desigur, vă rog să mă scuzaţi. Mi-e indiferent, de fapt, ce e cu băieţii ăştia, pe mine mă interesează fiul meu. Vreţi să ştiţi care e teoria mea?

— Neapărat!

— Jaf cu asasinat. Băiatul meu purta un ceas scump, cadou de la bunicul lui. Era îmbrăcat cu haine bune. Ştiţi şi dumneavoastră ce înseamnă asta în vremurile noastre.

— Absolut.

— Vedeţi? Dar nimeni nu urmează pista asta. Având în vedere că jaful cu asasinat nu intră în discuţie în cazul celorlalţi băieţi, se ratează şansa de a elucida moartea fiului meu.

Lahnstein îşi aminti de un detaliu din dosarul Schiefer. Detectivul privat aflase că Richard fusese observat la gara principală, purtând o discuţie cu un negustor de vechituri pe nume Franz Hormann. Poliţia nu găsise însă niciun negustor cu acest nume.

— Vă gândiţi la Franz Hormann? întrebă Lahnstein.
— El sau altcineva. Nu ştiu. Poliţia trebuie să afle asta. Dar nu o face. Acest Miiller este incredibil de dificil. „Facem ce putem, facem ce putem". Da, dar ce puteţi face? Acum vă întreb pe dumneavoastră: ce puteţi face?
— Indiciul privind jaful cu asasinat este foarte preţios pentru mine, spuse Lahnstein. Va promit că mă voi ocupa de asta.
Chipul femeii se lumină puţin, dar se întunecă imediat la loc. Lahnstein îşi dădu seama că femeia mai auzise asta de multe ori. Dădu aprobator din cap.
— Nu vreau să vă promit prea multe...
— Tocmai aţi spus: „vă promit..."
— Mă voi ocupa de asta.
— Uneori îl văd, zise ea. Când trece pe lângă mine un băiat cam de vârsta lui, de înălţimea lui, atunci mă întorc după el pentru că mă gândesc că ar
putea fi băiatul meu. Sau când văd un ulster maro... Purta un ulster maro în ziua în care a fost ucis.
— Nu ştim dacă a fost ucis.
— Pentru mine a fost, spuse ea cu luciditate. Nu a fugit, aşa că nu mai rămâne altă variantă decât să fi fost ucis.
Femeia îl privi cu o urmă de dezaprobare.
O *femeie obişnuită să i se facă dreptate,* gândi Lahnstein.
— E implicat politic?
— Ce vreţi să spuneţi?
— Avea... vreo simpatie pentru un partid politic? Pentru comunişti?
— Pentru numele lui Dumnezeu. Avea alte lucruri în cap, lucruri mai importante. în niciun caz comunişti.
— Ar trebui să mă întorc la secţie de-acum, zise Lahnstein. Am o şedinţă.
— Vă rog să elucidaţi acest caz, căci altfel n-o să ne găsim liniştea. Şi gândiţi-vă la jaful cu asasinat, asta e singura explicaţie. Ceilalţi băieţi sunt alte cazuri. Dar vă rog să nu credeţi că avem ceva împotriva acestor oameni. Mai vin la noi în farmacie, nu suntem meschini când e vorba de necazuri. Credeţi-mă!
Când se întoarse la secţia de poliţie, Lahnstein se gândi la visul pe care îl avusese în tinereţe, un vis de a zbura, care începuse în Berlin în timpul unei vizite făcute unchiului său, sau poate mai degrabă verişoarei sale, Wilma. Tânărul Lahnstein auzise că Orville Wright venise cu aeroplanul lui în oraş. îl deşurubase în America, îl împachetase în lăzi, îl îmbarcase pe un vapor care traversa Atlanticul şi îl trimisese la Berlin. Acum era acolo, iar Wright voia să zboare peste câmpul Tempelhofer Feld în căutarea unui nou record. Lahnstein trebuia neapărat să fie prezent. O luă şi pe Wilma cu el.
Până atunci, verişoara lui îl luase peste tot cu ea. îi arătase oraşul, opera, Poarta Brandenburg, castelul în care locuia împăratul. Merseseră la lacurile Wannsee şi Krummen Lanke. Wilma era sfidătoare, nu aşa de blândă şi graţioasă cum o păstrase

Lahnstein în amintiri. Poate că se schimbase radical în ultimii doi ani, poate că el o idealizase astfel încât să poată avea vise frumoase cu ea. Totuşi era o bună tovarăşă de drum pentru astfel de plimbări, deşteaptă şi educată, iar temperamentul ei îi ajuta să avanseze rapid prin oraş şi să găsească locuri în cafenele deşi acestea păreau pline până la refuz. O frunte înaltă, codiţe. Fata avea 16 ani, Lahnstein, 18.

Amândoi fură surprinşi să vadă cât de plin era metroul spre Tempelhof, cât de mulţi oameni năvăleau spre câmp, catralioane întregi. Veniseră să-l vadă pe acest american, despre care se ştia că, împreună cu fratele său, întreprinsese cu succes tentative de zbor motorizat. Opt minute în aer, zece minute. Lahnstein citise cu fascinaţie şi entuziasm articolele din ziare. Sorbise din priviri fotografia granulată în care nu se putea vedea mare lucru din aeroplan. Dar era în aer, plutea. Faptul că aşa ceva era posibil... Zepelinele zburau de mult, dar erau atât de gigante şi greoaie, încât nu-ţi făcea nicio plăcere să le priveşti. Aici nu zbura omul, aici zbura o maşinărie monstruoasă.

Lahnstein văzu un zepelin în Berlin, dirijat de însuşi contele Zeppelin la invitaţia împăratului. Orville Wright era deja în oraş şi stătea în tribună alături de împărat în momentul în care contele îşi coborî uşor vârful trabucului uriaş, ca şi când ar face o plecăciune cu acesta. Lahnstein nu a fost impresionat. Doar aeroplanele fine, delicate ale fraţilor Wright şi ale altora, cu aripile lor înguste şi carcasele subţiri, doar ele îl transformau pe om în tovarăşul păsărilor. Cu zepelinul ar fi fost doar un intrus disproporţionat într- un mediu căruia nu îi aparţinea.

De când citise articolele din ziare, îl măcina un jind de care nu se putea scutura. Trebuia să ajungă şi el acolo sus, trebuia să planeze prin văzduh ca un pescăruş, ca un cocor, ca un şorecar.

Oamenii stăteau înghesuiţi pe Tempelhofer Feld, erau peste o sută de mii. Lahnstein era dezamăgit că nu reuşea să ajungă mai aproape de maşinărie. Vedea bine doar turnul de lemn în formă de piramidă, despre care ştia că adăposteşte construcţia ce avea să catapulteze avionul în aer. Aeronava o vedea doar neclar lângă turn, lipită de sol, iar în jurul ei stăteau câţiva oameni mărunţi. îi era teamă că s-ar putea anula startul din cauza unor probleme tehnice sau a unei indispoziţii subite a pilotului. Privi spre cer. Câţiva nori pe fundal albastru. Niciun pericol. Deodată se făcu linişte, vocile se stinseră, râsetele încetară, nu se mai auziră observaţiile acelea în stil berlinez, cu privire la care Lahnstein îşi dădea cu greu seama dacă sunt spuse în batjocură sau în serios. Era linişte totală, doar un zbârnâit uşor ajungea la urechile lui Lahnstein. Wilma îşi puse o mână pe antebraţul lui. Lahnstein se ridică pe vârfurile picioarelor şi se strădui să ajungă cu privirea la aeroplanul dinspre care părea să perceapă un uşor tremur. Nu mai vedea nimic, întrucât şi ceilalţi bărbaţi se întindeau, copiii erau ridicaţi în sus, pe umeri; apoi, aeroplanul fraţilor Wright îşi făcu apariţia deodată, se înălţă uşor în câmpul vizual al lui Lahnstein, se ridică deasupra capurilor şi pălăriilor şi spectatorilor aflaţi în faţa lui, deasupra copiilor cocoţaţi pe umerii taţilor, deasupra coamelor copacilor şi a faţadelor caselor de la marginea câmpului, după care ajunse să fie înconjurat doar de albastru; zbura acolo sus, pe cer, ca şi când acolo era casa lui. Lahnstein era copleşit, era

impresionat de acea maşinărie cu aspect atât de fragil şi de acea siluetă măruntă care stătea în carcasa rigidă. O pasăre mare cu un schelet uşor. O duzină de ture făcu Orville Wright pe deasupra secţiunii închise din Tempelhofer Feld - stătu în aer 19 minute. Lahnstein însuşi cronometrase totul şi sperase, după fiecare minut încheiat, ca Wright să mai fenteze gravitaţia încă un minut şi încă unul şi încă unul...

Tânărul îşi făcu drum spre Tempelhofer Feld şi în zilele următoare. De verişoara lui se descotorosise pentru că prezenţa ei îl lega de pământ mai mult decât şi-ar fi dorit el în acele minute în care Orville Wright făcea rotaţii în văzduh. Poate că se şi simţea penibil în extazul lui faţă de americanul zburător, pe care îl ovaţiona şi căruia îi făcea din mână până glasul îi răguşea şi mâna începea să îi tremure. 39 de minute, acesta fu în cele din urmă recordul berlinez al lui Orville Wright, omul văzduhului. Apoi plecă din oraş, iar Lahnstein începu să se furişeze în biserici, suia scările şi treptele din turnuri până în vârf pentru ca măcar de acolo să poată vedea Berlinul aşa cum îl văzuse şi Orville Wright, chiar dacă asta era doar o mică alinare, întrucât Lahnstein stătea neclintit pe podea, alături de clopotul uriaş, nu se clătina, nu plutea.

Cum pot să devin piloţi îşi întrebă el tatăl imediat ce se întoarse la Bochum, dar acesta râse doar. Cu toţii râseră, inclusiv Lissy, pe care o cunoscuse mai târziu, în mai 1914. Apoi izbucni războiul, iar Lissy fu uşurată că Lahnstein nu era obligat să meargă pe front, de vreme ce era indispensabil acasă în calitate de poliţist. Şi Lahnstein fu iniţial uşurat, până când realiză că acel război se desfăşura şi în aer şi că războiul era şansa lui de a deveni pilot. Se certă cu Lissy pentru că ea nu voia să accepte nevoia lui de a se apropia de cer, chiar dacă era periculos acolo sus, şi că Lahnstein ar fi fost dispus să rişte o viaţă împreună cu ea ca să îşi satisfacă jindul după văzduh. Se certară, scene oribile, nedemne de ei doi. Lissy pleca în goană, se întorcea, ţipa la el, îi bătea cu pumnul în piept, dar el nu se lăsă întors de la ideea de a se înscrie din proprie iniţiativă în rândul piloţilor de luptă. A fost acceptat. în primăvara anului 1916 începu instruirea.

Acum era aici, jos, nu-l mai atrăgea niciun jind spre nori, însă Lissy rămăsese acolo sus, cu August, amândoi zburând în continuare în noapte. Nici măcar nu putea să îşi spună că urma să zboare spre ei, să îi recupereze şi să îi aducă înapoi pe pământ. Nu avea să se mai urce niciodată într-un aeroplan, era sigur de asta. Nu era în stare să facă aşa ceva.

Se trezi din visare. Stătea deja la biroul lui, oarecum consternat. îşi derulă în minte lista celor dispăruţi, astfel încât să se ancoreze din nou în realitate. O memora adesea ca nu cumva să uite nume sau date din ea.

Numărul patru: Hans Sonnenfeld, născut pe 1 iunie 1904, dispărut la sfârşitul lunii mai 1923, muncitor în fabrică, fiul unui comerciant.

Numărul cinci: Ernst Ehrenberg, născut pe 30 septembrie 1909, dispărut la data de 23 iunie 1923, elev, fiul unui cizmar.

Numărul şase: Heinrich Struft, născut pe 23 iulie 1905, dispărut la data de 24 august 1923, asistent într-un birou, fiul unui dulgher.

Numărul şapte: Richard Graf, născut pe 13 februarie 1906, dispărut la sfârşitul lunii septembrie 1923, şomer, fiul unui muncitor ocazional.

Numărul opt: Wilhelm Erdner, născut pe 4 februarie 1907, dispărut la data de 12 octombrie 1923, muncitor, fiul unui lăcătuş.

Numărul nouă: Hermann Wolf, născut pe 9 iunie 1908, dispărut la data de 24 sau 25 octombrie 1923, şomer, fiul unui lăcătuş.

Numărul zece: Heinz Brinkmann, născut pe 20 octombrie 1910, dispărut la data de 27 octombrie 1923, elev, fiul unui văduve.

Numărul unsprezece: Adolf Hannappel, născut pe... Lahnstein se poticni, se strădui să-şi aducă aminte data, dar nu reuşi, aşa că se uită pe listă.

...28 aprilie 1908, dispărut de Ziua Sfântului Martin 1923, ucenic de tâmplar, fiul unui dulgher.

Două zile fără un nou dispărut. Era uşurat. După discuţia cu soţii Hannappel, se îngrozise la gândul că ar putea să se declanşeze un şuvoi: în fiecare zi un băiat mort. Dar de ce doar unul? Doi, trei, patru. Orice era posibil. O coadă lungă în faţa secţiei de poliţie, pe casa scării, îmbulzeală la uşa biroului său, în biroul său, părinţi nervoşi, disperaţi, care ţipă, urlă, îl imploră. „Unde este băiatul meu? Aduceţi-mi băiatul înapoi!" El era vinovat pentru că nu putea să rezolve cazul acela, cazurile acelea. Miiller rânjea cu un aer de superioritate. Lahnstein vedea toate astea în faţa ochilor. în camera lui, în cafenea, în biroul lui. Chipuri contorsionate, braţe fluturate în aer, mâini care încercau să îl apuce. Auzea ţipetele, rugăminţile lor. *Calm,* îşi spunea el, *calmează-te. Până acum a dispărut o singură persoană de când eşti tu pe post. Şi ai o pistă, poţi face ceva. înainte să vii tu, nu s-a făcut nimic atât de mult timp.*

Când veni Miiller în birou, Lahnstein îl întrebă dacă s-a gândit vreodată la posibilitatea unui jaf cu asasinat.

— Ah, mama numărului trei. Aţi avut o întâlnire plăcută cu dumneaei?

— Având în vedere subiectul, nu aş folosi cuvântul „plăcut".

— Femeia crede că băiatul ei ar fi mai bun decât ceilalţi.

— Trebuie să se împace cu pierderea suferită.

— Asta trebuie să facă toate mamele pe care le-am văzut aici. Dar nu se comportă ca ea.

Lahnstein întrerupse discuţia şi întrebă la arhivă dacă există vreun dosar cu numele Franz Hormann. Negativ. Se îndreptă apoi spre ferma văduvei Siirmann pe bancheta unui Mercedes condus de un poliţist gras. Tăcere în maşină. Drum drept, câmpuri goale, tufişuri, ici-colo câte un pom. Din când în când, Lahnstein surprindea în oglinda retrovizoare câte o privire sceptică, dispreţuitoare. Era acea privire pe care o cunoştea din secţia de poliţie. O privire adresată străinului care venise la Hanovra pentru a le arăta localnicilor cum trebuie făcute lucrurile, dar până acum nu rezolvase nimic. încă mai dispăreau băieţi. în lebărvurst se găsise un singur soi de carne: porc. Râsete pe holurile secţiei de poliţie, care se domoleau ori de câte ori Lahnstein se apropia.

Ferma era mai degrabă o moşie, chiar dacă nu includea un castel, însă la capătul unui drum prunduit lung, curbat, aştepta un conac din cărămidă, ale cărui dimensiuni sugerau mândrie şi bogăţie, dar care era totuşi lipsit de pompă sau înfloriturі. Aici era vorba de muncă, nu de tihnă asigurată prin moşteniri. O servitoare cu îmbrăcăminte ţărănească îl conduse pe Lahnstein în camera de zi, oarecum întunecată din cauza draperiilor grele care acopereau ferestrele pe jumătate. Văduva Siirmann stătea într-un fotoliu cu aripi, în care probabil că înainte stătuse bărbatul ei, gândi Lahnstein. Avea în jur de 40 de ani. O femeie elegantă, nu soţia unui ţăran, ci mai întâi soţia unui moşier, devenită acum ea însăşi stăpână de moşie. Purta o fustă lungă, neagră şi o bluză neagră cu gâtul înalt, iar în păr avea o panglică din mătase neagră. Se ridică, dar nu veni spre Lahnstein. El a fost cel care se îndreptă spre ea şi îi întinse mâna.

— Comisar Lahnstein, zise el. îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat cu soţul dumneavoastră.

Cuvintele fură însoţite de o notă de stângăcie. Se aşezară amândoi, iar servitoarea le aduse ceai.

Femeia îi spuse cu mândrie că bărbatul ei fusese maior de rezervă şi se înrolase imediat, încă din luna august. După câteva zile, căzuse în Belgia.

— îmi pare rău! spuse Lahnstein din nou.

— Şi dumneavoastră?

— Pilot staţionat în Verdun.

Verdun era un cuvânt care impresiona. Lahnstein spera să încheie astfel discuţia. în zadar.

— Lansări?

— Nouă.

„Două" nu era un cuvânt pe care să fi putut să-l rostească într-un astfel de context. Richthofen avea 80, Udet, 62; Goring, 22; Immelmann, 15, deşi britanicii îl doborâseră deja pe 16 iunie. Mulţi cunoşteau numerele acestea. Lahnstein putea doar să spere că văduva nu avea în minte lista completă. Unii o aveau. Majoritatea oamenilor însă ştia doar cine a avut 20 de lansări sau mai multe, eventual zece sau mai multe. De aceea, nouă era numărul ideal pentru el: cel mai mare posibil, dar, în acelaşi timp, totuşi mic, din păcate.

Văduva îl privi cu desconsiderare, rămânând tăcută.

Lahnstein schimbă subiectul, vorbindu-i de Adolf Hannappel, care fusese într-adevăr prins cu un pistol. Văduva îi relată că văcarul-şef îl văzuse exersând tragerea la ţintă pe un câmp. Când fusese chestionat de văcarul-şef, Hannappel nu voise să spună de unde făcuse rost de pistol sau de ce deţinea un pistol. Lahnstein vru să ştie de ce presupusese văduva că Adolf Hannappel ar fi comunist.

— Comuniştii vor să provoace dezastre, de aceea şi au pistoale, îi spuse văduva.

— Adolf Hannappel era membru al Partidului Comunist?

— Asta nu ştiu. Nu am vorbit niciodată cu el.

— Şi atunci cum aţi ajuns la concluzia că ar fi fost comunist?

— Din cauza pistolului.
Femeia se aştepta ca revoluţia să se reverse mai devreme sau mai târziu din Rusia spre Germania şi ca fermierii să fie astfel asupriţi sau desproprietăriţi. Credea că simpatizanţii comunismului primeau arme din Rusia şi îşi făceau provizii până când Moscova avea să emită ordinul de atac. Mai întâi aveau să le sară la beregată moşierilor, de asta era sigură. La fel ca în Rusia.
— Nu înţeleg de ce le lăsaţi mână liberă comuniştilor, zise ea.
Servitoarea veni şi turnă din nou ceai în ceştile de porţelan Meissen.
Pereţii erau împodobiţi cu capete de cerbi şi porci mistreţi, coarne de cerb, alături un dulap cu arme, bine dotat. Fotolii de piele greoaie. Miros de trabuc. *Cine fuma aici?*
— Atât timp cât nu încalcă legea... spuse Lahnstein.
— Absurditatea vremurilor noastre, zise femeia, este că îi pedepsim pe cei care ne încalcă legile, dar le lăsăm mână liberă celor care vor să ne desfiinţeze aceleaşi legi.
— Dacă ar fi aleşi comuniştii, replică el, ar putea desfiinţa legile în mod legal şi le-ar putea înlocui cu altele noi.
— Şi dumneavoastră sunteţi comunist?
Femeia avea ochi albaştri şi păr blond-roşcat. îl privea batjocoritor, ca şi când remarca ei fusese amuzantă. Poate că nu putea să-şi imagineze un poliţist comunist.
— Nu sunt comunist, răspunse Lahnstein.
— Ştiu, zise ea.
— Există naţional-socialişti aici? întrebă el.
— Printre oamenii mei? Nu, nu cred. Pe de altă parte: cine ştie oare ce înseamnă naţional-socialist?
— Simpatizant al lui Hitler.
— Şi pe teritoriul Saxoniei Inferioare s-a auzit de tentativa de puci de la München. Dar ce vor oamenii ăştia?
— O altă orânduire.
— Şi cine nu vrea asta?
Lahnstein puse ceaşca de ceai jos şi se ridică.
— Pot să îl interoghez şi pe văcarul-şef?
— Desigur! îl găsiţi în grajd.
Văduva îl conduse pe Lahnstein la uşă.
— Aveţi grijă cu comuniştii, zise ea în semn de rămas-bun. Nu sunt atât de inofensivi pe cât credeţi poate dumneavoastră. Eu cred că Hannappel a intrat într-o grupare clandestină cu tot cu pistolul lui. La un moment dat o să se întoarcă şi o să înceapă să împuşte. Eu o să fiu aici, dumneavoastră probabil că nu.
Lahnstein află de la văcarul-şef că unul dintre văcari, Jens Sieversen, în vârstă de 20 de ani, dispăruse cu două zile înainte de puciul din München. Văcarul-şef credea că tânărul era naţional-socialist. Sieversen nu putea să-l suporte de niciun fel pe Hannappel, însă văcarul-şef nu ştia din ce motiv.

— Credeţi că este posibil ca acest Sieversen să fie responsabil pentru dispariţia lui Hannappel? întrebă Lahnstein.

— Cred mai degrabă că Sieversen a plecat la München şi că, după tentativa de puci, s-a dat la fund.

— E posibil, dar, chiar şi aşa, putea să-l omoare şi pe Hannappel. Din mânie, ca să se răzbune.

Văcarul-şef ridică din umeri.

— Se poate, zise el.

Lahnstein se întoarse mulţumit la Hanovra. Ipoteza nu îi fusese infirmată, ci dimpotrivă, chiar fusese confirmată în oarecare măsură. în orice caz, aşa puteau fi interpretate lucrurile dacă chiar voiai. Şi el chiar voia.

Stând pe bancheta din spate a automobilului, închise ochii astfel încât şoferul să nu i se poată adresa. Mintea îi zbură la Yorkshire, la dealurile, păşunile şi câmpurile verzi. Petrecuse acolo mai mult de un an, îi scrisese scrisori lui Lissy, aşteptase scrisori de la ea. Locuiau în barăci, fiind lăsaţi de capul lor în mare parte a timpului. Uneori veneau oameni din Comitetul Internaţional al Crucii Roşii să se asigure că prizonierii erau trataţi bine. Şi chiar erau trataţi bine. Lumea li se adresa cu *Sir*, le spunea *please* şi *thank you*... Nu asta era problema. Problema era dorul şi o problemă erau şi unii germani, nu britanicii.

Barăcile erau într-o stare acceptabilă, la fel şi latrinele. Mâncarea nu avea gust, dar era suficientă. Uneori li se aduceau ziare britanice, iar unii ofiţeri, care stăpâneau engleza la perfecţie, le citeau cu voce tare celorlalţi, traducând simultan. Astfel ştiau, în mare, cum decurgea războiul, chiar dacă porneau de la premisa că jurnaliştii britanici promovau propaganda guvernului britanic. Până în ultima clipă, prizonierii fuseseră mai optimişti decât permiteau relatările.

Nici măcar nu era plictiseală prea mare acolo, în niciun caz nu mai mare decât într-un sfârşit de săptămână fără planuri, însă problema era că aveau parte de asta în fiecare zi. în cercurile lor, oamenii aveau o educaţie bogată. Aproape toţi puteau să ţină prezentări pe diverse teme: medicii puteau vorbi despre stadiul medicinei moderne, pionierii, despre stadiul tehnicii. Pentru istorie, filosof ie, literatură şi muzică se formaseră cercuri care se întruneau în mod regulat. O trupă de teatru, un cor. Lahnstein făcea parte din cercurile pentru filosofie şi literatură şi juca rolul lui Karl Moor în piesa *Hoţii* a lui Friedrich Schiller.

Câteodată cerul era brăzdat de câte un avion. Lahnstein auzea huruitul, se uita puţin în sus, după care ameţea. îşi muta apoi privirea şi intra într-o baracă.

Lissy îi scria două scrisori pe săptămână, dar ele nu soseau cu regularitate. Uneori aştepta în zadar o lună întreagă, apoi soseau câte trei scrisori deodată. Din când în când, primea scrisorile într-o ordine greşită şi trebuia să citească pe sărite pentru că Lissy pornea de la ceva ce îi împărtăşise în scrisoarea anterioară. Sau citea în scrisorile întârziate despre lucruri depăşite. Nu îl deranja. Avea nevoie de cuvintele acelea pentru

că veneau de la ea. Şi-aşa cronologia nu juca niciun rol în lagărul acela, întrucât toate zilele semănau între ele.

Scrisorile îi aduceau mereu un sentiment de dezamăgire. Lissy îi descria viaţa ei de zi cu zi în mod fluent şi plăcut, la fel şi viaţa cu August, dar nu fusese niciodată pricepută în a-şi exprima sentimentele - o slăbiciune a ei resimţită şi în comunicarea orală. Săruturi, îmbrăţişări, acesta era modul ei de a-şi arăta iubirea şi nu se zgârcea defel în acea privinţă, însă doar rareori exprima în cuvinte ceea ce simţea. Lahnstein nu ducea lipsă de nimic atât timp cât Lissy îl îmbrăţişa imediat ce îi apărea în cale, iar asta se întâmpla des în mica ei locuinţă din Bochum. Uneori, Lissy îl săruta pe stradă când i se părea că nu îi vede nimeni. Lui îi era puţin teamă că ar putea fi surprinşi în timpul sărutului de cineva care apare deodată de după colţ, dar savura aceste dovezi de tandreţe.

în lagăr ar fi avut nevoie de cuvinte, astfel încât să fie convins de iubirea ei, dar acele cuvinte nu ajungeau la el. Lissy îşi descria viaţa de zi cu zi, care devenise mai grea în decursul anului 1918, făcând referire la lipsa de produse, în special de alimente. Scria despre dificultăţile cu care se confrunta la cumpărături într-un mod amuzant, glumeţ. Câteodată Lahnstein nu se putea abţine să nu râdă, însă, odată ajuns la finalul scrisorii, era mereu trist pentru că nu găsise nicăieri cuvântul „iubire" sau „dor". Dacă i-ar fi scris măcar ceva de săruturi sau îmbrăţişări, dacă ar fi pus, aşadar, în cuvinte acele dovezi de tandreţe specifice ei, n-ar fi fost neapărat acelaşi lucru, dar totuşi ar fi ajutat. Nu apărea nimic de acest fel.

Medita, cugeta îndelung la asta - şi aşa avea timp destul în lagăr - dar nu îndrăznea să o întrebe ceva pe Lissy sau să îi ceară să fie mai afectuoasă în scrisori. Un alt bărbat? Indiferenţă? Nu era plauzibil, dată fiind frecvenţa scrisorilor. Lahnstein era în top printre destinatarii plicurilor ajunse în lagăr de la soţii. îi mai scriau şi tatăl şi mama lui, în rest - nimeni. Alţii primeau scrisori de la prieteni, copii şi alte rude. Pe măsură ce lunile treceau, Lahnstein era tot mai deznădăjduit. Tânjea după scrisorile lui Lissy, dar în acelaşi timp îi era teamă că va fi dezamăgit imediat ce le va avea în mâini. Cu atât mai mult creştea în el dorinţa de a o vedea, de a fi îmbrăţişat şi sărutat de ea.

Cei mai mulţi ofiţeri rămăseseră fideli împăratului, unii dintre ei erau chiar fanatici. Lahnstein păstra distanţa faţă de aceştia, întrucât ei credeau că vor ieşi victorioşi din război şi se întreceau în a născoci scenarii privind soarta celor care se presupunea că au îngreunat drumul spre victorie şi se făceau vinovaţi de prelungirea războiului: comuniştii, social-democraţii, evreii, pacifiştii, mişeii. în cazul unora dintre ei se ajungea până la genocid, însă cei mai blânzi se pronunţau în favoarea lagărelor de reeducare sau a exilului forţat.

Printre prizonierii din lagăr nu erau comunişti. în schimb, exista un grup al social-democraţilor majoritari, cărora li se alăturase şi Lahnstein. înainte de război nu fusese interesat de politică, era mai mult sau mai puţin de acord cu forma de organizare în care se născuse. împăratul i se părea de-a dreptul jenant, dar nu pusese niciodată la îndoială faptul că originile acestuia îi justificau dreptul de a domni asupra Germaniei. în

spitalul militar ajunsese să aibă altfel de gânduri, devenise democrat, considerând că împăratul nu avea niciun drept să lase mare parte a poporului său să se prăpădească într-un măcel zadarnic. în lagărul din Yorkshire devenise apoi social-democrat, pentru că cineva trebuia să se ocupe de popor, iar dacă împăratul nu putea sau nu voia să facă asta, germanii nu se mai puteau baza decât pe Partidul Social- Democrat SPD.

Din grupul lor făcea parte şi Franz, un locotenent major care luptase la Isarco într-o companie de mitraliere. Franz Hartwig din comuna Emskirchen, în vârstă de 24 ani, cu degerături la picioare căpătate în Tirol. îi lipseau două degete de la piciorul stâng. Lahnstein şi Franz făceau plimbări împreună de-a lungul gardului, zece, douăsprezece runde, şi nu oboseau niciodată să povestească despre vieţile lor. După jumătate de an, Lahnstein avea uneori impresia că trăise şi el viaţa lui Franz, atât de multe ştia despre el. îşi aşezară paturile de campanie unul lângă altul, astfel încât să poată discuta şi seara, uneori până târziu în noapte. Lahnstein îi destăinui lui Franz ce îi lipsea în scrisorile lui Lissy, dar acesta îl linişti. „Nu e vorba de un alt bărbat", îi zise el. De altfel, scrisorile ei ar fi fost reci, ori ele nu erau aşa. Lahnstein îi citea cu voce tare pasaje lui Franz şi îi arăta poze cu Lissy şi August. Despre August scria cu căldură şi afecţiune, dar nu menţiona cuvântul „iubire". „Aşa e ea", îi spuse Franz. Se observa din scrisorile ei cât de obositoare era viaţa cu un sugar, Lissy fiind singură în Bochum, în timp ce familia ei se afla departe, în Irrsee. Despre părinţii lui Lahnstein scria pe un ton mai degrabă neprietenos.

Franz nu avea nici soţie, nici copii. Scrisorile pe care le primea veneau de la mama şi tatăl lui, de la fraţi şi prieteni.

într-o noapte de vară, pe când stăteau întinşi sub cerul înstelat discutând, între ei se lăsă deodată o tăcere care dură un timp, până când Franz se apropie de Lahnstein şi spuse o propoziţie simplă:

— Dacă mă ajuţi, te ajut şi eu.

Lahnstein înţelese ce voia să spună. în ultimele nopţi, între ei apăruse o atmosferă ciudată, un soi de sentimentalism stânjenitor când stăteau întinşi unul lângă altul şi discutau. Lahnstein dăduse la o parte şi alungase din minte gândurile trezite în acele momente, însă acum atârnau în aer cele şapte cuvinte care cereau un răspuns, o reacţie.

— E mai uşor dacă închizi ochii, zise Franz.

Lahnstein închise ochii şi se gândi la Lissy. După scurt timp, Franz îi ţinu gura închisă, destul de strâns şi violent, ca şi când i-ar fi pus o botniţă. Lahnstein şi-ar fi dorit să sară în sus şi să fugă după aceea, însă acceptase acel târg, iar acum era îndatorat şi suficient de prusac încât să îşi îndeplinească datoria. Ţinu ochii închişi în timp ce îl „ajută" pe Franz şi, după puţin timp, reuşi să depăşească momentul. îşi încheiară nasturii de la şliţ printr-un gest simultan şi se ridicară de jos în acelaşi timp.

— Mergi tu mai întâi, eu mai aştept un pic, zise Franz.

Lahnstein şovăi, neştiind dacă ar trebui să spună ceva, apoi plecă fără să spună nimic şi fără să îl privească pe Franz. După aceea, stând întins pe patul său de campanie, se gândi la Lissy şi August oarecum forţat şi s-a prefăcut că doarme când

Franz se apropie şi se întinse în pat. Unii ofiţeri sforăiau. Deşi Franz ajunse să respire regulat destul de curând, Lahnstein avu nevoie de un timp până să adoarmă.

Câteva zile, cei doi se feriră unul de altul, îşi evitară privirile, apoi îşi reluară plimbările şi discuţiile. Franz juca rolul tatălui în piesa „Hoţii".

Se întâmplase şi nu se mai putea schimba nimic. Fusese un instinct ce nu putea fi ignorat, nu-i aşa? Totuşi, lui Lahnstein îi era ruşine de ce făcuse. Şi- ar fi dorit să îi scrie lui Lissy despre asta, să apeleze la înţelegerea ei şi să îi explice că era vorba despre cu totul altceva decât ceea ce trăise şi savurase cu ea, dar nu îi scrisese nimic. Niciun cuvânt. Franz juca un rol important în scrisorile adresate lui Lissy, dar nu şi acest rol pe care Lahnstein nu ştia cum să îl numească.

— La secţie sau acasă? întrebă şoferul.

Lahnstein tresări, trezit din gânduri, începu să perceapă oraşul, străzile pe care mergeau şi care încă îi erau străine. Nicio mină, niciun furnal. îi era dor de regiunea Ruhr, deşi acum francezii domneau acolo.

— La secţie, zise el.

Odată ajuns acolo, emise un ordin de urmărire pentru Jens Sieversen. Apoi plecă acasă.

A doua zi merseră la gara principală cu două automobile, şase oameni, toţi înarmaţi, dar relaxaţi. Nu voiau să intervină, ci doar să observe mersul lucrurilor. Era ora zece dimineaţa, o zi clară, rece. Ambele automobile opriră în piaţa din faţa gării, unde întâlniră forfota obişnuită: oameni sosind, plecând. Şi aici se făceau schimburi, trocuri. Lahnstein era dezamăgit că nu distingea nimic diferit de ceea ce se putea vedea acolo şi în alte zile: bărbaţi cu pălării, paltoane, femei în îmbrăcăminte ţărănească purtând baticuri, trăsuri, câteva automobile. Se aplecă în spaţiul din faţa scaunului şi îşi şterse pantofii cu batista.

Când privi din nou pe geam, tabloul de afară se schimbă subit. în partea dreaptă a centrului pieţei, oamenii erau mai apropiaţi unii de alţii, mişcările erau mai structurate, lăsând să se observe tendinţa clară a mulţimii de a se îndrepta spre acel loc din dreapta centrului.

— Coborâm, zise Lahnstein.

Şoferii rămaseră în maşini, ceilalţi se împrăştiară în piaţă, apropiindu-se din toate direcţiile de noul nucleu. Patru bărbaţi cu mersul apăsat. Intenţia nu era să nu iasă în evidenţă ca poliţişti, aşa le transmisese Lahnstein. Dimpotrivă, trebuiau să fie recunoscuţi, astfel încât prezenţa lor să schimbe ceva, să provoace nişte reacţii. Lahnstein voia să adune frânturi, să vadă priviri, gesturi, voia să audă ceva. Voia să-i tulbure pe cei de acolo, căuta indicii şi nu cheia spre rezolvarea cazurilor sale. Avea să mai dureze ceva
timp până să ajungă acolo. Era convins de asta.

Era uimit de acei oameni. Până atunci nu avea cine ştie ce idee despre cum ar trebui să fie un naţional-socialist. Cunoştea chipul lui Hitler doar din ziare, avea în faţă imaginea lui Goring. La asta se adăugau pozele de la tentativa de puci, în care nu se

puteau distinge însă prea multe. Goring încă nu fusese găsit. Statul nu lucra bine şi asta era o problemă. Dar nu cumva era valabil lucrul ăsta cu atât mai mult în privinţa Hanovrei, în privinţa lui?

Erau bărbaţi ca oricare alţii de pe stradă, din magazine, din regiune. Erau o parte a mulţimii din piaţa gării, nimic mai mult. Lahnstein nu se aştepta la asta de la nişte oameni care făceau parte dintr-un partid ce organizase un puci şi încă un puci împotriva statului care era tocmai statul lor. Asta era ceva nou. Toţi acei bărbaţi arătau ca şi când ar aparţine acelui stat, toţi cu excepţia unui grupuleţ în uniforme maro deschis, ai cărui membri păreau şi mai stânjeniţi decât restul. Stăteau acolo cumva nesiguri, de parcă nu ştiau exact cum se face o demonstraţie. Erau în calea trecătorilor, constituiau un obstacol în drumul lor spre gară, dinspre gară, lumea trebuia să îi ocolească, aveau loc coliziuni, apăreau neplăceri. Oamenii nu ştiau cum ar trebui să se comporte, se dădeau înapoi, îşi cereau scuze. Lahnstein se gândea deja că grupul avea să se împrăştie din cauza stânjenelii, a şovăielii. îşi făcea griji, spera că inşii aveau să capete curaj şi să se pună în cele din urmă în mişcare, să-şi strige furia în gura mare. în grămăjoara asta deznădăjduită nu avea să dea de urma niciunui criminal în serie.

Apoi răsunară în aer o serie de cuvinte energice, şuierate pe acel ton de subofiţer pe care toţi îl cunoşteau, de care unii îşi aminteau cu ură şi după care alţii tânjeau. Bărbaţii strânseră rândurile, se aşezară rapid în formaţie de marş şi se puseră în mişcare atât de repede şi hotărât, încât poliţiştii fură uimiţi şi avură nevoie de ceva timp să îi ajungă din urmă.

„Libertate pentru Adolf Hitler.

Iuda să crape, Iuda să crape.

Ludendorff, Ludendorff.

Versailles - Ruşine, Versailles - Ruşine".

Mergeau în pas alert, se mişcau pe străzi asemenea unei falange. Trecătorii se fereau din calea lor, se opreau în loc pe trotuare, stupefiaţi sau speriaţi, unii râdeau, zâmbeau pe sub mustaţă. Nimeni nu li se alătura în mod spontan. *Două sute de bărbaţi la pas pe străzile din centrul Hanovrei, la început - cetăţeni normali, se gândi Lahnstein, acum - un morman de ură.*

Doar două sute. Lahnstein se aşteptase să fie mai mulţi. Văzu câţiva tineri de o vârstă cu victimele, se alarmă iniţial, după care îşi dădu seama că aceştia nu se aflau în pericol aici dacă teoria lui era corectă. Era deja o teorie? îşi corectă gândul. Mai degrabă o ipoteză, o supoziţie. O preocupare? Nu, era mai mult de atât, oricât de critic ar fi fost faţă de el însuşi. îşi concentră atenţia asupra şefului de partid din Hanovra. Ceruse să i se facă rost de dosarul acestuia. Bărbatul avea un dosar deschis cu ocazia puciului din Berlin. Kapp, Liittwitz.

Hinrich Schreyer, 41 de ani, proprietarul unui magazin cu articole de papetărie pe care îl preluase de la tatăl său. Căsătorit, trei copii, mai întâi prezent pe frontul din Rusia, pionier, Crucea de Fier clasa a doua, mai târziu Franţa, fusese prezent la revoltele din Berlin din 1919, de partea Corpului de pace şi astfel - iar la acest gând

Lahnstein înghiţi în sec -, de partea partidului SPD. Din dosar nu se înţelegea ce a făcut Schreyer, mai exact, în Berlin. A împuşcat demonstranţi? A fost părtaş la uciderea Rosei Luxemburg, a lui Karl Liebknecht, a tras cu arma în pădure, a împuşcat în spate, în ceafă? Imaginaţia lui Lahnstein galopa, deşi dosarul nu oferea niciun indiciu în acel sens. Schreyer fusese, pur şi simplu, în Berlin în acea perioadă, în cadrul unui Corp de pace. Apoi urma puciul, la finalul căruia bărbatul fusese prins, luat în evidenţă şi eliberat. Acolo se termina dosarul.

Schreyer mărşăluia în primul rând, scandând fiecare lozincă. Lahnstein mergea alături de şirul de demonstranţi, în rând cu Schreyer. Privirile li se întâlniră.

Să fi fost Schreyer un bărbat care măcelăreşte băieţi? Purta un sacou de tweed, pantofi de piele cu ornamente, o pălărie micuţă, cu bor îngust. Un bărbat solid, dar nu gras, fără trăsături faciale remarcabile, cu faţa ovală, bine proporţionat şi oarecum atrăgător. Nicio urmă de război, nici în privire, nici în trăsături. Bărbatul acesta arătase bine în tinereţe, poate că încă arăta bine.

„Libertate pentru Hitler, libertate pentru Hitler!"

Ce nu înţelegea Lahnstein: de ce bărbatul acesta, care părea să aibă totul, care stătea ţeapăn pe ambele picioare, urma un personaj ca acel Hitler, un mesager în război, de profesie, aparent, pictor? Dacă era vorba despre blesteme îndreptate către Versailles, asta puteau să facă şi alţi politicieni, mai impresionanţi, în condiţiile în care Hitler chiar putea fi considerat politician. Sau poate că cel ce organizează un puci intră automat în categoria asta? Ura faţă de evrei nu era nici ea o raritate.

Lahnstein era adâncit în gânduri când, dinspre o intersecţie din dreapta, apăru un alt şir de demonstranţi. Rândurile de bărbaţi se apropiară rapid şi cotiră spre strada principală cu atât de mult avânt, încât îi împinseră pe naţional-socialişti la margine. Steaguri roşii.

La scurt timp după aceea, cele două şiruri mărşăluiau în paralel. Lahnstein aproxima că noul grup era format din 150 de oameni. îşi căută colegii cu privirea, dar îl zări doar pe Miiller. Ceilalţi erau prinşi în mulţime sau undeva în urma ei. Ambele şiruri cuprindeau strada pe toată lăţimea ei, trecătorii se adăposteau în magazine şi în casele scărilor, iar o femeie căzu pe jos. Lahnstein îi strigă lui Miiller că vor trebui să intervină între cele două grupuri, dar nu părea că Miiller l-ar fi înţeles. Inima lui Lahnstein bătea într- un ritm alert. Ar fi avut nevoie de 20 de poliţişti, pe puţin. Văzu îmbrânceli la linia de contact dintre şiruri, pumni zburau în stânga şi în dreapta, înghiontiri în pas rapid.

încercă să ajungă la mijloc, la linia dintre şiruri, doar că acum nu mai era o linie dreaptă, ci mai degrabă una frântă, unghiurile construindu-se în funcţie de gruparea care domina în fiecare sector. Steaguri roşii trosneau în capetele adversarilor.

Lahnstein înghionti în stânga şi în dreapta, îşi făcu loc între cele două grupuri, primi el însuşi câteva lovituri, fu încleştat în mulţime, dădu din coate, dar nu ajunse în mijloc. Dar ce ar fi vrut mai exact să rezolve acolo? Şirurile pierdură din viteză, acum se opriră, iar bărbaţii ambelor tabere îşi loveau adversarii, valsând în excremente de cal.

Lahnstein văzu un cuţit strălucind în aer. Trebuia să ajungă acolo, să împiedice răul cel mare, aşa că îşi adună toate puterile, îşi croi cărare prin lovituri de mâini şi picioare, dar era prea târziu. Văzu deja sânge, iar el încă era la câţiva paşi distanţă. *Numai să nu fie un băiat!* îi trecu prin minte. Nu încă un băiat care să fie adăugat celor din dosarele lui. Numărul 12, o întreagă duzină.

Dar poate că avea să îl prindă pe făptaş, bărbatul cu cuţitul, pe care totuşi nu putea să îl recunoască în mulţimea agresivă. Lovi şi mai sălbatic în cei din jurul lui.

Apoi drumul se eliberă. Masa de trupuri se rări, se disipă. Bărbaţii fugeau care încotro. Lahnstein fu îmbrâncit din stânga şi din dreapta şi căzu, rămânând o vreme întins pe jos, buimac. Când îşi veni în fire, totul în jur îşi reluase cursul firesc, trecătorii părăseau casele scărilor şi magazinele, reluându-şi grăbiţi traiectoriile, astfel încât să recupereze timpul pierdut. Miiller îl ajută să se ridice.

— Unde e victima? întrebă Lahnstein.

— Care victimă? replică Miiller.

— Bărbatul care a fost înjunghiat.

Miiller ridică din umeri.

— Nu este niciunul.

— Dar am văzut eu.

— înjunghiere mortală?

— Cu vărsare de sânge, în orice caz.

— Nu văd niciun cadavru, zise Miiller.

Lahnstein privi în jur. Nu era nimeni întins pe stradă, nu se târâia nimeni în câmpul lui vizual.

— Au cărat pe cineva pe sus?

— N-am văzut.

Lahnstein fu cuprins de teamă la gândul că totul se petrecuse doar în imaginaţia lui buimăcită. Analiză cu atenţie perimetrul, căutând urme de sânge.

Nu văzuse mult sânge în război, mai puţin decât majoritatea celorlalţi, doar propriul sânge, bandajele însângerate din spitalul de campanie şi o movilă de braţe şi picioare însângerate din spatele cortului de operaţii. Se lupta cu această amintire de ani de zile, având de cele mai multe ori succes. Acum imaginea revenise. Privind pavajul, vedea braţe şi picioare amputate împrăştiate în bălţile de urină şi în grămezile de excremente. *Revino-ţi!*

Braţele şi picioarele dispărură. Văzu câteva pete mici, întunecate, care ar fi putut fi sânge. Scufundă un vârf de deget în lichid, examină pata în detaliu, o mirosi. Sânge.

— Sânge, îi spuse el lui Miiller.

— Mai degrabă o zgârietură, zise Miiller, sunt doar nişte picături.

Dar existase un cuţit, cursese sau, mă rog, picurase sânge. Aşadar, nu se înşelase. Era uşurat.

Urcară în cele două automobile care merseseră în urma mulţimii de demonstranţi. Unul dintre ele se îndreptă spre spital, întrucât unul din poliţişti îşi rupsese o mână în

îmbulzeală. Cel de-al doilea automobil, în care se afla şi Lahnstein, urmă traseul spre secţia de poliţie. Tăcere.
Măcar nu era nimeni în biroul lui, aşteptându-l. Azi nu putea să dispară niciun băiat, azi în niciun caz nu. De altfel, concluzia avea să fie următoarea: comisarul Lahnstein din Bochum a condus poliţiştii Hanovrei spre o capcană, în timp ce în altă parte a oraşului s-a săvârşit crima pe care Lahnstein ar fi
trebuit să o împiedice. Asta avea să scrie în ziare. Sau, în orice caz, ceva asemănător. Merse la toaletă, luă nişte hârtie şi încercă să îşi cureţe paltonul şi crăcii pantalonilor, fără prea mult succes însă. Apoi trecu la pantofi. Lustrui şi lustrui până îi văzu strălucind. Odată întors în biroul lui, scrise un raport pentru şeful de secţie.

Seara, Lahnstein merse la magazinul de trabucuri Burschel. Un clopoţel de la uşa de la intrare îi anunţă sosirea. Un bărbat, care aştepta în faţa tejghelei, se întoarse o clipă spre el. Vânzătoarea era suită pe un taburet. Se întinse şi scoase o lădiţă de pe unul din rafturile de sus. Lahnstein îi văzu pulpele picioarelor, spatele genunchilor. Şi omul de la tejghea se uita într-acolo. Femeia aşeză lădiţa pe tejghea, îşi netezi fusta, deschise lădiţa şi i-o întinse bărbatului. Acesta scoase un trabuc, îl mirosi scuturând din cap, apoi îl puse înapoi în lădiţă şi arătă cu degetul în sus, un pic mai în dreapta.

Femeia trase taburetul cu piciorul puţin mai la dreapta, se urcă pe el şi se întinse spre raft. Se văzură iar pulpele picioarelor, spatele genunchilor. Lahnstein îşi feri privirea şi îl observă pe bărbat zgâindu-se la spatele genunchilor vânzătoarei.

Femeia coborî cu o nouă lădiţă şi îşi netezi fusta. Bărbatul mirosi încă un trabuc, scutură încă o dată din cap şi îl puse înapoi. Arătă apoi cu degetul în sus, de această dată spre stânga.

— Căraţi-vă! zise vânzătoarea.

— Poftim?

— E timpul să vă căraţi de aici.

— Ce v-a venit? Vreau trabucurile de acolo de sus, iar dumneavoastră o să fiţi drăguţă şi o să mi le vindeţi.

Femeia stătea nemişcată în spatele tejghelei. Bărbatul o apucă de braţul stâng cu mâna lui dreaptă şi o strânse. Dar îi dădu drumul imediat, întrucât Lahnstein îl prinse de celălalt braţ şi i-l întoarse la spate. Bărbatul căzu în genunchi, încercă să se elibereze, dar nu avea nicio şansă. Urlă şi se prăbuşi la podea.

— Acum plecaţi de aici, spuse Lahnstein.

Slăbi uşor strânsoarea, îl lăsă pe bărbat să se ridice în picioare, îl conduse spre uşă şi îl împinse afară.

— Mulţumesc! zise ea.

— Tupeist ins, spuse el.

Femeia îşi netezi din nou fusta, de data aceasta mai mult din stânjeneală. închise lădiţa cu trabucuri aflată încă pe tejghea.

— Cu ce vă servesc? întrebă ea.

O femeie micuţă, firavă, cu ochii obosiţi, mai obosiţi decât data trecută, cu un cap rotund şi ochi înguşti care păreau să se întindă până aproape de urechi. La o primă privire, era o înfăţişare ciudată, însă avea ceva atrăgător, care îl tulbura pe Lahnstein.

— Cu ce vă servesc? întrebă ea din nou.

— Trabucuri subţiri, zise el.

— Cubaneze?

Lahnstein dădu aprobator din cap.

Femeia se întoarse cu spatele la el, scoase o cutie dintre multe altele şi o puse pe tejghea. Lahnstein se scotoci în buzunar în căutare de bani. De pe o uşă din spate, un băiat intră în magazin, se apropie de femeie, se prinse cu mâinile de un picior de-al ei şi i se lipi cu un obraz de şold, privindu-l pe client. Era cam de aceeaşi vârstă pe care ar fi avut-o acum şi August, poate puţin mai mare. Lahnstein voia să îl întrebe cum îl cheamă, dar se răzgândi şi îşi numără banii pe tejghea, apoi luă cutia, mulţumi şi se îndreptă spre uşă.

— Mulţumesc încă o dată! zise femeia.

Se întoarse spre vânzătoare, dar ea se aşezase deja pe taburet, cu spatele la el, ţinând în mână o lădiţă cu trabucuri. Ieşi afară, făcu câţiva paşi, după care se opri o clipă şi îşi aprinse un trabuc. Fumând, se îndreptă spre podul Leine, făcu un popas în mijlocul acestuia, îşi sprijini braţele de balustradă şi privi spre apa ce curgea letargic. Din fericire, băiatul era prea mic, prea tânăr ca să intre în rândul victimelor. Asta dacă nu cumva Lahnstein nu reuşea să elucideze cazul nici în următorii zece ani. Ceea ce era plauzibil.

Când merse la birou în dimineaţa următoare şi văzu o femeie aşteptând pe un scaun, speră că aceasta avea treabă în încăperea de alături, speră că femeia fusese direcţionată spre colegii care lucrau la un alt caz de omucidere. Perspectiva putea fi înşelătoare, gândi el, deşi în realitate ştia că femeia era aşezată pe un scaun din faţa biroului său. Cu cât se apropia mai mult de ea, cu atât îi era mai clar că avea vârsta potrivită pentru a fi mama unei victime, fix grupul ţintă, mama unui băiat de 15 până la 20 de ani. Ar fi vrut să se întoarcă din drum, să părăsească secţia de poliţie, să meargă la gară şi să îşi ia un bilet pentru următorul tren, care să-l ducă undeva departe, poate până la Salzburg. Irrsee. Să se ascundă acolo.

Dar cazul băieţilor dispăruţi nu era singurul actual. Mai existau şi alţi criminali în serie, poate cu mai puţine victime. Existau şi crime separate. Poate că femeia se confrunta cu dispariţia fiicei sale, a bărbatului sau a tatălui său, a unei surori. Sau poate că era martoră, văzuse, auzise ceva ce se întâmplase mai demult. Totul era posibil.

Femeia se ridică în momentul în care Lahnstein ajunse la o distanţă de cinci paşi de ea.

— Dumneavoastră sunteţi comisarul Lahnstein? întrebă ea.

— Aşa cred, răspunse el.

Femeia îl privi nesigură.

— Mi s-a spus să îl aştept aici pe comisarul Lahnstein. Pentru că el mă poate ajuta.

— Da? Aşa vi s-a spus?
Ar fi trebuit să se abţină, femeia n-avea nicio vină. Avea vreo 40 de ani, după estimările lui Lahnstein, ceea ce însemna că arăta de 50 de ani. Plus zece, cam asta era regula în cazul oamenilor care lucrau din greu. Deja făcuse scăderea. Chip sur, piele zbârcită, uzată de vreme, cute adânci, ochi albaştri tulburi. Purta două fuste una peste alta, poate din cauză că nu avea ciorapi şi încerca să se protejeze astfel de frigul toamnei. Un palton larg, închis la culoare, nedescheiat, o pălărie care îşi pierduse culoarea. Soţia unui muncitor, a unui meseriaş, ea însăşi muncind din greu. Era plinuţă, asta se vedea în ciuda paltonului şi a fustelor.
— E vorba de băiatul meu, Adolf, zise ea.
Lui Lahnstein îi reveni speranţa. Adolf era băiatul cu numărul 11. Cazul îi era deja cunoscut.
— Hannappel?
Femeia începu să plângă. Acum, Lahnstein o privi nesigur.
— E nepotul dumneavoastră?
îşi puse o mână pe antebraţul ei.
— Mie mi-e aşa de teamă pentru băiatul meu, iar dumneavoastră spuneţi doar lucruri pe care eu nu le înţeleg, zise ea.
Speranţa i se risipi acum.
— Cum vă numiţi dumneavoastră?
— Hennies.
— Şi fiul dumneavoastră e Adolf Hennies?
— Fiul meu, da.
Numărul 12. O duzină întreagă.
— Veniţi înăuntru, spuse el.
Femeia îl urmă în birou, Lahnstein îi oferi un loc în faţa mesei sale de scris, iar ea se aşeză. Observă că femeia avea labele picioarelor şi gambele înfăşurate în cârpe. Pantofi plaţi cu tălpi de cauciuc uzate.
— Deci şi băiatul dumneavoastră se numeşte Adolf? Aşa e?
— Aşa e. De ce „şi" el? A mai dispărut vreun Adolf?
— Ultimul băiat de până acum, da. De când a dispărut Adolf al dumneavoastră?
— De două nopţi. Nu a mai lipsit niciodată o noapte întreagă de acasă, nici măcar o singură dată. Şi acum s-au făcut două nopţi. Şi ar fi spus ceva în orice caz. Aşa zice şi domnul Eisenschmiedt.
— Cine e domnul Eisenschmidt?
— Schmiedt, cu „ie".
— Domnul Eisenschmiedt. Cine este? Şi ce zice el?
— Chiriaşul meu. împarte camera cu Adolf. Altfel, nu aş scoate-o la capăt, am nevoie de bani.
Era văduvă, la fel ca multe alte femei, iar bărbatul ei murise în timpul războiului, doar că nu pe front, ci de cancer. Te-ai fi putut întreba de ce oare mai exista şi cancerul

când războiul şi gripa umpleau cimitirele chiar şi fără ajutor. Uneori însă, bolile din vremurile normale înhăţau oamenii în timpul războiului, ca şi când ar fi vrut să spună: încă mai existăm şi noi. Ceea ce face frontul, noi facem deja de mult timp. Ceea ce face gripa, noi facem cu simţ de răspundere.

Văduva îi spusese asta cu un oarecare regret, ce părea să însemne că războiul o privase de compasiunea celorlalţi fată de soarta de a fi devenit văduvă atât de devreme. întrucât atât de multe femei tinere fuseseră văduvite, situaţia ei nu mai reprezenta o soartă aparte, ci o normalitate. Nicicând moartea din cauza cancerului nu mai fusese atât de lipsită de sens ca în timpul războiului, în care doar victimele căzute în slujba patriei mamă erau însemnate. Părea că femeia îi purta o umbră de ranchiună soţului ei pentru că o lăsase în urmă cu o poveste de viaţă atât de banală, o poveste pe care nu voia să o asculte nimeni, din care nu reieşea nimic. Văduvele celor ucişi în război primeau şi pensii mai bune.

Femeia spuse că în timpul războiului lucrase în fabrica de cauciuc, chiar operase maşinăriile, pentru că toţi bărbaţii erau plecaţi, dar odată cu încheierea războiului, bărbaţii, cel puţin o parte dintre ei, se întorseseră acasă şi fabrica angajase bărbaţi de la firmele intrate în faliment, astfel încât nu mai rămăsese loc şi pentru ea la maşinării. Ca să aibă din ce să trăiască, femeia
făcea acum curăţenie în fabrică în timpul nopţii, dar primea puţini bani. Aşa că dăduse în chirie camera fiului ei, pe care acesta o împărţea acum cu domnul Eisenschmiedt. în cealaltă cameră dormea ea. Acolo şi mâncau împreună.

— Adolf al dumneavoastră nu câştigă nimic? întrebă Lahnstein.

— Nu mai lucrează, spuse ea. Dar s-a interesat de un loc de muncă nou acum trei zile.

— în ziua în care a dispărut?

— Da. înainte lucrase pe post de curier la măcelarul Ahrberg, dar şi-a pierdut slujba pentru că afacerile nu mergeau bine.

— Unde s-a interesat de loc de muncă?

— La comerciantul Grusen din strada Alten Celler Heerstraße. Ca vânzător de săpunuri. Dar eu nu vreau ca el să lucreze acolo.

Lahnstein o privi surprins.

— De ce nu?

— Grusen nu e un om bun.

— Dar ce face?

Femeia îl privi stânjenită, fără să spună nimic.

— îi loveşte pe băieţi? Nu îi plăteşte la timp?

— Are o reputaţie proastă.

— De ce anume?

— Nu pot să vă spun.

— Păi credeam că amândoi vrem să îl găsim pe Adolf al dumneavoastră. Vreţi asta la fel de mult ca mine, nu-i aşa? înseamnă că trebuie să-mi spuneţi tot.

— îi place de o fată. Stiu pentru că el mi-a zis.
-Şi?
— A cunoscut-o când era curier la măcelar. Fata a lucrat la un han. Şi ştiu că i-a povestit şi lui Eisenschmiedt.
— De ce îmi spuneţi asta?
Femeia privi în podea şi tăcu. Lui Lahnstein i se făcu rău. Realizase că săvârşise o greşeală, o greşeală mare, şi că fiul femeii ăsteia poate ar fi trăit în continuare dacă el n-ar fi săvârşit acea greşeală. Se uită la ea, privirea îi era fixată în continuare în podea. Lahnstein vru să se ridice, să o strângă în braţe şi să îi ceară iertare. Dar aşa ceva era imposibil. O astfel de greşeală, o greşeală cu potenţial letal, nu putea fi acceptată de nimeni, în niciun caz nu de el. De aceea îşi jură în acel moment că va face tot ce îi stă în putinţă ca să se distanţeze de acea greşeală şi, pe cât posibil, să o îndrepte.
Vocea îi deveni tăioasă când spuse:
— Comerciantul Grusen are o reputaţie proastă, aşa e?
Femeia tăcu.
— Nu trebuie să spuneţi nimic, dar puteţi să faceţi semn din cap că da sau că nu.
Femeia ezită, apoi dădu aprobator din cap fără să-şi ridice privirea.
— E vorba despre băieţi.
Femeia tresări, de parcă ar fi vrut să sară de pe scaun şi să fugă departe, dar apoi confirmă din cap.
— îi plac băieţii.
Femeia scuturăr din cap, dar Lahnstein observă imediat că nu era în semn de dezminţire, ci în semn de neîncredere, refuz şi ruşine.
— Nu vreţi ca Adolf al dumneavoastră să meargă acolo pentru că vă este teamă că Grusen o să abuzeze de el.
— Adolf sigur nu vrea asta, dar totuşi are nevoie de un loc de muncă.
Lahnstein dădu aprobator din cap.
— Da, are nevoie de un loc de muncă.
— îi plac fetele.
— Sunt convins de asta.
— Fiul meu e respectabil. Vine mereu acasă noaptea.
— Aţi spus asta deja.
— La sfârşit de săptămână mergea cu prietenul lui, Wedemeyer, în localuri de dans, dar mereu îmi povestea ce făcea şi mereu se întorcea acasă la miezul nopţii. De altfel, nici nu pot să dorm dacă el nu e acasă.
începu să plângă, de această dată mai puţin de frică şi mai mult de ruşine. Lahnstein o privi şi se întrebă de ce era atât de dur cu ea, atât de necruţător. De fapt ştia de ce. Pentru că fiul ei dispăruse, pentru că femeia dăduse buzna aici cu un caz pe care el trebuia să îl rezolve şi care, pe deasupra, scotea probabil la iveală o greşeală din partea

lui. De ce trebuia să aibă şi ea un fiu homosexual? *încetează,* se atenţionă el singur, *femeia n-are nicio vină că tu eşti un idiot.*

— Ce faceţi acum?

Era vocea văduvei. îl smulse din gândurile dojenitoare.

— Vedem care e treaba cu Grusen, îl întrebăm ce a discutat cu fiul dumneavoastră...

— Am fost deja acolo.

-Şi?

— Părul lui e complet blond, dar un blond nenatural. Ca la femei.

— Ce a zis?

— A zis că ar fi avut mare nevoie de un băiat aşa isteţ ca Adolf al meu, că l-a angajat, dar apoi Adolf nu s-a prezentat la muncă nici măcar în prima zi şi nici în a doua. „Şi acum stau aici şi clar n-am ce face cu Adolf", a spus Grusen, „pentru că trebuie să te poţi baza pe un băiat care se ocupă de vânzarea săpunurilor". Dar nu ştia unde s-o fi aflând Adolf acum.

— O să-l interogăm ceva mai amănunţit, zise Lahnstein, şi o să trimit un coleg să inspecteze camera şi să discute cu chiriaşul. E tânăr şi el?

— E un domn în vârstă.

Femeia răspunse pe un ton tăios.

— Un om integru, în caz că vă gândiţi că în locuinţa mea...

Lahnstein ridică mâinile în semn defensiv şi o întrerupse.

— Nu mă gândeam la asta, staţi liniştită!

Se ridică în picioare şi îi întinse femeii mâna.

— Vom face tot posibilul să vă găsim băiatul, vă promit asta!

Din nou aceeaşi propoziţie. Ce altceva putea să spună?

Se spălă în castronul aşezat pe servantă. îşi frecă faţa cu două rânduri de apă, apoi subsuorile cu câte o mână de apă. Se şterse, apoi luă pe el un maiou, peste care îmbrăcă o cămaşă albă, costumul lui cel bun şi se încălţă cu pantofii ascuţiţi. Mustăcioara artificială o băgă în buzunarul jachetei, la fel procedă şi cu foaia de hârtie cu care se legitima drept ofiţer criminalist. Mai verifică o dată dacă încăperea era curată, îmbietoare, şterse o pată întunecată de pe masă, apoi ieşi afară şi încuie uşa. Era întuneric, ora zece, străzile goale. Ascultă clipocitul râului Leine, trecu podul şi urmă drumul spre Café Kópcke. Parcurgând ultimii metri, fu abordat de băieţi. Pe unii dintre ei îi cunoştea, pe alţii nu. Mereu veneau unii noi. Nu îl interesau, azi nu. Ştia cum e cu ei. Erau bolnavi, luau tot felul de otrăvuri care le făceau ochii să strălucească. La început erau înflăcăraţi, apoi tăcuţi şi apatici. Şi erau precauţi, mereu în gardă, unşi cu toate alifiile.

Spera ca Hans să fie la cafenea, dar nu îl văzu când intră. Era plin, bărbaţi, bărbaţi care voiau să arate ca femeile şi câteva femei care rămâneau femei odată ce se dezbrăcau.

Râsete stridente, căldură, sudoare ce strica machiajele. Un pianist slab, câteodată aveau şi unii buni. Se dansa.
Bărbatul îşi comandă o bere la bar, evită privirile şi semnele cu ochiul. Cineva îi urlă în ureche, nu înţelese nimic, îşi luă berea şi merse mai departe. Se sprijini de un stâlp, simţi o mână pe fund, se întoarse rapid, apucă un bărbat de guler şi ridică pumnul. O privire smerită, rugătoare, un bărbat în vârstă. îl împinse la o parte.

Hans intră în bar, urmat de Hugo. Hans îl văzu, îi făcu uşor cu mâna şi se aşeză la bar, discutând cu Hugo. Bărbatul se desprinse de stâlp, îşi făcu drum spre Hans şi îl sărută pe gură în semn de salut. Hans îşi feri capul. „ Ce faci?", „Bine. Tu?", „La fel. Mă bucur să te văd. Să mai treci pe la mine". Nu se încropi o discuţie. Hans vorbea cu Hugo, apoi veniră două fete care lucrau pentru Hans, îi dădură nişte bani şi dansară cu Hans şi Hugo. Ce frumos era Hans. Cu părul blond, frumos, atât de plăcut la atingere...

Ieşi afară, dădu iar peste băieţi, râse, apoi se duse în spatele unui copac şi îşi lipi mustăcioara pe faţă. Afară era frig, dar el era îmbrăcat cu un palton bun. Se gândi cu recunoştinţă la proprietarul anterior al acestuia - Dumnezeu să-l ierte - şi se îndreptă spre gară. Pas domol, nu se grăbea, nici măcar nu era miezul nopţii. Era bucuros, avea aşteptări mari. Apoi zări gara înălţându-i-se în faţă: mare, impunătoare, teritoriul lui

.Capitolul 3

După o jumătate de oră se deschiseră uşile. Aveau voie să coboare, iar băiatul fu printre primii care părăsiră trenul pentru a-şi dezmorţi picioarele. Se opriseră la marginea unei pădurici, într-o curbă. în faţa locomotivei, câţiva bărbaţi se îndeletniceau cu ceva, însă băiatul nu vedea cu ce anume. Gesticulau, se aplecau şi se ridicau iarăşi. în total erau patru vagoane, el stătuse în ultimul, iar acum îşi făcea drum spre locomotivă ca să vadă ce anume oprise trenul în loc. Probabil un animal pe şine. Sau un om. încă nu văzuse niciodată un mort. Spre deosebire de fratele lui, care văzuse zilnic morţi în război, chiar şi morţi sfârtecaţi, ciopârţiţi, şi îi descrisese fratelui său mai mic, în repetate rânduri, cum arată asemenea cadavre. Băiatul se prefăcuse că imaginile descrise nu îl afectează cu nimic, dar visase adesea membre ciuntite, intestine şi chipuri fără bărbie, fără nas sau cu orbitele goale, chiar şi atunci când era treaz. Acum era mai

mare şi se simţea suficient de înarmat încât să privească un cadavru. Voia neapărat să facă asta, ca şi când ar fi avut nevoie de un tablou real care să-i risipească propriile reprezentări imaginare ale morţilor.

Era o vacă. Nu arăta aşa de rău. Nu fusese strivită, ci doar răsturnată la pământ, rămăsese blocată şi apoi fusese împinsă o bucată de drum. Acum bărbaţii aveau dificultăţi în a o scoate de sub partea anterioară a locomotivei. Trăgeau, împingeau, dar cadavrul nu se mişca defel. Băiatul se oferi să-i ajute, dar mecanicul de locomotivă şi fochistul nu fură de acord. Hotărâră să taie vaca în bucăţi şi îl alungară pe băiat. Acesta plecă fără prea multă tragere de inimă întrucât i-ar fi plăcut să-i povestească fratelui său ce văzuse acolo, dar după aceea realiză că nu avea să-l mai revadă pentru mult timp... Poate chiar niciodată.

La început se gândise că fiica preotului venea ca să-l vadă pe colegul care era calfă, dar cel mai mult se uita la el când stătea lângă poartă şi privea cum ei munceau. Fata venea mereu după-amiaza devreme, probabil că dimineaţa era la scoală. în cea de-a treia zi, băiatul îşi adună tot curajul, îşi lăsă căciula în biserică şi, odată ce ajunse cu calfa şi cu maistrul la poalele dealului, le spuse acestora că trebuie să se întoarcă să o recupereze. Intră în biserică, dar nu găsi căciula acolo unde o lăsase. O căută peste tot, până
când auzi un zgomot sus şi o văzu pe fată în spatele balustradei. îşi pusese căciula lui pe cap, o căciulă verde. El urcă treptele şi aşa a început totul.
Se uită la ceas. Era ora zece, stăteau de aproape o oră în câmp, iar el avea la dispoziţie trei ore în Hanovra ca să prindă ultimul tren spre portul Bremerhaven. Era fezabil. Se uită spre locomotivă, îl văzu pe fochist ridicând un topor deasupra capului şi lăsându-l să cadă în jos. Auzi un zgomot pe care îl asocie cu zdrobirea de oase. Purta pe cap căciula verde.

— Iar au dispărut nişte băieţi, nu-i aşa? întrebă proprietăreasa când Lahnstein se întorcea dimineaţa de la toaletă.

Bărbatul era îmbrăcat în pijamale, iar în picioare avea pantofii de stradă. Altfel n-ar fi călcat în acea baie. Pantofii îl protejau. între timp, se ocupaseră celelalte camere.

— Serios? replică el.

— Aşa scrie în ziar.

Femeia purta acelaşi capot gri şi aceiaşi papuci de casă gri.

— Trebuie să înceteze.

— O să înceteze.

— închideţi-l pe Haarmann, după aceea o să înceteze.

— Cine e Haarmann?

— E născut pe 17.5.

— Ce înseamnă asta?

— Lui Haarmann îi plac băieţii, iar băieţii tot dispar de la el de acasă. Klobes poate să confirme.
— Şi cine e Klobes?
— Are un magazin de tabac vizavi de Haarmann, acolo unde a locuit înainte, iar Klobes a văzut cum băieţii intrau acolo, dar nimeni nu mai ieşea înapoi. După aceea, Haarmann s-a mutat, pentru că Klobes era pe urmele lui.
Lahnstein nu era prea încântat. Femeia asta nu era în toate minţile.
— Haarmann vinde şi carne, spuse ea.
— Dar cine e Haarmann? Un măcelar?
— Nu, vinde haine şi carne.
— Şi cine e Klobes?
— Christian Klobes, un negustor de tabac, după cum deja am spus.
— Nu îl cheamă Burschel?
— Nu. Klobes.
— Şi el zice că băieţii nu mai ieşeau de acolo?
— Urmărea uşa zi şi noapte, dar băieţii nu mai ieşeau afară.
— De ce nu a mers la poliţie?
— A fost la poliţie. Nu l-au crezut.
— Ce adresă are Klobes?
— Neue Straße, în Klein-Venedi
— Pe insula de pe râul Leine?
— Da, magazinul de trabucuri Klobes.
— Klobes, Neue Straße, îmi notez.
Merse înapoi în cameră, auzind-o pe femeie târâindu-şi papucii pe linoleum.
Făcuseră o razie în Café Kopeke, îi audiaseră pe băieţii prostituaţi, întocmiseră o listă de 30 de bărbaţi din Hanovra şi din împrejurimi care încălcaseră de mai multe ori paragraful 175, în majoritatea cazurilor cu băieţi. Şase dintre acei bărbaţi erau consideraţi „alarmanţi", adică potenţiali făptaşi, întrucât erau violenţi. Poliţia îi ţinuse sub observaţie sporadic, nimic mai mult. Versailles, ăsta era refrenul. Ridicări din umeri. Interogatoriile nu duceau nicăieri. Nimeni nu auzise, nu văzuse nimic, în orice caz, nimeni nu zicea nimic. Bărbaţii din Café Kopeke sau Ceaunul homosexualilor se arătară reticenţi şi timizi faţă de poliţişti în cadrul interogatoriilor. învăţaseră să se prefacă, să-şi ascundă cele mai profunde taine, erau mereu în gardă. Şi formaseră un front comun. Nimeni nu era gata să acuze pe cineva din cercul lor.
Cel mai tare le era frică de Miiller. Lahnstein observase asta ori de câte ori interogau pe cineva împreună. Miiller era prietenos, liniştit, însă buzele sale afişau tot timpul o expresie batjocoritoare, plină de dispreţ. Lahnstein avea impresia că toate discuţiile acelea urmau un tipar necunoscut lui, de parcă s- ar fi făcut o înţelegere în prealabil, conform căreia doar anumite cuvinte erau permise, iar altele nu. Miiller asculta ceea ce deja ştia şi nu voia să audă mai multe.
Lahnstein îl chestionă pe Miiller în această privinţă, îi spuse:

— Păreţi să fiţi familiarizat cu ei, cu toţi.
— Vreţi să spuneţi că...?
— Nu, nu mă înţelegeţi greşit. Vreau să zic., din punct de vedere profesional.
— M-am mai liniştit.
— Adică bărbaţii ăştia par să ştie exact ce pot şi ce ar trebui să spună atunci când dumneavoastră sunteţi de fată.
— Avem de-a face cu ei din când în când. De cele mai multe ori îi lăsăm în pace deşi am putea să-i săltăm pe toţi în baza lui 175, dar nu facem asta. Nu putem să-i închidem pe toţi, ne denaturează închisorile şi, la urma urmei, sunt inofensivi. Nişte bieţi ticăloşi, nu-i aşa? Nu se pot abţine.
Lahnstein se simţi stânjenit. Ar fi vrut să riposteze cumva, dar nu o făcu.
— Şi atunci ce aveţi cu ei?
— Nu vrem să se răspândească. Nu vrem să fie văzuţi în oraş, mai ales pe timpul zilei. Oamenii nu vor să îi vadă, cetăţenii îi consideră greţoşi.
Stânjeneală lui Lahnstein crescu. Sau era deja vorba de ruşine?
— Ascultaţi la mine: dacă inşii lui 175 se răspândesc, toată lumea o să spună că poliţia a eşuat, că statul a eşuat.
— N-ar trebui ca lumea să spună mai degrabă că statul este cel mai bun şi mai suveran şi că îi tratează bine? Sunt şi ei cetăţeni, iar într-o democraţie toţi cetăţenii au, în principiu, aceeaşi valoare, dacă nu cumva mă înşel. Fiecare individ are o voce şi toate vocile sunt la fel de importante.
Oare spusese deja prea multe? îi băduse de bănuit lui Miiller?
Miiller râse batjocoritor în hohote şi zise:
— Acum au voie să voteze până şi femeile în frumoasa dumneavoastră democraţie. Pe de altă parte, de ce n-ar avea voie să voteze şi ele de vreme ce până şi homosexualii au voie?
Lahnstein tăcu.
— Ascultaţi-mă, spuse Miiller, faptul că îi ţinem sub control pe homosexuali nu e singurul criteriu după care ni se evaluează munca, dar este unul important. Homosexualii înseamnă degradare, iar noi luptăm împotriva degradării. Dar nu ni se mai mulţumeşte pentru asta. înainte era altfel.
Lui Lahnstein îi veni o idee.
— Născut pe 17.5. - asta înseamnă că cineva încalcă articolul 175?
— Exact.
Câteva zile mai târziu, Lahnstein ajunse la birou după prânz, tocmai când un bărbat era supus unui interogatoriu de către Miiller şi un coleg pe nume Gerst. Lahnstein îi auzise vocea lui Miiller încă de pe hol şi se mirase că acesta nu ridicase încă tonul. Bărbatul avea, probabil, în jur de 40 de ani. Purta un costum de catifea vişinie, dedesubt o cămaşă albă, pantofi maro ascuţiţi, o brăţară şi un lanţ din aur. Cel puţin părea să fie din aur. Părul îi era negru ca smoala, cu o strălucire cremoasă, şi avea şi mustaţă. Un baston cu mâner de alamă stătea sprijinit de biroul lui Miiller. Bărbatul stătea pe un

scaun în faţa mesei, Gerst era sprijinit de masă, destul de aproape de bărbatul acesta, iar Miiller stătea pe locul lui Lahnstein.
— Vă place să futeţi băieţei, zise Miiller.
— De unde aţi scos asta? Am un prieten stabil în vârstă de 47 de ani.
— Şi vreţi să credem că îl futeţi doar pe el?
— Suntem un cuplu de zece ani de zile.
— Nu mai pot de râs, spuse Gerst.
— Un cuplu. Şi suntem fideli. Dar de ce vă interesează asta pe dumneavoastră, domnii mei?
Miiller lovi un picior al biroului, iar bastonul căzu. Bărbatul se aplecă, ridică bastonul şi îl sprijini din nou de birou.
— Ce cauţi aici în Hanovra? întrebă Gerst.
— V-am spus deja că am venit aici cu afaceri.
Miiller lovi din nou biroul, bastonul căzu, iar bărbatul îl ridică şi apoi şi-l puse pe orizontală în poală.
— Pot să ştiu de ce se află acest bărbat aici? întrebă Lahnstein.
— L-am prins la gară, spuse Gerst. Ni s-a părut că tipul e de-al lui 175 şi chiar e. A recunoscut imediat. Şi acum vrem să aflăm dacă e aici ca să înşface următorul copil.
— Import materiale din Italia, spuse bărbatul. Am clienţi în Hanovra.
Un poliţist intră în birou şi îi anunţă că o femeie îl aşteaptă pe Lahnstein. Acesta se ridică, merse spre uşă, dar fără grabă, ca şi când ar fi avut nevoie de ceva timp înainte să fie în stare să se întâlnească cu femeia. Numărul 13. Număr cu ghinion.
Auzi în urmă cum Miiller îi spunea bărbatului:
— Vedeţi? Abia aţi ajuns aici şi povestea continuă.
Lahnstein coborî treptele în fugă, panicat. Următorul, următorul, următorul, iar tu nu ai reuşit să împiedici asta. Apoi o zări pe femeia din magazinul de trabucuri. Purta o pălărie cu pană şi stătea pe una din băncile pentru vizitatori. Fiul ei, gândi el zguduindu-se, dar e prea mic, mult mai tânăr decât ceilalţi. Femeia se ridică imediat ce îl văzu venind.
— îmi pare aşa de rău că vă deranjez aici, dar sunt atât de...
— Nu trebuie să vă pară rău, zise el repede, este datoria mea, din păcate e datoria mea să mă ocup de chestiunile astea triste.
— Păi tocmai, problema mea nu ţine de datoria dumneavoastră. Dumneavoastră vă ocupaţi de crime din câte mi-aţi spus.
Fusese deja adesea în magazinul ei, stătuseră de vorbă, el îi povestise câte ceva despre munca lui şi despre băieţii dispăruţi. Femeia îl ascultase fără a se arăta impresionată, ci mai degrabă indiferentă, deşi avea doi băieţi, ce-i drept mai tineri decât victimele, dar totuşi trebuia să o afecteze într-un fel faptul că atât de mulţi băieţi îşi pierduseră viaţa. Lahnstein era obişnuit ca lumea să-l admire pentru munca lui, la fel cum era obişnuit şi să fie respins, dispreţuit şi atacat din acelaşi motiv. Cu indiferenţa nu se mai întâlnise până atunci. Dar această femeie, Emma Burschel, după cum aflase

între timp, nu spusese nimic, nu pusese nicio întrebare. în general era rezervată, nu întreba nimic, nu povestea nimic, însă părea să-i facă plăcere atunci când Lahnstein nu doar cumpăra trabucuri de la ea, ci se aşeza în unul din fotoliile din piele crăpată şi mai rămânea o vreme în magazin şi povestea.

— Nu sunt aici din cauza unei crime, zise ea, din fericire nu e vorba de o crimă, ci de o spargere. Azi-noapte cineva mi-a spart magazinul şi a luat câteva lădiţe, cele cu trabucurile cubaneze scumpe.

— îmi pare rău! spuse Lahnstein.

— Şi acum nu mai vine nimeni, zise ea. Poliţistul a fost un pic pe acolo şi a zis că o să trimită pe cineva care se pricepe la spargeri ca să analizeze urmele. Mi-a spus că persoana aceea o să întocmească după aceea şi plângerea, dar nu a mai venit nimeni. Şi am nevoie de plângere pentru asigurare. De aceea m-am gândit că poate dumneavoastră, vă cer mii de scuze, dar poate că dumneavoastră m-aţi putea ajuta.

De ce nu? Putea să facă asta fără probleme. Nu ţinea de departamentul lui, dar era o cale de a-i câştiga simpatia femeii acesteia, de a fi cu ea fără să o trădeze astfel pe Lissy, pe care nu putea să o înşele atât timp cât ea încă se afla în avionul acela, în capul lui, iar, pe de altă parte, poate că avionul avea să dispară dacă Lahnstein se gândea mai des la o altă femeie. La Emma se gândise din când în când, însă avionul încă zbura, aproape în fiecare noapte. Era o dilemă. Nu ştia cum ar putea să scape din acea situaţie. Ştia însă că are nevoie de o femeie, că asta îi trebuia. Doar să discute cu ea. Poate că simplul fapt de a discuta l-ar fi ajutat.

— Mă duc să-mi iau rapid pălăria şi paltonul, zise el.

Merse sus. Biroul lui era gol, toţi plecaseră, cu tot cu baston. Nu îl văzuse pe bărbatul în costum de catifea vişinie părăsind secţia de poliţie. Mai erau şi alte uşi, în spate, dar ar fi fost neobişnuit să pui un vizitator, un martor, un suspect să iasă din secţie în felul ăsta. Verifică alte birouri, întrebă, dar nimeni nu ştia unde erau Miiller şi Gerst.

Lahnstein coborî în grabă scările din spate, care duceau spre pivniţă, acolo unde erau celulele şi câteva săli de interogatoriu fără ferestre dar cu uşi groase. Se îndreptă într-acolo, trase cu urechea, auzi un ţipăt şi deschise uşa cu putere. Bărbatul era întins pe podea, iar Gerst îl lovea cu bastonul. Bărbatul se întorcea dintr-o parte în alta, încerca să se apere cu mâinile, dar bastonul venea prea repede şi, la fiecare două lovituri, nimerea în umăr, piept, poală. Miiller stătea lângă perete, cu braţele încrucişate şi privea scena.

Lahnstein îl prinse pe Gerst de braţ, îl deposedă de baston şi îl împinse cu forţă în spate, astfel încât Gerst se împletici pe picioare, izbindu-se de perete.

— Vremurile astea au trecut de mult, spuse el.

Miiller rămăsese nemişcat lângă perete, cu braţele încrucişate. Lahnstein îl ajută pe bărbat să se ridice şi îi înapoie bastonul. Bărbatul gemu, nereuşind să se îndrepte cu totul.

— Aşteptaţi-mă în biroul meu, îi zise Lahnstein.

Bărbatul ieşi afară şchiopătând.
— Ce înseamnă asta? îl chestionă Lahnstein pe Miiller.
— Păi parcă voiaţi progrese, răspunse Miiller.
— Dar nu în felul ăsta. Nu torturăm oameni, de mult nu mai facem asta.
— Câteva lovituri nu înseamnă totuşi tortură. Avem 12 băieţi dispăruţi, nu ştim nimic despre asta, nu facem niciun progres, nici măcar de când aţi venit dumneavoastră aici, deşi aţi venit fix în ideea progresului. în schimb, băieţii dispar în continuare. Vrem să mai stăm mult deoparte?
— Loviturile înseamnă tortură şi încalcă drepturile fundamentale din constituţia noastră, iar dumneavoastră ştiţi asta prea bine.
— Da, cum să nu, răspunse Miiller ironic, dar constituţia asta îngreunează extraordinar de mult munca poliţiei. Face imposibil ca lumea să trăiască în siguranţă. 12 băieţi morţi într-un an de zile. Pe vremea Imperiului nu s-a întâmplat aşa ceva niciodată.
— Tortura era interzisă şi pe vremea Imperiului.
Miiller râse zgomotos.
— Aşa e, zise el, dar nici nu interesa pe nimeni dacă mai băteam pe cineva, din când în când. Importante erau rezultatele. Importantă era siguranţa populaţiei, iar din punctul ăsta de vedere stăteam mult mai bine pe vremea împăratului.
— Aşa credeţi? Nu cumva împăratul a trimis două milioane de bărbaţi la moarte? Şi câte femei şi câţi copii n-au flămânzit? Asta înţelegeţi dumneavoastră prin siguranţă? Atunci seria noastră de crime mai trebuie să continue mult timp ca să avem pe conştiinţă la fel de multe vieţi umane precum împăratul.
Miiller se desprinse de perete şi făcu doi paşi spre Lahnstein.
— Să nu-l insultaţi pe împărat! zise el printre dinţi.
Gerst se apropie de el dintr-o parte. Lahnstein îşi scoase pistolul şi îl îndreptă rapid spre Gerst şi Miiller.
— Staţi pe loc! spuse el.
Miiller râse în hohote zgomotoase.
— Sunteţi un idiot. Dacă democraţia dumneavoastră continuă în felul ăsta, n-o să aibă viaţă lungă.
— Imperiul a rezistat doar 47 de ani, spuse Lahnstein. Asta reuşim şi noi fără probleme.
— încă 42 de ani, zise Miiller. Mult succes! Pot să plec acum?
Lahnstein îşi coborî pistolul, iar Miiller trecu pe lângă el rânjind batjocoritor, urmat de Gerst. Lahnstein puse pistolul la loc, părăsi şi el sala de interogatoriu şi urcă grăbit scările. Păruse mai sigur decât era. în gândurile lui, uneori avea făptaşul în arest, dar fără ca acesta să-şi fi recunoscut faptele, iar în cele mai strălucite momente, îl făcea să mărturisească totul în cadrul unui interogatoriu care avea să fie citat de-a lungul a sute de ani la academia de poliţie, ca exemplu al unei munci de investigaţie geniale. Alteori însă, îl lovea, îl snopea în bătaie până scotea din monstrul acela cuvintele tămăduitoare pentru el, pentru Hanovra şi pentru statul

german. O satisfacţie deplină în urma hăurilor mintale prin care fusese purtat de eşecurile din perioada investigaţiei... îl lovea şi drept răzbunare pentru faptul că îşi imagina că loveşte un om ca să obţină o mărturisire.

Biroul lui era gol. Verifică dacă bărbatul în costum de catifea intrase la toaletă să îşi şteargă sângele de pe faţă, dar nu îl găsi acolo. Lahnstein îşi luă pălăria şi paltonul, coborî pe treptele din faţă şi o însoţi pe Emma Burschel până la magazinul ei de trabucuri.

Cineva deschisese uşa din spate cu o rangă. Lucrase curat, un profesionist din câte putea să îşi dea seama Lahnstein. Nu era chiar novice în domeniu, de vreme ce investigase adesea cazuri de spargeri în primii săi ani ca poliţist.

— Aveţi vreo bănuială? o întrebă el pe femeie. Un client? Un vecin?

— De ce credeţi că ar fi cunoscut locul?

— Uşa din spate nu duce direct la magazin, există un culoar cu două cotituri. Omul trebuia să ştie că acest culoar duce spre magazinul dumneavoastră ca să îşi fi asumat riscul de a sparge uşa asta masivă. Poate un furnizor.

— Poate fratele meu, zise ea.

Lahnstein o privi surprins. Chipul ei nu trăda nicio emoţie.

— Fratele dumneavoastră?

— Da, vine des pe-aici să-şi ia ţigări. Uneori are grijă de băieţi. Cunoaşte culoarul. A mai forţat intrarea o dată, dar atunci a spart vitrina.

— Să mă ocup de fratele dumneavoastră?

Femeia scutură din cap.

— Lămuresc eu lucrurile cu el, zise ea. Am nevoie doar de plângere ştampilată. Puteţi să faceţi asta pentru mine?

— Desigur. Dar pot şi să vorbesc cu fratele dumneavoastră.

— A vrut să fie de treabă, spuse ea. Data trecută, cei de la asigurări au spus că nu au de gând să mai plătească vitrina din nou. Era a treia oară. Dar fratele meu fusese autorul doar ultima oară. înainte, alţii fuseseră vinovaţi. Doriţi o cafea?

Femeia îi povesti că nu rezistase mult timp alături de tatăl băieţilor. Era un cartofor, un beţiv, în război fusese într-un submarin şi supravieţuise. îl văzuse ultima oară pe data de 18 noiembrie. Venise din oraşul Wilhelmshaven ca să- i ajute pe soldaţii localnici să înfiinţeze consilii. La un moment dat, venise în vizită să îi vadă pe băieţi, după aceea plecase mai departe la Berlin din cauza revoluţiei. De atunci nu mai auzise nimic de el.

— Dacă mai e în viaţă? Nu ştiu, zise ea. Mulţi au murit în Berlin atunci. Dumneavoastră unde eraţi pe 18 noiembrie?

— în Yorkshire, spuse el. Prizonier.

Paznicii lor îi ţineau la curent, mereu primeau informaţiile cu câteva zile după desfăşurarea evenimentelor.

9 noiembrie: împăratul abdică, Germania este proclamată Republică.

11 noiembrie: Se sistează focurile de armă. Bucurie în rândul paznicilor, dar şi aroganţă. *You lost.* Monarhiştii dintre prizonieri jeleau, doi îşi luară vieţile într-o noapte după ce

aflaseră de retragerea împăratului în Olanda. Social-democraţii sărbătoreau, motiv pentru care şi-au atras duşmănia monarhiştilor. Ură, o palmă. întrucât susţinătorii împăratului deţineau majoritatea clară în lagăr, situaţia devenise periculoasă. Social-democraţii, ale căror paturi fuseseră împărţite până atunci în toate barăcile, se adunaseră la un loc, îşi puseră paznici noaptea şi mergeau doar în grupuri să se spele sau să mănânce. Erau consideraţi trădători, vinovaţi de înfrângere.

Franz nu mai avea patul lângă al lui Lahnstein. Se mai întâlniseră noaptea, afară, de vreo două-trei ori, apoi se feriseră unul de altul şi abia îşi mai vorbeau, evitându-şi unul altuia privirile. Când veni vremea să îşi caute loc pentru paturile de campanie în noua baracă, niciunul dintre ei nu încercă să se apropie de celălalt. Astfel, ajunseră să doarmă în colţuri diferite. Când se nimeriră să fie paznici împreună, nu îşi vorbiră. Semilună. Stăteau la cinci paşi distanţă unul de altul, amândoi fumând, uitându-se din când în când spre lună şi ascultând sunetele nopţii. Sulițe cioplite din ramuri de copaci aşteptau să fie folosite. Undeva în depărtare se sărbătorea. Lahnstein nu simţea mânie faţă de Franz, nici dispreţ, nu avea ce să îi reproşeze. Trebuia să se întâmple, şi asta din motive ce nu aveau nimic, absolut nimic de-a face cu celălalt, aşa îşi spunea el. însă după ce se întâmplase, îi era imposibil să îl mai sufere pe celălalt. Acesta era preţul care trebuia plătit.

După câteva zile, un social-democrat a fost găsit mort, cu semne de strangulare pe gât. Englezii demarară o investigaţie, dar fără a ajunge la vreun rezultat. Nimeni nu le explică ce se întâmpla în lagăr. Erau englezi.

Pentru Lahnstein, toate acele întâmplări erau nesemnificative. Avea impresia că urmăreşte o piesă de teatru, aflat fizic foarte aproape, în primul rând, dar în gânduri undeva departe. De trei luni nu mai primise nicio scrisoare de la Lissy. Republică, pace, dar pe Lahnstein îl preocupa un singur gând: ce făceau Lissy şi August, unde erau Lissy şi August, dacă încă mai erau în viaţă. Nu erau în Bochum - asta ştia de la părinţii lui. Nu se întorseseră de la Irrsee.

Morţi? Nu era posibil. Războiul nu pătrunsese în Germania. Un accident? Nu prea credea în varianta asta, deşi un pic tot voia să creadă. După părerea lui, alternativă era mai rea: Lissy îl părăsise, se mutase împreună cu August la un alt bărbat şi nu îi dăduse lui de ştire, în speranţa că el va renunţa la ea şi la copil şi că nu îi va căuta. Dar se înşelase în privinţa asta. *Te înşeli amarnic,* gândi el furios. Avea să îi caute şi să îi găsească. „O să vă caut şi o să vă găsesc", spuse el încet, cu gura abia întredeschisă. Dar poate că, totuşi, nu era mai bine dacă erau morţi. Măcar aşa putea să îi recupereze, cel puţin pe August. Asta îl ţinea în viaţă. în vara lui 1919, după ce germanii acceptaseră Tratatul de la Versailles, Lahnstein fu eliberat.

— Sunteţi căsătorit? întrebă Emma.

încă nu ajunseseră să se tutuiască. Amândoi beau coniac, iar Lahnstein fuma un trabuc. Erau în locuinţa ei, femeia nu mai deschisese magazinul. Băieţii se prezentaseră rapid, după care dispăruseră în camera lor.

— Nu, zise el.

Nu-i adevărat, gândi el, *eşti căsătorit. Cu femeia din avion.*

— Păreţi trist, spuse ea.

— îmi place să fiu singur, zise el.

— Mie nu. Urăsc asta.

Tăcere.

— Şi dacă atacă acum? întrebă Lahnstein.

— Cine?

— Ucigaşul de băieţi.

— De unde v-a venit ideea asta?

— E întuneric. Dar nici nu e obligatoriu să fie întuneric. Ar putea ataca oricând. Nu ştim nimic despre asta. S-ar putea întâmpla în orice moment, deci şi acum.

Lahnstein se ridică în picioare.

— Trebuie să plec, spuse el.

Observă dezamăgirea femeii, ca o ruptură pe chipul ei.

— O să întocmesc plângerea, adăugă el. V-o aduc mâine. O să scriu că nu există suspecţi, în regulă?

Femeia aprobă din cap, cufundată în gânduri. Stătea pur şi simplu acolo, nemişcată.

— Am plecat.

Emma îl însoţi până la uşă, el îi întinse mâna, apoi părăsi locuinţa. După câţiva paşi, se întoarse cu faţa spre ea, dar nu o mai văzu.

Era frig. îşi ridică gulerul în sus, îşi ascunse mâinile adânc în buzunarele paltonului şi merse spre Klein-Venedig. Dacă era adevărat că se putea întâmpla oricând - şi era adevărat - atunci era posibil să se întâmple sau să înceapă chiar acolo unde se afla el în acel moment. îşi iuţi pasul, concentrându-şi atenţia spre marginile drumului. Mijlocul drumului nu era locul unde să aibă loc sau să fie iniţiată o infracţiune, mai potrivită pentru asta era umbra caselor, a colţurilor şi aleilor. Era ora şapte seara, mulţi oameni erau pe străzi, cei mai mulţi dintre ei se îndreptau spre casă obosiţi,
dar totodată grăbiţi. Era atent la perechi, doi bărbaţi, unul mai în vârstă, unul mai tânăr. Cele pe care le vedea se dovedeau a fi clar tată şi fiu, la o privire mai atentă. Un gând liniştitor, dar în acelaşi timp era dezamăgit că nu are ocazia să intervină. Un pod peste Leine, în spate Klein-Venedig, iar Lahnstein îşi domoli pasul. Prostituate, prostituaţi, toţi erau încă vioi în aşteptarea clienţilor, neafectaţi deocamdată de drogurile lor, asta întâmplându-se, de obicei, mai târziu în noapte. Din loc în loc întâlnea şi copii pe care nimeni nu-i chemase acasă, muncitori care ieşiseră din tură, oameni decenţi care locuiau aici pentru că nu-şi găsiseră în altă parte o locuinţă pe care să şi-o permită. Gunoi în faţa caselor, în uluce. O femeie i se puse în cale. Era machiată strident, avea gura de un roşu strălucitor, ochi exagerat de mari, gălbui, atât cât putea Lahnstein să vadă la lumina felinarelor cu gaz. „Hai cu mine, scumpule". Avea dinţii stricaţi, îşi plimbă limba pe buze, îl apucă de braţ, dar Lahnstein se eliberă şi merse mai departe.

„Poponarule!" strigă femeia în urma lui. Lahnstein îşi afundă mâinile în buzunarele paltonului. *Nu-i adevărat,* gândi el, *pur şi simplu nu e adevărat.*

Deodată îl văzu pe bărbatul în costum de catifea roşie, mai întâi îl auzi, de fapt: sunetul făcut de bastonul său pe pavaj, toc, toc. Veni de pe o străduţă laterală, apoi coti în faţa lui Lahnstein spre strada principală. Purta un palton lung, dar de dedesubt se vedeau pantalonii vişinii şi, în plus, avea şi bastonul. Sigur era el. Lahnstein încetini şi îl urmări pe bărbat de la o oarecare distanţă, îşi dorea ca tipul să se întâlnească cu un băiat, astfel încât să se termine odată cu cazul acela, elucidat de comisarul criminalist Lahnstein prin metode corespunzătoare statului de drept.

Bărbatul se îndreptă spre o poartă, iar lângă poartă stătea un băiat de 14 sau 15 ani, care părea să-l fi aşteptat, dar nu ca un prostituat aparent dezinteresat şi cu o mină lascivă; băiatul acesta părea abătut, nici măcar nu schiţă un zâmbet în momentul în care îi întinse o mână bărbatului. îşi scuturară mâinile ciudat de mult timp, apoi intrară amândoi pe poartă, bărbatul ţinând o mână pe spatele tânărului, nu în mod autoritar, ci afectuos.

Lahnstein nu înţelegea ce se petrece, aşa că îi urmări pe cei doi, intră pe poartă şi ajunse într-o curte de serviciu în care era o şelărie, închisă însă la ora aceea. Niciun om, linişte. Bărbatul şi băiatul dispăruseră pe o uşă din stânga. în locuinţe era aprinsă lumina peste tot. Lahnstein îşi scoase pistolul, deschise uşa cu putere şi ajunse într-o casă a scării îngustă. Auzi cum se închide o uşă deasupra, la etajul trei sau patru. Cineva ţipă, dar undeva mai jos. Auzea de sus un gramofon, o operă. Urcă scările în grabă, câte două, trei trepte deodată. Ajuns la etajul trei, ascultă în stânga şi în dreapta la uşi. în stânga era linişte, în dreapta mergea gramofonul. Sprintă mai sus şi ajunse sub acoperiş, unde tavanul era înclinat. Găsi doar o uşă acolo. Inima îi galopa. Să intre? Cineva râse, o voce cristalină, mai degrabă a unei femei decât a unui bărbat, iar acum Lahnstein era atât de confuz încât bătu la uşă, fără a-şi ascunde însă pistolul. Drept urmare, după câteva secunde se afla în faţa unui băiat speriat, care îşi ridică imediat mâinile în sus.

— Poliţia, zise Lahnstein. Apoi coborî stânjenit pistolul şi îl puse la loc.
— Ce doriţi? îngăimă băiatul.
— Ai un domn musafir?
— Tatăl meu a venit adineauri.
— Tatăl tău? Dar... poţi să laşi mâinile jos.

Băiatul îşi coborî mâinile.

— Pot să intru?
— Vă rog!

Băiatul făcu un pas în spate, după care Lahnstein îl urmă spre camera de zi. Bărbatul, încă îmbrăcat în palton, şi o femeie se depărtau unul de altul, ca şi când tocmai s-ar fi îmbrăţişat.

— Ce căutaţi aici? întrebă bărbatul când îl văzu pe Lahnstein.

Avea vânătăi pe faţă.

— Nici eu nu prea mai ştiu acum, sincer să fiu.
Bărbatul râse. Femeia era rotunjoară, de înălţime medie şi purta ochelari cu lentile groase.
— Poliţistul ăsta m-a salvat astăzi, spuse bărbatul. Femeia îl invită să ia un loc, iar Lahnstein se cufundă în unul din fotolii. O încăpere aglomerată, deşi nu era deloc mică. Prea mult mobilier, prea multe lămpi, prea multe tablouri, comode, vaze. Puţină lumină. în curând beau împreună lichior, iar bărbatul, care se prezentase drept Karl Sass, Sass scris cu doi de „s" şi nu cu „R", îi povesti femeii istoria arestării lui pe un ton foarte energic, dar fără resentimente şi fără să se lamenteze, ca şi când o poveste bună trebuie să mai conţină şi suferinţă uneori. îl implica şi pe Lahnstein în relatarea lui, întrebându-l într-una: „Nu-i aşa?" Lahnstein dădea aprobator din cap.
Află astfel că cei doi fuseseră căsătoriţi timp de zece ani, până când Karl Sass a realizat că - după cum formulase el - îi plăcea să pescuiască pe celălalt mal. Bărbatul râse.
— Sincer să fiu, zise el, când Hilda mea îmi spunea că îi place domnul ăsta sau celălalt - şi făcea asta fără nicio jenă - mă gândeam că la fel păţesc şi eu sau, dimpotrivă, că eu păţesc fix invers, dar nu chiar, mă înţelegeţi, pentru că eu aveam ceva de comentat legat de trăsăturile lor faciale sau de fizicul lor. Aşa mi-am dat seama că privesc bărbaţii aşa cum o fac şi femeile, aşa cum o face soţia mea. Atunci m-am născut pentru a doua oară, pe 17.5.
Râse din nou, însă era singurul care râdea. Femeia îl privea cu interes.
— încetează, tata! zise băiatul.
— O dată pe lună vin aici, îi vizitez pe cei dragi, las ceva bani şi apoi mă întorc la Berlin, la iubitul meu.
Tăcere.
— Bineînţeles că de băiatul meu nu mă ating, stimate domn comisar.
— Tata!
— Dar ăsta e motivul pentru care a venit poliţistul ăsta aici. Credea că o să te măcelăresc, nu-i aşa?
— Am dat de dumneavoastră mai degrabă din întâmplare, spuse Lahnstein.
— Ce mai coincidenţă!
— Cred că ar trebui să plec de-acum.
Băiatul îl conduse până la uşă.
— Ai grijă de tine, îi zise Lahnstein drept rămas-bun.
Odată ajuns pe casa scării, îşi dădu seama că băiatul l-ar fi putut înţelege greşit şi se enervă.
Coborî treptele cu acelaşi sentiment pe care îl avea după fiecare discuţie legată de cazul dispăruţilor. Nicio pistă, niciun indiciu, nimic. în aproape opt săptămâni nu înaintase nici măcar cu un pas. Cercetaseră amănunţit mediile în care se învârteau Adolf Hannappel şi Adolf Hennies, îl supravegheaseră pe comerciantul de săpunuri, dar nu aflaseră nimic. Nicio urmă, doar mistere. Din fericire, de două săptămâni nu mai dispăruse niciun alt băiat. Mai erau patru zile până la Crăciun. Avea să meargă la Bochum, la tatăl lui.

în dimineaţa următoare se prezentă în faţa magazinului de trabucuri Klobes de pe strada Neuen Straße, pentru că nu ştia ce altceva ar fi trebuit să facă. Klobes era mărunt, un bărbăţel mic de statură, uscăţiv, o linie subţire într-un magazin care nu era atât de ordonat precum cel al Emmei Burschel. Lădiţele formau un soi de mormane sau erau aşezate neglijent una peste alta, gata oricând să se răstoarne. în jurul lor erau pânze de păianjen, praf, iar în aerul îmbâcsit plutea un miros de fum vechi amestecat cu fum nou. Klobes sugea dintr-un trabuc aproape negru. Lahnstein îi arătă o insignă de poliţist, alegându-se astfel cu o privire dispreţuitoare.

— îl cunoaşteţi pe Fritz Haarmann?

— Mi-a fost client mai demult.

Şi mai mult dispreţ.

— Am auzit că aveţi ceva bănuieli în legătură cu el. Klobes trase un fum lung din trabucul său, rămase tăcut preţ de câteva clipe, apoi zise:

— De când e interesată poliţia de asta?

— Să înţeleg că înainte nu a fost interesată?

— Niciodată nu a fost interesată.

— Asta înseamnă că aţi fost la poliţie şi le-aţi împărtăşit bănuielile dumneavoastră?

— Ştiţi prea bine că da.

— Nu ştiu nimic despre asta, sunt nou.

— Am fost de mai multe ori la poliţie.

— Şi ce s-a întâmplat?

— Nimic.

— Ce anume bănuiţi?

— Ultima oară au şi râs de mine.

— Sunt aici pentru că eu vă iau în serios.

— Haarmann locuia vizavi, pe diagonală, în chirie la domnişoara Rehbock, la numărul 8. A transformat numărul 8 într-o casă a crimelor.

în magazin intrară doi bărbaţi, muncitori, care îşi cumpărară ţigări ieftine. Lahnstein petrecu jumătate de oră cu Klobes. Află că Haarmann se mutase la domnişoara Rehbock în vara anului 1921.

— A avut mulţi vizitatori, zise Klobes, băieţi, aşa că am înţeles rapid ce fel de om e Haarmann, dar l-am tolerat, pentru că nu mă interesează pe mine ce face fiecare, iar în vremurile noastre totul e posibil, totul e permis. Dar anul ăsta, continuă Klobes, am observat că unii băieţi intrau în locuinţă, dar nu mai ieşeau afară. Eu văd bine numărul 8 din magazin, prin vitrină, domnul comisar poate să vină să verifice.

Klobes ieşi de după tejghea, se poziţionă lângă vitrină şi arătă spre stânga. Lahnstein se duse lângă el.

— Uitaţi, casa antică cu pasajul lat. Acolo e numărul 8, în spate e râul. Camera lui Haarmann e chiar în dreapta, lângă pasaj. Acolo. Acum locuieşte o fată necăsătorită, în camera lui.

— E posibil ca băieţii să fi ieşit afară noaptea, spuse Lahnstein.

— M-am uitat şi noaptea atunci când aveam o bănuială. Dar nu ieşeau niciodată. O parte ieşeau, dar nu toţi. I-am spus vecinului meu, domnului Klempner Lammers, că acolo se întâmplă lucruri necurate, cu tot tineretul ăla. „îi las' s' intri, da' nu mai iasî nime".

— Poftim?

— Aşa vorbim noi aici, când suntem între noi, seara, când stăm la taifas în faţa uşii. îi lasă să intre, dar nu mai iese nimeni. Şi Lammers mi-a răspuns: „Şti' ci ere' io? Că vindi băieţ' în Africa, în Legiune' străinî". Aţi înţeles?

— Cred că da.

— După aceea m-am mai liniştit, zise Klobes, dar iar am văzut băieţi care intrau şi nu mai ieşeau niciodată de-acolo. Şi nu am mai crezut povestea cu Legiunea străină. L-am luat la întrebări pe Haarmann, dar a schimbat subiectul. Şi se întâmplau lucruri sinistre la numărul 8, mai ales noaptea, când mergeam pe alee şi treceam pe lângă fereastră, vedeam în spatele perdelelor umbre legănându-se în sus şi în jos şi uneori părea că oamenii de dinăuntru erau dezbrăcaţi.

— Cum ar putea cineva... Cum puteaţi să vă daţi seama de asta? întrebă Lahnstein.

— Se vedea, pur şi simplu.

Klobes pufăi din trabuc. Vorbea pe un ton afectat, pompos, cu o voce ridicată ce devenea stridentă ori de câte ori nu-şi mai încăpea în piele de atâta importanţă.

— Până în zorii zilei auzeai ciocănind şi bocănind, încât te cuprindea groaza. Haarmann scotea pachete cu carne afară.

— Carne?

— Da, Haarmann scotea carne afară, dar trebuie să recunosc că unii băieţi îi aduceau iepuri, fazani sau chiar câini. Haarmann avea o maşină de tocat carne în locuinţă. Asta mi-a zis domnişoara Rehbock, care, bineînţeles că a verificat, dar Haarmann era foarte atent să nu îl ia nimeni pe nepregătite în locuinţa lui şi mereu încuia uşa când pleca de acasă. Am mai observat că Haarmann pleca uneori de acasă pe întuneric şi căra un sac greu cu el. într-o noapte, l-am urmărit pentru că citisem că tot dispar băieţi, m-am ascuns după un tufiş şi l-am văzut pe Haarmann cum deşartă sacul în Leine. Probabil - şi sunt sigur de asta - în sac erau oase şi măruntaie.

— Probabil sau sigur?

— Poftim?

— Aţi spus că probabil erau oase în sac. După aceea aţi spus că sunteţi sigur.

— Nu poţi să nu fii sigur, zise Klobes. Ce altceva putea să fie în sac?

Veni foarte aproape de Lahnstein şi îşi coborî glasul:

— Nu era niciun iepure înăuntru. Nici fazani, nici câini. Alea erau oase de om.

Rostise ultimele cuvinte cu o voce piţigăiată.

— De unde ştiţi dumneavoastră că erau oase de om?

— N-aveau ce altceva să fie. Băieţii intrau în locuinţa lui Haarmann şi ce mai rămânea din ei ieşea de acolo într-un sac. Carnea o vindea. Ştiam că are o afacere privată cu carne de cal şi altele, cu care pretindea că se aprovizionează de la un măcelar. Bucăţi mici de carne dezosată şi carne tocată la preţuri avantajoase.
— Şi aţi povestit toate astea poliţiei?
— Fiecare cuvinţel.
— S-a întocmit un proces verbal cu declaraţia dumneavoastră?
— Bineînţeles. Am semnat şi după aceea nu am mai auzit nimic. Haarmann n-a păţit nimic, şi-a văzut nestingherit în continuare de treburile lui necurate.
— Şi după aceea s-a mutat de aici?
— După câteva săptămâni. Devenise prea riscant pentru el locul ăsta. Observase că suntem cu ochii pe el, doar nu puteam să tolerăm aşa ceva, nici eu, nici Lammers şi nici Rehbock.
Lahnstein cumpără trabucurile pe care intenţionase, de fapt, să le cumpere de la Emma Burschel, mulţumi şi îşi luă rămas-bun.
— Şi ce-o să se întâmple de-acum? întrebă Klobes.
— Ceva o să se întâmple sigur, contaţi pe asta. încă un lucru: unde locuieşte Haarmann acum?
— Nu ştiu.
Lahnstein ieşi din magazin şi traversă strada, îndreptându-se spre numărul 8. Vechi, puţin strâmb, paiantă. Intră pe poartă şi ajunse într-o curte de serviciu mare în care se jucau nişte copii. Locul crimei poate fi simţit. Aşa îi spusese tatăl lui. Una din perlele lui de înţelepciune, de care nu-ţi puteai da niciodată seama dacă erau spuse în serios sau nu. Lahnstein stătea acolo, dar nu simţea nimic. Copiii îl priveau miraţi.
în dimineaţa următoare fu anunţat telefonic că şeful de secţie doreşte să îl vadă. Se aştepta la concediere sau măcar ceva mustrări. Păşind pe trepte, îşi pregătea pledoaria de apărare: Versailles, prea puţin personal, poate şi lipsa de sprijin din partea lui Miiller, reticenţa găştii lui 175 faţă de autorităţi. Dar toate astea nu aveau să îl salveze şi o ştia prea bine. în mai mult de două luni de când se afla în Hanovra, nu înregistrase niciun progres. Acesta era adevărul şi un argument suficient pentru concedierea lui. Pe de altă parte, când îl cunoscuse pe şeful secţiei de poliţie, acesta îi făcuse impresia unui superior blând, care nu spunea multe, ci asculta tot ce aveai de zis, dădea aprobator din cap şi părea uşurat în momentul în care conversaţia lua sfârşit.

Şeful nu era singur. Alături de el stătea un bărbat pe care Lahnstein îl recunoscu din pozele din ziare. în minte îi veni imediat imaginea în care bărbatul acela apărea lângă preşedintele Republicii, cu apa Mării Baltice până la genunchi, ambii în pantaloni scurţi de baie, preşedintele Republicii şi ministrul apărării, Friedrich Ebert şi Gustav Noske. Fotografia declanşase un scandal care încă persista. Fusese făcută în vara lui 1919, nu cu mult timp după război, nu cu mult timp după luptele revoluţiei. Abia fusese semnat Tratatul de la Versailles şi iată-i pe doi formidabili reprezentanţi ai Republicii relaxaţi la mare, îmbrăcaţi, pe deasupra, în pantaloni scurţi, şi nu în costume de baie,

cum ar fi fost mai cuviincios. Ebert rânjea, Lahnstein îşi amintea clar, Noske măcar era serios. Oamenii sufereau, iar preşedintele rânjea la ei, îmbrăcat în pantaloni scurţi de baie. Fotografia ajunsese chiar şi în lagăr, fusese publicată de un ziar englezesc alături de un comentariu batjocoritor.

„Vedeţi? Vedeţi?", strigau deţinuţii ce rămăseseră fideli împăratului. „Asta e Republica! Aşa arată. O ruşine".

De ceva timp, fotografia apărea uneori împreună cu alta: împăratul în uniformă, foarte ferchezuit. De parcă Wilhelm al II-lea n-ar fi fost şi el ridicol în postura aceea militară afectată.

Noske încă arăta ca în fotografie, încă avea acea mustaţă proeminentă, poziţionată sub nas, sub forma unui triunghi stufos. Ochelari rotunzi, privire serioasă.

Ambii bărbaţi stăteau în fotoliile grele de lângă fereastră şi se ridicară când Lahnstein păşi în încăpere. Kogel, şeful secţiei de poliţie, îl depăşea în înălţime pe Noske, aşa cum şi Noske îl depăşea în înălţime pe Ebert în fotografie. Kogel era un bărbat uscăţiv, cu o barbă mare, prea mare pentru faţa lui îngustă, şi cu pielea gălbuie.

— Bună ziua, comisare Lahnstein, îl cunoaşteţi pe şeful poliţiei municipiului Hanovra, Noske?

— Bineînţeles!

Lahnstein îi întinse mâna lui Noske.

— Cine nu îl cunoaşte? zise Kogel.

Noske păru să tresară la auzul acestei observaţii.

— Vă rog, să ne aşezăm, spuse Kogel.

îi făcu semn lui Lahnstein să ia loc pe un fotoliu vizavi de Noske.

— Cred că bănuiţi, zise Kogel, de ce vrem să vorbim cu dumneavoastră.

Lahnstein confirmă din cap.

— Suntem foarte îngrijoraţi, şi eu şi domnul Noske. Cu siguranţă citiţi şi dumneavoastră ziarele, auziţi zvonurile. Oamenilor le este frică, aşa se vehiculează, fetele nu mai au curaj să iasă în oraş în zilele de târg.

— Femeile nu sunt vizate deocamdată, zise Lahnstein.

— Ştiu, ştiu. Dar nu se mai fac distincţii de felul ăsta. Se zice doar că oraşul ar fi nesigur. Ce ne puteţi spune despre toate astea?

Lahnstein enumera motivele la care se gândise înainte, fără să-l menţioneze însă pe Miiller.

— Poate că de-acum s-a terminat, zise el în încheiere, dar bineînţeles că va trebui să elucidăm toate cazurile existente. Facem tot ce ne stă în putinţă.

în tot acest timp, Noske stătuse neclintit în fotoliul lui, picior peste picior, cu coatele sprijinite de cotiere şi cu mâinile împreunate. îl fixa cu privirea pe Lahnstein. Kogel era neliniştit, îşi întorcea des privirea spre Noske.

Preţ de o clipă, a fost linişte, apoi Noske zise:

— Vă mulţumim pentru expunere, comisare Lahnstein. Nu m-aţi convins. Pot să vorbesc deschis cu dumneavoastră, nu-i aşa?

Lahnstein fu surprins, atât de francheţea interlocutorului său, cât şi de întrebarea lui.
— Bineînţeles!
Figura lui Kogel era crispată de groază. Se descreţi apoi foarte lent.
— Ştiţi despre ce e vorba aici, de fapt? întrebă Noske fără să aştepte însă un răspuns. Noi, adică mai ales dumneavoastră, apărăm aici ceea ce am obţinut în 1918. Revoluţia, ştiţi deja, democraţia, Republica. Am fost de la bun început prezent, încă de la Kiel. Ştiţi asta?
Lahnstein dădu aprobator din cap. După ce matrozii din flota de război din Wilhelmshaven se răzvrătiseră, revolta se revărsase până în Kiel, până la consiliile de soldaţi şi muncitori. SPD-ul îl trimisese pe Noske acolo ca să calmeze spiritele.
— Am făcut revoluţie, dar am şi înfrânat revoluţia. Ştiţi asta. Bolşevismul ne ameninţa. Credeţi că nu văzusem ce se întâmplase în Rusia? Război civil, persecuţii, oribil, oribil. Fraţii noştri din USPD[1121] voiau să se întâmple şi aici acelaşi lucru, dar noi nu am vrut. Ştiţi ce aşteaptă cetăţenii de la noi? De la social-democraţii majoritari?

Lahnstein nu ştia când ar trebui să răspundă sau când întrebările erau, pur şi simplu, retorice. Aşa că ezită.

— Deci? Ce? Ar trebui să ştiţi, zise Noske.

— Cred că...

— Siguranţă. Oamenii vor siguranţă, ordine. Oamenii sunt dispuşi să renunţe la împărat, dar nu şi la siguranţă. Au vrut să aibă siguranţă în continuare. Şi în timpul revoluţiei, şi după revoluţie. Noi am înţeles asta, Ebert şi cu mine, de aceea mi-a şi încredinţat sarcina de a garanta siguranţa şi ordinea. Ştiţi asta.

îl privi pe Lahnstein în aşteptarea unei reacţii din partea lui.

— Aţi devenit alesul poporului responsabil pentru armată şi marină, apoi ministru al Apărării.

Răspunsese ca un elev.

— Exact. Sunteţi informat. Mi-am îndeplinit cu conştiinciozitate sarcina primită de la Ebert, sarcina primită de la popor. Siguranţă fără haos, fără anarhie, fără bolşevism. Oamenii trebuie să ne mulţumească nouă, SPD-ului, pentru asta.

— Sunt şi eu adept al partidului.

— Aşa deci, păi haideţi să ne tutuim, zise Noske.

— O să-l găsim pe făptaş, spuse Lahnstein, ai încredere...

Noske făcu un gest cu mâna, tăindu-i astfel elanul.

— Comuniştii voiau să fie haos, să continue revoltele, Divizia Marinei Germane[1111], Liga Spartachistă[1121], a trebuit să intervenim în forţă, nu se putea altfel. Lupte în regiunea Ruhr, lupte în Bavaria, ridicola republică a scriitorilor şi jurnaliştilor de acolo, numai nătărăi, i-am dat gata rapid. De altfel, Bavaria ar fi făcut parte din Uniunea Sovietică acum, crede-mă.

Noske râse. Lahnstein îi văzu pe Noske şi Ebert în pantaloni scurţi de baie, dar nu stând în apă, ci stând într-o mare de sânge. Un ziar publicase imaginea aceea modificată.

— Democraţia era puternică, era solidă, spuse Noske relaxat. Noi eram democraţia, am organizat rapid alegeri, pe 19 ianuarie prima adunare naţională, constituţia şi aşa mai departe. Ştii toate astea. Acum suntem acuzaţi că ne-am încurcat cu persoanele nepotrivite, generalii armatei imperiale, corpurile de pace. Păi şi? Cu cine altcineva? Cu comuniştii? Ca să poată ei să
deschidă porţile în faţa ruşilor? Te rog!

— Sigur că nu, spuse Lahnstein.

— Păi cine avea armele, experienţa necesară pentru a garanta siguranţa? Soldaţii care veneau din război. Era evident.

Dar ei i-au omorât pe Liebknecht şi Luxemburg, gândi Lahnstein.

— Rosa Luxemburg şi Karl Liebknecht, zise Noske. Trist, trist, comunişti, dar nu meritau asta. Să fie executaţi, împuşcaţi pur şi simplu, cadavrul femeii aruncat în canalul Landwehr. Mi s-au pus în cârcă crimele astea, dar nu eu le- am comis. Pabst, căpitanul Pabst. El e vinovatul. Eu n-am ştiut nimic, n-aş fi fost de acord. Ştii asta, nu-i aşa?

Iniţial, Lahnstein nu ştia ce să răspundă, însă apoi spuse:

— Dar nici nu te-ai distanţat de crime.

O privire panicată din partea lui Kogel, Noske ridică o sprânceană.

— Nu puteam să fac asta. Aveam nevoie de corpurile de pace, după cum am spus. Voiam să avem siguranţă, ordine şi majoritatea germanilor voiau acelaşi lucru. Doar ştii şi tu asta.

Tăcere. Lahnstein mirosea cum Kogel începe să transpire.

— Puciul din 1920, Kapp, Liittwitz, brigada marină Ehrhardt, cu tot cu căpitanul Pabst. Am avut încredere în el. O greşeală, aşa e, o greşeală. Nu-i aşa?

Lahnstein încuviinţă din cap.

— De unde era să ştiu că plănuiau un puci? N-aveam de unde să ştiu, nimeni nu avea de unde. După aceea s-a spus că aş fi ştiut. Na, bine. Am demisionat. Mi s-a dat postul ăsta, în Hanovra. De aceea ne aflăm aici.

Din nou tăcere.

— Acum în ceea ce te priveşte pe tine, dragă...

— Robert.

— ...Robert. Am obţinut democraţia, am apărat-o. Nu a fost mereu uşor, am făcut compromisuri, unele dintre ele dureroase, însă Republica a supravieţuit, chiar şi în ciuda anului ăstuia oribil, 1920, în ciuda hiperinflaţiei, a francezilor din regiunea Ruhr, a puciului lui Hitler. Iată că, haha, democraţia încă există. Trăim în Republică, nu-i aşa?

— Absolut, zise Lahnstein.

— Chiar dacă, din păcate, SPD-ul nu e la guvernare. Dar ăsta e alt subiect. Câţi morţi?

— Până acum 12, răspunse Lahnstein, enervându-se din cauză că spusese „până acum".
— Oamenii sunt agitaţi, zise Noske, se tem. Şi ştii ce se întreabă oamenii?
Lahnstein tăcu.
— O fi din cauza democraţiei? zise Kogel.
— Corect, spuse Noske, dar nu se uită spre Kogel, ci spre Lahnstein. Se întreabă dacă nu cumva din cauza democraţiei, a Republicii avem 12 morţi într-un an şi niciun făptaş, nicio pistă. Pe vremea împăratului nu s-ar fi întâmplat aşa ceva, aşa spune lumea. Democraţia nu e în stare să ne garanteze siguranţa? Asta se întreabă lumea, nu i aşa? Aud ce spun oamenii, vorbesc cu ei.
— Avem prea puţini poliţişti, spuse Lahnstein.
— Nu ne permitem să arătăm nicio slăbiciune, zise Noske, mai ales noi, democraţii. Nu am arătat asta nici atunci, aşa că nu avem voie să începem acum.
Nu aţi scăpat de vechea forţă de muncă, ci aţi menţinut-o în viaţă, gândi Lahnstein, *monarhiştii, militariştii. Aşa aţi slăbit democraţia de la bun început. Aşa mi-aţi îngreunat mie munca. Fiindcă încă sunt printre noi.* Nu spuse însă nimic.
— Cred că m-ai înţeles, zise Noske.
Se ridică în picioare, la fel şi şeful de secţie.
— Am o întâlnire acum. Ţinem legătura.
O strângere de mână fermă.
Lahnstein merse în arhivă şi ceru dosarul lui Fritz Haarmann. Bărbatul care lucra acolo preluă numele cu indiferenţă, răsfoi în unul din rafturile din spate, se întoarse şi spuse:
— Nu există.
— Sigur?
— Sigur!
— Pot să mă uit?
Bărbatul ridică tejgheaua, îl lăsă pe Lahnstein să treacă şi îl urmă până la rafturile din spate în care căutase adineauri. Giinther, Gutter, Guzel, Haan, Haar, Haas. Bibliorafturile stăteau lipite unul de altul, niciun spaţiu liber.
— A împrumutat cineva dosarul lui Haarmann? întrebă Lahnstein.
— Din câte ştiu eu, nu.
— Puteţi verifica?
Merseră înapoi la tejghea, bărbatul îşi puse o pereche de ochelari, răsfoi, căută, mormăi, apoi zise:
— Aici nu e înregistrat nimic.
— Pot să văd lista cu dosarele?
— Sigur că da!
Scoase o listă scrisă de mână şi i-o întinse lui Lahnstein. Nici aici nu era niciun Haarmann.
— Mai există vreo altă listă, una secretă?

Lahnstein văzu sudoarea de pe fruntea bărbatului care scutura sfios din cap.
— Din câte ştiu eu, nu.
— O să lămurim asta, spuse Lahnstein.
Miiller stătea pe locul lui, cu picioarele pe birou, citind un ziar. îşi coborî picioarele când Lahnstein intră în încăpere, îl salută scurt, apoi citi mai departe. După incidentul din pivniţă abia îşi mai vorbiseră, dar renunţaseră să se mai ponegrească reciproc. Aşteptau să dispară următorul băiat.
Lahnstein îşi agăţă pălăria şi paltonul în cuier, se aşeză pe scaunul său şi îşi puse palmele pe masă, privindu-l pe Miiller. Simţindu-i ochii aţintiţi asupra lui, bărbatul îşi ridică privirea.
— S-a întâmplat ceva?
— Unde e dosarul lui Fritz Haarmann?
— Am mai auzit numele ăsta. Ajutaţi-mă să-mi amintesc.
— Bărbatul din casa căruia Christian Klobes a zis că dispar băieţi.
— Cine?
— Vânzătorul de trabucuri Klobes.
— Habar n-am.
— Trebuie să existe un dosar despre asta. Declaraţia lui Klobes a fost înregistrată aici. Unde e procesul verbal?
— Klobes, Klobes. îmi spune ceva numele lui.
— Neue Straße.
— Aaa, ticnitul. Aţi vorbit cu el?
— Da.
— Omul ne-a făcut de râs în stil mare. V-a povestit şi asta?
— Mi-a povestit despre constatările lui.
— Da, faimoasele lui constatări. Şi noi l-am crezut.
Miiller îi spuse că Klobes încercase să memoreze chipurile băieţilor care intraseră în locuinţa lui Haarmann. Când citise în ziar că fiul unui înalt funcţionar din Darmstadt, care era în trecere prin Hanovra, dispăruse, Klobes a mers la poliţie şi a cerut să vadă fotografia băiatului. A jurat că băiatul intrase în locuinţa lui Haarmann însoţit chiar de el, dar nu mai ieşise de acolo.
— Normal că am iniţiat o investigaţie, spuse Miiller cu inocentă.
-Şi?
— Am găsit hainele băiatului.
Făcu o pauză, în care îl privi pe Lahnstein în aşteptarea unei reacţii.
-Şi?
— L-am interogat aspru pe Haarmann, iar el a recunoscut că a întreţinut raporturi nefireşti cu băiatul.
O nouă pauză.
— Spuneţi mai departe.

— Credeam că am elucidat cazul, dar după aceea ne-au sunat părinţii tânărului din Darmstadt şi ne-au spus că băiatul a apărut, nevătămat şi la fel de obraznic ca întotdeauna. Cam atât despre Klobes.
— Dar unde e dosarul?
Miiller ridică din umeri.
— O incriminare, spuse Lahnstein, o percheziţie, o mărturisire cu privire la 175. Trebuie să existe un dosar.
— întrebaţi la arhivă.
— Nu este niciun dosar acolo, ştiţi prea bine.
— Uneori mai dispar dosare.
— Ştiu, dar nu dispar pur şi simplu, ci pentru că e în interesul cuiva ca ele să dispară.
— De ce ar fi în interesul meu ca dosarul lui Haarmann să dispară?
Lahnstein se ridică brusc, se apropie de biroul lui Miiller, se sprijini cu ambele mâini de el şi spuse ferm:
— Nu ştiu. Dar ştiu că există un dosar şi mai ştiu că dumneavoastră o să-l faceţi să apară, pentru că, de altfel, o să am grijă ca bărbatul pe care l-aţi bătut să depună plângere. Şi o să am grijă ca presa să afle că acesta este un exemplu pentru modul în care Republica se ocupă de abuzurile poliţiei faţă de drepturile fundamentale. După care, puteţi să vă luaţi adio de la cariera, salariul şi pensia dumneavoastră.
Se îndreptă apoi de spate.
— De Crăciun o să fiu în Bochum la tatăl meu. Pe 5 ianuarie mă întorc şi mă aştept să primesc dosarul lui Haarmann.
Ieşi apoi din birou. Raporturi nefireşti. Astfel de cuvinte îl răneau, de fiecare dată.

Merse la bufetul de la intrarea principală a gării, îşi comandă o cafea şi zăbovi o vreme la una din mesele de afară, din hală, privindu-i pe oameni venind şi plecând.

Nu mai era multă lume. Ştia că aveau să mai plece doar două trenuri şi să sosească altele două. Nu voia să se uite încă în sala de aşteptare să vadă cine aştepta acolo. Era prea devreme, iar şansele să fie dezamăgit erau mari. Ar fi însemnat să investească timp într-o conversaţie pentru ca, mai apoi, băiatul să dispară cu ultimul tren. Pe de altă parte, şi-ar fi dorit să se uite, pentru că era atât de palpitant să vadă pe cineva cu potenţial, la care putea să spere, chiar dacă speranţa nu ajungea să devină realitate.

Rămase deocamdată pe loc, suflă în cafeaua fierbinte şi privi oamenii. Era o zi de marţi, fără prea multă agitaţie. La sfârşit de săptămână, lumea venea chiar şi de la Berlin, pentru că aici era mai distractiv decât acolo, mai multe otrăvuri frumoase, fete la preţuri mai convenabile. Şi băieţi, mult mai mulţi băieţi. Dar la sfârşit de săptămână nu veneau cei pe care îi aştepta el. Zilele lucrătoare erau mai fructuoase. Atunci, la orele târzii, gara era goală, la fel şi oraşul. Era mai sinistru să zăboveşti pe acolo, perspectiva de a petrece o noapte lungă singur, fără apărare, contribuia la decizia de a-l însoţi pe el. Poate avea să se întâmple la fel şi astăzi.

Luă o gură de cafea. înainte, Hans fusese altfel, mai de treabă, chiar afectuos. Petrecuse nopţi întregi cu el. Chiar dacă Hans iubea femeile, nu avusese nimic împotriva gesturilor de tandreţe din partea lui. Fuseseră nişte nopţi frumoase, dar acum aparţineau trecutului. Pentru că apăruse Hugo. Acela era motivul. Hugo îi băgase ceva în cap lui Hans, astfel încât Hans nu mai rămânea peste noapte la el, nu se mai lăsa sărutat, nimic. Pe gât nu se lăsase sărutat niciodată, Hans avusese mereu grijă de asta. Chicoti pentru sine. Nu i-ar fi făcut nimic lui Hans, niciodată; era exclus, iar Hans ştia asta. Şi totuşi nu mai rămânea peste noapte.

O ultimă gură de cafea, apoi o porni la pas, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, un bărbat ce nu ducea lipsă de timp. Niciodată nu se prefăcuse a fi un călător grăbit, de altfel ar fi observat lumea că nu se urcă în niciun tren. La barieră îşi arătă legitimaţia şi i se făcu semn să treacă. Nu compostă niciun bilet de peron, nu era nevoie de asta. Legitimaţia lui confirmă că era un ofiţer criminalist, haha. Se apropie de sala de aşteptare, inima îi bătea cu putere, însă găsi acolo doar o femeie mai în vârstă cu o femeie mai tânără, probabil mamă şi fiică. îşi atinse borul pălării, le oferi un zâmbet, apoi merse mai departe şi ieşi dezamăgit Nu se aşteptase la asta. Nimeni, niciun licăr de speranţă.

Voia să părăsească gara, dar apoi văzu la barieră un tânăr care părea să trateze ceva cu un bărbat şi îi arăta acestuia un bilet de călătorie. Speră că o să-l lase să treacă. Şi chiar îl lăsă să treacă, după care băiatul intră în sala de aşteptare

.Capitolul 4

După două ore şi jumătate, călătoria fu reluată. Băiatul se linişti, avea să prindă trenul spre Bremerbaven. Se aşeză pe locul pe care stătuse şi înainte, închise ochii şi se gândi la fata preotului, dar nu la ceea ce se întâmplase, ci la ceea ce avea să urmeze cândva, când el se va întoarce din Dunedin. Pentru că asta avea de gând să facă în zece, poate 15 ani, odată ce va ajunge un bărbat împlinit şi va deţine un atelier de tâmplărie cu maşinării, mai degrabă o fabrică de mobilă cu livrări în întreaga Noua Zeelandă şi în Australia. Atunci îşi va rezerva o călătorie cu vaporul către Hamburg şi îşi va vizita satul, mai întâi de toate părinţii, într-un automobil, purtând un costum rafinat. îl năpădiră lacrimile când se gândi la momentul revederii. Le şterse pe furiş. Bieţii părinţi... Şi cât de tare aveau să se bucure. După aceea, tot cu automobilul, va urca dealul spre biserică, acolo unde Monika va locui şi atunci. De vreme ce aşa trebuia să se întâmple, iar el voia neapărat să o revadă acolo, căută un motiv care să o fi ţinut pe fată în loc. Rămăsese necăsătorită şi se ocupase de bătrânul ei tată? Sau se căsătorise cu

urmaşul tatălui său şi devenise preoteasă? Prima variantă îi plăcea mai tare. Monika locuia cu fiul ei în casa tatălui. Mai întâi ar fi fost supărată pe el, apoi i-ar fi trecut. Mai rămânea întrebarea dacă el ar fi avut o familie în Noua Zeelandă. Cel mai probabil, da. Nu se vedea ducând o viaţă de om singur acolo. în 15 ani va fi văduv, aşa se hotărî băiatul. Soţia lui va muri cu puţine luni înaintea călătoriei din cauza unui cutremur. Rapid şi fără dureri. Acolo erau des cutremure. Ştia asta de la neozeelandezul care vizitase şcoala. îşi va aduce cu el copiii şi va construi în sat o fabrică de mobilă asemănătoare cu cea din Noua Zeelandă. Nuntă, din nou lacrimi. Dar atunci ce se va întâmpla cu Heiner? Va veni el la nuntă?

Trenul opri într-un orăşel pentru o staţionare de zece minute. Băiatul coborî şi îşi cumpără o limonadă de la bufetul gării. Intenţiona să-şi caute un loc de muncă în Bremerhaven încă din dimineaţa următoare, astfel încât să câştige bani pentru biletul spre Wellington. De acolo va trebui probabil să călătorească pe uscat ca să ajungă la Dunedin. Nu avea nicio idee cât timp va trebui să lucreze pentru a-şi permite o călătorie cu vaporul până la Wellington. în fiecare zi creşteau şansele să fie descoperit şi adus înapoi în sat. Din fericire, nu le dezvăluise nimic fratelui sau părinţilor săi despre destinaţia Dunedin pentru că nu voia ca ei să-şi facă griji la gândul că îi despart oceane întregi de fiul lor cel mai mic. Controlorul le ceru călătorilor să urce înapoi în tren. Băiatul bău ce îi mai rămăsese din limonadă şi duse sticla înapoi. Când se întoarse pe peron, trenul deja se pusese în mişcare. Alergă, valiza lui era în tren, tot ce mai deţinea, aşa că alergă, gândindu-se că nu avea să reuşească, dar, odată ajuns la capătul peronului, atinse ultimul vagon şi sări înăuntru, în timp ce se chinuia să-şi recapete răsuflarea, îşi aminti cum îi povestise Monikăi despre Dunedin, despre pinguinii de acolo şi despre urşii polari care pot fi văzuţi cu binoclul. „La Polul Sud nu sunt urşi polari", spuseseMonika.

Când se întoarse la serviciu la câteva zile după Anul Nou, Lahnstein găsi un dosar pe biroul său. îl văzu încă de la uşă, intră rapid în încăpere, întoarse dosarul şi citi eticheta. Friedrich Heinrich Karl Haarmann. îşi agăţă pălăria şi paltonul şi îşi făcu rost de o cafea. Era linişte în secţie. Era devreme, înainte de ora şapte. Lahnstein nu avusese stare, sperase că dosarul va fi acolo. Se aşeză la birou, îşi lustrui temeinic pantofii, suflă pe coperta dosarului, şterse praful de pe el cu o mână şi apoi îl deschise. Un chip prietenos îl privea de dinăuntru. Cap rotund, păr rar, o mustaţă subţire cu cărare lată pe mijloc - semăna mai degrabă cu două aripi decât cu o mustaţă continuă. în rest, bărbierit complet. Urechi proeminente, situate imediat sub linia ochilor, cu o curbură la mijloc. Bărbia puternică, rădăcina nasului lată, ochii înguşti, uşor înclinaţi în jos spre exterior, privirea ageră. Era un chip pe care Lahnstein îl cunoştea de pe front. Chipul oarecum aspru, dar nu neplăcut, al infanteristului din tranşee, care întâmpina greutăţile zilnice cu şiretenie şi răbdare. Până când cădeau grenadele.

Friedrich Heinrich Karl Haarmann, citi Lahnstein, născut la data de 25 octombrie 1879, cel mai tânăr din şase fraţi.

în 1886 este înscris la Şcoala secundară nr. 4 de pe strada Engelbosteler Damm din Hannover.

în 1895 este admis la Şcoala pregătitoare pentru subofiţeri din comuna Neu-Breisach.

Un soldat. Corespundea profilului.

Pe 3 septembrie, după jumătate de an, este internat la spitalul garnizoanei cu „halucinaţii" şi „semne de tulburări psihice". Medicii bănuiau că era vorba de o insolaţie sau de o comoţie cerebrală survenită în urma căderii din timpul antrenamentelor la bară.

Diagnostic la internare:

„Pacient cu constituţie medie, cu faţa înroşită şi capul fierbinte, expresie facială de bună dispoziţie, uneori de anxietate, alteori de o curiozitate copilărească".

„Pupilele reacţionează la stimuli luminoşi, ambele sunt destul de mari. Pacientul nu prezintă răni la cap sau pe restul corpului. Pleoapele şi globii oculari se mişcă fără dificultăţi, uneori ochii par oarecum rigizi. Auzul şi mirosul normale, fără tulburări de mobilitate".

„7.9: Pacientul a avut un comportament liniştit, se plimbă prin grădină şi ajută la treburi".

„11.9: Stare neschimbată".

„15.9: Haarmann este raţional în permanenţă, solicită să fie externat".

„18.9: După atentă monitorizare, pacientul este declarat sănătos, externat şi trimis înapoi la şcoală".

Pe 11 octombrie revine la spital, „episod epileptic".

Pe 3 noiembrie este trimis acasă la propria cerere.

Lahnstein răsfoi mai departe şi găsi o primă procedură penală vizându-l pe Haarmann la vârsta de 16 ani, la mijlocul lui iulie 1896. în repetate rânduri, tânărul ademenise copii mici în casa scării sau în pivniţe. Fapte obscene.

Citi din nou. Fapte obscene. Lovi cu palma în masă. Nu era posibil aşa ceva.

Secţia penală hotărăşte ca Haarmann să fie internat la sanatoriul provincial de psihiatrie din Hildesheim, unde să-i fie monitorizată starea mintală. Stă acolo de pe 6 februarie 1897 până pe 25 martie 1897, fiind catalogat drept „bolnav mintal".

„Debilitate mintală înnăscută", citi Lahnstein.

Decizia secţiei penale II b a Tribunalului regional Hanovra din data de 27 martie 1897:

„în cauza penală privindu-l pe minorul Fritz Haarmann din Hanovra, cercetat pentru săvârşirea de fapte obscene, cererea de a deschide, pe cheltuiala trezoreriei statului, faza de judecată împotriva inculpatului referitor la acuzaţia de a fi săvârşit fapte obscene în Hanovra, în anul 1896, cu şcolarii Fritz Ketil şi Eduard Stromer, persoane sub 14 ani, este respinsă întrucât, conform evaluării efectuate de directorul

sanatoriului provincial de psihiatrie din Hildesheim, onorabilul medic Gerstenberg, la momentul săvârşirii acestor fapte, inculpatul se afla într-o stare de tulburare mintală patologică, stare care
i-a afectat controlul asupra propriilor intenţii".

Haarmann este dus la Spitalul de stat Auf der Bult din Hanovra, unde şi rămâne până la data de 28 mai 1897.

„Bărbat cu constituţie solidă, bine alimentat, pentru vârsta lui foarte bine dezvoltat, cu o culoare a feţei sănătoasă. Fără abnormităţi privind structura craniană, pupilele, reflexele, fără tulburări de sensibilitate, motorii sau vasomotorii. Fără abnormităţi privind cavităţile viscerale mari şi organele de aici. Fimoză a penisului bine dezvoltat, fără abnormităţi privind anusul. Urină fără P. şi Z".

P? Z? Proteine? Zahăr?

„Pacientul creează impresia de debilitate, având o atitudine copilăroasă, nu înţelege situaţia în care se află sau implicaţiile morale ale faptelor de care este acuzat. Pretinde că în vara anului 1896, el şi câţiva prieteni mai tineri s-ar fi jucat cu organele lor genitale în pivniţa tatălui său; de onanie ş.a. nu ştie nimic".

„Povesteşte totul pe un ton copilăresc naiv, se bucură foarte tare, râde adesea stupid în hohote, se repetă des. Adesea roteşte mâna doctorului în timpul examinării. Nu poate să calculeze 6x2/3, 10x10, 7x6. Nu poate să redea niciuna din Cele Zece Porunci şi niciunul din articolele de credinţă. Consideră că Franţa şi Rusia sunt continente. Crede că actualul împărat este Wilhelm I, care şi-a sărbătorit de curând ziua de naştere".

în avizul medicului SchmalfuR, Haarmann este certificat drept „debil incurabil". Magistratura din Hanovra dispune ca Haarmann să fie internat în azilul de nebuni din Hanovra.

Lahnstein ar fi vrut să răsfoiască mai departe în dosar, să vadă ultimele observaţii ca să ştie care era starea actuală a lucrurilor, dar se abţinu. Totul pe rând, voia să citească paginile ca pe o carte. îşi aprinse un trabuc pe care îl cumpărase de la Emma cu puţin timp înainte de Crăciun, înainte de călătoria la Bochum. Luase o ladă mică şi încă cinci trabucuri pentru tatăl său, împachetate ca un cadou. Emma se ocupase de asta pentru el. încet, cu grijă.

— Sperasem că veţi fi aici de sărbători, zise ea fără să îl privească.

— Asta ar însemna să-l las pe tata singur, spuse el.

— Mulţi sunt singuri.

— Fratele dumneavoastră... Aţi vorbit cu el?

— I-am spus să înceteze.

— Atât?

— A avut o copilărie grea, noi toţi am avut o copilărie grea. Multe certuri, bătăi... Era tulburat.

— Ce înseamnă tulburat?

— Odată a încropit o păpuşă din paie, a îmbrăcat-o cu hainele surorii mele Anna şi a culcat-o pe treptele din faţa casei noastre ca să arate ca şi când ar fi fost moartă. î

Mama mea s-a speriat aşa de tare când s-a întors acasă încât i-a luat câteva ore să se liniştească.
— Sărbătoriţi Crăciunul împreună cu fratele dumneavoastră?
— Am trei fraţi şi două surori.
— Şi sărbătoriţi Crăciunul singură, doar cu băieţii dumneavoastră?
— Aşa o să fac. Toţi sunt certaţi.
— îmi pare rău!
— Ar fi fost o petrecere frumoasă. Ştiu să gătesc, zise ea.
— O să recuperăm, spuse el.
Emma termină cu pachetul şi îşi ridică privirea.
— Vorbiţi serios?
— Da, când mă întorc o să ne prefacem că e Crăciunul.
— Atunci o să las bradul împodobit până veniţi înapoi.
— Să sperăm că o să mă lase francezii să plec.
— Să sperăm că o să veniţi în curând. De altfel o să stau în fiecare seară şi o să mă uit cum se desprind acele din brad. Şi la un moment dat n-o să mai rămână decât un schelet. Ar fi trist.
— Foarte trist. O să mă grăbesc.
Emma îi dădu pachetul, iar el îşi scoase portofelul.
— Nu, vă rog, nu!
El insistă, dar femeia refuză.
— Puteţi pleca acum, zise ea.
Pe 13 octombrie 1897, Haarmann fuge din azilul de nebuni. Cinci zile mai târziu, este găsit de poliţie în locuinţa părinţilor lui şi internat la Hildesheim. Cu puţin timp înainte de Crăciun, este transferat la Azilul de nebuni Langenhagen. în prima zi de Crăciun, Haarmann evadează din nou şi trăieşte câţiva ani fără să iasă în evidenţă. în dosar nu era nimic în afară de un certificat de integritate emis de poliţie. Lahnstein îl luă în mână şi îl examină cu atenţie.
„Se consemnează prin prezentul act că nu s-a descoperit nimic nefavorabil privind persoana în cauză".
Un cetăţean integru?
De Crăciun în 1899 se anunţă o logodnă cu o anume Erna Loewert.
Integru? Nu homosexual? Dispoziţia lui Lahnstein se înrăutăţi.
Pe 12 octombrie 1900, Haarmann primeşte un ordin de mobilizare şi devine recrut de rezervă în batalionul de puşcaşi nr. 10 al Hanovrei.
„Semnalmente:
înălţime: 1,62
Constituţie: puternic
Bărbie: gropiţă
Nas: obişnuit
Gura: -

Părul: blond închis.
Păr facial: Mustaţă.
Trăsături speciale: Cicatrice în palma dreaptă".
în septembrie 1901 se prăbuşeşte în timpul unui marş, după care are crize de slăbiciune şi ameţeli şi ajunge pe 10 octombrie în spitalul garnizoanei din Bitsch. Diagnostic: „Oboseală mintală (neurastenie)".
Mamei lui Lahnstein i se pusese exact acelaşi diagnostic. Nelinişte, nervozitate, anxietate. Multă lume avea dintr-odată neurastenie, adesea se râdea pe seama asta. Apoi venise războiul, iar mama lui spusese că, aparent, neurastenicii erau sănătoşi tun dintr-un anumit punct de vedere, de vreme ce simţiseră de dinainte că ceva îngrozitor avea să se întâmple.
„Sigur că putem privi lucrurile şi astfel", zisese tatăl lui.
Când îl vizitase în Bochum de Crăciun, Lahnstein observă că tatăl lui devenise şi mai mărunt. Stătea în spatele barierei de pe peron, în al treilea sau al patrulea rând, fără să înainteze din proprie iniţiativă, ci mai degrabă lăsându-se purtat de mulţime. Făcu cu mâna, astfel încât să fie observat de fiul lui. O îmbrăţişare scurtă, după care îşi văzură de drum. Un grup de soldaţi francezi stătea lângă maşinile parcate în faţa gării. Tatăl şi fiul nu se uitară într-acolo, ci trecură rapid pe lângă ei.
Odată ajuns în casa tatălui său, Lahnstein merse direct la familia Steuker, singurii chiriaşi care deţineau un telefon. Aceştia i-au permis să lase numărul lor la secţia de poliţie din Hanovra. Vorbi la telefon, după care se aşeză cu
tatăl lui în fotoliile din faţa unei comode, pe care era pusă o fotografie cu mama lui. Erau înfăşuraţi în pături, pentru că frigul pătrundea în cameră prin crăpăturile ferestrelor, şi beau un vinars.

Lahnstein îi povesti tatălui său tot ce ştia în legătură cu morţii. Adică nu prea multe.

— E domnul rafinat, spuse tatăl lui la final.

Domnul rafinat apărea în cazul Richard Graf. Richard, numărul şapte, îşi pierduse părinţii de la o vârstă fragedă, însă nu pentru că ei ar fi murit. Mama lui fugise cu iubitul ei în America. Tatăl, un muncitor ocazional, o ştersese din zonă când primise un loc de muncă în Eisenach. Cinci copii rămăseseră singuri în urma lor. Cel mai mare dintre ei, Otto, îşi hrănea cei patru fraţi, deşi el însuşi avea doar 20 de ani. îl ajuta şi prietena lui. în septembrie 1923, Richard, următorul ca vârstă, spuse: „Vreau să merg în America, la mama", îşi părăsi familia, dar se întoarse înapoi după doar două săptămâni. Fără paşaport şi fără bani nu reuşise să urce pe vapor. Era înfometat şi sleit de puteri, iar lucrurile îi fuseseră furate. Le povesti fraţilor cum cunoscuse la gară un domn rafinat, care putea să îi facă rost de un loc de muncă la ţară. De aceea trebuia să plece din nou de acasă, cât mai repede. Dacă reuşea să câştige suficienţi bani, avea să ajungă la mama. Richard porni iarăşi la drum şi nu mai fu văzut de atunci. în dosarul lui scria: „Posibil în America".

— Nu cred, zise tatăl lui Lahnstein. L-aţi căutat pe domnul rafinat?

— Normal că da, tata.

Lahnstein reluase toate cazurile vechi, interogase din nou rudele, prietenii. Fără niciun rezultat. Nu exista nicio descriere a domnului rafinat cu excepţia acelui adjectiv.

— M-am dus în repetate rânduri la gară să identific bărbaţi rafinaţi care abordează băieţi. Zero barat.

— Ce înseamnă pentru tine domn rafinat? îl întrebă tatăl lui.

— îmbrăcăminte bună, îngrijită, pantofi curaţi, proaspăt coafat şi, bineînţeles...

Tatăl său îl întrerupse înainte să-şi termine ideea:

— Deja avem o greşeală.

— De ce? întrebă el pe un ton oarecum tăios.

— Fiindcă porneşti de la imaginea pe care o ai tu despre un domn rafinat. Pentru un băiat care provine dintr-un astfel de mediu, rafinamentul arată altfel.

Tăcere. Lahnstein se enervă, parţial din cauza greşelii comise.

— Asta îngreunează şi mai mult lucrurile, spuse el într-un final. Atunci aproape oricine poate fi un domn rafinat.

— Ştiu. Dar ultima persoană cu care victima intră în contact este primul indiciu în ceea ce îi priveşte pe cei dispăruţi. Doar ştii asta.

— Ştiu asta. Dar mai întâi e vorba de un domn rafinat, după aceea de un ofiţer criminalist, iar asta în cazuri consecutive.

Cazul Wilhelm Erdner, numărul opt. Era fiul unui lăcătuş şi mergea în fiecare dimineaţă cu bicicleta tatălui său la fabrica de maşini. în dosarul lui se afla declaraţia unui bărbat pe nume Lunghis, care îşi pierduse ambele braţe în război. Omul era considerat un vagabond, şomer, zăpăcit. Conform dosarului, Lunghis i-ar fi spus tatălui lui Wilhelm Erdner următoarele: „Ştiu unde este Wilhelm. Ofiţerul criminalist Fritz Honnerbrock l-a luat cu el. Honnerbrock frecventează localul „Eisbeinecke" de lângă podul Goethebriicke. Acolo am ajuns să ne cunoaştem bine. Honnerbrock umblă întruna cu Wilhelm. Ieri m- am întâlnit cu domnul Honnerbrock şi l-am întrebat de Wilhelm. Atunci mi-a spus: «Aa, tipul ăla! L-am arestat pe strada Schillerstrafte şi l-am predat la secţia de poliţie. Wilhelm a cam călcat strâmb»".

Părinţii au mers la secţia aceea de poliţie, unde li s-a spus că la ei nu lucra niciun Honnerbrock. Şi nici nu apăruse niciun Wilhelm Erdner pe acolo.

După ceva timp, Lunghis se întâlni din nou cu presupusul Honnerbrock şi îl întrebă de Wilhelm. Răspunsul: „Nici nu-mi mai amintesc de cazul ăsta. Acum sunt în misiune. Veniţi mâine seară la „Eisbeinecke" la ora şapte. Atunci o să putem vorbi în linişte despre asta". Lunghis merse la „Eisbeinecke" la ora stabilită, dar nu dădu de Honnerbrock şi nici nu îl mai văzu de atunci.

— Şi de ce n-ar putea un ofiţer criminalist să fie şi un domn rafinat? întrebă tatăl lui Lahnstein.

Zâmbiră amândoi.

— Ai încredere în oamenii tăi?

— Nu cred că acoperă un criminal în serie. Dar de altfel nu am încredere în ei. Monarhiştii, şi aproape toţi de acolo sunt monarhişti, nu vor ca democraţia să garanteze siguranţa oamenilor.

— Păi, zise tatăl lui, se pare că chiar nu poate să facă asta, în orice caz în Hanovra, nu.

— Asta nu are nimic de-a face cu democraţia.

— Istoria asta cu Honnerbrock e ciudată, spuse tatăl. E o pistă care duce spre poliţie.

— Dar la noi nu există niciun Honnerbrock.

Tăcură amândoi câteva clipe. Lahnstein trase cu urechea în casă, încercând să audă dacă nu cumva suna telefonul.

— Tata, trebuie să te întreb ceva.

— întreabă-mă.

— Voi aţi... Nu mi-o lua în nume de rău...

— întreabă odată!

— Aţi bătut, torturat vreodată suspecţi atunci când era important? Când nu mai ştiaţi ce să faceţi?

— Le-am mai dat unora nişte palme, din când în când.

Tatăl său îşi privi mâinile.

— Nu ar trebui să fii mândru de asta.

— Nu sunt, dar uneori trebuia, pur şi simplu, să faci asta ca să impui respect.

— Şi de torturat?

— Nu.

— I-am surprins pe colegii mei când snopeau în bătaie un suspect. Mai târziu s-a dovedit că era nevinovat. Dar dacă el ar fi fost făptaşul şi eu i-aş fi împiedicat pe colegi să-i demonstreze vinovăţia, indiferent de metodele lor, atunci aş fi fost eu vinovat pentru cei ce aveau să dispară în continuare?

— E inutil să te gândeşti la asta, replică tatăl său. Hai să mergem la culcare! Mâine trebuie să mă trezesc devreme să aduc gâscă.

Se ridică brusc din fotoliu.

Lahnstein mai rămase treaz o vreme. Stătea întins pe canapeaua din sufragerie, acolo unde se culcase pentru prima oară cu Lissy. într-o seară când părinţii lui plecaseră la un concert.

La data de 14 mai 1902, Haarmann este transportat la spitalul garnizoanei din Strasbourg, departamentul de boli neurologice.

„Bărbat mic de statură cu stare nutriţională bună, culoare vioaie în obraji şi mucoase colorate adecvat. Fire uşor abătută, acuză un sentiment de presiune în zona inimii. Pupile la fel, de dimensiune medie, cu reacţie promptă. Craniu fără anomalii, nedureros. Limba dreaptă, nu tremură aproape deloc, palat şi reflexe faringiene prompte. Reflexe active la membrele superioare şi inferioare, activă este şi excitabilitatea musculară, fără a fi însă crescută".

17 mai: „Se simte în largul său, pretinde doar că simte o presiune în zona inimii când urcă scările. Puls în repaus între 80 şi 84, în mişcare creşte până la 100 fără să intervină dispneea; se calmează rapid.
7 x 2 1 = 147 (după cugetare îndelungată)
6 x 18 = 108 (după 1,5 minute)
94 x 6 = -
38 - 24 = 14 (1/2 minute)
97 - 33 = 64 (2 minute)
Spune alfabetul incorect, lunile corect, *Tatăl nostru* relativ corect".
La data de 2 iulie 1902, Pillath, medicul batalionului, scrie un aviz medico-militar: „Concluziile examinării: Bărbat de statură medie, cu stare nutriţională moderată; culoare palidă a feţei. Circumferinţa pieptului 87/93 cm, greutate 65 kg, în jur de 64 la recrutare".
„Conform anexei Ilb Nr. 17 la acest dosar, din cauza bolii psihice persistente, care i-a cauzat o anumită debilitate, Haarmann este permanent invalid complet, permanent inapt pentru servicii civile şi timpuriu (2 ani) incapabil să obţină venituri".
Deci nu a fost în război. Păcat.
în documentele de externare, comportamentul său este clasat drept „destul de bun". Pe baza deciziei de acordare a pensiei, lui Haarmann îi revine o sumă lunară de 21 de mărci.
Miiller intră în birou, îl salută voios, îi ură un an nou fericit, şi, comportându-se ca şi când nu ar vedea dosarul, se aşează pe scaunul său şi întrebă:
— Cum a fost la bătrân?
— Acasă eşti mereu copilul care ai fost acolo, indiferent de cât timp a trecut de atunci.
— Cunosc sentimentul, zise Miiller.
— Haarmann era considerat debil, zise Lahnstein.
— Ah, a apărut dosarul?
O privire drăgălaşă din partea lui Miiller, menită să-i redea inocenţa şi uşurarea.
— L-am găsit pe biroul meu. Nu cumva ştiţi...
Miiller se lăsă pe spate în scaun, ridicând ambele mâini în aer.
— Nu mie trebuie să îmi mulţumiţi, zise el.
— Haarmann a comis fapte obscene încă de la şaisprezece ani. Ştiaţi?
— N-am idee, chiar nu. A trecut mult timp de când mi-a trecut dosarul ăsta prin mâini.
— Vă cred, spuse Lahnstein şi se aplecă din nou asupra dosarului.
La data de 5 aprilie 1901, mama moare, iar cei şase copii se judecă unii cu alţii pentru moştenire. în cursul anului 1902, Fritz Haarmann îşi dă în judecată tatăl pentru pensie alimentară, deşi era clar că cei doi locuiau împreună. în orice caz, adresele lor erau identice. Fritz pretinde că nu poate să lucreze din cauza problemelor psihice şi cardiace, iar pensia de militar ar fi prea mică. Tatăl ripostează, susţinând că fiul doar se

prefăcuse bolnav pentru a scăpa de serviciul militar şi pentru a se întoarce la logodnica lui. Zice că Fritz este doar prea leneş ca să lucreze.

în februarie 1903, tatăl depune la Parchetul din Hanovra o plângere împotriva fiului său, întrucât acesta îi ameninţase pe el, dar şi pe fraţii lui, că îi va omorî în bătaie. în plus, Fritz îl acuză pe tatăl său că l-ar fi ucis pe mecanicul de locomotivă Schroder. De la fratele tatălui său, Adolf Haarmann, Fritz ar fi vrut să obţină bani prin şantaj. Tatăl depune cerere ca fiul lui să fie închis într-un spital de nebuni întrucât acesta este bolnav mintal şi reprezintă un pericol pentru siguranţa publică.

Frumoasă familie.

Lahnstein dădu câteva pagini înapoi. Nu susţinuse tatăl că fiul lui doar se prefăcea? Da, aşa scrie aici. Şi acum zice că e bolnav mintal? Fraţii lui Fritz nu confirmă afirmaţiile tatălui, iar procedura este sistată. Fritz Haarmann îl dă în judecată pe tatăl său pentru acuzaţii false. Procedură sistată.

Secţia de poliţie Hanovra vrea acum să afle în ce stare mintală se află Fritz Haarmann, aşa că îl însărcinează pe doctorul judeţean Andrae să efectueze o examinare. Andrae scrie că Haarmann ar fi „într-adevăr înapoiat moral şi de o inteligenţă redusă, apatic, aspru, uşor iritabil, răzbunător şi complet egoist, dar nu bolnav mintal în adevăratul sens al cuvântului, astfel încât nu există niciun motiv să fie internat din oficiu într-un azil de nebuni".

în 1904, i se măreşte pensia la 24 de mărci pe lună.

Lahnstein ridică dosarul în mâini, îl închise, ţinând însă unul din degetele mari între foi, astfel încât să vadă cât reuşise să parcurgă. încă nu ajunsese la partea mai stufoasă. Răsfoi mai departe. Urmau cauzele penale. Citi în continuare.

în perioada 4 iulie - 19 octombrie 1904, Haarmann este condamnat de patru ori pentru furt grav şi delapidare. în anul următor adună, din cauza diverselor delicte comise, pedepse constând în 13 luni de închisoare, pe care însă nu le execută în totalitate. îşi achiziţionase de exemplu un mic dispozitiv de dezinfectare şi, pe baza anunţurilor mortuare, abordase oameni care pierduseră de curând pe cineva apropiat, pretinzând a fi funcţionar al institutului de dezinfectare orăşenesc. Sub pretextul că trebuie să cureţe camera şi hainele celui decedat pentru a preveni izbucnirea unei epidemii, îi scotea afară pe aparţinători, întrucât dezinfectanţii puteau avea efecte neplăcute asupra bronhiilor. Apoi închidea uşa şi golea sertarele şi dulapurile. Dacă i se oferea ceva de mâncare sau de băut, refuza mereu cu argumentul: „în calitate de funcţionar, nu am voie să servesc nimic în casele unde lucrez".

Aşa se comporta un criminal în serie?

Pe 1 noiembrie 1906, Haarmann este condamnat la o lună de închisoare pentru vătămare corporală, victima fiind tatăl său. Fiul ceruse ca tatăl să îi plătească odată bucata sa de moştenire din partea mamei. Lovituri.

Şi-a lovit tatăl? Cu ceva emoţii, Lahnstein îşi aminti de zilele de Crăciun: cât de armonioase fuseseră. în ziua de Ajun, tatăl său părăsise locuinţa de dimineaţă pentru a

face rost de gâscă şi încă alte câteva lucruri. Lahnstein se trezi abia mai târziu, când auzi telefonul. Sări imediat din pat, îşi trase grăbit pantalonii, îmbrăcă şi cămaşa, şosetele, se încălţă, îşi trecu o mână prin păr, dar nu veni nimeni să-l caute. Soneria telefonului încetase, aşa că Lahnstein aştepta. Merse la uşă, trase cu urechea. Nimic. Se plimbă neliniştit prin locuinţă, apoi se aşeză şi îşi lustrui pantofii. Nimeni nu bătu la uşă. Se simţi uşurat.

Intră în baie, se dezbrăcă din nou, îşi spălă bustul, faţa şi se bărbieri. Merse la barul de pe colţ, acolo unde se ducea de Ajun în fiecare an de când dăduse bacalaureatul, pentru a se întâlni cu foştii colegi de şcoală. Nu mai rămăseseră mulţi, nouă din 25 căzuseră pe front, pe doi îi înhăţase gripa spaniolă, iar unul fusese luat prizonier şi împuşcat de francezi. Din cei 13 supravieţuitori, doi erau invalizi, unul îşi pierduse un braţ la Somme, altul îşi pierduse ambele picioare în luptele revoluţionare de aici, din regiunea Ruhr, fiind călcat de un camion.

în acea dimineaţă veniră doar opt. Niciunul dintre prietenii lui cei mai buni nu era prezent. Doi muriseră, unul locuia în Rhodesia şi venea de Crăciun în vechea sa patrie doar o dată la doi ani. Stăteau la o masă rotundă, bând bere şi mâncând sandvişuri cu cârnăciori, iar fiecare povestea despre încă un an plin de reuşite. Succese mari peste tot, promovări, asta era melodia pe care o intonau cu toţii după războiu, ca şi când acum nu puteai decât să câştigi după ce ai pierdut atât de multe. Nu neapărat în războiu, ci şi după, la Versailles. Aşa spunea lumea.

Lahnstein inventă un caz pe care îl elucidase, o mică poveste eroică. De băieţi nu spuse nimic. Nimeni de la masa aceea nu voia să audă cuvântul „homosexual".

Apoi, ceilalţi se plânseră de francezi, de comportamentul lor, atitudinea lor arogantă şi superioară, de reglementările absurde, intervenţiile brutale - 13 muncitori de la Krupp fuseseră împuşcaţi. Povesteau lucrurile astea şi pentru el, crezând că îi alină cumva suferinţa, dar nu era adevărat. Lahnstein se uită la ceas, se ridică brusc şi spuse că trebuie să meargă acasă şi să îl ajute pe tatăl său. Cu toţii îl înţeleseră. îl bătură pe umăr şi îl îmbrăţişară. Plecă rapid.

Tatăl lui era în bucătărie şi jumulea gâscă mică pe care o cumpărase de la un polonez, un coleg de pahar care creştea gâşte în propria sa grădinuţă. Lahnstein curăţă cartofii. O vreme nu spuse niciunul nimic, apoi începură amândoi să plângă în acelaşi timp. Tatăl se ridică, luă o ceapă, o tăie în jumătate şi o puse în mijlocul mesei micuţe.

— Acum avem voie să plângem, zise el.

— Cred că aveam voie şi fără ceapă.

După-amiază, după ce gâscă fusese pusă la cuptor, cei doi merseră la cimitir cu un buchet de flori. Odată ajunşi acolo, Lahnstein se agăţă de tatăl lui, nodul din gât crescându-i din ce în ce mai mult. Dar reuşi să se controleze. Stătură o vreme în faţa mormântului, iar Lahnstein îşi derulă în minte imagini cu mama sa, cu mama sa grijulie, mereu prezentă bineînţeles, dar şi imagini cu ea la volanul unui automobil. întrucât tatăl ei, un bărbat înstărit, deţinea unul din primele automobile din Bochum, femeia învăţase devreme să conducă, astfel încât ea era la volan când împrumutau maşina duminica şi

mergeau în excursii, excursii pe care le făcuseră apoi şi cu Lissy şi August. Lahnstein era foarte mândru de mama lui automobilistă. Nimeni nu mai avea o mamă care să poată conduce maşini.

Tatăl ei avea un automobil Hispano Suiza, motor cu patru cilindri, un model de dinainte de război, iar acesta a fost vehiculul în care ea murise în luna aprilie a acelui an, în momentul în care virase, probabil cu avânt pentru că aşa era stilul ei, şi nimerise în mijlocul unui schimb de focuri dintre soldaţii francezi şi un grup de muncitori suspectaţi de sabotaj. Mama lui nu realizase nimic, pentru că maşina Hispano Suiza făcea un zgomot puternic, aşa că nu auzise împuşcăturile. Primise un glonţ în cap şi murise, cu siguranţă, pe loc. Pentru că maşina se izbise într-un felinar stradal, iar Lahnstein ştia că mamei lui nu i s-ar fi întâmplat asta niciodată câtă vreme era măcar pe jumătate conştientă.

După două zile în care jeliseră neputincioşi, Lahnstein şi tatăl lui merseseră la comandantul francezilor şi îl întrebaseră, cu franceza lor învăţată în şcoală, cine trăsese glonţul mortal: soldaţii francezi sau presupuşii sabotori. Era important pentru ei să ştie, fără a avea vreo intenţie de a depune o plângere în acest sens. Li se promisese că acel aspect va fi lămurit, însă nu se întâmplase asta nici până în ziua înmormântării şi nici în săptămânile următoare. Tatăl lui renunţase la scurt timp după aceea, însă nu şi Lahnstein. Se prezentase de două ori pe săptămână în faţa francezilor, vorbindu-le mereu politicos, iar aceştia se descotorosiseră de el, de fiecare dată, pe un ton din ce în ce mai iritat, până când îi ceruseră să părăsească regiunea Ruhr. Acelaşi lucru li se întâmplase şi altor câteva zeci de mii de oameni. I s-au dat la dispoziţie trei zile pentru a îndeplini ordinul. Şeful secţiei de poliţie din Bochum îl recomandă pe Lahnstein, pe care îl considera cel mai bun om al lui, colegului său din Hanovra, care avea nevoie urgent de un comisar criminalist din afară.

După vizita la cimitir, cei doi împodobiră împreună micul pom de Crăciun din sufragerie. Mama lui Lahnstein fusese cea care se ocupase mereu de asta. Acum încercau să îşi amintească unde anume punea ea toate globurile şi lumânările, şi procedară exact la fel, dar la final bradul arăta altfel, nu la fel de bine.

Lahnstein frunzări următoarele foi din dosar. Un furt, spargeri una după alta, câteva luni de închisoare, apoi următoarea infracţiune minoră. Iar închisoare. Plictisitor.

Instanţa regală cu asesori civili Hanovra, 22 aprilie 1907, sentinţă:

„Prin mărturisirea credibilă a inculpatului se dovedeşte că acesta a luat, la data de 22 octombrie 1906, o oală cu 103 ouă aparţinându-i zugravului Jorpsnuter, la care inculpatul locuia în chirie, cu scopul de a şi-o însuşi în mod ilegal".

Un hoţ de ouă. îşi pierdea timpul cu prostiile astea. Răsfoi, răsfoi, alte furturi, sentinţe. Răsfoi mai repede, apoi se opri.

Tribunalul regional Hanovra, rechizitoriu din data de 20 ianuarie 1913: „Joi, 14 noiembrie 1912, elevul Otto Dorries, născut la data de 3 octombrie 1899, a participat la orele de meditaţii oferite de Asociaţia muncitorilor de pe strada Burgstr. 30. Când mergea spre casă după terminarea orelor, adică după opt seara, elevul a fost abordat de

un bărbat necunoscut, anume de învinuitul cu predispoziţii homosexuale, la intersecţia dintre străzile Georgstr. Şi Nikolaistr.

Întrebându-l dacă a fost la cinema, învinuitul a iniţiat o conversaţie cu băiatul. Astfel, a încercat să afle slăbiciunile băiatului, interesându-se dacă acesta fumează, ce alte lucruri îl pasionează, câţi bani de buzunar primeşte ş.a.m.d. Aflat în continuare în compania băiatului, bărbatul a schimbat direcţia de mers spre locuinţa sa, aflată atunci pe strada Tellenkampstrafte, şi a încercat să-l păcălească pe băiat în scopuri obscene, folosind următoarele promisiuni: de la el - învinuitul - băiatul putea câştiga bani frumoşi dacă venea să-l viziteze în mod regulat. Micul lui prieten de odinioară, un elev dintr-o instituţie de învăţământ superioară, fusese transferat. De aceea trebuia să-şi facă rost de un nou prieten. întrucât micul Dorries părea să nu înţeleagă nici acum ce voia să spună, învinuitul a vorbit mai clar şi l-a întrebat direct dacă are şi el prieteni buni cu care face «gâdi-gâdi». Când băiatul l-a întrebat ce înseamnă asta, el a replicat: «Să iubeşti cu mâna». Când băiatul i-a răspuns că nu înţelege, învinuitul a trecut de orice subtilităţi şi i-a spus: «Ştii, când cineva zice: arată-mi cât e de groasă». Toate astea avea să le înveţe la el acasă. Putea să meargă cu el chiar atunci. I-a promis că îi dă 0,50 mărci, mere şi pere şi o carte de citit.

Când au ajuns amândoi în faţa locuinţei învinuitului, învinuitul a spus: «Când vii să mă vizitezi iar, trebuie doar să baţi la o fereastră de la parter». După aceea a continuat deschizând uşa: «Intră, durează doar cinci minute», întrucât băiatul rămăsese totuşi în stradă, bărbatul i-a pus o mână pe cap şi i-a spus: «Haide, Otto, nu fă nazuri!» în acel moment, băiatul a fugit repede spre casă şi i-a povestit întâmplarea tatălui său, care a depus apoi plângere".

Sentinţa a fost emisă pe 8 martie 1913: tentativă de comitere a infracţiunii din Paragraful 176,3 din Codul penal şi ultraj, cinci ani şi două luni.

— Haarmann are o condamnare anterioară relevantă pentru cazul nostru, zise Lahnstein.

Miiller citi mai departe într-un dosar.

— Ştiaţi?

Urmă un răspuns neclar.

— E homosexual?

— Homosexual, ce înseamnă homosexual? întrebă Miiller.

— Iubeşte bărbaţii.

— Ştiu asta. Dar o fi homosexual cineva care a râvnit la un băiat, la un moment dat? O fi fost grecii antici homosexuali?

Lahnstein ridică din umeri.

— Pur şi simplu erau de treabă unii cu alţii. Se plăceau reciproc. Băieţii învăţau de la bătrâni filosofie, ce ştiu eu, dar bătrânii aveau familiile lor şi în curând băieţii aveau să aibă şi ei familii.

— Haarmann are familie? întrebă Lahnstein. Aici scrie că s-a logodit. Dar încă nu am găsit nimic legat de vreo nuntă.

— Nu ştiu să fi avut familie. Dar îl face asta suspect? Dumneavoastră aveţi familie?
— Nu, zise Lahnstein.
— Vă face asta suspect?
Lahnstein nu răspunse. Se aplecă din nou asupra dosarului, fără a citi însă, ci gândind iritat: *bărbatul ăsta n-ar trebui să fie suspectat că i-a ucis pe cei 12 băieţi?* Dacă erau în continuare tot 12. Privi spre uşă, enervându-se din cauza acestui reflex.
Pe durata războiului, Haarmann stătuse în închisoare. Nu tu front, mitraliere, artilerie, bombe lansate din aeronave. Fritz Haarmann petrecuse perioada marelui măcel în spatele gratiilor, în siguranţă. Marea brutalitate trecuse pe lângă el.
Lahnstein se întrebă dacă şi-ar fi dorit şi el să fi stat mai degrabă în închisoare decât pe front, dar în cazul acela n-ar fi existat August, n-ar fi petrecut acel concediu la Irrsee. S-ar fi despărţit de Lissy în 1914, cu puţin timp după logodnă, ar fi urmat poate câteva vizite, fără piele, fără buze. Logodna s-ar fi dezlegat cel târziu în 1915. N-ar fi avut un fiu, nu l-ar fi legănat în braţe, nu s-ar fi trezit niciodată lângă el, n-ar fi văzut că era deja treaz, cu picioarele ridicate în aer, poate cu un deget de la picior în gură, cu privirea îndreptată spre tatăl lui, întrebându-se oare ce îi adusese împreună aici şi de ce. N-ar mai fi fost copleşit de sentimente, n-ar mai fi experimentat acea a doua umanizare declanşată de apariţia primului sugar. Dar poate că până şi asta ar fi fost mai bine, mai uşor de suportat decât un avion care-i plutea prin vise fără să poată să aterizeze vreodată.

Cu puţin timp înainte de încheierea războiului, Haarmann este eliberat. Tot cu puţin timp înainte de încheierea războiului, pe 4 octombrie 1918, veteranul Alois Rothe îl dă dispărut pe fiul său Fritz, în vârstă de 17 ani.

„Probabil ţinut ascuns de comerciantul Fritz Haarmann, domiciliat pe Cellerstrafte 27, care ar fi fost văzut în compania băiatului. (Observaţie: Nu se aplică)".

De ce nu se aplică?

La scurt timp după aceea, se găsesc în Hanovra picioare şi mâini de om. Pe 7 noiembrie, mama lui Rothe se prezintă la Parchet pentru a identifica membrele.

„Doamna Rothe nu a recunoscut mâinile prezentate ca fiind ale fiului ei".

Alte intrări:

„Pe 12.10.1918 este adus la secţie pentru că a ademenit băieţi tineri şi i-a adăpostit în locuinţa sa. Noaptea trecută l-a avut în patul său pe Paul Braun, în vârstă de 15 ani. A săvârşit fapte obscene cu acesta".

Pe 28 aprilie 1919 este condamnat pentru ultraj în două cazuri. „Instigase la onanie reciprocă cu sine" doi băieţi.

Extras din sentinţă: „Chiar dacă inculpatul prezintă predispoziţii homosexuale şi este, aşadar, un om de calitate inferioară, el, care are deja multiple condamnări grave, una dintre ele într-un caz asemănător, trebuie pedepsit aspru, întrucât reprezintă un pericol pentru tineret". Nouă luni de închisoare.

Calitate inferioară?

Fritz Rothe nu a fost găsit. *Cazul unu,* gândi Lahnstein, *ăsta e adevăratul caz unu. Trebuie să renumerotăm totul.*

în anul 1922, Haarmann solicită o pensie mai mare. Este examinat din nou. „Vârsta 42 de ani, stare nutriţională bună, aspect sănătos, musculatură dezvoltată moderat.

Puls 84, inima fără patologii.

Psihic: fire copilăroasă, credulă, când povesteşte despre cursul vieţii sale ajunge repede să lăcrimeze, susţinând atunci că provine dintr-o familie bună. Percepe întrebările destul de prompt, însă răspunde la ele în mod prolix, fără a înţelege cu adevărat semnificaţia lor; starea de spirit - exceptând labilitatea afectivă - moderată.

Fără halucinaţii sau obsesii cum că ar fi persecutat.

Inteligenţă: 7 x 8 = 64, 7 x 15 = 105, 6 x 18 = 108, 7 x 8 = 52, 17 + 8 = 35, 47 + 36 = 83, 27 - 14 = 13, 32 - 17 = 0, 27: 3 = 0.

Calculează foarte lent şi doar cu eforturi vădite. Dacă nu o scoate la capăt cu calculul mintal, încearcă să calculeze în scris. Capacitatea de calcul este, aşadar, redusă considerabil.

Nu poate să precizeze preţul unui trabuc sau costul unui timbru poştal. Are tulburări grave privind enumerările inverse. La enumerarea inversă a lunilor anului ajunge doar până la octombrie.

Când devine conştient de lipsa lui de cunoştinţe, izbucneşte într-un plâns zgomotos şi ne asigură că înainte ar fi ştiut totul".

Pensia este mărită la 382, 75 mărci.

Poate doar a simulat totul, gândi Lahnstein.

Ultima intrare era o copie dintr-un alt dosar, dosarul Fritz Franke.

— Haarmann a avut de-a face cu Fritz Franke, îi zise Lahnstein lui Miiller.

— Primul dispărut?

— Al doilea. A mai fost unul înainte, Fritz Rothe, dar aparent nu a fost luat în calcul aici pentru că lumea a uitat de el. Acum cinci ani. Sau poate pentru că lumea trebuia să uite de el.

Lahnstein îşi întoarse privirea la dosar. Era copia unui proces verbal. La scurt timp după dispariţia lui Franke, la secţia de criminalistică din Waterlooplatz se prezintă două femei, Elli Schulz şi Dörchen Mrutzek, prostituate, care aduc cu ele două bucăţi de carne. Femeile susţin că e vorba de carne de om şi că ar fi din carnea lui Franke.

Oare proprietăreasa lui avusese dreptate?

Schulz şi Mrutzek se prezintă drept prietene ale lui Haarmann, Mrutzek mai povesteşte şi că ar face curăţenie ocazional în locuinţa domnului Haarmann. Acolo, la adresa Neue Straße 8, l-ar fi cunoscut amândouă pe Fritz Franke, un băiat de treabă, simpatic, în vârstă de 16 ani. Au sărbătorit împreună, vin, bere, şnaps, până când domnul Haarmann i-a dat afară din cauza unei chestiuni urgente. Au mutat petrecerea la Schiitzenheim. Un anume Hans Grans, care fusese de asemenea prezent la reuniune, i-a însoţit până acolo. Au aflat că Fritz Franke ştie să cânte la pian, iar Mrutzek şi Schulz au dansat cu Grans. Actul menţionează că Grans era peştele celor două tinere femei.

Când au obosit de atâta dansat, s-ar fi întors împreună cu Fritz Franke la locuinţa lui Haarmann pentru că băiatul voia să înnopteze acolo. Dar nu au intrat cu el.

Conform procesului verbal, Mrutzek declară următoarele: în dimineaţa următoare a mers, ca de obicei, la locuinţa lui Haarmann pentru a face curăţenie. Haarmann a deschis uşa, iar în pat era întins Franke cu bustul pe jumătate dezgolit, „alb ca varul". „Ce s-a întâmplat cu băiatul?", l-a întrebat ea pe Haarmann, speriată de moarte. Acesta l-a acoperit pe Franke şi i-a zis în şoaptă: „Şşşt, vrea să doarmă. Pleacă acum şi întoarce-te după-amiază". Femeia a plecat şi i-a spus lui Elli: „Ceva nu e în regulă". După-amiază s-a întors la Haarmann, dar bărbatul se încuiase pe dinăuntru. I-a spus să vină seara pentru curăţenie pentru că atunci era ocupat.

Seara, locuinţa fusese deja curăţată, iar toate ferestrele erau larg deschise. „Dorchen, miroase urât aici?", a întrebat Haarmann. Bărbatul era agitat, transpirat. Pe pat se aflau hainele lui Fritz Franke. Femeia a ţipat la el să-i spună ce s-a întâmplat cu băiatul. Haarmann i-a spus: „A pornit spre Hamburg. Mi-a cerut un nou set de haine. Călcase strâmb. I-am dat alte haine şi nişte bani în plus". Apoi au venit Elli Schulz şi Hans Grans. Cele două femei au tot întrebat: „Ce s-a întâmplat cu berlinezul?" Haarmann şi Grans le- au liniştit.

După două zile, Dorchen Mrutzek şi Elli au intrat în camera lui Haarmann pentru a face curăţenie. Bărbatul trebui să plece, aşa că ele au profitat de ocazie şi au răscolit peste tot. în sertarul mesei au găsit ţigaretul şi portofelul lui Franke. în spatele uşilor firidei de sub trepte au găsit o oală mare plină cu bucăţi de carne şi un şorţ plin de sânge.

„Am luat cu noi două bucăţi de acolo, pline de păr, uitaţi-le". Cu aceste cuvinte i-au prezentat comisarului criminalist Miiller două bucăţi de carne, aşa scria în procesul verbal.

în noaptea de Ajun, când Lahnstein mânca gâscă, îi veni în minte deodată că ceea ce mânca era carne de om. Nu era posibil, doar îl văzuse pe tatăl lui jumulind gâscă, pregătind-o şi punând-o la cuptor. Fusese de faţă când tatăl lui verificase carnea. Fusese de faţă când tatăl lui scosese gâscă din cuptor şi o tranşase. Dar, când telefonul sună în timp ce ei mâncau, îi trecu acest gând prin minte şi nici nu reuşi să scape de el o vreme. O înjură pe proprietăreasă cu toate balivernele ei, îşi suprimă reflexul de vomă şi mâncă mai departe deşi nu mai voia.

— Nu-ţi place?

— Ba da, tata, are un gust excelent.

îşi plimbă cuţitul printr-o bucăţică de piept, mestecă îndelung, înghiţi şi schiţă o expresie satisfăcută. Tatăl lui îi aruncă o privire ciudată. Nimeni nu bătu la uşă, deci nu cei de la secţie sunaseră.

Lahnstein şi tatăl lui nu au vorbit prea mult în acea seară. După ce au mâncat mere coapte, au jucat şah chinezesc, dame, ţintar şi au fumat, fiecare, câte un trabuc de la Emma. Tatăl se bucurase de cadou şi insistase ca fiul lui să ia şi el un trabuc. înainte de a merge la culcare, cei doi se îmbrăţişară.

Lahnstein nu ieşi prea mult din casă în următoarele zile. Erau o mulţime de soldaţi francezi pe străzi. Deşi încercase să îi ierte, se simţea mereu răvăşit când îi vedea. Fusese o întâmplare nefericită. Mama lui mersese prea repede şi îi luase prin surprindere pe trăgători. Nu avuseseră timp să sisteze focul. Aşa îşi imagina el scena... Era neclar de la cine pornise glonţul ucigaş. Poate că trăsese unul dintre presupuşii sabotori. însă faptul că francezii erau acolo în primul rând şi că ocupau regiunea Ruhr încă de la începutul anului, doar pentru că guvernul era în întârziere cu plata lucrărilor de reparaţie, i se părea lui Lahnstein prea dur. Tocmai de aceea considera că rezistenţa era justificată, la fel şi sabotajul, chiar dacă el însuşi nu participa la astfel de mişcări. Cel puţin din punctul acela de vedere, francezii se făceau vinovaţi de moartea mamei lui. Pe de altă parte, nu-şi dorea să gândească aşa, dar de fiecare dată când vedea un francez în uniformă, gândurile acelea începeau să îl frământe. Aşa că prefera să stea în casă. în felul acela putea fi contactat mai uşor în caz că telefonul ar fi sunat. Dar nu sună.

în noaptea de Revelion au băut vin roşu din landul Baden-Württemberg, nu din Franţa. înainte, tatăl lui obişnuia să bea vin din Rhone, însă îşi vărsase toate proviziile spunând: „Doar n-o să beau sângele soţiei mele".

Friptură, cartofi, varză de Bruxelles, apoi şah chinezesc, ţintar, dame şi încă două trabucuri de la Emma.

— Mai demult, zise tatăl lui cu o oră înainte de miezul nopţii, am avut un caz de răpire în Bochum. Fiica unui patron de mine, Ani. S-a cerut o răscumpărare mare. L-am prins rapid pe individ, unicul făptaş, psihopat. Dar n-a vrut să ne spună unde o ţinea ascunsă pe fată. Ştiam de la el doar că a încuiat-o undeva, fără provizii, pentru că, bineînţeles, nu se aşteptase să fie arestat. O zi întreagă am încercat să îl convingem că şi-aşa nu mai are ce să facă, biata fată. I-am promis că o să îi reducem pedeapsa. Dar individul stătea acolo şi rânjea. L-am privat de somn, l-am bătut, palme, câţiva pumni. Râdea. Ne gândeam să-l torturăm, însă eu am fost împotrivă şi, de vreme ce conduceam investigaţiile, a scăpat de treaba asta.

— Şi ce s-a întâmplat după aceea?

— Fata nu a mai fost găsită niciodată. Acum ai aflat adevăratul motiv pentru care am părăsit postul înainte de vreme. Nu din cauza sănătăţii, mă simt la fel de bine ca înainte. Dar am considerat că cineva care are un om pe conştiinţă nu ar trebui să rămână poliţist.

— Dar o ai pe fata asta pe conştiinţă?

— Era datoria mea să o salvez. Nu am reuşit să fac asta. Hai să schimbăm subiectul! Cred că ar cam trebui să deschid şampania de-acum.

La unul din vecini muzica a fost dată mai tare, o melodie veselă. Mai erau doar câteva clipe până la miezul nopţii.

Ciocniră, se îmbrăţişară din nou, dar nu la fel de afectuos ca de Crăciun.

— Sunt mândru de tine! îi spuse Lahnstein tatălui său.

La ora 12 şi jumătate erau în pat. Lahnstein se gândi îndelung la tatăl lui. Pe timpul Imperiului, crezuse în împărat, acum credea în Gustav Stresemann[11]^, în Partidul Popular German DVP, conservator, dar adept al reconcilierii cu Franţa în ciuda celor întâmplate cu soţia lui, sau poate tocmai din cauza asta, fiindcă voia să se termine odată totul. Tatăl lui. Un cap al familiei iniţial sever, apoi permisiv, de încredere, niciodată nedrept.

— Dumneavoastră sunteţi comisarul criminalist Miiller din dosar? întrebă Lahnstein.

— Posibil.

— De ce nu mi-aţi povestit toate astea? De ce nu aţi pomenit niciodată numele lui Haarmann?

— Femeile alea două erau nişte isterice, spuse Miiller, târfe bune de nimic. Acuzaţiile erau nefondate.

Lahnstein se uită din nou în dosar. Carnea fusese examinată de medicul legist Schackwitz. Carne de porc. Cu toate astea, s-a dispus o percheziţie acasă la Haarmann, fără niciun rezultat.

— Ce fel de examinare s-a făcut?

— Cum adică?

— Cum a examinat Schackwitz carnea?

— Examinare vizuală. Se vedea clar.

— O examinare vizuală nu e tocmai precisă.

— Schackwitz se pricepe.

— Şi de ce lipseşte procesul ăsta verbal din dosarul lui Franke? Originalul ar trebui să fie înăuntru.

— Nu ştiu! Nu tolerez să mă interogaţi în felul ăsta.

— Dar este totuşi straniu, trebuie să recunoaşteţi. Căutăm un făptaş din mediul homosexualilor şi avem aici un bărbat care este evident homosexual şi agresiv. Şi eu nu aflu nimic despre bărbatul ăsta.

— Credeţi că nu ne-am ocupat de Haarmann? Normal că ne-am ocupat de el. Am făcut percheziţii, l-am monitorizat, l-am interogat, dar nu era nimic de găsit în ceea ce-l priveşte. Nu are nimic de-a face cu cazurile noastre.

— Trebuia să mă informaţi.

Miiller ridică din umeri.

— Pur şi simplu am uitat, îmi pare rău!

Lahnstein se aplecă în faţă, îşi sprijini coatele de birou, îşi puse bărbia pe mâinile împreunate şi îl privi pe Miiller.

— O să discut şi eu cu Haarmann, zise el.

Miiller aprobă din cap.

Inima îi bătea în piept, dar trebuia să aibă răbdare. Trebuia să aibă grijă să nu îl abordeze prea devreme pe băiat, ci să aştepte până când acesta era deznădăjduit, obosit, până când îl durea carnea din cauza băncii dure de lemn şi tânjea după un pat.

Se întoarse la bufet, îşi luă o bere şi se puse la o masă, îndreptându-şi din când în când privirea spre sala de aşteptare. Nu trebuia să-şi lase prada să scape, aşa cum mai păţise în trecut. Bea cu înghiţituri mici, întrucât berea trebuia să îi ajungă pentru ceva timp. Niciodată nu îşi comanda mai mult decât o bere mică. Văzu că sergentul Schöndorf se plimba pe acolo. Nicio problemă, se înţelegea bine cu sergentul Schöndorf. însă, de când venise cel nou la secţia de poliţie, situaţia devenise cam incomodă, presiunea crescuse. Acum trebuia să aibă grijă chiar şi în ceea ce-l privea pe sergentul Schöndorf.

— Bună seara, sergent! Ce face familia?

Sergentului Schondorf îi plăcea să vorbească despre familia lui, despre soţie şi fetiţă. Bărbatul pălăvrăgea un pic cu el, îl linguşea un pic şi, bineînţeles, îi oferea nişte carne. Toată lumea voia carne ieftină.

— în curând vine-o livrare de la măcelar. Pe dumneata te-am trecut primu'pe listă.

Şi sergentul Schondorf se bucura. Idiotul. Spera să plece rapid de acolo, ceea ce bărbatul şi făcu după câteva minute.

— Mai dau o tură.

— Sigur, sigur. Poliţiştii sunt mereu la datorie. Şi salutaţi-o pe doamna din partea mea.

Schondorf se îndepărtă. Avea un spate puternic, iar bastonul i se bălăbănea într-o parte. N-avea decât să şi-l bage undeva... Sergentul.

Cu puţin timp înainte de miezul nopţii, bărbatul merse în sala de aşteptare. Cele două femei încă erau acolo, la fel şi băiatul. Mai întâi, bărbatul li se adresă femeilor, astfel încât băiatul să vadă că se interesa de toată lumea, îşi prezentă legitimaţia şi le întrebă cum le merge. Pierduseră trenul de legătură, în zorii zilei următoare aveau să plece mai departe. „ O, vai, da, aşa e, hotelurile sunt scumpe în Hanovra, dar, aveţi grijă, şi sălile de aşteptare sunt cam dubioase. Trebuie să aveţi grijă: sunt mulţi depravaţi, multe agresiuni". Spuse asta destul de tare, astfel încât să îl audă şi băiatul.

— Pe curând, doamnelor!

Păşi agale spre băiat, care părea mic în poziţia de şezut. Avea pielea albă şi o valiză cu model în carouri.

— 'Nă seara. Şi tu tot naufragiat, ca doamnele de-acolo?

Băiatul aprobă timid din cap. Ce dulce era!

— Se mai întâmplă. Nu-i aşa rău! încotro mergi?

— Bremerhaven.

— Ah, Bremerhaven. De-acolo nu mai e mult până-n America.

Băiatul îl privi neîncrezător. Bărbatul se aşeză pe bancă lângă el.

Capitolul 5

Când trenul trăgea în gară, băiatul bănuia deja că pierduse trenul de legătură. Spera doar să mai existe o altă variantă de care nu ştia el. întrebă la ghişeu, însă i se

confirmară temerile. Următorul tren spre Bremerhaven avea să plece abia a doua zi dimineaţă la ora 6.02. Mai erau 11 ore până atunci. Ce să facă atâta timpi Privi în jur. Nu mai fusese niciodată într-o clădire atât de mare şi vastă ca gara aceea. Mai întâi a fost cuprins de veneraţie, însă apoi se simţi încântat şi dori să vadă oraşul căruia îi aparţinea gara. îşi predă valiza, merse la toaletă şi îndesă ceasul într-un săculeţ pe care şi-l legă bine de trup. Acolo avea şi banii. Apoi ieşi în pas de plimbare afară şi se minună de cât de multă lumină era în jur. Peste tot felinare cu gaz, cea mai luminoasă noapte din viaţa lui. Şovăi o clipă, neştiind în ce direcţie să meargă, după care porni la drum.

Nu erau mulţi oameni pe stradă. Dincolo de piaţa gării, coti spre o stradă lată, cu magazine pe ambele părţi. Toate erau închise. Era frig. Băiatul îşi ţinea ambele mâini adâncite în buzunare. Curajul i se diminua treptat. Totul era atât de mare, atât de înalt, dar în acelaşi timp atât de gol. Se înfricoşă puţin, însă apoi văzu o stradă care nu era la fel de lată, dar părea mai plină de viaţă. Se îndreptă spre ea şi observă că pe acolo nu se perindau doar bărbaţi, ci şi femei, ceea ce îi dădea un sentiment pozitiv. Acolo unde femeile se simţeau în siguranţă, era categoric un loc sigur. O femeie se lipi de el, îl luă de mână şi îl îndemnă să vină cu ea. Speriat, băiatul se desprinse de ea şi merse mai departe, de această dată mai repede ca înainte. Toate erau femei de acelea de care auzise el. Femei rele, care însă, după cât ştia el, avuseseră o soartă grea care le adusese în situaţia aceea. Femei decăzute. Monika. îşi alungă acel gând din minte.

îi era sete, îi era foame. Văzu un han cu lumini puternice şi intră. îi era teamă, dar trebuia să mănânce şi să bea ceva. „Un cârnat prăjit cu cartofi prăjiţi şi o limonadă". Nimeni nu avea grija lui.

Monika îl întrebase dacă vor face împreună o plimbare cu barca sâmbătă. Unchiul ei locuia pe malul râului şi avea acolo o barcă, iar în zilele de sâmbătă mergea cu regularitate în oraş. Luară barca, iar băiatul vâsli pe unul din braţele secundare ale râului, un braţ cu multe curbe şi răchite, ale căror ramuri ajungeau până în apă. Luaseră cu ei un coş de picnic cu o sticlă de vin. La un moment dat se întinseră în iarbă şi povestiră amândoi de părinţii lor. Preotul era sever, nu accepta să i se întoarcă vorba şi avea mereu ceva de criticat.

La a patra plimbare cu barca, cei doi se întinseră în iarbă şi se sărutară, iar băiatul se gândi în permanenţă că ar trebui să se oprească şi chiar voia asta. Voia să se oprească, să se ridice, să o ajute pe Monika să se urce înapoi în barcă şi să vâslească înapoi. Dar nu a fost în stare să facă asta. Nici Monika. Fata spuse de două ori că ar trebui să se oprească, iar el a fost de acord, dar nu se opriră. De câteva ori, băiatul se gândi la Heiner. încă un motiv din cauza căruia nu putu să se oprească. Aşa se întâmplase.

Băiatul îşi plăti mâncarea şi limonada şi se întoarse la gară, trecând din nou pe lângă fetele decăzute. Se gândi că poate mâine nu avea să plece totuşi la Bremerhaven,

nici la Dunedin. Odată ajuns la gară, îşi recuperă valiza şi se aşează pe o bancă în sala de aşteptare.

Lahnstein aştepta de două ore. Intrase în clădire, urcase până sub acoperiş, bătuse la uşa lui Haarmann, dar nu i se răspunsese. Se întoarse înapoi pe stradă, se sprijini de un felinar, fumă un trabuc de la Emma şi se gândi la ea în timp ce urmărea fumul cu privirea. Se gândi la avion, aruncă trabucul pe jos, îl călcă cu piciorul şi dădu o tură prin cartier. Erau puţini oameni pe afară. Câţiva copiii stăteau ghemuiţi pe trotuar, întorcând de pe o parte pe alta un şobolan mort sau pe jumătate mort.

Lahnstein se opri pe pod şi privi curenţii râului Leine până când începu să plouă. Se întoarse pe strada Rote Reihe şi se uită la clădirea numărul 2, care era neted tencuită, pe când cele două clădiri din stânga şi din dreapta aveau paiantele la vedere. Clădirea din stânga era mai mică în înălţime, avea doar două etaje, iar numărul 2 avea trei etaje, la fel şi clădirea din dreapta, care însă era mai înaltă întrucât şi etajele erau mai înalte. Două lucarne, cea din stânga corespunzând camerei lui Haarmann. La parter era un restaurant. Lahnstein se dezlipi de felinar, intră în clădire, urcă până sub acoperiş, bătu la uşă fără să primească vreun răspuns, se întoarse înapoi la felinar şi fumă.

După ce aşteptase deja trei ore, văzu un bărbat apropiindu-se pe alee. Lahnstein nu putea să-i recunoască chipul, întrucât era ascuns în spatele unui maldăr. Păreau să fie haine. Bărbatul le căra în braţe, în faţa pieptului,
ţinându-le strâns cu ambele mâini. Păşea nesigur şi se înclina într-o parte şi în alta pentru că nu vedea drumul bine. Se opri în faţa numărului 2, lăsă maldărul de haine să cadă, deschise uşa şi puse un picior în prag ca nu cumva să se închidă uşa. Când se aplecă să strângă hainele şi se ridică înapoi, Lahnstein îi văzu chipul din lateral. Doar pentru o clipă, dar era posibil să fie Haarmann. Bărbatul împinse uşa cu piciorul şi se strecură înăuntru. Uşa se închise în urma lui.
Lahnstein îşi aprinse încă un trabuc, astfel încât să măsoare cumva timpul până când avea să acţioneze. Apoi fumă din ce în ce mai grăbit şi, după ce trecu de jumătate, hotărî că aşteptase timp de un trabuc, traversă strada, deschise uşa clădirii, păşi în holul întunecat şi urcă scările înguste până ajunse la mansardă. Firide cu vechituri şi două uşi care duceau, în mod clar, spre nişte locuinţe. Trase rapid cu urechea, nu auzi nimic, apoi bătu la uşă. Avea impresia că liniştea se transformase într-o linişte profundă. Se scurseră câteva secunde. în cele din urmă se auzi o voce de bărbat surprinzător de înaltă:
— Cine-i acolo?
— Lahnstein, poliţia criminalistă.
Din nou linişte. Lahnstein auzi un foşnet, ca şi când ceva ar fi fost dat deoparte.
— Noul venit?
— Să zicem.
— Ce vreţ' de la mine?
— Vreau să discut cu dumneavoastră.

— Aveţ' ceva la mână?
— Nu.'
— Atunci de ce-ar trebui s' discut cu dumneavoastră?
Cuvinte alunecate, litere mâncate.
— Aşa, pur şi simplu! Despre ceea ce se întâmplă aici în cartier. Doar vă pricepeţi, aflaţi multe lucruri.
— N-aveţ' niciun drept s' mă interogaţ' dacă n-aveţ' nic' la mână.
Undeva mai jos se închise o uşă, iar Lahnstein auzi paşi pe scări.
— Ştiu asta. Haideţi, vă invit să luăm prânzul împreună! Stăm şi noi la taifas.
— N-am timp.
Se auzi şi uşa de la intrare închizându-se.
— Pot să vă şi citez, dacă nu.
— Parcă n-aveaţ' nic' la mână.
— Pentru cei născuţi pe 17.5 nu-i chiar valabilă treaba asta.

Lahnstein se ruşină puţin din cauză că rostise acea propoziţie, dar altă şansă de reuşită nu avea. Paşi, un foşnet. Când uşa se deschise în forţă, văzu un bărbat de înălţime medie, lat, cu trăsături faciale ca în fotografii, poate ceva mai împlinit. Avea o mustaţă subţire cu cărare pe mijloc, un pic ciufulită, ochii înguşti, sprâncenele ca nişte linii drepte. Purta o pălărie cu borul lat. Haarmann îi întinse brusc mâna, iar Lahnstein îi răspunse la salut. O strângere uşoară, o mână moale. Haarmann nu se uită la el. Îşi trase mâna înapoi şi ieşi din cameră fără a spune vreun cuvânt, coborî treptele şi ieşi în stradă. Mergea rapid, astfel încât Lahnstein trebui să grăbească pasul ca să îl ajungă din urmă.

— De ce nu mergem în restaurantul din clădirea în care locuiţi?
— Mâncare proastă.
— Şi atunci unde mergem?
— La Goldenen Hirschen.
— Pot să vă întreb ce era în maldărul acela pe care l-aţi cărat în braţe până acasă?
— Haine folosite.
— Faceţi comerţ cu ele?
— Meseria mea.

Haarmann saluta în stânga şi în dreapta. Unii oameni rânjeau când îl vedeau, îşi duceau mâinile la borurile pălăriilor, un salut scurt cu o mişcare rapidă a degetului arătător. Haarmann le răspundea la salut în acelaşi fel. După doar câteva minute ajunseră la Goldenen Hirschen. Haarmann deschise uşa şi făcu un gest ca să îl îndemne pe Lahnstein să intre primul. înăuntru era un aer greu, amestecat cu un miros de varză, tabac şi sudoare îmbâcsită. Ferestrele nu lăsau prea multă lumină să pătrundă în local, băncile şi mesele erau din lemn închis la culoare. Haarmann îl duse la o masă de lângă fereastră. Se dezbrăcară amândoi de paltoane, îşi dădură jos pălăriile şi se aşezară. Haarmann scoase din buzunarul jachetei un trabuc bun, surprinzător de scump şi îi tăie

capătul. Purta o cravată tricotată, fixată de guler cu un ac. Avea fruntea înaltă şi o cărare deasupra ochiului drept, iar linia părului era o linie dreaptă, paralelă cu ochii.

— Carnea de cal e bună, zise el.

— Aprovizionaţi restaurantul acesta?

— V-aţ' interesat de mine?

— Am mai auzit una alta. Deci faceţi şi comerţ cu carne? Carne şi haine.

Haarmann îşi aprinse trabucul, trase două fumuri, pufăi, privi vârful încins care ardea simetric şi confirmă din cap cu satisfacţie.

— Corect, spuse el, da' nu aprovizionez restaurantul ăsta. Aici vine concurenţa. Luaţ' şniţelul de cal.

Un chelner se apropie de ei cu două pahare mari de bere, îl salută rapid pe Haarmann dând din cap şi puse berile pe masă.

— De mâncare?

— Domnu' vrea şniţelul de cal, aşa-i?

Lahnstein dădu aprobator din cap.

— Şi tu cârnaţi prăjiţi?

— Ca de obicei.

Chelnerul se îndepărtă. Cei doi ciocniră paharele şi băură.

— Parcă aţi zis că e foarte bună carnea de cal, spuse Lahnstein.

— Io nu mănânc cal.

Lahnstein se gândi la caii pe care îi văzuse întinşi pe jos la Verdun, după bombardamente, când survola pe deasupra drumurilor şi câmpurilor. Picioare scrântite, trupuri sfâşiate, jumătăţi de trupuri, gâturi care se terminau în gol, burţi umflate, picioare întinse spre cer. Erau răsfirate printre oameni, dar, din cauza mărimii, erau mult mai vizibile pentru el. De multe ori, oamenii fuseseră deja transportaţi de acolo, însă caii nu reprezentau o prioritate. Unii încă mai trăiau când Lahnstein zbura pe deasupra lor. îşi scuturau picioarele în aer, ca şi când ar fi vrut să îl salute. îşi aminti de un animal care se târâia pe jos fără picioarele din spate.

— Ce vreţ' de la mine? întrebă Haarmann.

Trase un fum din trabuc şi îl privi interesat, dar nu cu îngrijorare. Afişa un zâmbet fin, aproape arogant şi oarecum viclean. Vocea îi era foarte înaltă, un pic frântă, semănând mai degrabă cu cea a unei femei în vârstă. Chiar şi fără palton, era în continuare lat în spate, dar avea un aspect puhav, complet feminin. Aşa i se părea lui Lahnstein, deşi nu era sigur dacă nu cumva avea impresia asta doar din cauză că îi cunoştea sau credea că îi cunoaşte înclinaţiile lui Haarmann conform dosarului parcurs.

— îmi permiteţi să vă întreb de unde faceţi rost de haine?

— Deci e de fapt un interogatoriu?

— Nu. Doar o întrebare.

— înainte mai mult de la morţ'.

Lahnstein îşi dădu seama că ridică din sprâncene, poate chiar deschise ochii mai tare. Haarmann observă asta, desigur, dar îl privi cu răceală.

— Morţi? întrebă Lahnstein, chinuindu-se să pară calm.
— Gripa spaniolă. Oamenii mureau ca-n război, nu le mai foloseau la nic' hainele. Cei rămaş' în urmă aveau nevoie de bani când mureau bărbaţ' ş- odată cu ei dispărea şi venitul. Aşa am început, cu haine de bărbaţ' folosite. Ş' după război, oamenii n-aveau bani de lucruri noi. Afacerea mergea bine pentru noi.
Limba i se plimba rapid în timp ce vorbea, îi atingea buzele şi apoi se retrăgea la fel de repede. O limbă cărnoasă neplăcută.
— Ce însemnă „noi"?
Deşi ştia răspunsul.
— Hans ş' cu mine. Hans e partenerul meu.
— Hans Grans?
— Cunosc tonu' ăsta. Ăsta-i ton de interogatoriu. Mi-i foarte cunoscut.
Haarmann râse blând.
— îmi cer scuze! zise Lahnstein. Asta deja e scris în dosar oricum.
— Nu-i nimic.
Lahnstein făcu o pauză, se adună, după care spuse:
— Acum nu mai merge aşa bine afacerea?
— Oamenii o duc mai bine, în ambele privinţe cum ar fi. Nu s' mai moare aşa repede, nu s' mai cumpără aşa multe mărfuri folosite. Oamenii au iară bani, ceea ce-i cu-adevărat valoros. Noi vedem asta.
— Hans şi dumneavoastră?
— Hans Gran ş' cu mine, da.
Chelnerul le aduse două farfurii aburinde, cartofi, un sos aproape negru şi uleios. Carnea, inundată de sos, abia se vedea.
— Din fericire mai am ş' comerţul cu carne, cel'lalt sprijin al meu.
— Şi, pot să vă întreb, cine vă livrează carnea?
— întrebaţ' liniştit.
Trase un fum din ţigară, dar nu mai adăugă nimic.
— Cine vă livrează carnea?
— Am io un furnizor. Stă la ţară.
— Măcelar?
— Da' chiar steţ' informat. Mâncaţ, tre' s' mâncaţ' cât e sosu' fierbinte. Nic' n-are gust mai rău decât sosu' călâi, aşa-i?
Lahnstein îşi scufundă cuţitul în sos şi tăie acolo unde i se părea că simte ceva carne.
Haarmann îl privea cu interes. Dădu aprobator din cap în momentul în care Lahnstein înghiţi. După aceea, Haarmann tăie o bucată de cârnat fără să lase trabucul din mână. Degetele îi erau lungi, iar la mâna stângă îi lipsea o falangă. Mestecară amândoi în tăcere. Haarmann pufăi din ţigară între îmbucături, suflând fumul spre farfuria lui Lahnstein. Lahnstein nu simţea nimic în afară de un gust de sos oarecum acrişor. îl ustura gura, atât de iute era sosul.
— Va place?

— Da, mersi!

Lahnstein bău din paharul de bere. Nu voia să se gândească la carne de om, dar se gândea la carne de om. în lagăr trecuseră câteva săptămâni, spre sfârşitul războiului, în care nu primiseră deloc carne. De altfel, nu prea primiseră de mâncare în perioada aceea. Erau înfometaţi şi începuseră să vorbească despre canibalism, iniţial nu ca despre o opţiune pentru ei înşişi. Spuneau poveşti din trecut, despre alţi oameni, de cele mai multe ori poveşti - câteodată inventate - despre marinari, care pluteau în ocean după naufragii. După câteva săptămâni, marinarii începeau să mănânce morţii sau îşi omorau camarazii mai slăbiţi ca să îi poată mânca. Cu cât erau mai flămânzi prizonierii din lagăr, cu atât mai mult vorbeau despre astfel de lucruri, ca şi când - gândi Lahnstein - s-ar fi pregătit pentru situaţia în care aveau să fie nevoiţi să se mănânce unii pe alţii. De Franz nu avea să se atingă. De asta era sigur. Apoi, lagărul începu să fie aprovizionat mai bine, iar discuţiile acelea încetară.

Lahnstein mâncă mai departe. Sosul nu era chiar aşa de rău, iar gura îl ustura oricum atât de tare, încât nu mai simţea niciun gust.

— în dosarul dumneavoastră scrie că aţi făcut comerţ şi cu arme.

— De ce tot vorbiţ' de dosar?

— Păi, normal că v-am analizat dosarul.

— Nu-i chiar aşa normal dacă ziceţi că n-aveţ' nic' la mână.

— Ce s-a întâmplat cu degetul dumneavoastră? întrebă Lahnstein.

Haarmann puse furculiţa deoparte şi îşi privi mâna stângă.

— Mi l-am retezat când tranşam un animal mare.

îşi ridică degetele de la mână stângă cu marginea mâinii drepte.

— Mă face asta vinovat de ceva?

— Depinde.

Haarmann izbucni în hohote de râs, se încovoie şi lovi masa cu mâna în care ţinea trabucul.

— Acu v-am prins, spuse el hăhăind, o văd clar pe faţa dumneavoastră, cum v-aţ' imaginat că animalul ăla mare arată ca un om, satârul, sângele ţâşnind. Recunoaşteţ'! Lahnstein încercă să pară nepăsător. Haarmann se linişti.

— Puteaţ' să recunoaşteţ' măcar, zise el cu o îmbufnare copilărească. Staţ' liniştit. Mi l-a muşcat cineva într-o bătaie, adăugă el apoi.

— De ce v-aţi bătut?

— Concurenţa e mare-n domeniul meu.

Haarmann luă din nou furculiţa în mână, tăie cu ea bucăţi mari din cârnatul prăjit, le purtă prin sos şi mâncă grăbit, cu lăcomie, ca şi când i-ar fi fost teamă că cineva o să-i fure mâncarea.

— Nu mai am nicio armă, zise Haarmann.

— De unde luaţi armele înainte?

— înainte cam toată lumea avea o armă. Milioane de soldaţ' s-au întors din război ş' n-au predat armele. Or' nu mai existau ofiţeri cărora s' le înmânezi armele, or' nu-i mai

lua lumea-n serios. Or' s' gândea lumea că o să-nceapă contrarevoluţia cu ele. Atunci, oamenii preferau s'-mi vândă mie armele. Aşa nu le era frică de nic'.
Din nou limba aceea cărnoasă. Lahnstein se întreba dacă nu cumva i se părea atât de neplăcută şi din cauză că avea un efect erotic, un eros al impertinenţei, al scârboşeniei. îşi alungă acel gând din minte.
— Cui i-aţi vândut armele?
— Inşilor din corpurile de pace, revoluţionarilor, tuturor care-aveau nevoie de ele. S-a tras mult în 1918. La un moment dat o să se tragă iară, vă spun io.
— Aţi tras şi dumneavoastră?
— Io? Nu, doar în armată, înainte de război. Am fost soldat.
— Ştiu.
— Tot din dosar, aşa-i?
— Tot din dosar.
— După aia n-am mai tras.
Mâncară în continuare în tăcere. Apoi, Lahnstein zise:
— Ştiţi de băieţi?
— Ce băieţi?
întrebase pe un ton sincer, naiv. Cu o voce puţin mai stridentă.
— Cei dispăruţi.
— Sunt morţ'?
— Asta e întrebarea.
— Toată lumea ştie de băieţ'.
— Ce credeţi dumneavoastră că s-a întâmplat cu ei?
— Legiunea străină.
— Eu cred că au fost ucişi.
— Acelaşi' lucru.
— Pentru mine nu e acelaşi lucru. Dacă băieţii îşi pierd viaţa într-o luptă din Africa sau Asia, nu e treaba mea. Aşa e în război. Dar, dacă mor aici, atunci e treaba mea. Ar putea fi vorba de nişte crime.
— Război sau crimă. Pentru băieţ' e totuna.
— Pentru mine nu e totuna.
— Aţ' fost în război?
— Da, Verdun.
Haarmann dădu apreciativ din cap.
— Pompa de sânge, zise el.
— Cunoaşteţi denumirea aceasta?
— Normal. Trebuia s' pompaţ' sângele din francezi până-i dădeaţ' gata. Dup-aia s' mărşăluiţ' spre Paris. Am auzit asta în închisoare. Voiam s' iasă planul. N-am sperat s' câştige francezii ş' britanicii ca s' ne elibereze. Am fost întruna pentru Germania, chiar dacă n-am fost trataţ' bine. Ş-aşa francezii ş' britanicii nu ne-ar fi eliberat.

Nu prea sună a debilitate, gândi Lahnstein.
— La ce vă gândiţi când auziţi expresia asta: pompă de sânge? Haarmann îl privi confuz.
— La mult sânge, ce altceva?
— A fost un abator.
— Ş' dumneavoastră în mijlocul lui?
— Eu am fost pilot.
— Lansări?
– **12.**
— Cum spuneaţ' că vă numiţ'?
Idiotule, ce idiot eşti, se apostrofa Lahnstein în gând.
— Lahnstein.
Haarmann se uită la el, fumând, mestecând şi dând aprobator din cap.
— Minţiţ', zise el.
— Listele nu sunt complete.
— Io ştiu că minţiţ'.
Haarmann terminase de mâncat cârnaţii. Buzele îi străluceau de la grăsime. înghiţi o gură mare de bere, se linse pe buze, după care se şterse la gură cu mâneca. Acum nu îi mai străluceau buzele, ci mâneca.
— Mai demult v-aţi încurcat cu băieţi, zise Lahnstein, sperând că nu se înroşeşte la rostirea acestei propoziţii.
Haarmann ridică din umeri.
— Toată lumea a făcut asta-n tinereţe, aşa-i? Oleacă de lustruială nu-i aşa mare scofală.
Roşu, la naiba, se făcu roşu. Haarmann îl privi, dar nu lăsă să se vadă dacă observase ceva sau nu.
— E interzis.
— Lustruiala nu.
— Totul.
— Pe mine mă interesează femeile. Am fost logodit.
— Ştiu. Apare în dosar. Dar nu v-aţi căsătorit?
— N-apare ş' asta-n dosar?
— Nu.
— înseamnă că nu m-am căsătorit.
— Pentru că v-aţi dat seama că... Lahnstein îşi drese glasul... vă interesează bărbaţii?
— Aiurea!
Spusese asta cu o voce tăioasă, oarecum convingătoare.
— Erna a avut o aventură cu un student. S-a ales cu un copil.
Lahnstein înfipse furculiţa în ultima bucată de şniţel de cal, o trecu prin sos, o băgă în gură şi mestecă puţin. Nu era tare.

— V-a plăcut? îl întrebă Haarmann.
— Da, mulţumesc!
— Vreau s' plec de-acum.
Stinse trabucul în scrumieră şi dădu să se ridice. După aceea se aşeză înapoi.
— S' zicem că mă interesează bărbaţii sau băieţii... Atunci de ce-aş vrea s'-i omor? N-are nicio logică. V-aţ' gândit vreodată la asta?
— Şi oamenii normali săvârşesc crime din pasiune, spuse Lahnstein.
— Io sunt normal. La fel de normal ca dumneavoastră, credeţ'-mă.
— N-am vrut să vă jignesc.
Haarmann se ridică din nou.
— Deci nu aţi auzit nimic despre asta? întrebă Lahnstein. Vă plimbaţi mult prin Hanovra dacă vindeţi haine şi carne. Auziţi multe lucruri. N-aţi aflat nimic despre băieţi?
— Nic'. S'-aveţ' o zi bună!
îşi puse pălăria în cap, îmbrăcă paltonul şi părăsi restaurantul.
Lahnstein ceru bonul.
— A fost bună carnea, îi zise el chelnerului ca să fie amabil.
— Păi vine de la prietenul dumneavoastră, spuse chelnerul.
— Poftim? Mi-a zis că vine de la un rival de-al lui.
Lahnstein îşi simţi beregata strângându-se. I se făcu rău.
— Aşa a zis?
— Aşa a zis.
— Nu are niciun rival pe aici, spuse chelnerul. Nimeni nu furnizează carne atât de ieftină ca a lui Haarmann.
Lahnstein îi dădu banii rapid chelnerului, fugi la baie, îngenunche în faţa vasului de toaletă, îşi vârî degetul arătător drept adânc în gât şi scuipă, scuipă, scuipă.
Seara, merse la o adunare a social-democraţilor. Nu mai făcuse asta de mult timp. Se simţea străin acolo, printre muncitorii care, în marea lor majoritate, lucrau în fabricile de cauciuc şi discutau despre condiţiile de muncă şi tarifele orare. Uneori vorbeau şi despre următorii paşi ce trebuiau făcuţi în statul german socialist, însă acordau mai puţină seriozitate acestui subiect, ca şi când nu se grăbeau prea tare în direcţia aceea. în lagărul de prizonieri, social-democraţia însemnase altceva pentru el. Reprezenta insurecţia ofiţerilor educaţi împotriva monarhiei şi a războiului. Prin echitate înţelegeau în primul rând echitate politică, dreptul la o participare reală, la posibilitatea de a forma un guvern care să se ocupe mai apoi, bineînţeles, şi de asigurarea unor condiţii mai bune, a unor salarii mai mari. Aşa îşi imaginau prizonierii social-democraţia când stăteau împreună vara pe un câmp sau iarna în baracă. Aveau să facă ceva pentru muncitori. în primul rând, aveau să construiască o Republică.
După război, se trezise în mijlocul unor muncitori care voiau să facă ceva pentru ei înşişi, cărora Lahnstein le era la fel de străin precum îi erau ei lui. Atunci se gândise că poate totul fusese o neînţelegere şi că SPD-ul lagărului şi SPD-ul timpului de pace nu

erau acelaşi lucru. Pe de altă parte, mai era şi preşedintele Republicii, Friedrich Ebert, iar de fiecare dată când venea o nouă rundă de beri, toată lumea bea în cinstea lui. în perioada aceea, SPD-ul nu era
la guvernare. Cancelar era tocmai Wilhelm Marx, un om de centru.

Lahnstein se hotărî să participe din nou la o întrunire pentru că voia să aibă companie, poate şi un fel de ancoră, nişte oameni cu care cădea de acord asupra anumitor lucruri. Veniseră două duzini de bărbaţi, majoritatea încă în haine de lucru, vreo două-trei persoane care păreau să fie profesori la universitate sau la şcoală şi trei femei. Pe una dintre femei o cunoştea. Magda Hennies, mama celui de-al doilea Adolf, numărul 12, cea care lucrase la Continental, la maşinării în timpul războiului şi acum făcea doar curăţenie acolo pentru că bărbaţii se întorseseră acasă şi fuseseră însărcinaţi cu lucrul la maşinării. Era incomod pentru el să o întâlnească acolo. Ceilalţi ştiau că Lahnstein era poliţist, fapt pe care îl luaseră la cunoştinţă cu nepăsare, însă nu ştiau că el era responsabil cu rezolvarea cazului băieţilor dispăruţi. Magda Hennies era aşezată la celălalt capăt al mesei, între două femei, dar nu participa la discuţia privind o nouă organizaţie pe care social-democraţii voiau să o înfiinţeze împreună cu alţi adepţi ai Republicii. Era vorba despre Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold, Stindardul Negru-Roşu-Auriu, care, dacă Lahnstein înţelesese bine, avea datoria de a apăra Republica în faţa duşmanilor săi, la nevoie folosindu-se şi de arme. Asta se discutase însă mai mult în şoaptă, murmurat. Lahnstein avea impresia că unii bărbaţi nu erau de acord cu faptul că el îi asculta, de parcă intuiau ce gânduri îi trec prin minte. Nu poliţia era cea care trebuia să apere Republica?

— Poliţia nu poate să ne apere nici măcar băieţii, zise unul dintre muncitori.

— Ai vorbit ca un comunist, spuse un altul.

Lahnstein îi privi îngrozit. Vorbeau despre cazul lui, cazurile lui. Fără să se uite spre el.

— Comuniştii se folosesc de treaba asta ca să ni-l pună la pământ pe Noske. Nu citeşti deloc ziarele?

— Ziarele comuniştilor, nu.

— Aşa se răzbună ei pentru Luxemburg şi Liebknecht.

— Ar trebui să înceteze să-i tot pună treaba asta în cârcă lui Noske al nostru.

— Dar aveţi dreptate în ceea ce-i priveşte pe băieţi, zise unul dintre bărbaţii care păreau educaţi.

— Dar camaradul poliţist ce zice despre asta? întrebă unul din muncitori.

Lahnstein se uită o clipă la Magda Hennies, care îl privea interesată. La fel ca ceilalţi. Dădu vina pe Versailles, i se păru cea mai simplă scuză. Nu aveau oameni, nu aveau posibilitatea de a investiga în detaliu. Dar vorbele îi fură întâmpinate de chipuri sceptice. Social-democratul Hermann Miiller semnase Tratatul de la Versailles. La asta nu se gândise. Tratatul de la Versailles era argumentul celorlalţi, al adversarilor Republicii. Aşa susţineau ei că Republica reprezenta un avorton. Democraţi

din străinătate dictaseră acel tratat - Wilson, Clemenceau, Lloyd George -, iar democraţii germani îl acceptaseră.

Lahnstein începu să transpire, vocea i se frânse, iar el se pierdu în explicaţii ample care nu convingeau pe nimeni. Magda Hennies îl salvă spunând că ar trebui să schimbe subiectul. Şi fiul ei dispăruse şi îi făcea rău să asculte toată discuţia aceea. Cei prezenţi fură de acord.

Toată seara, Lahnstein a fost pierdut, alunecase într-o lume imaginară în centrul căreia se aflau doar băieţii dispăruţi şi ucigaşul lor. Acum cunoştea faţa lui Haarmann, deşi încă nu era sigur dacă el era într-adevăr criminalul în serie. însă, mai nou, Haarmann apărea în scenele înfiorătoare pe care Lahnstein şi le proiecta în minte, privind soarta băieţilor. Bărbatul se potrivea acolo, era la locul lui, corespundea într-un mod oribil scenariului, iar Lahnstein se înşelase rar în astfel de situaţii. Asta era metoda lui de a decide dacă merita să urmeze o pistă sau nu. Dacă faţa cuiva se potrivea în scenele imaginare, dacă nu se dizolva, nu dispărea rapid, atunci ştia că se afla pe drumul cel bun. Normal că mai comisese şi erori în sensul ăsta, dar în orice caz nu multe.

Aproape că a fost luat prin surprindere când întrunirea se încheie şi camarazii plecară spre casele lor. Ajuns la uşă, Lahnstein a fost abordat de Magda Hennies.

— Pot să vorbesc cu tine?

— Da, cu drag!

— M-am mai gândit, zise ea. M-ai întrebat dacă Adolf e şi el unul dintre ei, aşa că o să fiu sinceră.

Se opri o clipă, căutând nişte cuvinte pe care să le poată rosti. Lahnstein vedea cum se luptă cu ea însăşi. Pielea îi zvâcnea pe faţă, atât de tare se chinuia să găsească o propoziţie acceptabilă, suportabilă. Apoi reuşi să rostească:

— Dacă s-ar putea îndrăgosti de băieţi.

Lahnstein privi în altă parte, dându-i astfel timp să se reculeagă.

— Nu-i aşa de rău, zise femeia, iar Lahnstein îşi întoarse din nou privirea spre ea.

Un chip relaxat, un zâmbet cu o uşoară urmă de stânjeneală.

— Asta e, zise ea. Când mergeam cu el pe stradă, obişnuia să întoarcă capul doar după băieţi, niciodată după fete, iar eu am observat asta, dar am preferat să cred că era vorba de prieteni de-ai lui.

— Mersi că îmi spui toate astea! Mă ajută foarte mult.

— Ştii ce înseamnă asta? întrebă ea.

— Ce?

— Că nu a avut absolut nicio şansă să facă ceea ce voia el să facă la noi acasă, în siguranţă. A trebuit să iasă afară, în întuneric, pe unde se perindă şi oamenii răi de tot felul. Nu a avut alte variante.

Femeia începu să plângă.

— Ar fi avut voie să aducă fete acasă şi să rămână singur cu ele în cameră? întrebă Lahnstein.
— Bineînţeles că nu! Era prea tânăr pentru aşa ceva.
— Atunci, nu contează. Nu e vina ta deloc.
— Ba contează. Ar fi trebuit să ştiu că ceea ce caută el o să-l pună în pericol. Cei care se pun la dispoziţia bărbaţilor, fie vorba de fete sau băieţi, trebuie să aibă grijă. Pur şi simplu aşa stă treaba. Ştiu ce zic.
Lahnstein nu ştia ce ar trebui să spună. Femeia îl privi, apoi ridică din umeri.
— Am vrut să îţi spun asta doar ca să urmezi pista potrivită.
Lahnstein îi întinse mâna un pic înduioşat.
Când o vizită pe Emma Burschel câteva zile mai târziu, vânzătoarea închisese deja magazinul, iar băieţii ei erau în pat. Lui Lahnstein îi era clar că nu avea să se culce cu ea, încă de pe drum îi era clar lucrul ăsta. Şovăi doar o clipă în timp ce mâncau şi pălăvrăgeau la masă şi se simţea aşa de bine, mai bine decât în orice discuţie pe care o purtase după întoarcerea din război cu alte femei, de fapt şi cu alţi bărbaţi. Mâncară friptură, cartofi, varză roşie şi băură bere. El îi povesti de Lissy şi August, după cum îşi propusese.
în colţul sufrageriei se afla un brad cu ace maronii, şase-şapte globuri, doi- trei îngeraşi cu feţe de copii, iar lumânările din el se topiseră. O colibă din lemn era aşezată sub brad: Maria şi Iosif, pruncul Iisus în iesle, măgari şi boi, ciopliţi grosier. Emma îi dăruise o lădiţă cu cele mai bune trabucuri ale ei, împachetată cu panglică şi fundă.
Lahnstein nu pomeni nimic despre avionul care încă zbura în permanenţă.
Pur şi simplu întrerupse la un moment dat povestea despre Lissy şi August, zicând pe neaşteptate:
— Acum e rândul dumneavoastră. Povestiţi-mi despre părinţii dumneavoastră.
— Mama mea era cu şapte ani mai în vârstă decât tatăl meu, spuse Emma.
Mâncau chec marmorat ca desert.
— A fost o mamă bună, dar din păcate a suferit mult din cauza tatei.
— Ce-a făcut?
— Poate că s-a căsătorit cu ea doar ca să ajungă la averea ei: câteva case, câteva acţiuni. Obişnuia să bea. Pleca de acasă deja de pe la prânz, se perinda prin crâşmele din centrul vechi, căuta harţă şi găsea harţă, din plin. Uneori venea acasă sângerând. Tatăl meu era un bărbat mic.
Lahnstein luă unul din trabucuri şi îi tăie vârful în timp ce femeia continua să povestească.
— Apoi a început să aducă femei acasă. Mama i-a îngăduit şi asta. Ce putea să facă? După naşterea celui de-al şaselea copil, a fost ţintuită la pat. Bolea, abia se ridica de jos, stătea întinsă în cămăruţa ei, în timp ce tata se giugiulea cu metresele în camera alăturată. Noi auzeam totul. Asta până s-a îmbolnăvit şi el, ştiţi, după aceea nu i-a mai mers cu femeile. I-au dat şi lui foc.
— Sifilis?

— Vă rog să nu rostiţi cuvântul ăsta aici!
— îmi cer scuze!
Lahnstein trase un prim fum, simţind un gust aproape dulceag.
— Nu-i nimic! Noi nu puteam să suportăm deloc modul în care o trata pe mama. Ea stătea la pat, iar pe el îl auzeam râzând în camera lui. Şi femeile guiţau. Toate astea îl afectau cel mai tare pe fratele meu mai mic. O iubea pe mama, şi pentru faptul că ea l-a protejat de tata, atunci când încă mai putea. Tata avea multe accese de furie, dar cel mai tare se răsfrângeau asupra lui Fritz. Femeile guiţau, iar mama se holba la tavan în timp ce Fritz stătea de veghe în patul ei. De vreme ce ea nu se putea ridica, Fritz stătea mult întins lângă ea. Şi când tata îl fugărea, fugea în camera ei, sărea în pat şi se ascundea sub pătură. Atunci tata nu se mai atingea de el.
Emma deschise încă o sticlă de bere şi împărţi conţinutul în cele două pahare. Spuma dădu pe dinafară.
— Nu e de mirare că Fritz a făcut multă vreme pe el şi în pat.
Femeia îndepărtă spuma cu şerveţelul ei.
— „Ţi-ai botezat pantalonii?" îl întreba mama când Fritz primea o pereche nouă de pantaloni şi, la scurt timp după aceea, făcea caca pe el.
— îmi pare rău! spuse Lahnstein.
— De ce vă pare rău?
Nu ştia ce ar fi trebuit să spună, aşa că se salvă printr-o întrebare:
— De ce îl persecuta tatăl dumneavoastră pe fiul lui cel mic?
— Fritz era ciudat. Tricota, cârpea ciorapi. Tata nu voia să-l vadă aşa. Dar Fritz se aşeza mereu pe pat lângă mama şi făcea lucrurile pe care ar fi trebuit să le facă ea, dar nu mai putea să le facă. Uneori se juca cu o păpuşă. Când îl prindea făcând asta, tata îl pedepsea serios, cu vătraiul. Poate că de aceea fratele meu face uneori lucruri pe care alţii nu le înţeleg.
— De exemplu, vă sparge magazinul şi fură trabucuri, zise Lahnstein.
Femeia râse şi făcu un gest de nepăsare cu mâna.
— Fratele meu zice că face asta pentru că din cauza mea a pierdut o parte din moştenirea mamei noastre. Şi că ia doar ceea ce i se cuvine. Poate că are un pic de dreptate.
— Când a murit mama dumneavoastră?
— Câteodată am impresia că mă interogaţi.
— Vă rog să mă scuzaţi! Nu intenţionam asta.
— Normal că nu intenţionaţi asta. Pe 5 aprilie 1901. Tata nu voia să împartă moştenirea cu noi. Am intentat procese: împotriva lui tata, noi, fraţii, unul împotriva celuilalt. O perioadă groaznică. Nu vreau să vă povestesc toate astea, dar staţi acolo aşa de liniştit şi mă ascultaţi în timp de fumaţi.
— Trabucurile dumneavoastră.
— Vă plac?
— Sunt excelente.

— Ne-am judecat şi pentru moştenirea lui tata.
Nu era frumoasă, nu se putea spune asta. Avea ochii înguşti, prea mici pentru chipul ei rotund. Lui Lahnstein nu prea îi plăcea ceea ce era surprins în fotografii. Lui îi plăceau mimica şi mişcările ei, acolo vedea el o fluenţă frumoasă, eleganţă, şarm, graţie şi multe altele. în prima sa misiune cu avionul, Lahnstein lipise în carlingă o fotografie cu Lissy, astfel încât să o poată vedea când arunca o privire spre aparatură. La puţin timp după decolare, fotografia fusese luată de vânt. Ar fi vrut să se întoarcă şi să o recupereze, dar zbură mai departe. Poate că acolo o pierduse pe Lissy, gândi el mai târziu, după ce o pierduse.
Nu avea să lipească vreodată fotografia Emmei în carlingă. Nu voia să facă astfel de comparaţii, dar totuşi o făcu. Aşadar, merse până la capăt: pentru Emma avea să aibă nevoie de un film, deşi filmele nu reuşeau să redea mişcările naturale ale oamenilor. Totul era atât de colţuros, energic.
— Ce s-a întâmplat? întrebă ea. Sunteţi plecat atât de departe.
— Mă gândeam, zise el.
— La ce?
— La fratele dumneavoastră.
— îl iubesc pe fratele meu.
— Burschel e numele fostului dumneavoastră soţ?
— Nu vreţi să ne tutuim?
Lahnstein îşi ridică paharul.
— Robert Lahnstein, spuse el.
— Emma Burschel.
Ciocniră, apoi băură.
— Nume de fată?
— Nu m-a mai întrebat nimeni asta până acum.
— Vă rog să uitaţi întrebarea.
— Haarmann.
Cam asta era situaţia. Ea era Emma Haarmann, iar el era comisarul care conducea investigaţiile împotriva fratelui ei. Bănuia asta deja de câteva minute, dar nu era sigur. Văzu nişte asemănări pe care nu le observase înainte: ochii înguşti, sprâncenele ca nişte linii, faţa rotundă. Cum de nu văzuse toate astea imediat? Sau poate că le văzuse.
— Cum se purta fratele dumneavoastră, Fritz, cu dumneavoastră?
— Fratele tău cu tine.
— Mă scuzi! Desigur!
— Era de treabă. De cele mai multe ori. Dar uneori mă lega strâns.
— Asta nu e prea frumos.
— Odată a încropit o păpuşă din paie, pe care a îmbrăcat-o cu hainele surorii noastre şi a întins-o cu faţa în jos pe scările de la intrarea în casă. V- am mai povestit asta o dată?
— Da.

— Aşa e între fraţi. Dumneavoastră nu aveţi niciunul? Tu.
Emma râse.
— Ai vreun frate?
— Nu, niciunul.
— Să-ţi pară bine.
— Ce face fratele tău acum?
Din nou acelaşi ton. Trebuia să aibă grijă.
— Face comerţ cu haine, cu carne, cu tot ce se poate. Fură de la mine, o duce şi el de pe o zi pe alta. Are grijă de băieţii mei.
Nu ţi-e frică?! îi venea să zbiere, dar se stăpâni şi nu spuse nimic.
— De ce vorbeşti doar despre fratele meu? întrebă ea.
— Pentru că mi-e jenă, zise el.
Emma îi mai turnă nişte bere.
— Pfff!
Lahnstein nu ştia ce să mai spună. Unul dintre băieţii femeii dădu apoi buzna în sufragerie. Lahnstein nu îi reţinuse numele. Probabil că era cel mai mare dintre băieţi, îmbrăcat în pijamale, se frecă la ochi din cauza luminii şi spuse:
— Nu pot să dorm.
Rămăsese în mijlocul camerei. Mama lui se aplecă spre el, întinzându-şi braţele, dar băiatul nu se mişcă.
— De ce e aici bărbatul ăsta?
Băiatul arătă spre Lahnstein.
— Ne povestim nişte lucruri, zise ea.
— De ce?
Băiatul avea lacrimi în ochi. Emma se ridică, merse la fiul ei şi îl cuprinse în braţe. Stătură aşa o vreme, ca şi când ar fi fost împietriţi.
— A adormit, şopti ea. Cum să-l pun în pat?
— Să-l duc eu în braţe?
Femeia dădu aprobator din cap. Lahnstein se ridică în picioare, îl luă pe băiat uşor în braţe şi o urmă pe Emma în camera copiilor. Căldură, miros de somn. Intrară într-o cameră mică, prevăzută în stânga şi în dreapta cu câte un pat, iar între ele un culoar îngust. Lahnstein îl întinse pe băiat în patul liber, îl mângâie o clipă pe cap, apoi ieşi din cameră în urma Emmei.
Nu dormi în noaptea aceea, pentru că se gândi la cum dispăruse Lissy din viaţa lui pe atunci, în lagărul de prizonieri. Războiul se încheiase, dar ei încă nu aveau voie să plece acasă întrucât încă nu exista un tratat de pace. în ziarele englezeşti, pe care acum le primeau în mod regulat, citiră despre luptele din Berlin, despre corpurile de pace dirijate de guvernul social- democrat împotriva susţinătorilor USPD şi a comuniştilor, apoi despre grevele din regiunea Ruhr, împuşcături, corpurile de pace contra

muncitorilor. Nu mai înţelegea nimic. Tocmai devenise şi el social-democrat şi iată că alesul poporului pentru armată şi marină, Gustav Noske, permitea să se tragă în muncitori, proprii lui oameni după părerea lui Lahnstein. Atmosfera din lagăr se destinse. Ofiţerii care îi rămăseseră fideli împăratului înfrânt erau acum de partea corpurilor de pace şi jubilau în faţa social- democraţilor pentru că guvernul SPD-ului avea nevoie de vechile structuri ca să supravieţuiască. „Trebuie să ne mulţumiţi pentru asta", îi strigă un colonel, „şi după aia mai vedem noi". Lahnstein nu zise nimic. îngheţa de frig. Era o iarnă rece în Yorkshire.

Tânjea şi mai mult decât înainte după scrisori de la Lissy, tata, mama, întrucât acum, pe timp de pace, era mai îngrijorat decât în timpul războiului. Ei îi scriau despre lipsurile tot mai mari, dar şi despre pericolele apărute din cauza luptelor. August creştea, dar era firav, un băieţandru slăbuţ. Lahnstein şi-l imagina aproape ca pe un schelet, atât de tare îl înnebuneau grijile uneori. „Mergeţi la Irrsee", îi scrise el lui Lissy, ale cărei scrisori erau formulate în continuare pe un ton reţinut. *Ţăranii o să aibă sigur de mâncare,* se gândea Lahnstein, *iar la ţară o să fie mai la adăpost de toate împuşcăturile.* „Trimiteţi-o la Irrsee", le scrise el tatălui şi mamei sale. Apoi trecură câteva săptămâni până când primi o scrisoare de la tatăl lui. Lissy şi August plecaseră la Irrsee, ce uşurare. Aşteptă din nou. în aprilie primi o scrisoare de la Lissy, datată cu luna februarie. Totul era bine, mâncaseră pe săturate, ceva tuse şi guturai. Şi mai multă uşurare. Aceea fu ultima scrisoare pe care o primi de la Lissy. în mai, părinţii lui îi scriseră că grevele se terminaseră şi că era iarăşi pace în regiunea Ruhr. Nicio veste de la Lissy.

Prizonierii citeau din ziare despre negocierile de la Paris. Cu toţii îşi doreau o pace amiabilă şi îşi puneau speranţele în preşedintele Woodrow Wilson, care voia să ofere popoarelor dreptul la autodeterminare. Oamenii îl ovaţionaseră când călătorise prin Europa. Acum fu rândul social-democraţilor să jubileze în faţa celorlalţi din lagăr: „Vedeţi? Doar un politician democrat ne poate salva". Tăcere.

Veştile de la Paris se înrăutăţiră. Francezii cereau condiţii extrem de aspre. Germaniei i se cerea să cedeze o parte din teritoriul său, soldaţii Antantei urmând să ocupe regiuni vaste ce se întindeau până după Rin. Şi de ce nu li se permitea germanilor să stea la masa negocierilor? De ce se luau hotărâri fără consultarea lor? Furie. Pe de altă parte, se formă o simpatie, poate chiar o afecţiune faţă de paznicii lagărului. Francezii cereau ca Renania să fie desprinsă din Imperiul German, americanii şi britanicii erau însă împotrivă.

Prizonierii întocmiră o scrisoare de mulţumire adresată paznicilor, semnată de fiecare dintre ei. Ofiţerul care putea să deseneze cel mai bine realizase un portret al regelui englez, care a fost, de asemenea, oferit cadou. *Thank youl* Paznicii le mulţumiră cu răceală şi rămaseră distanţi.

Nicio veste de la Lissy. Lahnstein trimise o scrisoare pe adresa fratelui ei din Zell am Moos, dar nu primi niciun răspuns. Nici părinţii lui nu mai auziseră nimic de ea.

Lahnstein îi ceru tatălui său să meargă la Irrsee ca să afle de ce Lissy nu mai dă niciun semn. Tatăl lui ezită. îi era teamă să plece din Bochum, pentru că lumea se aştepta ca francezii să mărşăluiască oricând în Germania de Vest. Ce avea să facă dacă se separa ţara şi el nu mai putea să se întoarcă în Bochum la soţia sa? Lahnstein oscila între furie şi înţelegere. Şi de ce trebuia să dureze atât de mult totul? Din momentul în care scria o întrebare, uneori dura şapte, opt săptămâni până să primească un răspuns. Război de căcat, prizonierat de căcat, conferinţă de pace de căcat.

în iunie, ziarele englezeşti publicară rezultatele negocierilor. Toţi prizonierii se adunară pe iarbă, iar maiorul, care crescuse în Birmingham şi vorbea, aşadar, cel mai bine engleza, le citi condiţiile cu voce tare. Alsacia- Lorena era pierdută. în regulă, asta era de aşteptat, dar de ce şi părţi vaste din Prusia Apuseană, din provincia Posen, întreg Ţinutul Hultischin şi Ţinutul Reichthal? Unul din bărbaţi ţipă. Din Ţinutul Reichthal era el. Şi Eupen- Malmedy era pierdută. Cedată Belgiei. în anumite regiuni, populaţia trebuia să voteze, să decidă dacă voia să se alipească altor state: Danemarca, Polonia, Franţa. Francezii voiau să anexeze landul Saarland. Se făcu din ce în ce mai linişte printre prizonieri. Lacrimi.

Restricţii privind armamentele, reparaţii, toate coloniile pierdute. Imperiului German fusese scos singurul vinovat pentru război. Când maiorul termină de citit, unii soldaţi începură să ţipe, să lovească cu picioarele de pământ, iar unul fugi şi se izbi cu capul de una din colibe. Ceilalţi trebuiră să- 1 imobilizeze ca să nu repete gestul, „încă am scăpat destul de uşor", zise un locotenent major. Drept răspuns, nasul îi fu zdrobit de un pumn şi umplut de sânge, aşadar omul fu dus la spitalul militar.

Santinelele înarmate îşi făcură apariţia printre prizonieri. Ofiţerii germani se împrăştiară. Restul zilei se strânseră în grupuri mici şi discutară în şoaptă. Lahnstein rămase de unul singur, apoi se ridică de jos, merse la poartă şi îl întrebă pe paznicul britanic când aveau să fie eliberaţi. Paznicul nu ştia.

— Vreau să mă întorc la familia mea, zise Lahnstein.

Bărbatul dădu aprobator din cap.

— Au venit scrisori?

Bărbatul scutură din cap.

— *Go back to your comrades,* spuse el.

Lahnstein se cără de acolo. Citi ultima scrisoare primită de la Lissy. Era jerpelită, ferfeniţită de la cât de des o ţinuse în mâini. Lui August nu îi mai era frică de vaci. Zăpadă, în fiecare zi zăpadă proaspătă. Fratele ei trebuia să cureţe acoperişul de povara albă, altfel s-ar fi prăbuşit. Acum era vară.

Se blocă preţ de o clipă. *Stai un pic,* se gândi el, *ceva e ciudat aici.* Citi ultima propoziţie încă o dată: „Citesc iar un bine inspirat roman englezesc", în primele litere ale cuvintelor de la „iar" încolo recunoscu cuvântul „iubire". Inima îi galopa. „Iar Un Bine Inspirat Roman Englezesc". Să fi fost modul ei timid de a-şi exprima sentimentele? Reciti propoziţia de mai multe ori şi i se părea că se vedea cum Lissy scrisese mai apăsat literele de început ale cuvintelor, că literele erau mai groase, mai închise la

culoare, că era mai multă cerneală albastră acolo. Apoi nu mai vedea nimic din toate astea. Totul era în imaginaţia lui, un moment de nebunie cauzat de dorul şi de temerile lui.

îi analiză în minte pe băieţii din sat, aşa cum şi-i amintea el, stând seara în încăperea încălzită de şemineu a hanului de pe malul lacului, fumând, bând, purtând discuţii aprinse. Erau puţini, doar câţiva care fuseseră scutiţi de serviciu militar pentru a se ocupa de agricultură. Acum aveau să fie mai mulţi bărbaţi tineri întorşi din război, căliţi, eroici, atrăgători. Asta îşi imagina el. Sau invalizi, cu un picior sau un braţ lipsă, cu chipul desfigurat sau toate la un loc. Şi compasiunea putea să dea naştere iubirii, nu-i aşa? Tratatul de la Versailles interzicea unirea Germaniei cu Austria, dar nu interzicea călătoriile dinspre Germania spre Austria sau invers. De ce ar fi făcut-o? *încetează cu prostiile astea!* Avea să meargă la Irrsee imediat ce era eliberat.

Apoi sosi clipa mult aşteptată. Fură duşi la Dover, traversară Canalul Mânecii pe un vapor cu aburi, apoi merseră în trenuri care opreau adesea, chiar şi în afara gărilor. Nu ştia în ce ţară se întorcea, nu reuşea să îşi imagineze statul german fără împărat sau o Republică în fruntea căreia se aflau social-democraţii.

Trenul lui sosi în Bochum. Nimeni nu îl aştepta, nimeni nu ştia că avea să vină. La o primă privire, recunoscu oraşul pe care îl părăsise cu trei ani în urmă, după penultimul său concediu, însă, după ce părăsi gara, fu frapat de liniştea din jur. Pe străzi erau mai puţine automobile şi mai puţini oameni, care îşi vedeau grăbiţi de drum. Erau mai prost îmbrăcaţi, mai lenţi, mulţi umblau apatici de ici-colo, cerşetori, invalizi, amărâţi. Republica avea un
aspect mai sumbru decât Imperiul, iar asta era un şoc pentru el. Lahnstein merse acasă cu bagajul lui minuscul, îşi revăzu cu bine părinţii, dar aceştia nu aveau nicio veste despre Lissy şi August. Lahnstein se îmbolnăvi, nefiind în stare să călătorească pentru câteva luni de zile. Abia în ianuarie se porni spre Irrsee.

— Cum a fost cu Haarmann? întrebă Miiller, întâmpinându-l imediat ce intră în birou.

— Prietenul dumneavoastră?

— Prieten? Vă rog!

— Va transmite salutări.

— Nu cred.

— De ce nu?

— Nu are niciun motiv să-mi transmită salutări.

— Dar vă cunoaşteri.

— Ne cunoaştem. L-am arestat, l-am interogat.

— Dar acum îl lăsaţi în pace.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Trebuia să fie suspect principal de la bun început. De ce nu aţi urmat pista aceasta?

— Dar dumneavoastră de ce nu aţi urmat pista aceasta?
— Cineva a ascuns dosarul lui de mine.
— Poate că, pur şi simplu, nu v-aţi străduit suficient.
Lahnstein se stăpâni, rămânând tăcut câteva clipe.
— Aşa e! Nu vă transmite salutări.
— Ce aţi constatat în urma discuţiei? întrebă Miiller în cele din urmă pe un ton conciliant.
— Trebuie să-l ţinem sub urmărire. Ordonaţi-le oamenilor noştri să îl monitorizeze 24 de ore din 24.
— Ce idee originală!
— Poftim?
— Am făcut asta de mult, atât cât ne-a permis situaţia cauzată de Versailles. Dar cum vreţi. Putem să o facem din nou.
Miiller zâmbi batjocoritor, se ridică şi ieşi din încăpere. Lahnstein luă receptorul în mână şi solicită să i se aducă imediat dosarul personal al lui Miiller.

Mult timp, nu prea avansase în carieră. Doar o promovare în primii zece ani, până la război. Era considerat trândav, îşi prelungise de două ori concediul în mod nejustificat, întârzia adesea la serviciu. Superiorii lui purtaseră deja două discuţii disciplinare cu Miiller, fără a obţine vreun rezultat. Evaluările lui nu se îmbunătăţiseră. Suspiciune de corupţie, patronul unei cafenele pentru homosexuali, din spatele Operei, îi plătise aparent o mică sumă, astfel încât să nu fie obligat să închidă localul. Fusese cercetat, însă apoi un iredentist din Sarajevo îl împuşcase pe arhiducele Franz Ferdinand, moştenitorul tronului. Rusia îşi mobilizase forţele armate, iar Germania declarase război Rusiei. Miiller se înscrisese voluntar în armată în august 1914. După război, lumea se bucura de orice bărbat care încă dispunea de toate membrele sale. Lahnstein ştia asta încă de când era în Bochum. Miiller înregistrase rapid un succes în lupta cu o bandă de traficanţi, care îşi proteja aria de acţiune în mod brutal, şi desfiinţase o reţea de falsificatori de bani. La scurt timp după aceea, şeful secţiei de poliţie îl recompensase cu două promovări.

Când se întoarse în birou, Miiller aruncă o privire scurtă pe masa lui Lahnstein.

— Un dosar personal? Presupun că e al meu.
— Dacă aş fi cinic, aş spune că războiul v-a salvat.
— în război am slujit patriei mamă. Eu aşa aş spune.
— Probabil că ambele variante sunt corecte.
— în timp ce dumneavoastră vă bucuraţi de priveliştea de sus, eu a trebuit să lupt acolo jos.
— Nu mă îndoiesc de aportul dumneavoastră pentru patria mamă din timpul războiului. Chiar şi după război, realizările dumneavoastră sunt impresionante. înainte însă...
— Războiul trezeşte cele mai bune trăsături în unii bărbaţi. în alţii mai puţin.

îi rânji lui Lahnstein.

— Va amintiţi de birtaşul ăsta din comunitatea 175? îl întrebă Lahnstein.
— Un mincinos.
— Desigur! Deşi nu s-a lămurit situaţia nici până acum.
Miiller sări de pe scaun şi strigă:
— Ascultaţi la mine! Am fost la Verdun, am stat ghemuit în tranşee când explodau grenadele, sute de grenade, când se cutremura solul, când săreau bucăţi de pământ în aer şi ne îngropau pe jumătate, pe mine pe jumătate şi pe alţii în întregime, iar eu stăteam întins la pământ printre morţi şi auzeam ţipetele răniţilor, vedeam picioare şi capete zburând în stânga şi în dreapta. Mi-a fost foame şi sete, am îngheţat de frig, mi-am înfipt baioneta în trupurile francezilor şi am căpătat câteva gloanţe. În tot timpul ăsta, dumneavoastră probabil că stăteaţi confortabil în cutiuţa dumneavoastră încălzită, departe de toţi şi toate. Şi acum veniţi la mine cu reproşurile astea ridicole. Războiul a compensat tot ce se întâmplase înainte; şi încă de o sută de ori.
Capul îi era roşu, se opri din vorbit, stătu câteva minute aşa în spatele biroului său, apoi se aşeză din nou pe scaun.
— Bine, să cădem de acord în privinţa asta, spuse Lahnstein.
Miiller aprobă din cap.
— Să vorbim despre ce a urmat. Haarmann a fost eliberat din închisoare în aprilie 1918. Dumneavoastră v-aţi întors din război în decembrie 1918. Apoi v-aţi văzut amândoi de treabă în Hanovra, fiecare în domeniul lui de activitate, domenii care totuşi se intersectau unul cu altul. Comunitatea 175 vă era cunoscută, iar Haarmann se învârtea în ea. Putem să pornim de la premisa asta, nu-i aşa?
— Dacă ziceţi dumneavoastră?!
— Deja în 1919 aţi înregistrat nişte succese neobişnuite.
Miiller râse zgomotos.
— Credeţi că îi datorez ascensiunea mea lui Haarmann?
— E posibil, spuse Lahnstein, ca el să fi contribuit cumva. Ici-colo câte un pont din comunitate şi imediat munca poliţienească se transformă în reuşită, iar cariera se consolidează.
— Fiecare din noi are informatorii lui. Altfel nu se poate. Doar ştiţi asta.
— Ştiu asta. Rămâne doar întrebarea: care este contraserviciul? Abia aici intervine etica, nu-i aşa? Cât de îngăduitori putem fi cu o infracţiune ca să elucidăm alte infracţiuni?
— Aş vrea să ştiu care este părerea dumneavoastră despre asta.
— Dacă laşi un hoţ de ouă nepedepsit pentru că a dat de gol un spărgător, nu e nicio problemă. Dacă acoperi un criminal în serie pentru că ajută pe cineva să avanseze în carieră, mi se pare inadmisibil. Acum dumneavoastră. Care e părerea dumneavoastră?
— Sper că nu încercaţi să insinuaţi că eu aş acoperi un criminal în serie.
— E doar o întrebare.
— Aşa spunem noi întotdeauna.
— Deci?

— Sunt exact de aceeaşi părere cu dumneavoastră. Prima situaţie nu reprezintă nicio problemă, cea de-a doua este inadmisibilă.
— Haarmann e informatorul dumneavoastră?
Miiller privi pe fereastră şi apoi spuse:
— Din când în când ne strecoară câte o informaţie, încă din 1919. însă pe atunci nu era suspectat că ar fi criminal în serie.
— Aşa e! Dar în cazul dispariţiei lui Fritz Rothe apăruse deja ca suspect, în 1919.
— Era suspect pentru două femei isterice, două târfe, nu exista nici cea mai mică dovadă că l-ar fi omorât pe Rothe. V-am spus tot ce era de spus în legătură cu asta.
Poate nu chiar tot, gândi Lahnstein. închise apoi dosarul şi ieşi ca să îl ducă înapoi la biroul de personal.
Afară aştepta o femeie, în jur de 35 de ani, cu ochii plânşi. Numărul 13. Numărul cu ghinion, acum în adevăratul sens al cuvântului.
— Vă rog să veniţi în biroul meu!
Hermann Spicker era născut la data de 15 iunie 1906, vlăstarul unei iubiri din tinereţe a mamei sale. Tânărul nu se căsătorise cu ea, însă părinţii lui îi dăduseră bani.
Un moment de stânjeneală, o pauză, apoi femeia povesti mai departe.
Condiţia fusese ca ea să nu mai interacţioneze cu tatăl fiului ei. Acceptase. Ce altceva putea să facă? Amândoi erau minori, iar ea avea nevoie de bani. Nu trecuse mult timp şi femeia cunoscuse un alt bărbat, cu care se căsătorise, băiatul devenind astfel copilul noii familii. Un băiat umil, liniştit, silitor, care îşi începuse ucenicia la un croitor de bărbaţi. Mâini iscusite, iuţeală în mânuirea acului. Avea un ochi de sticlă. Un accident.
în seara de 4 ianuarie venise acasă de la atelier îmbrăcat într-un costum frumos, pe care i-l împrumutase croitorul-şef întrucât Hermann trebuia să se prezinte în următoarea zi la tribunal în calitate de martor. Băiatul văzuse din întâmplare ciocnirea dintre calul unei trăsuri şi un automobil. Calul pierise, iar stăpânul lui voia să primească despăgubiri.
— în dimineaţa următoare, Hermann a plecat de acasă împreună cu prietenul lui, Siegfried Kurt, spuse mama sa.
Femeia purta haine care nu se asortau, avea părul rar şi un aspect neîngrijit.
— Prietenul lui? întrebă Lahnstein.
— Da, Siegfried, un băiat simpatic. Petrec mult timp împreună.
— Aveţi o adresă pentru mine?
— Vă pot da o adresă, dar n-o să vă ajute cu nimic.
— De ce nu?
— Siegfried a emigrat în Argentina.
— Când?
— Azi. Ieri au plecat împreună în oraş, la tribunal Siegfried şi-a luat rămas-bun de la Hermann şi la amiază a plecat spre Bremerhaven. Azi- dimineaţă s-a pornit la drum.
— Ştiţi sigur?
— Asta mi-au povestit ei doi că aveau de gând.

— Se certaseră?
Lahnstein aproape că era dezamăgit. Totul suna ca un altfel de poveste, ca şi când băiatul ar fi avut grijă ca celălalt să dispară, l-a omorât înainte să dispară el însuşi, scăpând astfel de mâna justiţiei. Probabil o faptă ce fusese plănuită de mult. Gelozie, ură, ce mocniseră pe ascuns, sau Dumnezeu mai ştie ce. Sau poate că o şterseseră amândoi în Argentina.
— Nu s-au certat niciodată, spuse femeia.
— Fiul dumneavoastră a depus mărturie la tribunal?
— Da, a depus mărturie, iar după aceea nu l-a mai văzut nimeni. Azi- noapte nu a venit acasă.
înseamnă că se întâmplase după aceea, după discuţia lui cu Haarmann, gândi Lahnstein. Ce impertinenţă! Dar era şi puţin probabil.
— E posibil ca fiul dumneavoastră să fi emigrat în Argentina cu prietenul lui?
— Fără să-şi ia rămas-bun? Fără lucrurile lui? Nu cred, în niciun caz.
Lahnstein puse întrebările pe care trebuia să le pună, o conduse pe femeie pe hol, unde o văzu pe soţia farmacistului aşteptând pe o bancă. Aceasta îi aruncă celeilalte femei o privire scurtă, apoi se întoarse şi rămase pe bancă. Lahnstein se îndreptă spre ea şi îi întinse mâna.
— Puteţi să terminaţi mai întâi ce aveaţi de făcut. Vă rog! zise ea arătând cu mâna spre cealaltă femeie.
— Permiteţi-mi să vă fac cunoştinţă.
Lahnstein făcu un gest de conexiune cu ambele mâini, însă mama numărului trei nu se mai uita la el. Trei şi 13, între cele două femei existau nouă dispăruţi.
Soţia farmacistului se prefăcea că nu auzise nimic, privea gânditoare pe hol în direcţia opusă. Lahnstein o conduse pe cealaltă femeie până la scări.
— Şi copilul ei a dispărut?
— Da.
— De cât timp?
— Aproape un an.
Femeia începu să plângă din nou. Lahnstein îşi luă rămas-bun lângă scări, un pic morocănos. Lacrimile ei erau ca o acuzaţie pe care el nu putea să o îndure în momentul acela.
— Trebuie să separaţi cazurile, zise soţia farmacistului odată ce ajunseră amândoi în birou. V-am rugat asta încă de data trecută.
— Voiam doar să vă fac cunoştinţă.
— De ce? Nu ne leagă nimic.
— Doliul?
— Tocmai în legătură cu asta n-ar trebui să faceţi comparaţii. Există doliu nobil şi apoi un altfel de doliu.
— Ce vreţi să spuneţi?

— Cineva moare în timpul unui atac, el aflându-se în prima linie. Altcineva moare împuşcat în spate. Aţi spune că e acelaşi lucru?
— Amândurora li se simte lipsa în egală măsură.
— Nu accept aşa ceva. în cazul celorlalţi băieţi, e posibil să fie vorba de lucruri inexprimabile. Nu cred că vreţi să mă jigniţi.
— Bineînţeles că nu! De ce aţi venit?
— Aţi făcut progrese? Aţi urmat pista privind jaful cu asasinat?
— Avem un suspect, un individ care face comerţ cu haine.
— Ah! Foarte bine! Şi un suspect pentru celelalte cazuri?
Lahnstein dădu aprobator din cap.
— Chiar avansăm.
— N-ar trebui să separaţi cele două investigaţii? Să preluaţi dumneavoastră unul dintre cazuri, iar Miiller pe celălalt?
— Nu prea avem personal, Versailles, mă înţelegeţi, avem limite impuse.
— Versailles e năpasta noastră, spuse soţia farmacistului. Nu ştiu de ce am pierdut războiul ăsta, tot nu reuşesc să înţeleg. Soldaţii noştri pătrunseseră adânc în Franţa, n-am văzut nicicând duşmanul în ţara noastră până când nu l-am lăsat noi să vină, aşa, pur şi simplu, fără pic de rezistenţă, fără focuri de armă. Acum e aici şi distruge totul. Nu am fost împotriva Republicii, trebuie
să ştiţi asta. Noi, femeile, avem voie să votăm acum, iar asta înseamnă ceva pentru mine. întotdeauna am fost doar soţia farmacistului, chiar dacă fac aceeaşi muncă precum soţul meu, dar el a putut să studieze, pe când eu am învăţat totul singură în farmacie. Părinţilor mei nu le-ar fi venit niciodată ideea să mă trimită la studii. După aceea am devenit mamă şi m-am gândit că fiul meu o să devină un om mare, asta şi pentru că era fiul meu, pentru că moşteneşte multe de la mine, învaţă multe de la mine. Dar după aceea a apărut Republica şi totul e acum nesigur, poate şi din cauza chestiunii din Versailles, poate şi din cauza Republicii, cine mai ştie. Noile libertăţi, acum fiecare are voie să facă ce vrea, noi trebuie să tolerăm totul, dar trebuie şi să putem trăi în siguranţă, iar lucrul ăsta nu mai este posibil. Mereu se dau spargeri la farmacia noastră. Nimeni nu ne ajută. Bărbatul meu o să-şi cumpere în curând o armă şi o să înceapă să tragă. Vă garantez asta. Nu mai pot să vorbesc cu el despre fiul nostru. Nu mai vrea să audă nimic, se izolează, prepară amestecuri şi nu spune niciun cuvânt. Uneori mă tem că o să-şi prepare o otravă.

Femeia se ridică în picioare.

— O să revin, spuse ea, până când o să găsiţi cadavrul, până când o să ne puteţi spune cum a murit copilul nostru. Până atunci n-o să ne găsim liniştea. Este datoria dumneavoastră să ne înapoiaţi fiul, chiar dacă nu mai e în viaţă.

— De ce sunteţi aşa de sigură că nu mai e în viaţă?

— Dacă ar fi fost în viaţă, s-ar fi întors la noi.

Femeia plecă.

Poate că îşi doreşte ca băiatul să nu mai fie în viaţă, gândi Lahnstein.

— *Când pleacă trenul tău? îl întrebă el pe băiat.*

— *La şase.*

— *Doamne, doar nu poţi să petreci toată noaptea în sala de aşteptare. La un moment dat o să adormi, iar cineva o să-ţi fure bagajul sau o să te fure pe tine.*

Bărbatul râse, băiatul râse şi el încet, timid.

— *Măi să fie, zise el preocupat, în ce hotel te-am putea caza?*

— *Nu am bani de hotel, spuse băiatul.*

— *Ei da, lasă-mă pe mine să-mi fac griji pentru asta.*

Bărbatul se prefăcea că ar cântări nişte opţiuni.

— *Complicat, e târg şi-i rezervat aproape tot, iar pentru hotelurile mici deja-i prea târziu.*

Se uită la ceas şi scutură din cap.

— *N-au recepţioner noaptea.*

— *Pot să rămân aici, zise băiatul.*

— *Nu se pune problema, prea periculos. Ştii ce fel de lucruri se-ntâmplă aici? Mereu dispar băieţi din zona asta. Dacă n-o să găsim niciun hotel, poţi să dormi la mine.*

Băiatul ridică mâinile în semn defensiv.

— *Doar nu ţi-o fi frică? întrebă el râzând.*

— *Nu, spuse băiatul.*

— *Hai, îţi arăt ceva, spuse el, şi scoase legitimaţia de poliţie din buzunar.*

Băiatul se uită la ea şi se relaxă. Bărbatul se ridică de pe bancă, luând în mână geanta băiatului. Uneori trebuia să îi convingă cu un strop de hotărâre.

— *Vino, îţi fac cinste cu ceva şi după aia mai vedem.*

Porni înainte şi ştia că băiatul îl urma fără să fie nevoie să se întoarcă. Merseră împreună la Esel, o crâşmă de care era sigur că avea să fie închisă. Pe drum, îl întrebă pe băiat de originile lui, de părinţi şi fraţi. Nu era mulţumit de răspunsuri. Băiatului avea să i se simtă lipsa, era clar. Dar şi multora dintre ceilalţi li se simţise lipsa şi totuşi nu le dăduse nimeni de urmă.

— *Ai o prietenă? îl întrebă el pe băiat.*

— *Nu.*

Un prieten? vru el să întrebe, dar îşi înghiţi cuvintele. L-ar fi speriat pe băiat. Deja îi fugiseră mulţi din faţa uşii din cauza asta. Pofta creştea rapid în el, avea nevoie de eliberare. Nu putea să lase lucrurile să meargă prost.

îi vorbi băiatului despre greutăţile meseriei de poliţist, despre şiretenia pungaşilor. Astfel de lucruri îi fascinau pe băieţi, iar el nu trebuia să facă altceva decât să povestească ce trăia şi auzea în fiecare zi, doar că din cealaltă perspectivă. îi era uşor. Apoi ajunseră în faţa clădirii unde locuia el. Acela era momentul decisiv şi, de asemenea, momentul din povestirea lui când nu era clar încă dacă avea să prindă, până

la urmă, un escroc sau nu, iar băiatul, la fel ca aproape toţi ceilalţi de dinainte lui, voia neapărat să afle deznodământul, aşa că merseră amândoi în clădire, urcară treptele şi intrară în mica locuinţă. Bărbatul aprinse nişte lumânări, astfel încât atmosfera să devină mai prietenoasă.

— Ia loc acolo.

îi făcu semn spre pat, aduse o sticlă de şnaps şi turnă două pahare pline. Băură amândoi.

— De fapt, am o prietenă, zise băiatul. E însărcinată

.Capitolul 6

Ce fel de bărbat era acela? Vorbi cu cele două femei, care la început păreau să fie suspicioase, însă apoi se luminară la faţă. Băiatul se sprijini înapoi cu spatele de banca de lemn. Era obosit şi se juca cu ceasul pe care îl luase cu el. Cum avea să îi explice asta tatălui său? Să mărturisească furtul? Probabil că nu exista altă posibilitate. Dar asta avea să fie doar o mică parte a supărării. Fiica preotului era însărcinată. Am şters-o. Dar m-am întors. Poate că aveau să fie atât de uşuraţi că se întorsese, încât aveau să-l scutească de pedeapsă. Tatăl lui era îngăduitor, dar mama lui îşi pierdea uneori cumpătul şi îl mai lovea. Şi Heiner? Ce avea să-i spună lui Heiner?

— Na, ai pierdut trenul de legătură?

Propoziţia îi era adresată lui. Bărbatul se apropiase, stătea lângă el şi îi zâmbea. Băiatul dădu aprobator din cap.

— Se-ntâmplă des, spuse bărbatul, ca un tren să aibă întârziere ş-apoi următorul deja-i plecat şi rămâi blocat aici.

— Da, spuse băiatul.

Era stânjenit, bărbatul stătea foarte aproape de el. Un ins de înălţime medie, solid, cu pălărie şi mustaţă. Era ceva atrăgător la el, tulburător de atrăgător. încetează, *îşi spuse băiatul în gând.*

— Când pleacă trenul tău? îl întrebă bărbatul.

Băiatul nu voia să îi spună. Ce treabă avea bărbatul cu el? Totuşi, îi răspunse. Ce putea fi aşa de greşit cu acea informaţie? îşi puse mâna pe bagaj şi îşi lungi puţin gâtul, spera el fără a fi observat, astfel încât să se uite după poliţistul care trecuse prin sala de aşteptare în urmă cu câteva minute.

Avea încredere în poliţişti, aşa cum avusese încredere cândva în soldaţii care locuiseră în cazărmile de la marginea satului. Erau bărbaţii pe care toată lumea îi respecta. Se adunau mulţimi de fiecare dată când companiile militare executau o manevră, sus pe cai, în faţă ofiţeri mândri înarmaţi cu săbii, în spate restul soldaţilor, la fel de mândri. Jandarmul satului era mereu prezent şi se asigura că nimeni nu se apropie prea mult de cai. Aşa cum era atent la tot. în război, numărul soldaţilor scădea

mereu, iar uneori cei care se întorceau înapoi nu mai erau aşa de mândri. Apoi se terminase războiul şi cazărmile rămăseseră goale în ultimii ani. Din cauza negocierilor de la Versailles, zicea lumea. însă jandarmul rămăsese acolo şi era în continuare atent la tot ce se întâmpla.

Un criminalist însemna mai mult decât un jandarm dintr-un sat, mult mai mult. Băiatul plecă cu el.

Crâşma era închisă, apoi ajunseră în faţa casei în care locuia criminalistul. în dreapta era un han, de asemenea închis. Băiatul se miră că ofiţerul criminalist locuia într-o casă atât de mică şi sărăcăcioasă. Pe casa scării fuseseră smulse scânduri de pe trepte. „Ai grija", îi şopti bărbatul. „Să nu facem niciun zgomot. Oamenii dorm, iar pereţii sunt subţiri". Preţ de o clipă, băiatul se gândi să se întoarcă, să se ducă înapoi în sala rece de aşteptare cu băncile tari şi poate că i-ar fi fost uşor dacă ar fi avut calea liberă. Dar bărbatul nu mergea înaintea lui, îl lăsase pe băiat să meargă înainte şi îl urma atât de îndeaproape, încât băiatul îl simţea din când în când.

Fusese linişte în ultimele şase săptămâni, niciun băiat nu mai dispăruse. Dar nici nu se ivise nimic nou cu privire la cei dispăruţi deja. Oamenii lui Lahnstein cercetaseră împrejurimile, ca de obicei, fără să obţină nimic, nici măcar un indiciu - tot ca de obicei. Homosexual? Ce impertinenţă!

La început, Lahnstein fusese sceptic din cauza liniştii, însă apoi se relaxă treptat. Faptul că nu se mai întâmpla nimic de când îl ţineau sub observaţie pe Haarmann sugera că Haarmann era într-adevăr făptaşul. Astfel, poliţia nu trebuia decât să aştepte până când instinctele îl copleşeau şi bărbatul încerca să scape de supraveghetorii lui. Avea să facă greşeli, se puteau baza pe asta. Din când în când, Lahnstein însuşi îi sufla în ceafa lui Haarmann, îl urmărea cumpărând haine folosite, vânzând haine folosite, uneori se întâlnea cu Hans Grans. Când îl vedeau pe Lahnstein, cei doi îi făceau din mână. Apoi îşi continuau discuţia.

Se hotărâse să îl audieze pe Hans Grans. îl aşteptase pe stradă, îl abordase, iar Grans fugise de el. O scurtă urmărire pe străzile din Klein-Venedig, o cursă nu prea sălbatică, ci mai degrabă sportivă. Lahnstein se apropie de el, fu lăsat în urmă, îl pierdu pe Grans din ochi, apoi îl văzu din nou, un sprint şi ajunse lângă el, dar nu îi sări în spate, ci îl apucă de jachetă şi îl ţinu strâns. Calea cea blândă. Grans se predă.

Odată ajunşi la secţie, Lahnstein parcurse dosarul lui Grans în compania acestuia. Şcoala profesională de stat, liceul de ştiinţe reale. Părinţii deţineau
un atelier de legătorie şi papetărie în centrul vechi, prevăzut şi cu o mică bibliotecă.

— Am citit mult acolo, zise Grans.

Un bărbat blond, delicat, cu trăsături oarecum feciorelnice, îmbrăcat cu haine uzate, dar totuşi elegante, un snob care se exprima frumos.

După şcoală devenise comerciant ucenic în fabrica de metalurgie Sohlmann, sustrăsese bani din rezerva pentru cheltuieli zilnice şi mersese cu chitanţe false la clienţi ca să încaseze bani.

Imediat după ajunsese în Berlin, la compania Bergmann-Elektrizitâts- Gesellschaft, apoi lucrase ca ajutor la poştă.
în 1918 fusese înscris în detaşamentul de aruncători de mine Heuschel.
— Pe front?
— Din fericire, nu a mai fost cazul. Câteodată zic şi din păcate.
Grans rânji.
Concediat din cauza lipsei de punctualitate. Hoinărea prin zona gării, înnopta în spelunci, făcea comerţ cu articole vestimentare folosite.
— Cum l-aţi cunoscut pe Fritz Haarmann?
— Noi îl numeam „pachetul homosexual".
-Şi?
— Mi-a dat 20 de mărci.
— Pentru ce?
Grans ridică din umeri.
— Mi-a zis că sunt păros ca o maimuţă. Aşa că m-am ras pentru el.
— Aţi locuit la Fritz Haarmann?
— A avut grijă de mine. Nu voia să o apuc din nou pe căi greşite.
— A fost gentil cu dumneavoastră?
— Gentil, da.
— Vă întreb dacă era şi violent când... în timpul extazului.
— Uneori se mai aprindea, dar imediat ce îi băgăm limba pe gât era foarte drăguţ.
— Aha!
în 1920 apăruseră primele plângeri împotriva lui Grans pentru furt, fapte perverse nefireşti, o bicicletă furată.
— Eu nu sunt aşa, zise Grans.
Nici eu, gândi Lahnstein. Apoi fu iritat preţ de o clipă, având impresia că spusese propoziţia aceea cu voce tare din greşeală. îl privi speriat pe Grans, dar nu citi nicio reacţie pe chipul lui.
— Aşa cum? întrebă Lahnstein.
— Născut pe 17.5. Nu sunt!
Nici eu. Doar gândise asta, nu o şi spusese. Era sigur, dar nu voia să-i mai vină în minte propoziţia aceea niciodată. Era treaba lui oricum.
— Atunci de ce există plângerea asta? De ce Haarmann?
— Aveam nevoie de bani. Dar eu nu sunt aşa.
— înţeleg. Totuşi, Haarmann voia să aibă grijă de dumneavoastră. Cum de a permis să tot intraţi în conflict cu legea?
— în 1920 a fost în închisoare mai tot timpul. Nu putea să mă controleze de acolo.
Pe 5 martie 1921, Grans fusese arestat pentru comercializare de bunuri furate şi condamnat la trei săptămâni de închisoare, dar eliberat condiţionat sub condiţia afişării unei conduite ireproşabile timp de trei ani.

Pe perioada inflaţiei vânduse pe piaţa neagră aur fals, argint fals, motiv pentru care fusese arestat în urma unei razii şi cercetat din nou pentru comercializare cu bunuri furate. întrucât reuşise să demonstreze că făcuse rost în mod legal de metale de la o firmă, fusese judecat pentru înşelăciune, şi nu pentru comercializare cu bunuri furate. Fusese lăsat să plece, condiţionarea libertăţii rămăsese valabilă.

— Foarte isteţ, zise Lahnstein.

— Mersi!

Un zâmbet frumos, şarmant.

Punctul următor: proxenetism. Una dintre fetele lui furase portofelul unui inginer şi i-l dăduse apoi lui Grans. Grans jurase că fata i-l făcuse cadou. Fata fusese pedepsită, el nu.

O nouă arestare, iar Grans scăpase din nou.

— Aţi locuit tot timpul cu Haarmann?

— Mereu, timp de câteva luni la pensiunea creştină Christlichen Hospiz, la hanul Fiirst zur Lippe.

— Aducea şi alţi băieţi în cameră?

— Am dat petreceri, dar de altfel, nu. Mă avea deja pe mine.

Din nou acelaşi zâmbet şarmant, neplăcut, însă Lahnstein nu ştia de ce anume i se părea neplăcut.

După două ore îl lăsă pe Grant să plece. Nu avea să obţină nimic util de la el.

Lahnstein era în aşteptare. Uneori, liniştea îl îngrijora. încă era prins în vechea capcană. Trebuia să se întâmple ceva, astfel încât să primească şansa de a urma o nouă pistă, iar pe de altă parte trebuia să nu se întâmple nimic pentru că el era acolo tocmai ca să împiedice săvârşirea de infracţiuni.

într-o seară, intră în pensiune şi văzu prin uşa sufrageriei cum gazda lui dormea în fotoliul cu aripi. Se descălţă, vru să se furişeze fără să fie observat, dar apoi o auzi strigându-1:

— Domnule comisar!

O clipă intenţionă să meargă mai departe, dar se întoarse şi intră în sufragerie.

— Aţi observat? întrebă ea.

— Ce?

— Preturile cărnii cresc.

-Şi?'

— Asta înseamnă că oferta a scăzut.

— Nu mă pricep la piaţa cărnii.

— Dar vă pricepeţi la băieţi dispăruţi.

— Noapte bună! zise el. întindeţi-vă în pat, fotoliul e prea incomod.

— Au mai dispărut băieţi?

Lahnstein scutură din cap.

— Vedeţi? spuse ea.

— Somn uşor!

Lahnstein merse în camera sa, adormi, dar se trezi în curând întrucât Lissy şi August zburau iar prin visele lui.
Lissy îl vizitase în timpul programului de instruire. Aerodromul se afla în Bergisches Land, aşa-numita ţară a munţilor. Ea dormea într-o pensiune din comuna Kiirten, el - în una dintre barăcile de lângă aeronave. în timpul zilei, ea stătea pe un scaun lângă pista de aterizare şi urmărea exerciţiile cu ajutorul unui binoclu pe care i-l dăduse instructorul. Făceau circuitul aerodromului şi executau manevrele de care urmau să aibă nevoie în război. Lahnstein strălucea, era considerat un tip cu fler pentru văzduh şi demonstra precizie în utilizarea mitralierei. Era fericit, se afla acolo unde îşi dorea să se afle, avea un avion pentru cer şi o femeie pentru pământ. Faptul că marşul germanilor pe frontul de vest fusese sistat nu îl afecta cu nimic. Pe frontul de est lucrurile mergeau excelent, iar în vest avea să se ajungă în curând la o înţelegere cu adversarii. Nu se putea altfel. Poate că nici nu mai trebuia să meargă în
război. Astfel avea să fie pilot şi era sigur că după război avea să se înfiinţeze o companie aeriană civilă cu nişte curse regulate, la fel ca cele feroviare, iar pentru asta aveau nevoie de el.

Instructorul a vrut să îl recompenseze pe Lahnstein pentru prestaţia deosebită şi îi propuse să facă un circuit de aerodrom împreună cu soţia lui. Lahnstein a fost încântat de ideea de a savura fericirea văzduhurilor şi fericirea pământului în acelaşi timp. îi înaintă lui Lissy propunerea de a face un exerciţiu de zbor împreună ca pe o cerere în căsătorie: îngenunche în faţa scaunului şi îi vorbi pe un ton ceremonios. Chipul femeii fu acoperit de o grimasă.

Iniţial Lahnstein crezu că Lissy îl înţelesese greşit şi dădu să repete gestul, astfel încât să vadă adevărata ei reacţie, care sigur era una plăcută. însă trebui să o accepte pe cea neplăcută.

— Ce e?

Lissy pretinse că nu se simţea bine: poate că era însărcinată şi cine ştie ce efecte are zborul asupra gravidelor? El încercă să o înduplece, să o convingă că nu avea ce să fie greşit în a te îndepărta cu câteva sute de metri de pământ şi a lăsa vântul proaspăt să-ţi sufle în faţă. Nu avea cum să dăuneze nimănui, îi spuse că o să fie atent, că o să facă o tură scurtă, că nu o să se înalţe prea sus şi că nu o să facă manevre riscante. Lissy scutură din cap. Lahnstein se ridică în picioare.

îi spuse că trebuia să se gândească şi la ce însemna pentru el să zboare cu ea, cu atât mai mult acum, că poate era însărcinată, şi să-i ofere fiului său, fiicei sale, acest botez timpuriu al zborului, astfel încât să devină şi copilul lui un maestru al văzduhului. Lissy refuză. Lahnstein se supără.

Seara, când stăteau împreună într-un han din Kiirten, Lissy îşi ceru scuze pentru asprimea cu care reacţionase. Nu putea să treacă peste faptul că pasiunea lui pentru zbor era mai importantă decât frica ei de a-l pierde în război.

— Nu o să mă pierzi, zise el. Războiul se termină în curând.

— Deja au murit aşa de mulţi, spuse ea. Gertrud şi Rosalinde nu mai au bărbaţi. Ce-o să se întâmple cu ele?

Nu avea de gând să fraternizeze cu văzduhurile care puteau să îi fure bărbatul. Decizia ei era irevocabilă.

Trei săptămâni mai târziu, Lahnstein citi într-o scrisoare că Lissy era cel mai probabil însărcinată. Se bucura? Lissy făcu o glumă despre proprietara pensiunii, care permisese vizitele bărbaţilor în clădire pentru că Imperiul avea
nevoie de soldaţi. „însă eu îmi doresc o fată", scrise Lissy. El era de acord.

Cât de nedrept era că Lissy trebuia să zboare pe vecie în visele lui deşi dispreţuise văzduhul atât de tare, gândi Lahnstein în patul său îngust. Se foi o vreme, după care adormi la loc.

Era în continuare linişte, prea multă linişte. Niciun băiat nu mai dispăruse şi nici în rest nu se mai întâmplase nimic. Când Lahnstein ajunse să deteste situaţia, se trezi cu un bărbat şi o femeie în faţa biroului. Era 15 ianuarie 1924. în sfârşit. Lucrurile se puneau în mişcare, apăruse speranţa unei noi piste.

Numărul 14: Heinrich Koch, născut la data de 22 septembrie 1905, având în prezent vârsta de 18 ani. învăţa meserie la pantofarul Otto Moshage. Pe 13 ianuarie le spusese părinţilor să-i că merge la un bal mascat. Nu se mai întorsese acasă.

Disperarea părinţilor, acuzaţiile lor, lacrimi. Lahnstein îşi rosti propoziţiile cu căldură dar, în acelaşi timp, cu o oarecare rutină.

— Vă mulţumim pentru informaţii, vă conduc afară.

— O să-l găsiţi? în viaţă?

— Facem ce putem.

— L-aţi urmărit cum trebuie pe Haarmann? îl întrebă apoi pe Miiller.

— A trebuit să reorganizăm turele, de poimâine suntem în preajma lui 24 de ore din 24.

Cercetară zona, ascultară minciunile pe care le auzeau de fiecare dată când discuţia era direcţionată, cu grijă, spre ideea de iubire între bărbaţi. Mărturii ca prin ceaţă. La sfârşit, lui Lahnstein nu îi rămase nimic cu ce-ar fi putut să lucreze, niciun pont privind făptaşul, niciun indiciu, nicio pietricică pentru un mozaic.

Urmară aproape patru săptămâni de linişte, apoi ajunseră, pe 10 februarie, la numărul 15: Hermann Specihert, născut la data de 11 aprilie 1908. Nu împlinise nici măcar 16 ani. Se instruia ca electrotehnician la firma Mühe & Co. din Linden. în ianuarie, părinţii lui observaseră că fiul lor se întorcea, mai nou, de la serviciu cu hainele curate, îl întrebaseră de ce şi primiseră un răspuns sfios din partea lui, pe care nu ştiură cum să îl interpreteze. Tatăl se dusese la Mühe & Co. Şi vorbise cu maistrul. Hermann nu mai apăruse la muncă deja de patru săptămâni. După multe rugăminţi şi stăruieli din partea părinţilor, maistrul se înduplecase să-i mai acorde o şansă fiului lor. Făcuseră presiuni asupra lui Hermann să-şi ia în serios formarea profesională. El bombănise că nu are chef de tehnică, dar se supuse apoi dorinţei părinţilor, totuşi abia

după o serie de ameninţări din partea tatălui. Pe 8 februarie băiatul nu se mai întoarse acasă, iar două zile mai târziu părinţii veniră la secţia de poliţie.

Nu avea cum să fie Haarmann, era clar. îl ţinuseră sub urmărire non-stop, nu-l pierduseră din ochi nicio clipă. Lahnstein însuşi petrecuse nopţi întregi în faţa casei în care locuia Haarmann. Uneori, bărbatul se întorcea acasă târziu, mult după miezul nopţii, dar mereu singur. Fără băieţi, fără femei. Exista un alibi mai bun decât faptul de a te afla permanent sub urmărirea poliţiei?

— Vedeţi? spuse Müller.

— Poate că nu e vorba de un singur făptaş. Sau poate că băiatul acesta, pur şi simplu şi-a luat tălpăşiţa.

Müller îl privi batjocoritor.

Colegii se văicăreau, înjurau. Se aduna ură faţă de Lahnstein, iar el simţea asta. Aveau prea puţini oameni pentru o astfel de operaţiune. Anulă supravegherea permanentă şi o înlocui cu ore aleatorii de pândă.

Iar se făcu linişte. Niciun dispărut în luna martie. „Preţurile scad", zicea gazda lui Lahnstein. La München, organizatorii puciului de pe 9 noiembrie fuseseră aduşi în faţa Tribunalului Poporului. Lahnstein citi fiecare rând din ziare. Pe 1 aprilie se dăduse sentinţa: Ludendorff fusese achitat de acuzaţia de înaltă trădare, Ernst Röhm şi alte cinci persoane primiseră pedeapsa cu închisoarea timp de trei luni şi trebuiau să plătească o amendă de o sută de mărci germane.

Trei luni, gândi Lahnstein. O *sută de mărci. Pentru un puci care avea ca scop exterminarea Republicii.*

Hitler şi trei conspiratori fuseseră condamnaţi la trei ani de închisoare şi primiseră amenzi de două sute de mărci.

Măcar atât.

Lahnstein citi apoi motivarea sentinţei. Conform acesteia, inculpaţii s-ar fi lăsat conduşi „în acţiunile lor de un spirit pur patriotic şi de cele mai nobile şi altruiste intenţii".

Inculpaţii ar fi considerat „că trebuiau să acţioneze pentru a-şi salva patria mamă şi că făceau acelaşi lucru pe care intenţionaseră să îl facă liderii bavarezi înaintea lor".

Nu suna ca o sentinţă de nevinovăţie? Sentinţa unei achitări morale cu pedepse stupide. Lahnstein puse ziarul la o parte şi amestecă în cafea. în patru săptămâni urmau să aibă loc alegeri din nou. Pe 4 mai. Participarea naţional-socialiştilor fusese interzisă, însă aceştia se aliaseră cu Deutschvolkisches Freiheitspartei, Partidul Popular German al Libertăţii şi duceau acum o campanie electorală agresivă, discutând printre altele problema siguranţei.

Lahnstein spera să nu mai dispară niciun băiat până în ziua alegerilor. O *nouă dispariţie ar putea influenţa rezultatul,* gândi Lahnstein.

îl întâlni întâmplător pe Haarmann pe stradă, se apropie de el şi amândoi îşi duseră în sincron mâinile la pălării. Un salut scurt, fără niciun zâmbet. Ar fi trebuit să aibă

conştiinţa încărcată pe motiv de falsă suspiciune? Hotărî că nu era cazul. Era logic să îl suspecteze pe Haarmann. Şi încă era plauzibil ca suspect, în caz că Hermann Specihert îşi luase tălpăşiţa sau se înecase în lacul Maschsee. Apoi zări un chip pe care îl cunoştea din secţia de poliţie. Cineva îl fila pe Haarmann - foarte bine.

Plictiseală. Nu ştia ce ar trebui să facă, aşa că se lăsă frământat de griji. Poate că altora le-ar mai fi venit şi alte idei despre cum ar putea să-l descopere pe făptaş. Dar el nu mai avea nicio idee. Devenise trândav, dormea mai mult, stătea în cafenele, citea articole despre campania electorală. Uneori mergea la Emma Burschel, cumpăra trabucuri, pălăvrăgeau. Avea impresia că femeia aşteaptă. Dar din punctul lui de vedere, nu se pune problema. Se gândi să meargă la o prostituată, funcţionase, din când în când, în trecut. O altă lume, instinct pur, nu avea nimic de-a face cu Lissy. Aşa îşi spunea el. Avionul nu zbura când Lahnstein era întins în paturi murdare.

Odată, femeia aleasă se dovedi a fi, de fapt, un băiat bine îmbrăcat şi bine machiat. Nu îşi dăduse seama din cauza luminii slabe, dar poate că nici nu se uitase prea bine. Când observă, târziu, excitat, lacom, nu se dădu înapoi, ci lăsă lucrurile să-şi urmeze făgaşul, se eliberă şi plecă de acolo în grabă, ruşinat. Şi atunci când era vorba de femei pleca tot în grabă şi ruşinat. N-ar fi putut spune dacă exista vreo diferenţă graduală între cele două situaţii. Nici nu îi păsa.

La jumătate de an după ce fuseseră eliberaţi, Lahnstein primi o scrisoare de la Franz. îi scrisese că acum locuia în Bonn şi avea un post bun în administraţia municipală. Câteva amintiri privind lagărul din Yorkshire, dar nimic lasciv. îl întrebase dacă vrea să se întâlnească şi îi scrisese că ar veni el la Bochum, în caz că Lahnstein încă locuia acolo. Plicul fusese adresat părinţilor lui. între timp, Lahnstein avea propria lui locuinţă. Mică, dar renovată, auzea de acolo cum se lucrează în oţelărie. Se gândi o vreme ce ar putea să îi răspundă, apoi uită de scrisoare. Când îşi aduse aminte, îi scrise înapoi că i-ar face plăcere să se revadă. îi mergea bine, mai adăugase el, contrar adevărului.

în următoarele scrisori stabiliră un local şi un moment al întâlnirii. Lahnstein trebui să recunoască faţă de el însuşi că era un pic emoţionat în timp ce mergea spre local, îl deranja lucrul ăsta.

Franz se împlinise, se îmbrăca asemenea unui filfizon şi mirosea a apă de colonie. îi povesti la nesfârşit despre munca sa în administraţia municipală, despre care, în realitate, nu era nimic de povestit. Lahnstein ar fi putut să îi povestească despre câteva cazuri de criminalistică interesante, parţial odioase, însă tăcu, iar Franz nu îl întrebă nimic. Vorbiră despre război, despre lagăr, despre unii camarazi de acolo cu care Franz încă mai păstra legătura.

— Când pleacă trenul tău? îl întrebă Lahnstein la opt seara.

Franz se uită la ceasul de la mână şi spuse:

— O, a plecat deja.

— Ultimul?

— Mă tem că da!

— Şi acum? întrebă Lahnstein.

— Mă gândesc că ai şi tu o canapea.

— Locuinţa mea e mică, zise Lahnstein.

— Nu am nevoie de mult spaţiu, zise Franz, iar lui Lahnstein i se păru că vede, pentru prima dată, ceva lasciv în privirea lui.

— îţi cedez ţie locuinţa mea, iar eu o să dorm la părinţii mei, spuse Lahnstein.

— Nu pot să accept asta.

Lahnstein insistă şi îl duse pe Franz în locuinţa lui. Avea o cameră, o bucătărie cu loc de aşezat şi o toaletă la comun pe palier. Schimbă aşternuturile din pat, timp în care Franz stătea în cadrul uşii cu braţele încrucişate, urmărindu-i mişcările. Lahnstein îi simţea privirea în spate. Se gândea că o să trebuiască să i se împotrivească pentru a putea trece de el în drum spre micul hol, dar nu a fost aşa. Franz îl lăsă să treacă, după care îşi luară succint rămas-bun.

Odată întins pe canapeaua părinţilor săi, Lahnstein nu dormi aproape deloc. în dimineaţa următoare, se întoarse devreme la locuinţa lui, iar Franz era deja plecat. îşi mai scriseră din când în când, dar după doi ani încetară.

Nu putea să meargă la o prostituată în Hanovra, gândi Lahnstein, *imposibil.* Trebuia să meargă la Hamburg sau la Berlin.

Pe 6 aprilie dispăru Alfred Hogrefe, numărul 16, născut la data de 6 octombrie 1907, cu domiciliul în Lehrte. Avea un post de practicant ca mecanic în Hanovra, dimineaţa mergea cu trenul în oraş la ora şase, iar seara se întorcea acasă la cinci şi jumătate. Lunea mergea la şcoala profesională. La începutul lui aprilie, cei de la şcoală îi anunţaseră pe părinţii băiatului că acesta nu venise la ore trei săptămâni la rând. Pentru primele două zile de luni în care absentase, băiatul prezentase la şcoală scuze, în scris, din partea părinţilor, dar nu şi pentru a treia săptămână. Părinţii nu ştiau nimic despre acele scuze în scris. Fiul lor, un falsificator.

Tatăl era mecanic de locomotivă, mama era casnică. Erau ca ceilalţi părinţi pe care Lahnstein îi primise în biroul lui. Nu mai putea să-i deosebească unii de alţii. La început, ceru lacom tot felul de detalii în speranţa că de această dată va găsi ceva util pentru desluşirea cazurilor. Când observă că e la fel ca întotdeauna, începu să-şi piardă interesul.

Numărul 17, 11 zile mai târziu: Wilhelm Apel, născut la data de 4 iunie 1908, fiul strungarului Wilhelm Apel din Leinhausen. Tânărul Wilhelm era ucenic la firma de transporturi M. Neldel de pe strada Nikolausstrafte. Dimineaţa mergea la muncă cu tramvaiul la ora şase, seara se întorcea la ora opt. De la începutul anului, mama observase că băiatul devenise abătut, se uita în cărţi fără să citească, avea privirea goală şi nu se mai uita direct în ochii mamei. în februarie, tatăl lui îl surprinsese fumând. Reacţie severă.

Părinţii plângeau, plângeau, plângeau.

Căraţi-vă de-aici, nu vă mai suport!

Nu spuse asta. Dar întrebă:

— Fiul dumneavoastră e homosexual?

Complet direct, pur şi simplu îi ieşi pe gură. Groază în priviri. Indignare.

Lahnstein îşi ceru scuze.

— Nu am vrut. Dar sunt nevoit.

Părinţii se liniştiră, îi descriseră hainele pe care le purta Wilhelm Apel în ziua dispariţiei, iar Lahnstein îşi luă rămas-bun de la ei cu vorbele obişnuite.

— Ne ocupăm de asta.

Părinţii aceia avuseseră ocazia să trăiască 17 ani cu fiul lor, el doar trei săptămâni cu al lui. Şi acum boceau aici.

Apoi văzu 17 băieţi defilând prin faţa lui, îmbrăcaţi în costume negre, cu jobene în mână şi cu privirea îndreptată spre el. Dispărură într-o maşină de tocat carne. Toţi, pe rând, până când Lahnstein adormi.

Auzi un zgomot şi deschise brusc ochii. Miiller stătea la biroul său, cu picioarele ridicate. Se uita la el.

— Aţi tras un pui de somn?

— Meditam.

— Constatări?

— Avem un nou caz. Numărul 17. Tocmai au fost părinţii aici.

— N-o să înceteze niciodată, spuse Miiller. Pentru prima dată de când vorbeau despre acele cazuri, folosi un ton trist.

— Ce mai putem face? întrebă Lahnstein.

Miiller ridică din umeri.

— Ceva special în cazul cel nou? întrebă el.

— Nu, totul e ca înainte.

în următoarele zile, îşi repetară programul ca pe o rutină bine cunoscută. Lahnstein trebuia să îşi reamintească oră de oră să nu facă totul automat, să se comporte ca şi când ar fi prima sau a treia oară, dar nu prea reuşea. Nu mai ştia ce alte întrebări să pună, nu mai găsea întrebări originale. Şi până la urmă, cu ce avea să-l ajute originalitatea?

Pe un prieten de-al lui Apel îl întrebă dacă lui Apel îi plăcea să se îmbrace ca o fată. Băiatul îl privi încurcat, Miiller îşi înăbuşi un rânjet.

— Nu, de ce-ar fi făcut asta? spuse băiatul.

Lahnstein schimbă subiectul.

— Bună întrebare, zise Miiller când ajunseră în maşină după acea conversaţie.

Lahnstein se uita pe geam, nu voia să-i vadă faţa lui Miiller.

Zi de zi devenea mai neliniştit, mai agitat, alerga pe culoarele secţiei de poliţie, le striga oamenilor ba una, ba alta, convoca şedinţe în care deja după cinci minute se spunea totul de vreme ce aceleaşi lucruri fuseseră discutate cu o zi înainte.

Nici măcar în război nu fusese aşa de obosit. Se culca devreme, pe la ora nouă, pentru că voia să fie lucid în ziua următoare, să aibă mintea agilă şi în formă pentru noi idei, însă apoi se trezea pe la miezul nopţii, iniţial credea că era dimineaţă, se simţea

liniştit şi uşurat datorită nopţii reuşite, după care vedea ceasul. Şoc! Rămânea treaz ore întregi şi se gândea la băieţi, Haarmann, maşina de tocat carne, Lissy, Emma, Franz. Adormea şi vedea cum Fritz Haarmann îl dezmembrează pe August, care se făcuse mare. Se trezea panicat, leoarcă de transpiraţie. Era năpădit iarăşi de gânduri, adormea înapoi pe la cinci, iar la şase era trezit brusc de ceasul deşteptător. Zile de letargie. Lahnstein era prea rezervat în timpul şedinţelor, nu-i venea nicio idee. îi propuse şefului de secţie să confişte toate hainele cu care Haarmann făcea comerţ şi să lanseze apoi un apel în întreaga ţară. Poate că părinţii celor dispăruţi aveau să vină să identifice hainele. în felul ăsta ar fi avut măcar ceva indicii. Propunerea fu respinsă. S-ar fi atras prea multă atenţie asupra cazului, asupra Hanovrei.

— Am da impresia de panică, zise şeful de secţie.

Eu chiar am intrat în panică, gândi Lahnstein.

— Trebuie să reîncepem să-l supraveghem pe Haarmann oră de oră, îi zise el lui Miiller într-o seară. Era ora zece şi jumătate. Amândoi stăteau la birourile lor, evaluând procesele verbale ale audierilor şi interogatoriilor.

— Chiar şi când am făcut asta, băieţii au continuat să dispară.

— Poate că nu am fost suficient de meticuloşi.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Nu vreau să spun nimic cu asta! ţipă Lahnstein. Absolut nimic. Vreau doar să îl găsim pe făptaş. Şi nu avem niciun suspect în afară de Haarmann.

— Eu nici măcar nu îl consider suspect, spuse Miiller.

— Fritz Haarmann este homosexual, are antecedente relevante cazului nostru şi s-a depus o plângere împotriva lui, în care e acuzat că ar fi tăiat în bucăţi un băiat.

— Dar nu avem nicio dovadă, nici măcar un indiciu.

— O percheziţie, facem o percheziţie imediat.

— Acum? Aţi vorbit cu un judecător?

— Da. Voiam să fac asta mâine. Dar o să acţionăm acum.

îşi băgă pistolul în toc şi se puse în mişcare. Pe hol, aruncă o privire rapidă în spate să verifice dacă Miiller îl urmează. îl urma, încercând să îşi potrivească pistolul în teacă în timp ce alerga. Săriră amândoi într-o maşină pregătită pentru intervenţii şi se îndreptară spre Rote Reihe.

— Singura şansă de a-l prinde este să-l luăm pe nepregătite, zise Lahnstein.

Tremura pe interior gândindu-se la toate umilinţele, toată zădărnicia care l- ar fi putut aştepta.

Deschiseră în forţă uşa de la intrarea în clădire, năvăliră în sus pe scări, urcând câte trei trepte deodată. Odată ajunşi sub acoperiş, Lahnstein bătu cu putere la uşă.

— Poliţia, deschideţi!

Linişte, apoi un foşnet, scârţâieli.

— Deschideţi!

— Aveţi mandat de arestare?

Vocea lui Haarmann.

— Avem aprobare judecătorească, nu ne trebuie niciun mandat de arestare pentru o percheziţie.
— Ba da! Pentru o percheziţie pe timpul nopţii este necesar un mandat de arestare. Paragraful 106.
— Ştiaţi asta? întrebă Lahnstein.
— îmi aduc aminte vag, zise Miiller.
— De ce abia acum?
— Dar dumneavoastră de ce nu ştiţi asta? Aş vrea să dorm, dacă nu vă supăraţi, zise Haarmann.
— Sunteţi singur? întrebă Lahnstein.
— Bineînţeles!
— Nu vreţi să stăm puţin de vorbă?
— Nu.
Lahnstein lovi cu pumnul în uşă, după care se roti brusc, merse spre trepte, apoi se răzgândi, se întoarse înapoi şi bătu energic la uşa locuinţei vecine.
O doamnă în jur de 40 de ani deschise uşa.
— Vrem să vorbim despre vecinul dumneavoastră.
— Acum?
— Desigur.
Femeia rămase stupefiată. Lahnstein îi arătă insigna de poliţie.
— Deci?
— E un vecin liniştit. Mai mult nu pot să spun.
închise uşa. Lahnstein opuse rezistenţă, însă Miiller îl trase de braţ înapoi.
— Lăsaţi asta! Nu are niciun sens.
Miiller ceru să fie dus acasă cu maşina. Lahnstein intră în hanul de alături, întrebă de Haarmann, de aprovizionarea cu carne, însă chelnerul nu putu să-i spună nimic. Doamna Engel, şefa, nu era acolo, avea să se întoarcă a doua zi. O speluncă. Murdară, întunecată, Lahnstein n-ar fi putut să înghită nicio bucată de mâncare acolo.

Nu avea de gând să se întoarcă acasă, asta era clar. Haarmann nu trebuia să primească şansa de a se descotorosi de ceva. Un timp se plimbă în stânga şi în dreapta prin faţa clădirii, după care se sprijini în final de felinarul de pe cealaltă parte a străzii, privind luminile stingându-se şi fereastra întunecându- se. Afară burniţa. Se plimbă iarăşi în stânga şi în dreapta, se aşează apoi pe pavaj cu picioarele încrucişate şi se holbă la intrare, luptând cu somnul. Pierdu lupta pe la patru dimineaţa. Se trezi la ora şase pentru că cineva îi trăgea pistolul afară din toc. Apucă rapid mâna celuilalt, urmă o luptă scurtă, după care Lahnstein îşi recuperă pistolul. Pe făptaş, pe care mai mult îl mirosise decât îl văzuse, îl lăsă să plece. Lahnstein se ridică de jos îngheţat de-a binelea, cu hainele murdare. Nu mai avea niciun sens să meargă la Haarmann acum. Bărbatul avusese destul timp să scape de lucruri. Aşadar, Lahnstein plecă spre casă convins că e cel mai prost poliţist din lume.

Două zile mai târziu, mergând spre seară acasă, Lahnstein îşi auzi numele strigat de băieţii care vindeau ziare.

„Comisarul Lahnstein şi jocul murdar cu statul de drept!

Comisarul Lahnstein şi jocul murdar cu statul de drept!

Comisarul Lahnstein şi jocul murdar cu statul de drept!"

îl opri pe unul din băieţi, se uită la ziar şi îşi văzu chipul pe prima pagină. Sub fotografie apărea titlul pe care tocmai îl auzise.

Cumpără ziarul fără să se uite prea bine în direcţia băiatului, astfel încât acesta să nu observe că tocmai îi vindea un exemplar personajului principal.

— Dumneavoastră sunteţi? întrebă băiatul.

— Nu, zise Lahnstein, după care înşfacă ziarul şi plecă în grabă fără să îşi mai aştepte restul.

Mai lăsase bacşiş, dar niciodată atât de mult. Ar fi vrut să găsească un loc într-o cafenea, unde să poată bea o bere imediat după citirea articolului, dar nu ştia ce fel de om avea să fie după acea lectură, aşa că renunţă la idee.

Merse grăbit acasă, aproape că îşi doborî proprietăreasa, apoi ajunse în cele din urmă în camera lui, încuie uşa şi citi articolul din picioare.

După aceea se aşeză pe pat, se lăsă să cadă pe spate şi rămase întins acolo cu ochii închişi.

„Se prezintă doar rareori la serviciu".

„A încălcat legea".

„Se foloseşte de meseria sa pentru agitaţie politică".

„Are un comportament neruşinat faţă de aparţinătorii îndoliaţi, deznădăjduiţi".

„Nu are experienţa necesară pentru un caz de amploare".

„Este considerat prieten al francezilor".

„Manifestă o blândeţe suspectă faţă de infracţiunile prevăzute în articolul 175".

Prima întrebare pe care şi-o puse Lahnstein: oare avea să citească şi tatăl lui articolul? Era vorba de un ziar regional, care însă era citit şi în alte regiuni datorită asprimii comentariilor. Dar totuşi era publicat de concernul media conservator Hugenberg, iar tatăl lui nu s-ar fi atins în mod normal de un astfel de ziar. Asta dacă nu cumva i-ar fi povestit cineva că fiul lui este prezentat în ziar ca o persoană care manifestă o blândeţe „suspectă" faţă de indivizii lui 175.

Textul era lipsit de dovezi, conţinea doar afirmaţii şi, pe ici, pe colo, câte un citat anonim al unui „coleg". însă textul nu fusese inventat pur şi simplu. El rezuma idei pe care le putea surprinde oricine ar fi tras cu urechea prin secţia de poliţie. Miiller, era clar.

Cineva bătu la uşă. Proprietăreasa voia să vorbească urgent cu el. Se descotorosi de ea. Nu avea să mai iasă niciodată din cameră, sau, cel puţin, nu în viitorul apropiat, în următoarele zile şi săptămâni. Nu se simţea în stare. Afară nu mai exista bărbatul care era el în realitate. Afară exista doar bărbatul descris în ziar, iar el nu îşi dorea să fie acel bărbat. Nu aşa era el.

Deşi, experienţa pentru acel caz îi lipsea într-adevăr. Nu aparţinea el însuşi comunităţii 175, dar nici nu împărtăşea repulsia faţă de iubirea între bărbaţi, avusese exp... Nu era pregătit pentru astfel de gânduri.
Oare i se citea pe chip?
Aiurea.
Colegii îl preocupau cel mai puţin. întrucât textul exprima ceea ce mulţi din secţia de poliţie vedeau în el, colegii nu aflau nimic nou, ci primeau doar o confirmare a ceea ce deja bănuiau sau credeau că ştiu despre el. Ceilalţi colegi, cei binevoitori, puţini la număr de altfel, cunoşteau zvonurile şi puteau să îşi dea seama din ce surse provenise articolul acela.

Nu ieşi din cameră nici ca să mănânce, nici ca să meargă la toaletă. Urină în chiuvetă. Nici măcar nu se dezbrăcă. Stătu întins în pat înfometat şi însetat, adormi devreme, se trezi în curând, aceeaşi teroare a nopţii, care deja îi devenise familiară.

în ziua următoare, se trezi ca de obicei, părăsi camera la ora obişnuită şi fu asaltat de proprietăreasă, care îi flutură ziarul în faţă.

— Sunteţi implicat în porcăriile astea?

— Ce porcării?

— 175.

Lahnstein o împinse la o parte, părăsi locuinţa şi merse la secţie. Nu primise niciodată vizitatori în cameră. Nici femei, nici bărbaţi. Ce-şi închipuia scorpia aceea?

în minte îi apăru Franz. Oare Franz avea să citească articolul? Şi ce avea să creadă? Deodată îl cuprinse teama că Franz ar putea să-i contacteze pe cei de la ziar şi să le povestească despre atingerile lor din lagărul de prizonieri. Deja se temea de ziarul ce avea să apară în seara aceea.

Aiurea. încetează.

în secţie fu întâmpinat de câteva priviri batjocoritoare, dar mai puţine decât se aşteptase. în principiu, era o zi ca oricare alta. Asta şi pentru că în curând primi în birou o nouă serie de părinţi. Părinţii numărului 18: Konrad Heidner.

Lahnstein aproape că nici nu-i asculta. Trei morţi într-o lună.

Părăsi secţia de poliţie mai devreme pentru că voia să afle ce scriseseră ziarele despre el, dacă într-adevăr scriseseră ceva. în cel mai rău caz, poate ar fi încercat să cumpere toate exemplarele, dar imediat ce gândul îi apăru în minte, îşi dădu seama cât de ridicol era. Teamă, panică. Puteau să scrie orice. Ceea ce nu era real devenea real în momentul în care apărea în ziar.

Afară burniţa. Băieţii care vindeau ziare făceau referire la alte subiecte, nimic legat de el. Lahnstein îşi cumpără un teanc de ziare cu intenţia să le răsfoiască pe toate. O cafenea, o bere mare, un şnaps. Asta era recuzita, armura necesară pentru lectură. Ziarele care erau ostile faţă de Republică şi social-democraţie nu relatau nimic despre băieţii dispăruţi sau despre Lahnstein. începuse cu ele, întrucât de acolo se aştepta să vină următorul
atac. Se simţi uşurat. Nu mai era subiect de discuţie.

Cu toate astea, se perinda pe străzi ca ins de-al lui 175, ca delincvent şi prieten al francezilor, ca distrugător al Republicii, aşadar ca ceea ce scriseseră ziarele că ar fi, dar nu ceea ce era el cu adevărat.

Şi ce simţea Haarmann după ce citise articolul acela, dacă chiar îl citise? Satisfacţie? Bucurie? Unul de-ai noştri. Un râset. Lahnstein îşi îndreptă paşii nu spre locuinţa lui, ci spre clădirea în care locuia Haarmann.

Era o seară liniştită, limpede, primăvăratică. Primul val de căldură. Dar nu era aproape niciun om pe stradă, ceea ce îi atrase atenţia lui Lahnstein. Se gândi că el era vinovat pentru asta. Pentru că nu putea să elucideze cazul, pentru că oamenilor le era teamă de un criminal în serie şi preferau să rămână acasă imediat ce se întuneca afară. Un oraş întreg fusese paralizat astfel. Ce efect avea asta asupra localurilor, a restaurantelor şi barurilor? Când avea să se vadă o scădere a cifrei de afaceri?

Odată ajuns în faţa clădirii lui Haarmann, se opri o clipă în loc. Nu văzu pe nimeni acolo, deşi dăduse ordin să se reia supravegherea non-stop a bărbatului. Sau poate că era totuşi un semn bun faptul că Haarmann era supravegheat de o persoană care îşi făcea meseria cu simţ de răspundere şi trecea neobservată. Lahnstein se plimbă o dată în stânga şi în dreapta, verifică intrările în clădiri, îşi căută omul, dar nu găsi pe nimeni. Se aşeză, aşadar, el însuşi în culoarul de intrare într-o clădire, unde şi rămase toată noaptea. Nu adormi de data asta, dar nici nu sesiză nimic neobişnuit.

La ora cinci dimineaţa apăru un coleg, surprins să îl întâlnească pe Lahnstein acolo.

— Dacă altcineva nu face asta? zise Lahnstein morocănos şi plecă acasă.

Se vedea nevoit să vorbească cu Miiller.

Proprietăreasa nu se arătă. Lahnstein se întinse în pat, dormi două ore, avu din nou un vis cu avionul, apoi se împrospătă şi merse la secţie. Acolo văzu o mulţime de oameni, vreo o sută de persoane care ţineau pancarte în mâini şi strigau propoziţii pe care Lahnstein nu le înţelese iniţial. Când se apropie, auzi cuvintele:

„Protejaţi-ne copiii!

Protejaţi-ne copiii!

Protejaţi-ne copiii!

Protejaţi-ne copiii!"

Acelaşi lucru era scris şi pe unele pancarte. Pe o altă pancartă, o rimă stângace: „Siguranţă eficientă, nu poliţie incompetentă!"

îi văzu pe soţii Hannappel, pe Magda Hennies, doamna Koch, mama numărului doi, a numărului şase, 14. Se uitară la el, el privi în altă parte, dădu din coate prin mulţime, îmbrânci, fu îmbrâncit, se chinui să înainteze.

— Poponarule!

Lahnstein auzi asta clar. Privi în jur. Un bărbat îi rânji în faţă. Lahnstein dădu din coate în continuare, transpirând puternic până ajunse, în sfârşit, în clădire. Şeful de secţie stătea în hol, cu mâinile împreunate în semn de rugăciune.

— Faceţi ceva! îi strigă el lui Lahnstein. Faceţi ceva odată!

Pe 26 aprilie dispăru numărul 19, Robert Witzel, născut la data de 18 martie 1906, al doilea fiu al maistrului Georg Witzel din Linden, toţi trei lucrau la fabrica de cauciuc Excelsior.

— Un băiat aşa de simpatic, zise mama. Era mereu acasă dacă nu era la muncă. Doar din când în când se mai răsfăţa cu o cană de cacao la Café Krópke.

— Kópcke? întrebă Lahnstein. Vă referiţi la cafeneaua Café Kópcke?

— E posibil, zise tatăl, un bărbat mic, aproape mărunt, pe care soţia îl depăşea cu o jumătate de cap în înălţime.

— E posibil, spuse mama.

— E ceva special la cafeneaua asta? întrebă tatăl cu o urmă de speranţă în glas, ca şi când, gândi Lahnstein, şi-ar fi dorit să fie vorba de un loc în care oamenii să petreacă uneori chiar şi câteva zile.

— Nimic deosebit, zise Lahnstein. Vreau doar să mă asigur că vorbim de aceeaşi cafenea.

— Aha!

Nu mai avea speranţă în glas.

Lui Lahnstein îi era silă de soţii Witzel. De ce nu putuseră să aibă mai multă grijă de băiatul lor? Şi-acum stăteau acolo şi se purtau de parcă el era întregul lor univers, micul poponar.

Regretă imediat gândul cu „micul poponar". Băiatul avea 18 ani. Cum ar fi putut părinţii să aibă grijă de el?

Avuseseră şansa să trăiască 18 ani cu el.

Pe 26 aprilie, mama lui îi dăduse 50 de pfenigi ca să îşi cumpere ceva din oraş. Femeia observase că băiatul se îmbrăcase cu cea mai bună jachetă a lui,
cea pentru zilele de duminică. Dar atunci nu era duminică.

Părinţii aduseseră cu ei o fotografie: păr rar, privirea zglobie. Lahnstein păstră fotografia şi ceru să i se spună exact ce purta băiatul în ziua dispariţiei.

Ceru apoi să se adune toţi oamenii disponibili din secţie. Veniră cinci, el calculase opt. „Bolnav", i s-a spus. „Plecat", i s-a spus.

— Café Kópcke, zise Lahnstein, fără să mai dea atenţie reacţiilor.

Deja le cunoştea. Aceleaşi dintotdeauna. Nu-l ajutau cu nimic. Se urcară în două maşini şi se îndreptară spre cafenea. Coborâră patru poliţişti. Nimeni nu ştia unde era al cincilea, nu anunţase cum că nu ar putea veni.

— Poate ajunge mai târziu, spune cineva.

— Intrăm, strigă Lahnstein, trei oameni în faţă, doi în spate, fără arme.

Câţiva băieţi aveau să scape, asta era clar. Ar fi avut nevoie de opt poliţişti pentru o razie eficientă. Năvăliră înăuntru şi se postară la intrări cu picioarele depărtate. Cinci, şase clienţi încercară să scape, iar doi dintre ei reuşiră. Mâini fluturate prin aer - probabil că aruncau droguri pe podea -, după care se lăsă liniştea.

Lahnstein numără 22 de bărbaţi şi trei femei. Era o prezenţă bună pentru ora după-amiezii. Haarmann nu era printre ei. Lahnstein înaintă şi scoase fotografia din buzunar.

— O să trec pe la voi şi o să vă arăt poza unui băiat, Robert Witzel, în vârstă de 18 ani. Obişnuia să vină aici din când în când. Asta ştim deja. Vreau să vă uitaţi cu atenţie la imagine şi, dacă îl recunoaşteţi pe băiat, să îmi faceţi un semn. Aţi înţeles?

Câţiva clienţi încuviinţară din cap, alţii rânjiră. Lahnstein se plimbă printre ei cu fotografia în mână, descriindu-le hainele pe care Witzel le purtase în ziua dispariţiei: o jachetă de tweed maro-închis cu model în carouri, pantaloni bej, cizme castanii cu şireturi. Nimeni nu reacţiona. Unii examinară atent fotografia, dând impresia că se concentrează intens. Puteai face diferenţa între actori buni şi slabi. Alţii luară însă lucrurile în serios, identificară ceva asemănări cu tineri pe care îi văzuseră acolo, dar nu erau siguri. în final, Lahnstein nu obţinu nimic. încă o umilinţă.

Rezultatul alegerilor le amplifică tuturor starea de agitaţie. Pentru Lahnstein, numerele fuseseră un şoc. SPD-ul scăzuse la 20,5 procente, un minus de 1,2 procente, ceea ce părea suportabil. însă USPD-ul nu mai juca niciun rol, iar Lahnstein crezuse că SPD-ul avea să preia cea mai mare parte a celor 17 procente pe care USPD le obţinuse la alegerile din 1920, dar nu a
fost aşa.

Vina mea, vina mea. Creierul îi trepida.

Comuniştii mai căpătaseră 10,9 procente, sărind astfel la un total de 12,6 procente. O catastrofă.

Vina mea, vina mea. încetează! Nu fi prost. Nu-ţi acorda aşa multă importanţă.

DNVP-ul[1141] urcase la 19,5 procente, ajungând aproape la fel de puternic precum SPD-ul. Nationalsozialistische Freiheitspartei, Partidul National- Socialist al Libertăţii[1151] în jurul căruia se strânseseră adepţii interzisului NSDAP, obţinuse înfricoşătorul scor de 6,6 procente. După calculele lui Lahnstein, asta însemna un total de 39 de procente pentru adversarii Republicii.

Vina mea, vina mea.

Pe 20 mai, un poliţist năvăli în biroul lui Lahnstein, luă poziţie de drepţi şi se strădui să-şi recapete răsuflarea.

— în parcul de recreere, gâfâi el, apoi făcu o pauză şi inspiră hapsân. în parcul de recreere, copiii au găsit... răsuflări greoaie... la mal... un craniu de mort. Probabil ieşit din Leine.

— Bărbat? Femeie? ţipă Lahnstein sărind în sus de pe scaun. Tânăr? Bătrân?

— Nu ştiu, zise poliţistul, nu mă pricep.

— Mergeţi la maşini, vin şi eu imediat.

Merse la Schackwitz şi îi ceru să îl însoţească, aveau o pistă.

O pistă, o pistă, o pistă! îi răsuna în cap în timp ce maşina se îndrepta spre parcul de recreere. Pe scaunul din faţă stătea Schackwitz, în spate stăteau Lahnstein şi poliţistul. Apoi ajunse să ţină craniul în mâini, atât de strâns de parcă nu avea să-i mai dea drumul niciodată. în zonă se adunase o mică mulţime de gură-cască, mai ales copii, dar şi câţiva

adulţi. Poliţistul şi un coleg de-ai lui îi ţineau la distanţă. în ochii unora se citea groaza. Lahnstein se uită atent la craniu.
Copiii îl găsiseră fix lângă Leine, într-un loc unde malul era drept.
— Ce părere aveţi? îl întrebă Lahnstein pe colegul Schackwitz.
— Dacă mi-aţi da puţin craniul, aş putea să fac nişte observaţii.
Lahnstein îl mai privi o dată: orbite goale, care totuşi aveau o privire.
Incisivii lipseau. îi dădu craniul colegului său.
Schackwitz îl învârti, îl înclină, îl lăsă să-i alunece uşor în mâini.

— Un bărbat?

— Probabil un bărbat tânăr, zise Schackwitz. Incisivii lipsesc, un molar din stânga sus e găurit, plomba lipseşte, iar aici pe lateral sunt nişte striaţii, uitaţi.

Ţinu craniul astfel încât Lahnstein să poată vedea şi îi arătă câteva crestături fine, subţiri ca nişte linii.

— Probabil, zise patologul, cineva s-a folosit de o lamă de ras sau de un cuţit fin ca să răzuiască toată carnea de pe oase.

— Foarte bine! zise Lahnstein. Asta ne ajută.

întrebă cine găsise craniul. îi răspunse o fată.

— întâi eu, spuse ea.

Lahnstein îi dădu câteva monede.

Cadavrul băiatului era întins pe pat. Cearşaful era roşu, la fel şi pernele. Bărbatul îşi făcu o cafea, cu care îşi arse şi buzele şi limba, dar asta nu conta. Foarte meticulos, întinse un prosop pe podea, aşează lângă el găleata şi o sacoşă de muşama. Mai întinse două prosoape de vase, puse alături un fiind de tocat gros şi două cuţite de bucătărie, unul cu lama netedă, celălalt cu lama zimţată, lângă care adăugă un cuţit de bucătărie mic şi un satâr. Ridică trupul neînsufleţit de pe pat şi îl întinse pe prosop. Aruncă o privire scurtă spre chipul băiatului, după care îl acoperi cu un prosop de vase. Nu voia să vadă ochii în timp ce se ocupa de cadavru. Uneori îl priveau cu reproş sau chiar cu răutate.

Cu cuţitul neted deschise cavitatea abdominală prin două tăieturi. Scoase afară intestinul şi îl lăsă să alunece în găleată, apoi procedă la fel cu stomacul. Apucă celălalt prosop de vase şi şterse cu el sângele ce se adunase în cavitatea abdominală a băiatului, apoi stoarse prosopul deasupra găleţii cu grijă, astfel încât să nu stropească podeaua. Făcu asta de câte ori a fost nevoie până adună tot sângele.

Cu cuţitul zimţat fragmentă apoi coastele, trei tăieturi. Băgă mâna sub coaste şi trase apoi în sus până când acestea pocniră în zona umerilor. Acolo se folosi de cuţit, tăie coastele şi le puse deoparte. Luă o gură de cafea. Transpira.

Mai departe. Băgă iar mâna în corp, smulse inima şi o scoase afară, după care o puse pe fundul de tocat. Tăie inima în fâşii subţiri, pe care le scufundă în găleată. La fel procedă cu plămânii şi cu rinichii. Luă o scurtă pauză, mai

bău nişte cafea.

Veni rândul satârului. Mai întâi separă picioarele de trup, apoi mâinile. Desprinse carnea de pe oase şi îndesă cele mai bune bucăţi în sacoşa de muşama. Restul fu împachetat în hârtie cerată. Curăţă cavitatea toracică şi abdominală cu prosopul de vase, după care tăie penisul şi îl puse pe fundul de tocat, fiind cuprins pe neaşteptate de panică. Nu voia să facă asta din nou, însă tentaţia era prea puternică, aşa că tăie membrul, acum excitat, în mai multe bucăţi, pe care le aruncă în găleată.

Aduse dintr-un dulap o rogojină, câteva cârpe şi un topor. Le întinse pe toate pe mica masă de bucătărie şi îşi aşeză ceaşca de cafea alături. Separă capul de corp şi îl puse pe rogojină. îndepărtă pielea capului cu tot cu păr, asemenea unui indian care îşi scalpează victima. Asta era gândul care îi trecea prin minte de fiecare dată când ajungea la partea aceea şi care îl făcea să zâmbească pe sub mustaţă. Tăie pielea capului în fâşii, pe care le aruncă apoi în găleată. învârti craniul pe o parte astfel încât să se sprijine pe un obraz şi întinse cârpele pe deasupra ca să nu facă prea mult zgomot. Apoi lovi craniul cu partea ascuţită a toporului, învârtindu-l mereu cu mâna cealaltă până când acesta se crăpă şi se împrăştie în mai multe bucăţi. Scufundă creierul în găleată, adună aşchiile de oase şi le aruncă într-o ladă în care stivui şi celelalte oase. Şi cu asta termină treaba. Acum mai trebuia doar să cureţe podeaua şi masa şi să spele cearşaful şi prosoapele

.Capitolul 7

Doar o cameră, un pat murdar, pete întunecate pe duşumea, pete deschise la culoare pe pereţi. O chicinetă, o masă mică, tavan înclinat. Bărbatul încuiase uşa spunând că trebuie să aibă mereu grijă, că Hanovra era un meleag periculos. Puse o sticlă de şnaps pe masă. Băiatul se gândea cum ar putea să se care de-acolo, dar cheia nu fusese lăsată în uşă, iar el nu avea cum să dărâme uşa aşa uşor. Totuşi, bărbatul era de treabă şi întregul context era destul de palpitant.

Bărbatul se aşează pe patul său, ţinând în mâini sticla şi două pahare, turnă apoi în ele şi îi ură noroc. Ciocniră şi băură. Băiatul se gândi că de la vin începuse totul, din cauza vinului devenise el tată, iar acum stătea aici, în camera aceea sărăcăcioasă cu bărbatul acela ciudat.

Bărbatul trăncăni, îi povesti de cazuri de criminalistică pe care le rezolvase şi, după puţin timp, una din mâinile lui ajunse pe piciorul băiatului, care îi îngădui asta de vreme ce bărbatul vorbea pur şi simplu în continuare, ca şi când totul ar fi normal. Pe neaşteptate, bărbatul îl întrebă pe băiat dacă avea să o facă, la el acasă, dacă aveau să şi-o facă reciproc. La început, băiatul nu înţelese la ce se referă bărbatul, dar apoi îi pică fisa şi nu se putu abţine să nu râânjească deşi nu voia să facă asta.

„Ai un mic prieten?", îl întrebă bărbatul, iar mâna îi alunecă un pic în sus. Dar nu era permis să vorbeşti despre asta. Şi nici nu avea de fapt prieten. Nu asta era Heiner pentru el. Doar că se întâmplase ceva între ei, iar lui îi plăcea să-şi amintească de momentul acela. Şi acum se simţea cam ca atunci când începuse totul în camera lui Heiner, când părinţii erau plecaţi de acasă. „Nu mai fac asta niciodată", îşi spusese el după aceea, „niciodată, niciodată, niciodată", dar totuşi o mai făcuse o dată şi încă o dată. Şi atât. După aceea apăruse fiica preotului, iar Heiner se uita mereu la el cu ochii marii, plini de dorinţă.

Deodată, bărbatul îl împinse astfel încât ajunse să stea întins pe spate, între perete şi criminalistul care îl sărută apăsat pe gură şi apoi râse. Râse şi băiatul. Dar apoi îl cuprinse o frică adâncă. Voia să o şteargă de-acolo. Spuse că vrea să plece, să se întoarcă în sala de aşteptare, însă bărbatul scutură din cap cu o expresie serioasă. Strânsoarea lui era fermă. Băiatul nu avea cum să reuşească să treacă de el ca să ajungă la uşă, iar în spatele lui se afla peretele. Aşa că se hotărî să rămână, gândindu-se că poate avea să fie frumos ceea ce urma să se întâmple acolo. Şi cu Heiner fusese frumos.

La Bahnhof Zoo, gara din apropierea grădinii zoologice din Berlin, bărbatul traversă strada şi se aşează la o masă din cafeneaua Romanische Café.

îşi comandă o cafea şi o prăjitură cu mere şi frişcă. Era ora patru după- amiază, avea toată seara la dispoziţie, dar nu ştia ce să facă cu timpul acela, chiar îi era un pic teamă de ceea ce urma. Se simţea liber aici, nu-l cunoştea nimeni în afară de bărbatul cu care avea să se întâlnească a doua zi dis-de- dimineaţă. Şi până atunci? Putea să facă

orice în oraşul ăsta. îşi luă un ziar de seară de la standul de ziare şi se cufundă în lectura rapoartelor despre formarea guvernului. Băieţii dispăruţi nu jucau niciun rol în asta.

După puţin timp, cuvântul „wiking" începu să-i bântuie prin minte, iar el îşi pierdu concentrarea. Când se trezise dimineaţă şi privise afară pe fereastră, citise cuvântul acela pe peretele clădirii de vizavi. Wiking. Atât. Scris cu cretă, oarecum stângaci, probabil din cauza grabei, a grijii de a nu fi prins. De ce apărea acolo? Gândul îi zbură la Bund Wiking, liga vikingilor, singura idee care îi veni în minte. în Bund Wiking se adunaseră bărbaţii care făcuseră parte înainte din Organisation Consul[13]^. Oamenii lor îi asasinaseră pe Rathenau şi Erzberger. Duşmani ai Republicii, antisemiţi, terorişti de dreapta. Oare la el se refereau? Un avertisment? O ameninţare? Dar de ce? Ştim unde locuieşti. Ai grijă. încetează. Să ce? Să-l urmărească pe Haarmann? înseamnă că doar Miiller putea să stea în spatele chestiei ăleia. îl credea în stare să fie membru al Bund Wiking.

Lahnstein se gândi la băieţi, la Haarmann. Craniul fusese o dezamăgire. Nu avea nicio caracteristică ce ar fi dus la unul din băieţii dispăruţi. Toată lumea avea o gaură în molar. Incisivii probabil că fuseseră scoşi după deces, Dumnezeu ştie din ce motiv. Cel mai interesant lucru erau micile crestături care sugerau că băiatul fusese dezosat, ceea ce aducea mai aproape de realitate zvonurile cum că s-ar face comerţ cu carne de om. Astfel se ajungea la Haarmann, comerciantul de carne. Locul descoperirii se afla la doar câteva sute de metri distanţă de locuinţa lui.

Şi îl ajutase asta să înainteze cumva în investigaţii? Absolut deloc. Miiller tot nu urmărea raţionamentul lui, iar supravegherea, care trebuia să aibă loc non-stop, era încă lacunară, după cum realizase însuşi Lahnstein la o verificare aleatorie. Şi acum mai aveau şi rezultatele astea la alegeri.

Lahnstein puse ziarul deoparte. Marx[1121] avea să fie iarăşi cancelar, susţinut iarăşi de centru, de Partidul Democrat German DDP şi Partidul Popular German DVP şi de cetăţenii de centru. Pentru a obţine majoritatea în Parlament, avea nevoie însă de SPD sau de DNVP. Bătălia avea să continue, ordonanţe de urgenţă una după alta, dar Lahnstein avea încredere în Ebert. Ştia că el o să facă ce trebuie. îl chemă pe chelner, plăti şi părăsi cafeneaua. Era o seară minunată de mai, cu aer blând, nu se mai purtau paltoane, iar lumea stătea la mese afară. Lahnstein îşi duse geanta într-un hotel din apropierea gării Bahnhof Zoo. Apoi luă un autobuz tras de cai spre piaţa Alexanderplatz.

Se plimbă fără ţintă, făcu înconjurul pieţei, coti pe una din alei, se uită în vitrina unui magazin şi îşi cumpără o umbrelă de ploaie doar pentru că îi plăcea mânerul de lemn care avea nişte nervuri aşa frumoase cum nu mai văzuse în Hanovra. Apoi se simţi ridicol mergând prin Berlin cu o umbrelă de ploaie într-o seară însorită de primăvară. Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte de a o cumpăra.

Se aşeză într-un restaurant, mâncă gulaş şi bău două beri. Gândurile îi zburară la Lissy şi la tatăl lui. Trebuiau să fie gânduri frumoase. Se gândi să comande o a treia bere, însă respinse această opţiune, realizând că la a treia bere gândurile frumoase cu

privire la Lissy s-ar transforma în gânduri sumbre. Bău o cafea, după care îşi luă umbrela de ploaie şi merse mai departe, îndreptându-şi paşii spre locul în care aşteptau prostituatele. Wilma îi arătase locul înainte de război, un pic emoţionată, dar în acelaşi timp mândră de desfrâurile pe care le avea de oferit oraşul ei natal.

— Salut, om al ploii!

Lahnstein merse mai departe, fără să-şi ridice privirea. Câteva fluierături ademenitoare. Le ignoră.

— Nu fi aşa timid, scumpule!

Lahnstein se refugie într-un bar, unde bău grăbit o bere. îi veni în minte din nou gândul acela care îi displăcea cel mai mult, şi anume că doliul lui după moartea lui Lissy era doar un pretext ca să nu se poată apropia de femei, femei normale, şi că, de fapt, descoperise în lagărul cu prizonieri ceva ce i se potrivea mai bine.

Pe de altă parte, nu fusese atras niciodată de un bărbat, nici înainte de asta, nici după. Doar uneori se ivea o dorinţă difuză, pe care nu putea sau nu voia să o definească nici măcar în gând.

încă o bere.

Bău o gură mare. Aiureli, numai aiureli, isterie. Termină berea şi se duse la hotel, unde îşi dădu seama că uitase umbrela de ploaie în bar. Nu îi păsa. Se întinse în pat şi încercă să ajungă la orgasm gândindu-se la Lissy, dar nu reuşi pentru că femeia era ba în patul lui, ba în avion. Renunţă şi, în curând, adormi.

Se întâlni cu prietenul într-o cafenea nu departe de piaţa Hackescher Markt. în timp ce îl aştepta să apară, în minte îi veniră scene de la Verdun. Verdun văzut de deasupra, pământul fărâmiţat, Fortul Douaumont ciuruit de gloanţe, baloanele captive cu santinele de artilerie, fumul din urma exploziilor. Când vizibilitatea era bună, Lahnstein se înălţa pentru a urmări mişcările trupelor franceze din spatele frontului, iar mai târziu lansa bombe fără a avea prea mult succes.

Georg stătuse la două paturi distanţă de el în spitalul militar. Bărbatul de pe patul dintre ei era complet bandajat, inclusiv la cap, şi nu vorbea, aşadar nu era clar dacă aude ceva, dar în orice caz nu se plângea, aşadar cei doi nu se sinchiseau de prezenţa lui şi discutau unul cu celălalt pe deasupra capului alb.

Georg se numărase printre primii care capturaseră Fortul Douaumont. După aceea rămăsese acolo săptămâni întregi, fortul aflându-se sub foc continuu cu artilerie grea.

— Şi nu eraţi oarecum protejaţi în fort? întrebase Lahnstein.

— Fortul era protejat mai ales în faţa atacurilor venite din est, zisese Georg, atacuri din partea noastră, a germanilor. Când am ajuns noi înăuntru, francezii trăgeau în noi din vest, iar partea asta clar nu era la fel de fortificată.

în timpul unui atac de artilerie, Georg nu reuşise să se retragă la timp în buncăr şi fusese lovit de mai multe schije de grenade, dar nu suferise răni grave. Aşa ajunseseră să vorbească unul cu altul pe deasupra mumiei, schimbând impresii despre munca în cadrul poliţiei. Georg fusese ofiţer criminalist în Berlin încă de dinaintea războiului.

Când ajunse la cafenea, cu o întârziere de zece minute, cei doi se salutară călduros.

Lahnstein îl vizitase de două ori în Berlin, dar nu petrecuse prea mult timp cu el pentru că Georg avea patru copii şi evita să-şi programeze întâlniri după serviciu, care să-l ţină departe de familie. Lahnstein venea aici şi datorită vieţii de oraş mare, îi plăcea să fie plimbat prin împrejurimi, ceea ce se şi
întâmpla de cele mai multe ori. Ziua de ieri fusese o excepţie.

Georg menţionă situaţia din Hanovra. Ştia cât de cât ce se întâmpla acolo din ziare.

— Am nevoie de ajutorul tău, spuse Lahnstein. Poţi să te lipseşti câteva săptămâni de doi oameni care să-l urmărească pe Haarmann? Am nevoie de poliţişti în care să pot avea încredere, iar în Hanovra nu pot avea încredere în nimeni. Toţi sunt în cârdăşie cu Miiller.

— Dar de ce ar vrea Miiller să-l acopere? Ce are Haarmann să-i ofere?

— Cred că îi furnizează ponturi cu care Miiller înregistrează apoi succese mari. Aşa a avansat în carieră. Nu vrea să rişte să piardă totul.

— Dar să tolerezi un criminal în serie pentru a face carieră... E posibil să fie cineva atât de hain? 18 băieţi sau câţi sunt până acum?

— 19. Ai dreptate, dar trebuie să te gândeşti şi de unde vine el, de unde venim noi toţi.

— Te referi la război?

— Exact la asta mă refer. La început m-am gândit că trebuie să caut un făptaş care a fost în război, căruia i-au scăpat printre degete sistemele de referinţă şi pentru care moartea ţine de cotidian, chiar şi moartea în masă. Ştii că în război ne-am pierdut, în mod inevitabil, sentimentul cum că există un drept la viaţă şi că fiecare viaţă e valoroasă.

— Aşa e, zise Georg, dar acest sentiment poate fi redobândit, după cum observăm în cazul meu şi al tău şi al celor mai mulţi camarazi ai noştri. Am pus capăt măcelului.

— Ai dreptate, dar nu toţi reuşesc să facă asta. Doar am văzut cum se atacă unii pe alţii în campania electorală.

— E posibil, dar un criminal în serie e totuşi de cu totul alt calibru.

— Nu sunt aşa de sigur. După cum am zis, iniţial am bănuit că făptaşul face parte din foştii soldaţi şi, întrucât Haarmann a stat în închisoare în timpul războiului, prea multă vreme nu m-am ocupat de el cum trebuie. Greşeala mea. Totuşi cred că, dintr-un anumit punct de vedere, nu m-am înşelat cu bănuielile mele. Nu făptaşul s-a dezumanizat în război, ci prietenii lui de la secţia de poliţie şi-au pierdut acolo sistemele de referinţă şi aprecierea pentru valoarea vieţii. Pentru carierele lor, calcă pe cadavre. Aproape toţi au fost pe front. Noi credem că războiul s-a terminat, dar efectele lui continuă.

— E posibil. în cazul lui Miiller mi se pare plauzibil. Dar cum e cu ceilalţi? Şi ei au făcut carieră cu ajutorul lui Haarmann?

— Nu reuşesc să-mi dau seama, dar presupun că a tras după el pe unul, altul. în plus, în secţie pluteşte o atmosferă militărească, aproape toţi sunt monarhişti care votează cu DNVP sau poate mai rău.
— Naţional-socialiştii?
— Nu mulţi, cred eu. Cred că îl preferă pe împărat înaintea lui Hitler ăsta.
— Din fericire Hitler o să stea cinci ani după gratii de-acum.
Lahnstein vru să menţioneze şi liga vikingilor, dar renunţă la idee. Nu voia ca Georg să-l creadă paranoic. îi era suficient că el însuşi o făcea.
— Mult prea puţin, o sentinţă scandaloasă. A vrut să scoată din balamale întregul stat, iar ei îl tratează cu indulgenţă. Ai citit motivarea sentinţei?
Mai vorbiră puţin despre situaţia politică, apoi Georg trebui să se întoarcă la secţie. îi spuse că nu va fi uşor să detaşeze doi oameni, dar că avea să îi explice clar şefului de secţie urgenţa problemei şi că acesta avea să fie de acord.
Trei zile mai târziu, doi poliţişti din Berlin sosiră în Hanovra. Lahnstein le făcuse rost de o cameră într-o pensiune mică. Acolo şi puse totul la cale cu ei, pentru că voia ca nimeni să nu ştie că cei doi lucrează pentru el. Stabiliră ca poliţiştii să se perinde mai ales pe la gară, îmbrăcaţi ca nişte cerşetori. Mulţi dintre băieţi veniseră la oraş cu trenul, iar Lahnstein spera că acolo aveau să-i dibuiască urmele lui Haarmann. Le arătă celor doi berlinezi fotografia din dosar şi insistă ca aceştia să nu apeleze niciodată la poliţiştii din Hanovra. Nu puteau avea încredere în nimeni. Părăsi pensiunea cu optimism.
Pe 27 mai, în biroul lui Lahnstein se prezentară Wilhelm Mayhofer şi soţia lui, Therese, văduva lui Abeling, şi anunţară dispariţia fiului lor, respectiv fiului lor vitreg, Ferdinand Abeling.
— Ce vârstă are fiul dumneavoastră?
— 11 ani, zise Therese Mayhofer, e născut pe 14 martie 1913.
Numărul 20.
—11 ani. Serios?
— Normal! Dacă nici eu nu ştiu, atunci cine?
— Vă rog să mă scuzaţi! Bineînţeles că ştiţi asta!
— E ceva în neregulă? întrebă bărbatul. Vreau să spun... Cu vârsta lui?
Ce-ar fi putut să spună? Era în neregulă să dispari la 11 ani, mai în neregulă decât la 22? în orice caz, numărul îl îngrozise pe Lahnstein. Până atunci niciuna din victime nu fusese atât de tânără. Dacă într-adevăr era vorba de nişte victime, dar de lucrul ăsta se convinsese deja. Un copil, iar Lahnstein n-ar fi vrut defel să se întrebe dacă o fi mai fragedă carnea unui băiat de 11 ani decât cea a unuia de 16, însă gândul îi trecu prin minte. în lumea în care trăia de câteva luni, astfel de gânduri dezgustătoare apăreau fără avertismente prealabile, aparţineau acelei lumi.
— înainte să plece la şcoală, m-a rugat să-i dau 20 de pfenigi, zise femeia. I-am dat, dar nu l-am întrebat pentru ce îi trebuie. Acum regret asta, pentru că poate aş fi avut un indiciu pentru dumneavoastră legat de ce a făcut ultima oară. Adică, ce a făcut înainte să dispară. Ştim doar că a fost la şcoală, ca în fiecare zi.

Lahnstein se întreba de ce femeia era atât de rece, de ce vorbea atât de maşinal, menţinând acelaşi ton, fără tristeţe în glas, fără să lăcrimeze. Ce era cu ea? Toate celelalte fuseseră triste sau disperate. Bărbatul stătea apatic lângă ea.
Lahnstein puse întrebările de rutină, enervându-se între timp că berlinezii nu putuseră împiedica această dispariţie. Până la urmă însă, îşi începură misiunea de doar două zile. în orice caz, făptaşul era activ şi nu putea să mai dureze mult timp până aveau să-l prindă.
— Aţi uitat ceva ce ar putea fi important? întrebă el la final.
Se gândiră amândoi, după care femeia scuturâ din cap.
— Pot să vă mai întreb ceva? zise Lahnstein deşi îşi jurase în gând că nu avea să pună acea întrebare.
— Ce anume?
— Nu păreţi tristă.
Femeia îşi privi soţul, iar el o privi la rândul lui.
— Suntem foarte trişti, spuse femeia. I-am promis primului meu soţ, când se afla pe patul de moarte, că o să am grijă de Ferdinand, iar acum el nu mai este aici. Mă întreb unde ar putea fi. Poate e cu ceilalţi băieţi. Credeţi că s-au adunat toţi undeva, într-un loc anume? E posibil, nu-i aşa?
Acelaşi ton maşinal.
— Nu ştiu, cred că e prea puţin probabil. Unde s-ar fi adunat?
— Nici eu nu ştiu. Dumneavoastră sunteţi poliţistul dintre noi trei. Vă pricepeţi la aşa ceva.
— Dar astfel de cazuri nu am avut până acum. Să dispară oameni şi să-i găsim după aceea pe toţi în acelaşi loc.
— Poate de data asta, spuse bărbatul.
— Cine ştie?
Miiller intră în birou. Părea iritat, enervat când îi văzu pe cei doi, de parcă n-ar fi avut nevoie atunci de încă un caz. Dar cine avea nevoie? *Eu,* îşi zise
Lahnstein imediat şi pentru a mia oară. *Eu am nevoie de cazuri până când Haarmann face o greşeală şi pot să elucidez atunci toate cazurile.*
— Ceva special? întrebă Miiller după ce soţii părăsiseră biroul şi Lahnstein se aşezase din nou pe scaunul său.
—11 ani.
— Destul de tânăr. Şi-a schimbat cineva preferinţele?
— Măcar acum credeţi şi dumneavoastră că avem de-a face cu un homosexual care îşi vânează victimele.
— Ar fi în orice caz o soluţie.
— Poftim?
îi aruncă lui Miiller o privire tăioasă, dar el îi răspunse cu una prietenoasă.
— Am zis că ar fi în orice caz o soluţie.
— Dar ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Nu vreau să spun nimic, doar că ar fi o soluţie.
— Asta am înţeles. Dar mă întreb la ce soluţie vă referiţi. O soluţie pentru caz? O soluţie pentru homosexuali? Pentru Hanovra?
— Alegeţi ce variantă doriţi!
Lahnstein se ridică de pe scaun, se plantă în faţa biroului lui Miiller şi zise:
— Ştiu ce vreţi să spuneţi şi în sfârşit a ieşit la lumină. Vreţi să spuneţi că ar fi cea mai bună soluţie pentru oraş sau pentru lume, în general, dacă ar dispărea cât mai mulţi indivizi de-ai lui 175. Pentru că nu-i suferiţi deloc, pentru că îi consideraţi scursuri ale societăţii, creaturi scârboase care trebuie exterminate. Vi se pare bine că cineva a început deja să facă asta. Şi de ce-ar trebui să vă rupeţi dumneavoastră coatele ca să-l opriţi? Doar face ceea ce trebuie, el are soluţia pentru 175. Aşa vedeţi dumneavoastră lucrurile. Şi de aceea nu înaintăm deloc.
Miiller se ridică de pe scaun şi se postă fix în faţa lui Lahnstein.
— Acum vă zic şi eu ceva: aţi fost adus la Hanovra în urmă cu jumătate de an ca să elucidaţi cazul ăsta pentru că lumea credea că noi, cei de aici, n-o să fim în stare şi că e nevoie de un geniu din Bochum care să rezolve cazul ţac- pac. Şi unde suntem acum? Cazurile curg în continuare ca şi înainte. Dar asta nu are nimic de-a face cu mine. Dumneavoastră sunteţi şeful acum, dumneavoastră sunteţi răspunzător pentru dezastrul ăsta, nu eu şi nici altcineva de aici.
Stătură faţă în faţă câteva secunde, după care Lahnstein se întoarse şi merse înapoi la birou. Se aşeză şi examină cu atenţie notiţele pe care le luase pentru cazul Abeling. Nu auzise nicio propoziţie pe care să nu şi-o fi imaginat el însuşi, în afară de: „Dar asta nu are nimic de-a face cu mine". Propoziţia asta era falsă.
îşi ridică privirea şi îl întrebă pe Miiller:
— Apropo, aţi fost membru al Organisation Consul?
Miiller îl privi surprins.
— Organizaţia asta e interzisă, spuse el.
— Eu v-am întrebat dacă aţi fost membru. înainte ca ea să fie interzisă.
— Nu am fost niciodată membru.
— Consideraţi bune acţiunile organizaţiei?
— Dacă consider că e bine că au ajutat la dizolvarea Republicii Sovietice a Bavariei[1]^? Am mai vorbit despre asta. Nu e cazul să mă repet.
— Asasinarea lui Erzberger?
— Cred că vă daţi seama şi dumneavoastră că nu am fost un admirator aprig al lui Erzberger. Omul a semnat Armistiţiul de la Compiegne. Deşi nu fuseserăm înfrânţi. Am adus nenumărate jertfe pe front timp de patru ani de zile, am ţinut duşmanul în şah şi după aceea a venit Republica şi ne-a băgat pe gât o pace ruşinoasă. N-am mai multe de spus legat de Erzberger.
— Erzberger a semnat armistiţiul pentru că Ludendorff şi Hindenburg au fost prea laşi ca să facă asta. Ştiau că nu mai puteau ţine frontul, aşa că le-au plasat democraţilor sarcina de a pecetlui înfrângerea Imperiului German.

— Aiurea.
— Atât aveţi de spus? Doar „aiurea"?
Miiller tăcu.
— Rathenau. Ce spuneţi despre asasinarea lui Rathenau? El n-a semnat nimic la Compiegne.
— De unde să ştiu eu de ce a fost asasinat?
— Pentru că era evreu?
— Posibil.
— Organisation Consul era o organizaţie antisemită. Şi mai era pe deasupra şi anti-social-democrată.
Lahnstein se uita la Miiller. Nicio reacţie.
Apoi Miiller zise:
— Şeful nostru, domnul Noske, nu a avut nimic împotrivă când Organisation Consul a ajutat la înfrângerea Republicii Sovietice a Bavariei.
Lahnstein citi triumful din ochii lui Miiller. Căută o ripostă, dar nu-i veni în minte nimic care să nu-l fi discreditat pe Noske. Tăcu. Se lăsă liniştea între ei doi, apoi Lahnstein zise:
— După ce organizaţia a fost interzisă, membrii ei au înfiinţat Bund Wiking. Activează şi în Hanovra?
— De unde să ştiu eu? N-am nicio legătură cu oamenii ăştia.
— E posibil ca oamenii ăştia să mă ameninţe.
Nu voise să spună asta, pur şi simplu îi ieşise pe gură.
— Sau poate că sunteţi bolnav. Din cauză că luaţi personal tot ce se întâmplă în ţară. Şi ştiţi cum se cheamă asta?
Miiller aşteptă un răspuns, dar Lahnstein nu zise nimic.
— Grandomanie.
Miiller se ridică de pe scaun, se îmbrăcă cu paltonul şi părăsi încăperea fără să mai rostească vreun cuvânt.
Seara, Lahnstein se întâlni cu cei doi berlinezi în camera lor. Erau plini de remuşcări din cauză că nu putuseră să evite dispariţia băiatului. Chiar îl văzuseră pe Haarmann într-o seară, destul de târziu. Acesta apăruse la gară aproape de ora 11, pălăvrăgise cu câţiva oameni, inclusiv cu poliţistul de la pază, care tocmai era în tură. Se uitase în sălile de aşteptare, după aceea plecase de acolo în pas de plimbare.
— Asta e pista, spuse Lahnstein, aici o să-l prindem.
Cumpără apoi două sticle de vin şi merse cu ele la Emma.
— Vreau să te întreb ceva, zise ea în timp ce mâncau.
— Orice, poţi să mă întrebi orice.
— A apărut un articol despre tine într-un ziar.
— L-ai citit?
— Fratele meu mi l-a dat.
— Fratele tău ştie de noi?

— De noi? Ce ar trebui să ştie? Că îţi cumperi trabucurile de la mine? Că te-am invitat la cină?
— I-ai povestit toate astea?
— I-am povestit doar că un comisar criminalist din Bochum îşi cumpără mai des trabucuri de aici. Că e un comisar criminalist de treabă, care m-a ajutat într-un moment neplăcut.
— Tipul care voia să te tot urci pe taburet?
— Da, tipul ăla. Aşa ne-am cunoscut.
— Deci, ce doreşti să mă întrebi?
Ştia deja.
Femeia îşi puse tacâmurile deoparte, apoi luă din nou furculiţa în mână, se jucă cu ea, apăsă cu vârful uşor în palma stângă şi privi apoi micile adâncituri lăsate în piele. Apoi îşi îndreptă deodată privirea spre el.
— Sunt o grămadă de porcării acolo, asta mi-e clar. Scrise de indivizii de dreapta care vor să te distrugă.
— Şi de comunişti. Dar?
I?
— Niciun „dar". Am doar o întrebare. Nu te supăra pe mine, te rog!
— Eşti homosexual?
El pusese întrebarea, nu ea. De fapt, mai degrabă o scuipase afară. Emma îl privi speriată.
— Nu asta voiam să te întreb, cu siguranţă nu! Nu aşa.
— îmi pare rău! zise el cu sinceritate. Sunt un pic încordat în ultima vreme. Băieţii ăştia care dispar cu nemiluita, toată treaba asta e groaznică.
Ursuză, femeia tăcu.
— Ţi-e teamă pentru băieţii tăi? o întrebă el după ceva timp.
— Fiindcă dispar aşa mulţi? Păi toţi sunt mult mai mari decât ai mei.
— Unul din ei are 11 ani. Băiatul tău mare are opt.
— Nu mă speria! Nu stau mult timp singuri. Dimineaţa îi duc la şcoală, după aia îi iau de acolo, timp în care închid magazinul. Dacă eu nu pot, se ocupă fratele meu. Ne descurcăm.
Las-o, las-o aşa, te rog, îşi zise Lahnstein deşi ştia deja că nu avea cum să se oprească. întrebă:
— Ai încredere cu adevărat în fratele tău?
— Mi-a povestit la un moment dat de un băiat pe nume Fritz Rot sau Rothe sau ceva asemănător.
Fritz Rothe, gândi Lahnstein, *primul dispărut.* Cel care încă nu fusese luat în calcul la numărătoare.
— Asta se întâmpla în vremea războiului. Fritz tocmai ieşise din închisoare. Mi-a zis că îi era tare drag băiatul acela şi că petrecea mult timp cu el. După cum s-a exprimat,

mi-am dat seama ce încerca să îmi spună. Că îi sunt dragi băieţii, dragi, în general. Ştii la ce mă refer.
— Da.
— Nu am vrut să spun că ştii la ce mă refer pentru că tu însuţi... Nu, e prea complicat.
— Nu e complicat, nu chiar. Complicat devine abia atunci când omul nu admite ce se află în interiorul lui.
— L-am tot întrebat de băiatul ăsta, dar fratele meu mi-a zis cândva că a plecat, şi-a luat tălpăşiţa. După aceea am citit în ziar că părinţii băiatului l-au dat dispărut. Dar poate că a apărut din nou mai târziu, nu ştiu.
— Şi acum că dispar întruna băieţi, nu te gândeşti că poate fratele tău are ceva de-a face cu asta?
— Dacă nu mă gândesc? Normal că mă gândesc la asta. Mi-e frică. Pe de altă parte, am încredere în fratele meu. îl văd aici cu băieţii mei, se joacă aşa frumos cu ei, e complet înnebunit după ei şi niciodată nu foloseşte un ton greşit, nu face un gest greşit. Pur şi simplu nu pot să cred asta.
Tăcere.
— Fratele meu e suspectul principal din punctul tău de vedere?
— Mă tem că da!
— Şi vii în vizită la sora lui? Nu-i spui niciun cuvânt?
Femeia se ridică în picioare.
— Pleacă! zise ea.
— La început nu am ştiut că eşti sora lui.
Patetic. Ce propoziţie patetică, gândi el imediat ce o rosti. Dar exprima adevărul.
— încetează cu minciunile! Trebuia să-mi fi spus!
Se ridică şi Lahnstein în picioare.
— Singurul lucru pe care l-ai vrut de la mine au fost informaţiile despre fratele meu.
Spune ceva, gândi el, *nu lăsa lucrurile aşa. Nu fi crud cu ea. Poate că nu e adevărat.*
— Pleacă acum!
Lahnstein se apropie de ea, îi puse o mână pe umăr, dar femeia se scutură ca să se elibereze şi făcu un gest dur ca să îi arate drumul spre uşă.
Era sfârşit de săptămână, iar Lahnstein se îndrepta spre micul aerodrom din faţa porţilor oraşului. Stătea în trăsură cu mâinile ude. De vreo câteva ori ajunse pe punctul de a spune că vrea să se întoarcă din drum, dar nu spuse nimic.
O baracă din lemn. Trei aeronave din război, printre care şi un Albatros, neînarmat. Lahnstein se aşeză la marginea stadionului şi aşteptă. Multă vreme nu se întâmplă nimic. El stătea jos în iarbă, soarele strălucea, în jur bâzâiau insecte.
Se gândi la ultimul lui zbor.
O zi cu vreme schimbătoare, ba acumulări dense de nori, ba un albastru profund cu soare strălucitor. Lahnstein trebuia să raporteze cât de mult avansaseră întăririle

englezeşti. Două avioane germane pe cer. Erau alarmaţi pentru că văzuseră o aeronavă englezească în depărtare, dar apoi pierduseră contactul vizual.

Lahnstein conştientiză atacul abia când fu lovit în cârma din spate. Englezul trebuie să fi venit direct dinspre soare. Aeronava lui Lahnstein se înclină, se învârti şi începu să se prăbuşească spre pământ. Tentativele lui de a o redresa eşuară, apoi cârma reacţionă din nou, iar el putu să stabilizeze întrucâtva aeronava, fără a împiedica însă prăbuşirea. în orice caz, manevra îl ajută să evite căderea liberă şi Lahnstein reuşi astfel un soi de aterizare de urgenţă, deşi aeronava se răsturnă. Când îşi veni în fire, era imobilizat în scaunul său. Văzu câţiva ţărani fugind spre el cu greble şi furci în mâini. Apoi auzi un huruit ciudat, iar un tanc ieşi dintr-o pădure, însoţit de infanteria britanică. Lahnstein fu uşurat, întrucât crezuse că ţăranii aveau să îl linşeze. Ţăranii ajunseră la el înaintea soldaţilor, dar se dovediră a fi prietenoşi, îl ajutară să iasă din aeronavă şi fumară o ţigară cu el până când britanicii se apropiară. *Luckyyou!* Războiul lui se încheiase.

Lahnstein a fost smuls din gânduri de un zgomot familiar. Sări în sus, începu să alerge, după care se opri. Era motorul unui Albatros care huruia în apropiere, o elice se învârtea în aer, dar războiul chiar se încheiase. Lahnstein îşi puse o mână streaşină la ochi şi văzu cum roţile aeronavei se rotesc pe aerodrom, la bord aflându-se doi bărbaţi. Alţi doi bărbaţi stăteau lângă baracă. Lahnstein se aşeză înapoi în iarbă. Studie vântul, îi predă în minte pilotului manetele de control care trebuiau folosite în acel moment, dar pe care le cunoştea şi el cu siguranţă. Dacă pilotul fusese în război, avusese cu siguranţă mai multe lansări decât Lahnstein. *Nu mai contează, linişteşte-te, a trecut.*

Terenul aerodromului era denivelat, aeronava tremură şi se clătină, rulând spre poziţia de start. Odată ajunsă acolo, elicea luă avânt, zgomotul motorului se amplifică, iar Albatrosul se puse în mişcare oarecum greoi la început, dar apoi prinse viteză. Lahnstein sări în sus, îşi ridică braţele în aer ca şi când ar fi vrut să o oprească în loc, însă roţile se desprinseră de pământ, aeronava se înălţă, câştigând rapid altitudine, şi zbură spre soare.

Fii atent la soare, gândi Lahnstein. *Nu, greşit, caută-i pe dragii mei Lissy şi August. Adu-i înapoi dacă poţi.* Se aşeză iarăşi în iarbă, îşi sprijini capul pe braţe şi rămase aşa până când Albatrosul se întoarse după o oră de zbor. Urmări cu privirea aterizarea sigură în ciuda unui puternic vânt lateral, apoi se ridică şi merse la baracă.

Pilotul era tânăr şi nu avea o atitudine militărească, aşa că lui Lahnstein i-a fost mai uşor să îl întrebe dacă ar putea să îl însoţească în zbor cândva, o jumătate de oră, nu mai mult. Pilotului i se păru o propunere ciudată. De ce ar fi luat cu el un ins complet străin? Lahnstein îi povesti însă despre jindul lui, nefiind nevoie să inventeze ceva. îşi aminti, pur şi simplu, ceea ce gândise şi spusese înainte de război legat de dragostea lui pentru văzduh şi de dorinţa neîmblânzită de a zbura alături de păsări. Pilotul nu rămase rece, însă aduse în discuţie costurile ridicate ale unui zbor şi astfel ajunseră la un punct pentru care Lahnstein se pregătise de dinainte. îi oferi pilotului o sumă de bani, apoi

una mai mare când văzu expresia sceptică de pe chipul său. Stabiliră o întâlnire pentru weekendul de peste două săptămâni, întrucât pilotul nu avea să fie în Hanovra în weekendul următor.

Negăsind o trăsură în zonă, Lahnstein parcurse drumul înapoi pe jos.

Luni fu chemat din nou în biroul şefului de secţie, pregătit să fie concediat.

Noske era iarăşi acolo. A fost salutat scurt şi întrebat cum îi merge, după care Noske vorbi fără ocolişuri:

— Noi suntem adversarii pe care şi-i doreşte toată lumea şi, în acelaşi timp, noi trebuie să-i considerăm pe toţi ceilalţi adversarii noştri şi să ne temem de ei. Mă înţelegi?

— Nu în totalitate.

— Să privim lucrurile din perspectiva unui răpitor, zise Noske. O situaţie cu adevărat interesantă. Să zicem că te prind duşmanii tăi. Ce fel de duşmani îţi doreşti? Democraţi, monarhişti, comunişti, naţional-socialişti? Asta e întrebarea.

Noske se aplecă în faţă.

— Deci? Răspuns?

— Nu prea înţeleg...

— Na, cine te-ar trata corect sau chiar blând? Cine nu?

— Luxemburg şi Liebknecht au fost prinşi într-o Republică...

— Ei, asta e de-a dreptul... zise Kogel pufăind.

Noske făcu un gest împăciuitor din mână.

— ...o Republică, reluă Lahnstein, guvernată de social-democraţi.

— Ai dreptate! Dar asta a fost o excepţie. Imediat după o revoluţie, într-un haos pe care el însuşi îl stârniseră. Dar de altfel? Cum e de altfel?

Lahnstein se gândi la propriul prizonierat, la timpul petrecut în mâinile englezilor, care fuseseră corecţi per total.

— Normal că îmi doresc democraţi.

Noske bătu din palme şi strigă:

— Normal că democraţi, bineînţeles! Din nefericire, nu toţi sunt democraţi, dar toţi îşi doresc un democrat drept adversar, inclusiv infractorul. Pentru că, şi asta o ştim prea bine de la bolşevici, comunistul nu ar ezita prea mult, la el procesele sunt scurte.

Noske se prefăcu că trage cu arma.

— Nici de la naţional-socialişti nu m-aş aştepta la îndurare, în caz că am înţeles eu bine ce au încercat să ne transmită până acum domnul Hitler şi prietenii lui. Referitor la monarhişti, mă rog, aici e foarte important pe mâinile cui ajungi. Şi dacă respectivul e dispus să se supună legii sau nu.

— Nici în ghearele celor de la Bund Wiking nu mi-aş dori să ajung, interveni Lahnstein.

— Corect, corect, nişte indivizi neplăcuţi. Mai întâi brigada marină Ehrhardt, apoi Organisation Consul şi acum Bund Wiking. Alte nume, dar aceeaşi şleahtă.

Kogel îşi flutură mâinile vehement, dar discret, dându-i de înţeles lui Lahnstein că ar trebui să schimbe subiectul.
— în München însă a fost nevoie de ei, zise Lahnstein cu un uşor tremur în voce.
— Am mai vorbit despre asta, spuse Noske.
Făcu o pauză, după care adăugă:
— Nimeni nu bănuia că o să susţină puciul lui Kapp şi că o să devină terorişti.
Mă ameninţă, vru Lahnstein să spună, dar o lăsă baltă.
— De nădejde sunt doar democraţii, zise Noske deodată. Acum înţelegi la ce mă refer?
Lahnstein avu nevoie de câteva secunde ca să îşi amintească despre ce vorbeau înainte să ajungă la Bund Wiking.
— Desigur. Dar în cazul ăsta nu avem niciun suspect pe care să-l putem interoga, indiferent cum.
— Ştiu, ştiu, vorbesc aşa la figurat. Suntem suficient de duri pentru a rezolva cazurile dificile?
— Te gândeşti la tortură? întrebă Lahnstein.
— Supoziţia asta merge clar prea departe, strigă Kogel.
— Lăsaţi, lăsaţi, spuse Noske. Ce vrei să spui cu asta? întrebă el întors spre Lahnstein.
— Să spunem că am avea un răpitor care ţine captiv un copil, încuiat undeva într-o grotă, înfometat, însetat, îngrozit. Copilul vrea doar să se întoarcă la mama şi la tata şi doar o singură persoană ştie unde se află copilul acesta.
— Răpitorul, spuse Noske.
— Exact, răpitorul, replică Lahnstein.
— Deja ne depărtăm prea mult de subiectul nostru, strigă Kogel frecându- şi mâinile.
— Nu, nu, lăsaţi-l, zise Noske. E un caz interesant.
— Tortură sau nu? întrebă Lahnstein.
Tăcere. Lahnstein se gândi la tatăl său, la decizia lui.
— Niciun răspuns, zise Noske.
— Ăsta e răspunsul?
— Da.
— Dar nu e, dacă-mi permiţi, o laşitate? Nu cumva te eschivezi?
— într-un anumit fel, da, dar altfel nu am cum. Putem pune întrebarea asta, dar nu putem răspunde la ea. Nu înainte. Dacă eşti pus în situaţia respectivă, trebuie să reacţionezi corect.
— Şi ce înseamnă corect? De unde să ştiu asta când mă aflu în acea situaţie?
— Pur şi simplu ştii, crede-mă. Noi n-am avut niciun plan pentru revoluţie, n-am avut niciun plan pentru a-i confrunta pe bolşevicii germani. Când a sosit momentul, am reacţionat corect. Şi nu-i mai pomeni iarăşi pe Luxemburg şi Liebknecht.
— E posibil ca reacţia corectă să fie tortura?

— Nu mai tot vorbi despre tortură. Gândeşte-te un pic! Ce poţi să faci ca să-l găseşti pe făptaş?
— Ce-ar trebui să fac? întrebă Lahnstein. Să organizez permanent razii? Să pescuiesc oameni la nimereală şi să fac presiuni asupra lor până îmi dau un indiciu, orice indiciu? Şi dacă identific astfel un suspect, să îl torturez până mărturiseşte faptele pentru că nu mai poate suporta durerea? Ce-aş obţine cu mărturisirea asta?
— Pentru numele lui Dumnezeu, normal că nu! Mă înţelegi greşit.
— Îl înţelegeţi total greşit pe domnul comisar-şef, zise Kogel pe un ton sever.
— Atunci chiar nu ştiu la ce te referi.
Noske se lăsă pe spate, îşi sprijini coatele de braţele fotoliului şi îşi odihni bărbia pe mâinile împreunate.
— Nu fi pudic, foloseşte spaţiul de manevră pe care ţi-l oferă legea. Există zone gri, nu totul e reglementat până în cel mai mic detaliu. Fii pragmatic! Atât am de spus. Restul reiese când te afli în acea situaţie.
Se ridică în picioare, la fel şi Lahnstein şi Kogel.
— Dar trebuie să provoci tu însuţi situaţia respectivă, zise Noske.
— Avem o pistă, spuse Lahnstein.
— Bine, bine. Să te gândeşti mereu la ceea ce am făcut noi, camarazii tăi, la început, în primele zile şi luni ale Republicii. Am garantat libertatea, dar şi siguranţa. Cele două merg împreună. Libertatea are nevoie de siguranţă, de altfel se transformă numaidecât în opusul ei. Te rog să mă crezi. Şi putem face asta. Am reuşit pe atunci, trebuie să reuşim şi acum. Nu ne permitem să fim pămpălăii naţiunii. Trebuie să le arătăm oamenilor că nu avem nevoie de ceilalţi pentru a menţine siguranţa. Contez pe tine.
îi scutură mâna lui Lahnstein şi îl privi cu prietenie.
Kogel îşi luă rămas bun de la Lahnstein dând uşor din cap şi îi spuse:
— Discutăm mai târziu.
Pe 5 iunie dispăru Friedrich Koch din districtul Herrenhausen, născut la data de 4 mai 1908. Ucenic de lăcătuş, fiul zugravului Friedrich Koch.
De ce le dădeau oamenii fiilor lor aceleaşi nume? De ce erau atât de vanitoşi? De ce voiau să aibă simple copii ale lor înşişi?
Lahnstein îl privi pe Friedrich Koch tatăl, care purta uniforma de zugrav: costum alb din stofa aspră, cu model colorat, semănând puţin cu tablourile lui Vasili Kandinski. Jacheta, sub tensiune, îi acoperea burta. *De ce crezi că ai nevoie de un strigoi?* se întrebă Lahnstein, după care ajunse la următorul gând: *Trebuie să încetezi, trebuie să ceri să fii transferat, nu mai poţi să faci jobul ăsta, nu mai merge. îi urăşti pe oamenii ăştia care şi-au pierdut fiul. Nu ai voie să îi urăşti. Trebuie să pleci.*
Pe 5 iunie, fiul, ucenic de lăcătuş, şi prietenul lui, Paul Warnecke, de asemenea ucenic de lăcătuş, plecaseră împreună cu trenul la Hanovra la şcoala profesională. Pe când mergeau spre şcoală, la intersecţia cu strada Tiefental se apropiase de ei un domn şi

bătuse cu bastonul de promenadă în cizmele lui Friedrich, spunând: „Ei, băiete, nu mă mai recunoşti?" După aceea, Friedrich plecase cu bărbatul.
— Aşa ne-a povestit Paul Warnecke, spuse zugravul.
— Am înţeles bine? întrebă Lahnstein. Un bărbat l-a abordat pe fiul dumneavoastră?
— Da.
— A bătut cu bastonul de promenadă în cizmele lui?
— Aşa a povestit Paul.
— A zis: „Nu mă mai recunoşti?"
— Exact.
— Şi Friedrich a plecat cu bărbatul.
— Credeţi că e un bărbat rău?
— A pomenit Friedrich vreodată ceva de un bărbat?
— Nu. Aşa-i?
Zugravul îşi privi soţia. Femeia scutură din cap.
— Ştiţi unde locuieşte acest Paul Warnecke?
— E vecin cu noi.
— Bine, atunci mergem acolo acum.
— Chiar acum?
— Chiar acum.
— Dar Paul e sigur la muncă, în lăcătuşărie.
— Atunci mergem la lăcătuşărie. Aveţi adresa?
— Lindensteig 5.
Luă paltonul femeii din cuier şi o ajută să se îmbrace.
Paul Warnecke era un băiat robust cu umeri laţi. Arăta ca un atlet de talie medie. Faţa îi era unsă de ulei, iar mâinile îi erau aproape negre. Salopetă albastru închis, pătată. Meşterea la un automobil când Lahnstein şi soţii Koch intrară în lăcătuşărie.
— Pot să vă rog să ne lăsaţi singuri? îl întrebă Lahnstein pe maistrul care îi condusese până la Paul.
Bărbatul se retrase fără chef, târâindu-şi picioarele. Paul părea speriat, având un oarecare aer de vinovăţie. Lahnstein îi schiţă scenariul întâlnirii cu bărbatul cu bastonul de promenadă.
— Poţi să confirmi?
— Da.
— îl cunoşti pe bărbat?
— Nu.
— îţi arăt acum o fotografie, iar tu îmi spui dacă bărbatul din fotografie e bărbatul cu bastonul de promenadă, în ordine?
Lahnstein îi întinse fotografia lui Haarmann din dosar. Băiatul nu o atinse, ci ţinu strâns în mână cheia fixă şi zise repede:
— Nu-l cunosc.

— Eşti sigur?
— Da.
Dezamăgire, dezamăgire fără margini.
— Mai uită-te odată cu atenţie, te rog! Nicio asemănare? Asta e o poză mai veche, e posibil ca bărbatul să se fi schimbat în timp. Uită-te la ochii lui. Ţi se par cunoscuţi ochii?
Băiatul se uită o vreme, după care scutură din cap.
— Ăştia sunt ochi porcini, vezi? Fix ochi porcini. Cunoşti pe cineva cu ochi porcini?
— Nu.
— Chiar nu?
— în afară de un individ.
— Aşa?
— Grasul Lutz, care a fost coleg de şcoală cu noi.
— Bine, băiete, concentrează-te! Vreau să iei lucrurile în serios. Te duci acum la chiuveta de acolo, te speli pe mâini şi după aceea te întorci la mine, iei poza asta nenorocită în mâinile tale curate şi te uiţi atent la ea. M-ai înţeles?
Ridicase tonul. Soţii Koch îl priveau speriaţi. Maistrul îi spiona de la distanţă. Paul se duse la chiuvetă, se spălă pe mâini, luă poza, o analiză în detaliu, după care i-o înapoie lui Lahnstein.
— Habar n-am cine e!
Dacă iniţial dăduse impresia că ar fi intimidat, acum părea că şi-a revenit cât a stat la chiuvetă. Lahnstein îl consideră sfidător, de parcă ar fi găsit strategia potrivită pentru a scăpa basma curată. *Greşeala ta. Menţine presiunea, mereu.*
Lahnstein puse poza înapoi şi zise:
— Bine, să trecem la următorul punct. Şi te rog să nu mă minţi!
Se întoarse către soţii Koch:
— Pot să vă rog să mă lăsaţi câteva minute singur cu martorul?
— Sigur că da!
— Mersi!
Amândoi părură ofensaţi, dar se retraseră într-o margine a lăcătuşăriei.
— Ai fost vreodată la Café Kópcke?
în ochii băiatului se citi spaima, apoi calmul.
— Nu.
— Chiar nu?
— Sigur nu!
— La Ceaunul homosexualilor?
0 urmă de rânjet, apoi iar calm.
— Nici acolo.
— Dar ştii ce se întâmplă acolo, la Café Kópcke şi la Ceaunul homosexualilor?
— Acolo merg doar bărbaţi.

— Corect. Acolo merg doar bărbaţi. Şi mai ştii şi că bărbaţilor acestora le sunt dragi alţi bărbaţi. Ştii asta, nu-i aşa?
— Se sărută între ei.
— Corect. Se sărută între ei. Friedrich a fost la Café Kópcke sau la Ceaunul homosexualilor?
— Nu mi-a zis nimic de asta.
— L-ai văzut ducându-se acolo?
— Niciodată.
Putea fi adevărat sau putea fi o minciună. Lahnstein recunoscu regimul de funcţionare în care se afla Paul atunci. Nu mai făcea aproape deloc distincţia între minciună şi adevăr. Voia doar să dea răspunsurile corecte din punctul lui de vedere. Ce era corect pentru el era şi adevărul lui. Cine funcţiona în regimul acela nu mai putea fi împiedicat din a spune minciuni. Lahnstein mai făcu totuşi o încercare.
— Ştii că au dispărut mulţi băieţi?
Paul dădu din cap că da.
— E posibil ca băieţilor acestora să li se fi făcut lucruri groaznice. Poate imediat, poate abia după câteva zile, poate de-a lungul câtorva zile sau săptămâni întregi. Şi luni. Orice e posibil. Orice ne putem imagina şi chiar mai mult de atât.
1 se răspunse cu o expresie stânjenită.
— Tu şi Friedrich sunteţi prieteni apropiaţi, nu-i aşa?
— Dar fără sărutări.
— Sigur, fără sărutări, ştiu asta. E posibil ca Friedrich să se afle acum într- o situaţie cumplită, să fie chinuit, lăsat să flămânzească, violat. E posibil să i se întâmple toate lucrurile imaginabile şi neimaginabile. Şi e posibil ca făptaşul să-l omoare imediat ce se satură de el. Ştii că am găsit un craniu. A apărut în ziare. îţi spun acum ceva ce nu s-a scris în ziare. E un secret, pe care tu trebuie să-l păstrezi pentru tine. Poţi face asta?
Paul dădu din cap că da. Lahnstein făcu un pas spre el şi îşi coborî vocea.
— Pe craniul de mort erau crestături. Ştii ce înseamnă asta?
Băiatul scutură din cap.
— înseamnă că cineva a răzuit carnea de pe pomeţi.
îi atinse faţa lui Paul exact în locul menţionat. Băiatul se înfioră.
Maistrul şi părinţii lui Friedrich aveau privirile îndreptate spre ei.
— De ce ar face cineva aşa ceva? întrebă Lahnstein.
— Nu ştiu.
— Gândeşte-te un pic. Dacă cineva răzuieşte carnea, înseamnă că are nevoie de ea, vrea să facă ceva cu ea. Oare ce anume?
Citi groaza pe chipul lui Paul.
— Ştii ce. Vrea să mănânce carnea sau să o vândă ca să o mănânce alţii. îţi spun asta doar ţie. Nu am spus nimic presei, ca să nu stârnim panică printre oameni. înţelegi?
— Da. '

— Ce vreau eu să îţi spun: e posibil ca prietenul tău Friedrich să fie măcelărit în curând, ca cineva să îi răzuiască şi lui carnea de pe oase şi să o vândă pe post de carne de porc, de vacă, de cal sau ce-o fi. E posibil ca această carne a prietenului tău Friedrich să apară în curând în măcelăria de unde mama ta îşi cumpără cârnaţii şi friptura de duminică. E posibil, aşadar, ca tu să te delectezi în curând cu o bucată din prietenul tău Friedrich dacă nu îmi spui mai repede ce ştii.

— Dar nu ştiu nimic.

Spuse asta în şoaptă, cu groază în priviri. Lahnstein îl prinse de braţ.

— Nu te cred. îl cunoşti pe bărbatul din poză. Ştii că Friedrich frecventează cafeneaua Café Kópcke şi poate că şi tu o frecventezi. Trebuie doar să recunoşti!

Băiatul înghiţi. Lahnstein îi dădu drumul.

— Deci?

— Nu e adevărat ce spuneţi! Lăsaţi-mă în pace! Am de lucru.

îi făcu cu mâna maistrului. Acesta se apropie în fugă.

— Nu reuşesc să-mi fac treaba dacă trebuie să mai vorbesc cu domnul.

— Aţi încheiat discuţia? îl întrebă maistrul pe Lahnstein, bucuros că îşi poate recăpăta controlul asupra atelierului său.

— Da, am încheiat discuţia. Vă mulţumesc! O să revin, îi spuse el băiatului.

îi ceru şoferului să îi ducă acasă pe soţii Koch şi îi spuse că el avea să meargă pe jos până la secţie. Văzu iar cuvântul „Wiking" scris pe doi pereţi, dar undeva departe de pensiunea în care locuia el.

Nenorocitul de paragraf 175, asta era problema, problema lui. Nimeni nu voia să spună adevărul de teamă să nu fie considerat homosexual şi să intre astfel în conflict cu legea, să fie dispreţuit.

Când ajunse în Klein-Venedig, mărşălui direct spre Goldenen Hirschen, deschise uşa cu putere şi se năpusti în bucătărie. Chelnerul îl urmă, iar bucătarul i se puse în cale. îl întrebă ce căuta acolo şi îi ceru să iasă afară. Lahnstein scoase la iveală legitimaţia de poliţie şi le-o ţinu în faţă bucătarului, chelnerului şi ajutorului de bucătar. Apoi deschise congelatorul cu putere şi scoase din el carne de diverse culori: mai deschise, mai întunecate, medii.

— Aici! strigă el şi ridică mâna cu bucăţile de carne în aer. O fi carne de om sau nu, verificăm imediat.

Priviri confuze. Lahnstein se uită în jur. O bucătărie sărăcăcioasă, pe jos mişunau gândaci, iar deasupra chiuvetei era mucegai.

— Cocină! ţipă el. O să trimit aici nişte oameni care să se ocupe de voi.

Năvăli pe uşă ţinând în mâna dreaptă bucăţile de carne, trânti la pământ o femeie şi apoi o ajută să se ridice sub privirile speriate ale celor din jur. După aceea părăsi restaurantul, merse în grabă la secţia de poliţie, alergă cu carnea pe trepte, pe culoare, ţipă încă de pe-acum după Schackwitz şi ajunse într-un final la patologie, unde Schackwitz luă carnea în mâini. Lahnstein îi spuse că vrea să ştie dacă e vorba de carne de om, dar nu doar pe baza unei examinări vizuale. Trebuia să ştie sigur.

îşi făcu rost de o cafea, merse cu ea în birou şi se aşeză pe scaun. Citi pe faţa lui Miiller că deja mersese vorba în secţie despre apariţia lui.

— îl prind eu pe Haarmann al dumneavoastră, îi zise lui Miiller, puteţi conta pe asta.

— Nu tolerez acest „al dumneavoastră".

— îl prind pe Haarmann, indiferent dacă e al dumneavoastră sau nu. Dar nu cu alea două sperietori de ciori.

— Cine? La cine vă referiţi?

— Poliţiştii ăia doi care umblă pe la gară îmbrăcaţi în zdrenţe de-ţi stârnesc mila. La ei mă refer.

— Nu aveţi dreptul să-i daţi de gol.

— Nici n-am de gând. Ei înşişi s-au dat de gol prin comportamentul lor tâmpit.

Na bine, gândi Lahnstein, *înseamnă că am ratat şi ocazia asta.* Avea să mai aştepte rezultatul de la patologie, să mai vorbească odată cu Paul Warnecke şi, dacă tot nu ajungea nicăieri, intenţiona să-şi dea demisia.

— Am un martor, îi zise el lui Miiller, o să vedeţi.

— Şi cine e acest martor, mă rog?

— Nu vă spun. Nu pot avea încredere în dumneavoastră.

— Cum credeţi.

Merse la gară ca să le spună berlinezilor că pot să înceteze urmărirea şi să arunce mai degrabă o privire asupra lui Paul Warnecke, însă cei doi nu erau acolo, lucru care mai întâi îl surprinse, apoi îl enervă pe Lahnstein. Se duse, aşadar, la pensiunea unde locuiau aceştia, uşor neliniştit din cauza lui Warnecke. Poate că nu ar fi trebuit să îi povestească nimic lui Miiller despre martor. Poate şi-a dat seama despre cine era vorba. Bătu la uşa celor doi berlinezi. Niciun răspuns. Uşa era încuiată. Mai bătu o dată, spunând că e el, comisarul Lahnstein. Auzi o voce neclară, un sunet ca şi când cineva s-ar ridica lent din pat, apoi un târşâit. Uşa se deschise, iar înaintea lui Lahnstein apăru o faţă desfigurată, umflată, colorată în albastru şi roşu. Berlinezul se întoarse, merse şchiopătând spre pat şi se culcă din nou. în celălalt pat era întins cel de-al doilea berlinez, cu o faţă asemănătoare.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Lahnstein, deşi intuia răspunsul.

— Cinci inşi, zise berlinezul întins pe patul din dreapta. Ne-au ademenit într-o curte de serviciu. Aveau la ei bastoane şi bâte.

— Bastoane de poliţie?

— Posibil. Am rezistat cât am putut, dar n-am avut nicio şansă.

— Aveţi nevoie de un medic?

— Cred că e în regulă.

— Vă pot ajuta altfel?

— Proprietăreasa ne aduce de mâncare.

— Mergeţi înapoi la Berlin! zise Lahnstein şi părăsi camera.

După două zile apăru în ziar un nou articol despre Lahnstein. îl citi în cafeneaua în care se aşezase după serviciu. Nu era pregătit pentru asta. Răsfoind paginile ziarului, atenţia îi fu atrasă de poza unui avion de luptă. Aeronava se afla pe un aerodrom, înconjurată de soldaţi germani. O săgeată era îndreptată spre unul dintre acei soldaţi, care purta o căciulă de aviator. Era chiar el. Abia atunci observă titlul: *Un laş caută criminalul în serie.*

Cercetaseră cum trecuse Lahnstein prin război, vorbiseră cu camarazi din detaşamentul lui, care acceptaseră să fie citaţi sub anonimitate.

„Clar nu era un as".

„Era doborât întruna".

„Nu se îngrămădea când venea vorba de misiuni".

„Francezii puteau să se bucure când era Lahnstein în aer".

„Două lansări, ce ridicol!"

Apoi se relata pe larg că Lahnstein „se lăuda" cu un număr de lansări fals.

Miiller.

Ziarul critica faptul că unui om care „nu este un bărbat adevărat" i se încredinţa sarcina „de a-l prinde pe ucigaşul copiilor noştri". Aşa ceva nu putea fi îngăduit de un şef al poliţiei municipale ca Noske, care, „în ciuda tuturor greşelilor sale, fusese suficient de bărbat să îi înfrunte pe extremiştii de stânga şi să prevină bolşevismul în Germania".

Ultima propoziţie: „Pentru Hanovra, oraşul din care provine eroul de război Ernst Jünger şi care i-a devenit patrie eroului de război general feldmareşal Paul von Hindenburg, comisarul criminalist Robert Lahnstein este o ruşine". Se uită în jur. Nimeni nu avea grija lui. Se ridică, îşi îmbrăcă paltonul, se aşeză din nou, desprinse cu atenţie ziarul de pe şipca de lemn pe care era ataşat, îl rulă încercând să nu facă zgomot, apoi îl ascunse în palton. Şipca de lemn se făcu dispărută sub canapea. După ce plăti preţul cafelei, la care adăugă un bacşiş generos, părăsi cafeneaua. Aruncă ziarul într-un coş de gunoi. Privi spre cer. Voia să ajungă acolo sus, la ea. încă zece zile.

în dimineaţa următoare, traversa unul din podurile de peste Leine când observă nişte oameni adunaţi pe malul apei. Se opri în loc şi îi privi mai atent. 50, 60 de bărbaţi şi femei, înarmaţi cu greble şi năvoade atârnate de beţe.
Scormoneau prin apă, îşi scufundau ustensilele în Leine, le scoteau iarăşi afară şi verificau dacă rămăsese ceva în greble sau în năvoade, scormoneau mai departe. Lahnstein se apropie de mulţime, se postă pe mal şi îi urmări cu privirea. Un peşte mort într-un năvod, o cârpă într-una dintre greble. Era cald afară. Lahnstein îşi aprinse un trabuc. Un bărbat în vârstă scoase o mască de gaze din apă.

— Ar putea fi a fiului meu, zise el, nu adresându-i-se direct lui Lahnstein, dar suficient de tare încât să audă şi el.

— A fost în război fiul dumneavoastră?

— De la început până la sfârşit.

— Sper că s-a întors acasă!
— S-a întors. îi lipseşte doar o ureche, ceva minor. Şi-a adus masca de gaze cu el. Dar nu ştiu pe unde a rămas.
Bărbatul analiză masca de gaze, o aruncă înapoi în Leine, apoi îşi scufundă grebla în apă şi o trase prin pământul de lângă mal, care nu se distingea din cauza râului tulbure.
— Ce căutaţi? Ce caută toată lumea de aici?
— Oase.
— Ce fel de oase?
— De băieţi.
Ştia, dar vru să întrebe în speranţa că va primi un alt răspuns. Fumă în continuare fără să mai spună nimic.
— Mulţi băieţi au dispărut, zise bătrânul. Nimeni nu ştie unde, de ce. E un mister pe care nimeni nu-l poate desluşi.
Ridică grebla în aer. Nimic.
— Mulţi băieţi, spuse Lahnstein.
— Mulţi, da.
— Vreo rudă de-a dumneavoastră printre ei?
— Nu chiar. Unui prieten i-a dispărut nepotul. Vreau să ajut. Poliţia nu face nimic.
— Cine a organizat acţiunea asta?
— O femeie.
Bătrânul arătă cu mâna spre un loc nedefinit de pe malul celălalt.
— O femeie?
— O mamă. Băiatul ei e dispărut de mult timp.
— Groaznic, zise Lahnstein.
— Cunosc sentimentul. Din război, spuse bătrânul.
— Dar fiul dumneavoastră s-a întors acasă.
— Unul dintre ei. Celălalt, nu.
— îmi pare rău!
— Tot aştepţi următoarea scrisoare, aştepţi, aştepţi şi aştepţi. Uneori durează ceva timp până ajung scrisorile. Refuzi să te laşi pradă fricii, panicii, dar ele sunt tot timpul acolo. Apoi soseşte o scrisoare. Cea rea.
— îmi pare foarte rău!
Tăcură amândoi.
— Mă duc până la femeie, zise Lahnstein.
— E o femeie bună, spuse bătrânul. Nu se dă bătută, luptă în continuare.
— La revedere! Numai bine!
— O zi bună!
Lahnstein se îndreptă spre podul cel mai apropiat, traversă râul Leine şi merse de-a lungul celuilalt mal până văzu o femeie pe care o cunoştea.
— Magda, ce faci aici?
— S-ar putea spune că ţi-am preluat sarcinile, dragă camarade comisar.

Femeia purta cizme de cauciuc pe sub fusta ei lungă şi o bluză albă. Părul îi era desfăcut. Se sprijini de un băţ lung prevăzut la capătul de sus cu un năvod.

— îmi pare rău, zise ea, n-am vrut să te atac. Pur şi simplu mi-a scăpat.

— Nu-i nimic. Ce vreţi să obţineţi cu asta?

— Avem nevoie să ştim sigur că băieţii au fost ucişi. De altfel credeţi că au plecat în Legiunea străină, la fetele lor sau la... făcu o scurtă pauză... amanţii lor. Apoi păru bucuroasă că rostise acel cuvânt. Avem nevoie de dovezi, astfel încât să vă daţi şi voi silinţa. Craniul nu a fost suficient.

— Facem totul ca să...

— Ştiu, ştiu, e în regulă. Nu o lua personal.

Lahnstein îşi aruncă trabucul în apă şi se uită la oamenii de pe mal. Preţ de o clipă i se păru că toţi găsiseră acelaşi ritm şi îşi mişcau beţele prin apă ca într-o piesă nostimă de balet. *Ca să mă ridiculizeze pe mine,* gândi Lahnstein.

— Nu fac asta doar pentru Adolf, zise ea, te rog să mă crezi. Deşi aş face orice pentru el. Dar nu pot să tolerez faptul că acum comuniştii, porcii ăştia, îl atacă pe şeful poliţiei municipale, camaradul nostru Noske, pentru că cică nu ar fi în stare să ne garanteze siguranţa.

— Nici eu nu pot să tolerez asta, spuse el după un timp.

— Ai citit?

— Am citit.

— De parcă trădătorii clasei muncitoare stau iar şi se uită cum clasa muncitoare sângerează, de data asta copiii clasei muncitoare. Dar ce ştiu comuniştii despre clasa muncitoare? în Rusia îi lasă să se prăpădească, iar aici îi ispitesc pe cei mai proşti dintre proşti cu promisiuni pe care nu le poate ţine nimeni. Mai ales ei. Ştiu doar să vorbească.

— Alo! strigă cineva.

— Nu-i las să se ia de Noske, zise ea.

— Am găsit ceva.

Aceeaşi voce. Un bărbat flutura un năvod, în care strălucea ceva alb la lumina soarelui.

Sigur e un craniu, gândi Lahnstein oarecum nepăsător. Apoi merse cu Magda Hennies la bărbatul care se afla pe malul celălalt.

Pe 14 iunie dispăru Erich de Vries, născut la data de 4 mai 1908. 15 ani. Numărul 22. îşi făcea ucenicia la un comerciant în Hanovra. Părinţii lui au ţipat la Lahnstein.

Abia plecaseră că Lahnstein şi începu să îşi strângă lucrurile de pe birou. Aici un teanc pentru lucrurile pe care avea să le ia cu el, acolo un teanc pentru lucrurile pe care avea să le lase în urmă. Miel, vită, porc, asta reieşise din analiza probelor de carne. Carnea de miel era veche şi aproape necomestibilă. Proprietarul restaurantului urma să aibă probleme. în schimb, craniul din Leine era un craniu de om, şi acesta cu urme de răzuire, realizată probabil cu un cuţit ascuţit. Probabil era vorba despre un băiat sau un bărbat tânăr. Cu siguranţă se confruntau cu crime în serie care trebuiau elucidate, dar asta nu mai era treaba lui. Primise o nouă poreclă în secţia de poliţie: Măcelarul.

Şeful de secţie îl chemă în biroul său. Noske nu era prezent. I se ţinu un discurs lung vehement, dar nu aspru. I se spuse ce avea de făcut. Lahnstein aproape că nici nu-l asculta.

Iar demonstrau oameni în faţa secţiei de poliţie, de data asta cu sutele, apropiindu-se de o mie. Pancarte, scandări, înverşunare. Lahnstein nu văzu nicio şansă de a intra nevătămat în secţie şi dădu să se întoarcă din drum când fu lovit de un pumn în urechea dreaptă. Lovitura venise lateral, din spate, Lahnstein nu apucase să se ferească, aşa că îi simţi toată forţa. O durere puternică. Lahnstein se clătină, nu voia să cadă, dar căzu fără nicio rezistenţă
pe pavaj şi leşină.
Ziarele de seară tipăriră o fotografie în care apărea comisarul purtat pe targă în secţia de poliţie.
Ziarul de dreapta scria: „Republica în căutarea criminalilor".
Cel de stânga: „Cel mai bun om al lui Noske".
Lahnstein merse la magazinul de tabac al Emmei. Chiar avea nevoie de trabucuri dar, mai întâi de toate, voia să discute cu ea. Mai făcuse o încercare înainte, dar fusese respins. Emma era în spatele tejghelei şi servea un client. Când Lahnstein intră, privirile li se întâlniră preţ de o clipă, apoi femeia se întoarse imediat spre celălalt bărbat. Niciun salut. Bărbatul plăti şi părăsi magazinul. Lahnstein făcu doi paşi înainte, ajungând lângă tejghea.
— Ca de obicei?
— Emma, hai să vorbim!
— Ca de obicei?
— Emma, te rog!
Femeia luă de pe raft trabucurile pe care Lahnstein le cumpăra de obicei şi îi puse pachetul în faţă.
— Sunt gratuite, iar acum te rog să ieşi din magazinul meu!
Lahnstein luă trabucurile şi plecă.
în weekend, merse spre aerodrom şi îi spuse şoferului trăsurii să îl aştepte. Pilotul era deja acolo, pregătise aeronava. Lui Lahnstein îi era teamă să nu înceapă să tremure, dar rămase calm. Făcu un tur în jurul aeronavei şi verifică din priviri ceea ce obişnuia să verifice şi în timpul războiului. Totul era în regulă.
— Sunteţi pilot şi dumneavoastră? întrebă pilotul.
— Am fost. în război.
— Vreţi să pilotaţi?
— Nu. Vreau doar să ajung iar acolo sus.
Pilotul îl privi cu o oarecare neîncredere, dar nu îl întrebă nimic de lansări, aşa că pentru Lahnstein era totul în regulă.
— Temperatura? întrebă el.
— 27 de grade.
— Vânt?

— Slab. Nord-nord-vest.

Aflat în aeronavă, Lahnstein privea elicea învârtindu-se, mai întâi oarecum neregulat, apoi calm, fără întreruperi şi avu impresia că o să leşine. Văzu puncte negre în faţa ochilor, simţurile i se diminuară. Aeronava rula în continuare, Lahnstein îşi duse mâna la pistolul aflat sub jachetă, ca şi când ar găsi o urmă de siguranţă acolo.

Soţia ta e acolo sus, fiul tău e acolo sus, revino-ţi. O să reuşeşti şi tu să ajungi acolo sus. Se linişti.

Aeronava hurui pe terenul aerodromului până ajunse în poziţia de start. Apoi rămase acolo, clătinându-se uşor, iar pilotul se întoarse spre el ridicând întrebător un deget mare în aer. Lahnstein îşi ridică ambele degete mari, pilotul apăsă pe acceleraţie, Albatrosul prinse viteză cu ezitarea pe care Lahnstein o cunoştea atât de bine, apoi deveni tot mai rapid şi se desprinse de pe sol. Urmă un balans uşor până când aripile căpătară fluxul de aer de care aveau nevoie şi Albatrosul se deplasă în linie dreaptă prin văzduh.

Lahnstein se uită în jos. îşi fixă privirea spre sol, peisaje, pământ, ceea ce îl ajută în primele câteva minute. Apoi îndrăzni să privească spre cer. Era albastru în ziua aceea, fără nori. Se strădui să nu caute în permanenţă soarele cu ochii şi reuşi să facă şi asta după un timp. Se eliberă de orice tensiune şi se contopi în ritmul aeronavei, urmărind atent tremurul regulat al fuzelajului, înclinările subtile, coborârile şi ascensiunile în funcţie de coloana termică. Uneori privea în jos, vedea câmpurile netede, gospodăriile şi satele de sub ei, vedea copii care le făceau cu mâna.

Era frumos aici, sus. Nu îi era teamă deloc. Ce sentiment de pace! Să nu-ţi fie teamă deloc. Atunci poate că nu era atât de groaznic pentru Lissy şi August, soţie şi fiu ai pilotului, că trebuiau să zboare în permanenţă, gândi el. Zburau în pace şi poate că îi încercau aceleaşi sentimente pe care le avea el în momentul acela alunecând relaxat prin aer, privind câmpiile verzi, culturile de cereale galbene, acoperişurile roşii. Liniştea ce te cuprindea odată ce te obişnuiai cu huruitul motorului şi foşnetul vântului, ceea ce ei trebuiau să fi făcut între timp. Lissy şi August.

Zburară prin mici turbulenţe, după care se făcu din nou linişte. Pilotul arătă cu mâna spre dreapta, de unde, de la o altitudine ceva mai mare, se apropia de ei o aeronavă.

Nu e posibil, gândi Lahnstein. în mintea lui, la un moment dat, încetase a mai fi relevant faptul că Lissy şi August chiar aveau să zboare pentru eternitate într-un avion. Probabil. însă de vreme ce ei făceau asta în visele lui, iar visele reprezentau un fapt concret al vieţii sale, se anula orice diferenţă.

Cei doi zburau în realitatea lui. Mai multe nu trebuia să ştie. Dar acum apărea aici avionul ăsta. Lahnstein se holbă la el. Era tot un Albatros, cu doi oameni înăuntru. întrucât aeronava avea soarele în spate, Lahnstein nu putea distinge prea multe, doar contururi, însă i se părea că în spate stă un om mai mic decât cel din faţă.

Inima îi galopa. Pilotul din cealaltă aeronavă le făcu cu mâna, iar acum Lahnstein observă că în spate nu stătea un copil mic, ci un bărbat. în faţă era tot un bărbat. Lahnstein îi făcu şi el cu mâna.
Ajuns în taxi, se gândi că uitase cât de frumos era zborul, zborul fără război şi că Lissy şi August, dacă erau într-adevăr prinşi într-un Albatros, nu aveau de ce să sufere, ci mai degrabă aveau parte de o existenţă plăcută în ceruri. Gândul ăsta trebuia să-l ajute cumva.
Pe 22 iunie, Lahnstein stătea la biroul său şi îşi aranja creioanele ba în formă de pătrat, ba în formă de triunghi. Era singur. La ora 18 sună telefonul lui Miiller. La 18.04 sună din nou. Lahnstein se ridică, se apropie de biroul lui Miiller şi răspunse.
— Aţi sunat la Miiller.
La celălalt capăt al firului se prezentă paznicul de la gară. îi spuse că e cu Haarmann şi cu un băiat şi că situaţia era cam încâlcită.
— Fritz Haarmann?
— Exact.
— Cu un băiat?
— Da. Haarmann vrea să vorbească cu dumneavoastră.
— Cu mine?
— Da, păi sunteţi comisarul Miiller, nu-i aşa?
— Vin imediat. Spuneţi-i asta.
în ghereta paznicului de la gară îl văzu pe Haarmann stând pe capătul din dreapta al unei bănci. Pe capătul din stânga stătea un tânăr de 16, poate 17 ani.
— Ce căutaţ' dumneavoastră-aici? întrebă Haarmann.
Nu se schimbase nimic la el de când se întâlniseră ultima oară. Purta aceleaşi haine şi avea un trabuc în gură. Pălăria şi-o pusese în poală, iar bastonul lui de promenadă era sprijinit de perete.
— Parc-ai zis că vine Miiller, îi spuse el poliţistului de la gară plin de reproş.
— Aşa am înţeles şi eu, zise poliţistul.
— Comisarul Miiller e prins cu alte treburi, dar chestiunea asta mă interesează şi pe mine. Despre ce e vorba?
— Băiatul de acolo umblă cu acte false, îi spuse poliţistul lui Lahnstein.
— Ia să văd!
Un buletin falsificat stângaci, emis pe numele de Kurt Fromm, 21 de ani.
— Şi cum te numeşti de fapt?
— Sunt Kurt Fromm, răspunse băiatul.
— Dar nu ai 21 de ani. Băiatul nu spuse nimic. —17, zise Haarmann. —15, spuse băiatul.
— Unde locuieşti?
— La căminul social, zise Haarmann.
— Aş vrea să aud asta de la tânărul nostru, replică Lahnstein.
— Aşa e, spuse Fromm.

— Deci în căminul social. Şi de ce e tânărul aici cu domnul Haarmann? întrebă Lahnstein.
— Haarmann l-a denunţat pe băiat din cauza actelor false.
— De ce anume? întrebă Lahnstein întorcându-se spre Haarmann.
— îmi place s-ajut poliţia când pot.
— Aşa e, zise unul din poliţişti.
— De unde vă cunoaşteţi? îl întrebă Lahnstein pe băiat.
— Am pierdut vremea împreună vreo câteva zile.
— E soi rău ăsta, zise Haarmann. Minte şi fură.
— Ce înseamnă că aţi pierdut vremea?
— I-am făcut cinste c-un suc.
— îl întreb pe băiat.
Băiatul stătea pe bancă înclinat în faţă, cu mâinile împreunate între picioare şi cu capul plecat. Apoi îşi ridică privirea spre Lahnstein şi îi spuse că domnul îl abordase la gară în urmă cu patru zile şi că mersese cu domnul acasă la el pentru că avea nevoie de un loc în care să doarmă şi nu voia să se întoarcă la cămin, dar domnul a început după aceea să facă lucruri ciudate cu el, fapte perverse nefireşti.
— încetează cu minciunile! strigă Haarmann sărind în sus. Lahnstein se plantă în faţa lui şi zise:
— Vă aşezaţi imediat înapoi şi îl lăsaţi pe băiat să vorbească.
Haarmann se aşeză fără tragere de inimă. Atunci intră Miiller.
— Am auzit că aţi prins un mic impostor.
— Mai întâi ascultăm ce are de spus, replică Lahnstein.
— Tocmai ai spus ceva de fapte perverse nefireşti, zise el întorcându-se spre băiat. De unde ştii expresia asta?
— Se folosea în cămin.
— Şi ştii şi ce înseamnă expresia?
Băiatul rânji dând aprobator din cap.
— Mai departe, spuse Lahnstein.
— Haarmann m-a încuiat la el în casă timp de patru zile.
— Dar ai fi putut să ţipi. Domnul Haarmann sigur n-a stat toată ziua acasă.
— Minte! scuipă Haarmann. Doar vă daţ' seama că minte. Are voie să mint-aşa? îl întrebă el pe Miiller.
— Să-l lăsăm pe băiat să vorbească, zise Lahnstein. Deci? De ce n-ai strigat după ajutor?
Primi un ridicat din umeri drept răspuns.
— Bărbatul ăsta te-a obligat să faci fapte perverse?
— M-a amăgit, spuse băiatul.
Haarmann izbucni în hohote de râs.
— Mor de râs!

Băiatul povesti că într-o dimineaţă se trezise pentru că domnul Haarmann îi ţinea la beregată un cuţit de pâine ascuţit. Se speriase foarte tare, iar domnul Haarmann îl întrebase după aceea dacă se teme de moarte.

— Da, am zis eu, completă băiatul.

— Şi ce s-a întâmplat după aceea?

— Mi-a luat cuţitul de la gât. Şi după ce a plecat, am şters-o şi eu.

— Cu banii mei! strigă Haarmann.

— Bine, zise Lahnstein. Avem aici suspiciune pentru mai multe infracţiuni, una dintre ele gravă. Domnule Haarmann, vă iau cu mine la secţie.

— Nu puteţ' să dovediţ' nic'.

— Şi mie mi se pare la fel, interveni Miiller.

— Vom vedea, spuse Lahnstein. Domnule Miiller, vă rog să mergeţi pe partea stângă a domnului Haarmann, eu protejez partea dreaptă. Şi dumneavoastră, se adresă el unuia din poliţişti, însoţiţi-l, vă rog, pe băiat. Mergem la maşină şi ne deplasăm spre secţie.

în realitate, Miiller avea dreptate. Nu avea dovezi, nici măcar pentru 175.

Băieţii erau mereu doritori. „Fritze, Fritze", îl strigau ei imediat ce îl vedeau pe la teatru. „Fritz, ia-mă pe mine, hai să lustruim, vreau şi eu". Pe majoritatea, sute cu siguranţă, îi respinsese pentru că ştia ce se putea întâmpla, dar totuşi asta nu se întâmplase des, în niciun caz nu de fiecare dată.

Ce aveau de gând să facă cu el acum? Ce-ar fi putut să facă? La urma urmei nu aveau nimic cu ce să-i dovedească vinovăţia: niciun cadavru, nimic. Avusese el grijă să nu se poată găsi nimic. Fusese nevoit să facă şase- şapte drumuri pentru ca un om să dispară: de patru ori la closet cu bucăţile mici, de două ori la râul Leine cu oasele, noaptea cu o găleată sau cu sacoşa de muşama. Fusese frumos. Stătuse pe malul apei şi aruncase oasele ca şi când ar fi hrănit raţele. Uneori se vedea şi luna pe cer.

„Fritze, Fritze, pot să înnoptez la tine? N-am acoperiş deasupra capului azi".

Criminaliştii aveau să-i pună întrebări, multe întrebări. Ştia asta deja şi era pregătit să fie în gardă şi să nu se dea de gol deloc.

8 ori 13 egal 104, bineînţeles.

Patul de scânduri nu era aşa de incomod, putea să reziste, însă cătuşele de la mâini şi picioare îl răneau.

Când avea să iasă de aici, în câteva zile, intenţiona să aştepte ceva timp. Chiar dacă păpuşeii aveau să îi strige iarăşi „Fritze, Fritze, hai să lustruim", nu, nu, nu avea de gând să-i ia cu el. Nu avea cum să ştie sigur ce s-ar întâmpla dacă unul ar sta întins în patul lui şi s-ar giugiuli. Oricât de frumos ar fi fost. Băiatul la perete, ca să nu poată s-o tulească. Şi ce băieţi frumoşi fuseseră! Şi când se trezea dimineaţa, ei încă stăteau întinşi în pat şi erau în viaţă şi voiau să se giugiulească în continuare. Asta dacă nu cumva el îi muşcase de gât. Atunci erau atât de palizi că nu mai avea ce să le facă. Pur şi simplu se întâmpla, chiar dacă el nu voia deloc asta. Şi după aia el avea necazuri.

Dacă încă erau în viaţă, băieţii se întorceau. „Fritze, Fritze, ia-mă cu tine!" „Plecaţi, plecaţi, căraţi-vă!" Mai întâi o pauză.

36 minus 11 egal 25.

18 împărţit la 3 egal 6.

14 ori 7 egal...

„Fritze, Fritze!"

Emma era aşa de bună cu el. Poate că avea să vină să-l viziteze. Dar oare era cazul! Câteva zile şi apoi afară. Nu din cauza câtorva păpuşei. Aşa ceva era de neimaginat. Şi inutil. Doar păpuşei.

Măcar dacă nu i-ar face rău. Să nu-l lovească sau ceva. Nu aveau voie să facă asta, dar el auzise că totuşi se mai întâmpla. Dar nu din cauza păpuşeilor. Păpuşeii erau totuşi neinteresanţi.

98

.Capitolul 8

Uneori stătea pe deal, în faţa bisericii, şi se uita în zare să vadă dacă băiatul se întoarce. Nu ştia dacă să spere că va veni sau nu. în realitate, ştia de fapt. Era mai bine să nu vină. Nu avea de gând să îl urmeze, deşi i-ar fi fost uşor să îl găsească, în Dunedin, era clar. La pinguini. Dar ce ar fi făcut ea acolo?

Cu tata, oricât de sever ar fi fost el, avea o înţelegere care îi convenea. Avea să studieze. Ştiinţe juridice. în Gdttingen. Ore de muzică. Ore de lectură. Ore de cultură, mereu, în fiecare după-amiază, în fiecare seară. Drumul acela avea să o conducă nu spre un aragaz, ci spre o meserie şi apoi spre succes. în privinţa aceea căzuseră de acord, tată şi fiică. Preotul nu avea niciun fiu. Din fericire, gândi ea, dar poate că era nedreaptă. Poate că tatăl s-ar fi ocupat de educaţia ei chiar dacă ar fi existat şi un frate în familie.

îi era rău. Vomita întruna. Dar nu avea să mai dureze mult. îi convenea faptul că tatăl avea de-a face cu o fiică bolnavă. Poate că de mâine avea să fie şi mai bolnavă pentru câteva zile. în ultima vreme, îşi şi exagerase puţin starea, astfel încât să nu atragă atenţia în momentul în care avea să cadă la pat. Tatăl îşi făcea deja griji, dar nu din motivele potrivite.

Poate că n-ar fi trebuit să-i spună lui Martin nimic. Poate că ar fi trebuit, pur şi simplu, să se distanţeze treptat de el şi apoi să se despartă. Fata voise asta neapărat, deja de ceva timp, şi apoi îl văzuse pe el în biserică tot deşurubând şi înşurubând bănci. Un băiat simpatic. în orele de lectură, mereu îi plăcuseră cel mai mult femeile care făceau ce voiau: Emma Bovary, Anna Karenina. Tatăl citise cu ea astfel de cărţi pe post de avertisment. însă ea le interpretase mai degrabă ca pe un îndemn pentru că femeile acelea făceau ceea ce voiau neapărat să facă, însă ele urmau pe cineva, nu conduceau. Se putea şi altfel, mai bine.

Ghinion că băiatul nu fusese atent. Nici ea nu fusese atentă. Avusese nevoie de eliberarea lui ca să se elibereze ea însăşi, aşa că fusese inevitabil. Totuşi, ghinion. Nu trebuia să se întâmple în una din zilele acelea. Dar s-a întâmplat. Spera doar să n-o doară.

Dacă nu i-ar fi spus băiatului, acesta n-ar fi fugit, nu ar fi trebuit să plece la Dunedin. Dar şi-aşa voia să meargă acolo. Acum, ea doar îi oferise ocazia să îndrăznească să facă acel pas. Situaţia putea fi privită astfel. Era trist pentru părinţii lui. Mereu veneau pe la tatăl ei, discutau cu el cu uşa închisă ore întregi şi nu ratau nicio slujbă. De parcă asta avea să îl aducă înapoi. Nici măcar tatăl ei nu credea asta.

Mâine avea o programare secretă la un medic. Ea singură îşi făcuse rost. Independenţă - tot tatăl ei o învăţase şi asta. Avea să fie trist, era clar, dar era hotărâtă. Spera doar să n-o doară.

Urcă treptele până la etajul al patrulea, apoi ajunse iar în faţa acelei uşi, de această dată însă cu cheia pe care o luase de la Haarmann. Inima îi bubuia în piept în momentul în care învârti cheia în broască. Uşa era înţepenită, aşa că împinse cu putere şi reuşi să o deschidă. Cămăruţa în care intră avea şapte, poate opt metri pătraţi. Un pat îngust, cadru de fier, o saltea subţire, lenjerie de pat cu dungi fine, pătată. Lahnstein ezită o clipă, gândindu-se la luptele cu moartea ce avuseseră loc în acel pat.

Lângă pat se aflau o masă cu picioare strunjite şi un scaun. Deasupra mesei era bătută o scândură mică, pe care era montat un ceas. Un ceaun atârna de tavan, iar podeaua de sub el avea pete negre de arsură. Probabil că Haarmann punea o lumânare sub ceaun şi gătea astfel. Pe pereţi erau tablouri. Unul dintre ele înfăţişa regimentul ofiţerului prusac Ferdinand von Schill, celelalte aveau rame ovale. Un lighean era aşezat pe un suport cu trei picioare, pe podea se vedeau pete. încă o masă, un scaun. Abia te puteai învârti în camera aceea. Lahnstein se postă lângă mica fereastră, mărginită de perdele lungi până în podea. Afară se vedeau strada Rote Reihe, sinagoga şi felinarul de care se sprijinise el.

Deschise un dulap mic şi găsi înăuntru cuţite, un satâr cu mâner de lemn şi cu o lamă lată, care nu mai era dreaptă în partea de jos, ci curbată. Să fi fost rugină sau sânge pe ea?

Bătu la uşa vecinilor, la familia Lindner. Câinele lătră, femeia deschise.

— Iarăşi dumneavoastră. Nu vă putem spune nimic. Dădu să închidă uşa.

— Vă sfătuiesc să nu faceţi asta, zise Lahnstein. S-au schimbat lucrurile. Există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârşirea acel puţin 21 de crime de către domnul Haarmann, care acum se află în arest preventiv. Trebuie să clarificăm dacă dumneavoastră aţi avut cunoştinţă de aşa ceva, ceea ce v-ar face vinovaţi de infracţiunea de nedenunţare.

Femeia deschise uşa, iar el intră. Locuinţa era cam de două ori mai mare decât cea a lui Haarmann şi consta în două camere. Domnul Lindner stătea într-un fotoliu, bând bere

din sticlă. Din camera alăturată veni o femeie îmbrăcată în halat de baie. Probabil că primea ocazional vizite de la diverşi domni, cu ajutorul cărora îşi asigura existenţa.
— Subchiriaşa noastră, doamna Lapaschinski.
Subchiriaşa se sprijini de tocul uşii, scoase o ţigară din buzunarul halatului şi o puse între buze fără să o aprindă.
Lahnstein se apropie de peretele comun cu locuinţa lui Haarmann şi ciocăni în el.
— Subţire, zise el, probabil că auzeaţi multe.
— N-am auzit mai nimic, spuse doamna Lindner.
Referitor la Haarmann, cei trei credeau că bărbatul se îngrijea de băieţi ai străzii, fără adăpost, cazuri sociale, îi aducea la el acasă şi îi lăsa să doarmă acolo. Un om bun.
— Erau nişte camarazi liniştiţi, zise bărbatul.
— Niciun ţipăt?
— Ei da, n-au fost niciodată ţipete.
— Uneori îi mai dădea câte un os lui Fuchsie, adăugă doamna Lindner.
— Mereu ducea castroane cu carne jos, la familia Engel, spuse subchiriaşa.
— Şi căra legături de haine pe casa scării. Cred că face comerţ cu haine, zise bărbatul.
— Când s-a mutat aici, continuă doamna Lindner, a spus că e foarte sensibil şi de aceea nu vrea să folosească closetele din curte, ci o găleată în propria lui cameră.
— După aceea tot umbla pe scări cu găleata, zise domnul Lindner, menţionând că e sticlar.
— Cu un prosop pe deasupra, completă soţia lui.
— Se ducea jos cu găleata destul de des, spuse subchiriaşa.
— Foarte des, zise doamna Lindner.
— Poate avea probleme cu intestinul, spuse bărbatul.
— Closetele sunt mereu înfundate, zise subchiriaşa, nu se poate aşa ceva!
— Mai multe nu putem spune, continuă doamna Lindner ridicând din umeri.
Cei trei îl priviră speriaţi, bulversaţi.
— Ce-o să se întâmple cu noi acum? întrebă doamna Lindner.
— Mai gândiţi-vă, aduceţi-vă aminte. Veniţi mâine pe la amiază la secţia de poliţie. După aceea vedem noi.
Coborî treptele şi merse în restaurantul din clădirea vecină. Aici se aflase deja că Haarmann fusese arestat. Elizabeth Engel se aşeză cu Lahnstein la o masă şi îi spuse că din cei opt copii ai ei supravieţuise doar unul, Theodor, care acum se afla în spatele tejghelei. Băiatul avea 18 ani şi lucra de fapt la uzinele Continental, dar uneori îi ajuta şi pe ei. Femeia îi mai spuse că soţul ei era maestru de ceremonii la SPD şi că ambii bărbaţi erau foarte implicaţi în clubul de ciclism şi gimnastică AII Heil. Ea personal, tindea să îi susţină pe comunişti. Zicea că în vremurile acelea nu putea fi decât comunistă.
— Dumneavoastră ce părere aveţi? îl întrebă ea pe Lahnstein.
— Haideţi să vorbim despre Haarmann, zise el.

Femeia înghiţi în sec, oftă, apoi povesti cum îl cunoscuse pe Haarmann în piaţa centrală imediat după război. Ea voia să cumpere carne de cal, dar nu se mai găsea aproape deloc sau era prea scumpă. Haarmann o vindea cu 35 de pfenigi în loc de 60. Aşa că se alăturaseră şi ei afacerii, bineînţeles şi afacerii cu hainele. Femeia vânduse mai departe haine vechi de la el, iar amândoi avuseseră mult de câştigat.

— E un ins bun, dacă mă întrebaţi pe mine. Cinstit, cuviincios.

— Dar hainele erau cel mai probabil furate, spuse Lahnstein.

— Cerşite. Aşa mi-a zis el.

Femeia îi mai spuse că Haarmann obişnuia să vină în bucătăria ei cu platouri mari de carne, făcea cârnaţi şi piftie. Tăia carnea de porc în cuburi mici, pe care le turna în apă clocotită. îndepărta grăsimea, o prăjea bine şi o turna în sticle. Sau dădea carnea prin maşina de tocat, apoi o condimenta bine şi o îndesa în intestine de oaie.

— Cârnaţii erau delicioşi, zise ea, tuturor le plăceau cârnaţii lui Haarmann.

— Şi lui? Adică, a mâncat şi el din cârnaţi?

— Sigur că da! Stăteam des la masă împreună aici: Fritz, bărbatul meu, fiul meu, cu nişte bericică şi cârnaţi de-ai lui Haarmann.

Dar în aprilie li se făcuse dintr-odată foarte rău de la carnea lui Haarmann şi de atunci nu mai mâncaseră din ea.

— Dar de vândut?

Femeia ridică din umeri.

— Mai aveţi ceva carne?

— Momentan nu.

— Ştiţi că e posibil să fi fost carne de om?

— Nu cred aşa ceva, nu, în niciun caz. Aş fi observat.

— Cum?

Femeia îi aruncă o privire de parcă era gata să plângă.

— O să vă spun ce urmează să faceţi: strângeţi toate hainele pe care le-aţi luat de la Haarmann şi pe care le mai aveţi aici. Daţi hainele acestea poliţiştilor care o să treacă pe aici mai târziu. Faceţi o listă cu toţi oamenii cărora le-aţi vândut sau le-aţi dăruit haine de la Haarmann. Daţi poliţiştilor şi această listă, pe cât posibil cu tot cu adrese. Aţi înţeles?

Femeia încuviinţă din cap.

— Pantalonii sunt de la Haarmann.

Femeia arătă spre fiul ei.

— Dezbrăcaţi-vă!

— Acum?

— Imediat!

— O secundă, mă duc sus.

— Ba nu! îmi daţi pantalonii chiar acum.

Tânărul îşi dădu jos pantalonii în spatele tejghelei, îşi înfăşură un prosop unsuros în jurul şoldurilor şi apoi ieşi de după tejghea cu pantalonii în mână. O pereche de pantaloni maro, dintr-o stofa aspră. Lahnstein se ridică în picioare.

— Iau cu mine şi carnea pe care o aveţi.

Lahnstein merse cu fiul în bucătărie şi îl supraveghe în timp ce acesta împacheta carnea.

— Aţi fost vreodată sus, la Haarmann?

Băiatul îl privi stânjenit şi dădu aprobator din cap.

— Aţi avut noroc.

Băiatul mai dădu o dată din cap.

Haarmann doar râse prima oară când Lahnstein îl interogase împreună cu Miiller. Miiller tăcuse tot timpul. Lahnstein ştia că putea obţine o mărturisire doar dacă îl punea la colţ pe Haarmann cu indicii, dacă îl făcea să se simtă nesigur. Era exclus să facă un târg cu el, Haarmann nu putea să scape cu o mărturisire. Pentru el nu intra în discuţie altă concluzie decât pedeapsa cu moartea. Lahnstein încercă să apeleze la conştiinţa lui Haarmann. îi vorbi despre suferinţa părinţilor, despre oamenii din Hanovra care aveau dreptul să afle ce se întâmplase cu adevărat în oraşul lor şi care trebuiau asiguraţi că seria de crime se încheiase. Şi aşa mai departe.

Şeful secţiei de poliţie îi dăduse în sfârşit mână liberă privind căutarea de articole de îmbrăcăminte, iar Lahnstein întocmi două apeluri. Prin unul îi îndemna pe oameni să predea la secţia de poliţie hainele dobândite de la Haarmann sau Grans sau de la intermediarii lor. Cel de-al doilea se adresa părinţilor ai căror copii dispăruseră, chemându-i la secţia de poliţie din Hanovra în două zile pentru a identifica eventualele haine ce le aparţinură celor dispăruţi. Lahnstein ceru ca ambele apeluri să fie duse la biroul de telegraf. Toate ziarele de seară din Hanovra anunţau pe prima pagină că Fritz Haarmann fusese arestat pentru că poliţia îl suspecta de săvârşirea unor crime în serie.

în dimineaţa următoare, Lahnstein fu întâmpinat la secţie de trei băieţi care se prezentară drept Hermann Wiese, Konrad Farin şi Karl Köhler. Li se citea frica în priviri, aveau vocile tremurânde şi privirile în pământ. Lahnstein îi pofti în biroul său, dar nu le oferi niciun scaun. în realitate, era la fel de emoţionat ca ei. Putea fi vorba de o revelaţie importantă pentru cazul lui.

— Care-i treaba?

— Suntem prieteni de-ai lui Adolf, Adolf Hogrefe, zise Farin.

Lahnstein căută dosarul şi citi rapid prima pagină: născut la data de 6 octombrie 1907, numărul 16, dispărut pe 6 aprilie 1924, fiul unui mecanic de locomotivă.

— Am citit în ziar despre Haarmann şi acum avem şi noi ceva de declarat.

— Păi, hai!

Wiese povesti că îl întâlnise pe Adolf în data de 2 aprilie la gara din Lehrte[m] şi că băiatul era foarte mâhnit din cauză că era tratat rău acasă. Adolf îi spusese că tatăl lui era foarte sever şi ţipa mereu la el. De aceea voia să-şi ia tălpăşiţa, dar nu avea niciun

ban. îl întrebase pe Wiese dacă nu vrea să-i cumpere bicicleta. Wiese îi cumpărase, aşadar, bicicleta la un preţ bun. în seara următoare, se întâlnise din nou cu Adolf, de această dată în gara principală din Hanovra. Băiatul avea la el o valiză de călătorie din imitaţie de piele, de care era tare mândru. O cumpărase cu banii primiţi pe bicicletă. Wiese îl întrebase pe Hogrefe unde dormise. Adolf îi răspunsese că la gară. Apoi îl întrebase dacă n-ar putea dormi în noaptea următoare la familia Wiese în podul pentru fân.

— Părinţii mei au o mică fermă, îi spuse Wiese lui Lahnstein.

— Nu mai voia să-şi ia tălpăşiţa? întrebă Lahnstein.

— Nu, îi era deja dor de casă, dar nu îndrăznea să se întoarcă pentru că îi era teamă de pedepsele tatălui său.

— Pentru că minţise şi nu mersese la şcoala profesională?

— Exact.

— Dar voi trei mergeţi întruna.

Băieţii aprobară energic din cap.

Apoi vorbi Farin, cel care se prezentase drept calfa de croitor. Şi el îl întâlnise pe Hogrefe la gara din Hanovra, pe 4 aprilie. Băiatul îi povestise şi lui despre bicicleta vândută şi despre valiza care se afla atunci într-un spaţiu de depozitare pentru bagaje. îi mai spusese şi că în noaptea următoare avea să doarmă acasă la un domn care locuia pe Neue Straße şi era criminalist.

— Ofiţer criminalist?

— Aşa a zis, da!

— Cum îl chema pe ofiţerul criminalist?

— Am eu ceva de zis despre asta, interveni cel de-al treilea băiat, Köhler.

— De aceea am şi venit, adăugă Farin.

Şi el îl întâlnise pe Hogrefe la gara principală şi îi ascultase acestuia povestea. Hogrefe îi zisese lui că tatăl său îl dăduse afară din casă. Băiatul îi arătase mândru talonul de la bagaje primit pentru valiză.

— în seara următoare, continuă Köhler, l-am văzut pe Adolf cu criminalistul Fritz. Stăteau împreună la o masă din sala de aşteptare.

— O clipă, cine e criminalistul Fritz?

— Fritz Haarmann, spuse Farin.

Tăcere.

— Şi voi ştiaţi asta?

— Nu ştiam că îl cheamă Haarmann, replică Farin. Asta am citit ieri seară în ziar. Şi că Haarmann ar fi un criminal în serie.

— Mai am de zis ceva, adăugă Köhler. După două zile, m-am întâlnit iar cu Adolf, am mers o vreme împreună de la gară pe strada Heuschelstraße. Mi-a zis că se întâlneşte mai des cu criminalistul Fritz.

— Aşadar, Fritz Haarmann?

— Da. După aceea nu l-a mai văzut niciunul dintre noi.

— Staţi puţin, băieţi, zise Lahnstein ridicându-se în picioare. Vreţi să îmi spuneţi că prietenul vostru a dispărut într-un oraş în care era mare zarvă din cauză că dispăruseră atât de mulţi băieţi şi voi l-aţi văzut adesea pe prietenul vostru înainte de dispariţie în compania unui bărbat şi nici unuia dintre voi nu i-a trecut prin minte să anunţe poliţia? Am înţeles bine?

Chipuri jenate, degete albite din cauza încordării mâinilor.

— Păi el voia să plece.

— Avea valiza.

— Am văzut talonul de la bagaje.

— Iar eu am văzut valiza.

Lahnstein se aşeză din nou pe scaun.

— Cum aţi ajuns la concluzia că Haarmann ar fi criminalist?

— Toată lumea credea asta. Avea o legitimaţie.

După ce plecară băieţii, Lahnstein rămase năucit pe scaun. Haarmann intrase şi ieşise din gară după bunul plac, interacţionase cu băieţi acolo, în văzul poliţiei de la gară, în văzul atâtor trecători care foloseau gara zi de zi, precum aceşti băieţi şi nimeni nu observase nimic sau nu voise să observe nimic. Iar tatăl lui Hogrefe era mecanic de locomotivă şi avea cu siguranţă relaţii cu cei de la gară - şi nici el nu auzise nimic?

Era indignat, dar şi uşurat, cele două stări alternând rapid. Dacă asta era realitatea, cum avea să elucideze el cazul? întregul oraş se pusese de acord: nimeni nu voia să afle nimic, toată lumea îl lăsa pe Haarmann să-şi vadă liniştit de treabă.

Ceru să i se arate lucrurile de care fusese deposedat Haarmann când intrase în arest preventiv. Haine, un trabuc, un rest de creion şi o legitimaţie emisă pentru o agenţie de detectivi. Semăna într-adevăr cu legitimaţiile criminaliştilor. Mergând înapoi spre biroul său, Lahnstein văzu în faţa unui alt birou nişte oameni care ţineau în braţe mănunchiuri de haine sau doar câte un articol vestimentar. La capătul cozii se afla Emma. Lahnstein se opri în loc, Emma îşi întoarse privirea. Lahnstein ezită o clipă, apoi merse mai departe.

în dimineaţa următoare se întoarse la birou şi găsi patru cranii de mort pe masa lui Miiller. Acesta îşi făcea de lucru cu o foaie de hârtie roşie şi cu un foarfece.

— Ce faceţi acolo?

Miiller îi spuse că acelea erau cele patru cranii pe care le găsiseră. Acum încerca să lipească hârtie roşie în orbite, iar în spate avea să prindă lumânări de ceară. Voia să atârne craniile în celula lui Haarmann, câte unul în fiecare colţ. Tot acolo voia să plaseze şi un sac cu oase. îi explicase lui Lahnstein că Haarmann e naiv şi în principiu sperios. Voia să îi spună bărbatului că sufletele morţilor o să se întoarcă la osemintele lor şi că nu o să îl lase în pace până nu îşi mărturiseşte faptele.

Lahnstein izbucni în hohote de râs.

— Nu e aşa de copilăros încât să se lase păcălit de scamatoriile astea.

— Ba da! în dosar se tot menţionează asta.

— Din partea mea, puteţi să încercaţi!

Era o zi ploioasă când deschiseră uşile sălii spaţioase de şedinţe. Pe mese şi scaune erau întinse şi atârnate patru sute de probe materiale, în special articole vestimentare, dar şi genţi, brelocuri, portofele. Toate astea trecuseră prin mâinile lui Haarmann. Lucrurile vândute sau cumpărate erau aşezate unele lângă altele, însoţite de bileţele cu data cumpărării, adesea doar nişte aproximări. Toate luminile erau aprinse. în aer plutea un miros de putregai, de sudoare îmbâcsită. Ploaia lovea cu putere în geam.

Haarmann stătea alături, lângă un perete, încătuşat la mâini şi picioare, între doi poliţişti care îl ţineau strâns de braţe. încă jumătate de duzină de poliţişti erau împrăştiaţi în încăpere. Erau dotaţi cu arme grele, nu pentru că ar fi fost nevoie de ele aici, ci pentru că voiau să imprime un sentiment de siguranţă. Două femei de la Crucea Roşie stăteau aşezate într-un colţ în caz că leşina cineva. Schackwitz era în clădire şi putea fi chemat oricând dacă avea loc un infarct sau un atac cerebral.

încă de dimineaţă devreme se prezentară la secţie oameni care aşteptară în foaier şi, după ce spaţiul deveni prea înghesuit, umplură şi casa scării, culoarele. La ora nouă se puseră în mişcare, şovăitori, cu priviri timide, cu o incertitudine anxioasă în legătură cu ceea ce îi aştepta. Lahnstein stătea lângă o fereastră, iar privirea i se plimba de la cei care soseau la Haarmann şi înapoi, întrucât îl interesau toate reacţiile bărbatului. Haarmann îi făcu cu ochiul.

în curând încăperea începu să semene cu o piaţă acoperită. Oamenii stăteau în picioare lângă mese, analizau pantalonii, jachetele, cămăşile, papioanele, verificau materialele cu degetele, căutau etichete pe interior. Apoi treceau mai departe la masa următoare. Voci în surdină, nimeni nu vorbea tare. Mai degrabă un cimitir decât o piaţă acoperită. Lui Haarmann i se aruncau priviri pe furiş, cu coada ochiului, cu teamă, dar şi cu ură şi dispreţ. Se auzi un ţipăt, cu toţii se speriară, iar Lahnstein văzu o femeie care îşi cufundase faţa într-o jachetă. Lângă ea era un bărbat care o ţinea strâns în braţe. Lacrimi. Nicio reacţie din partea lui Haarmann.

Un poliţist îi abordă pe cei doi şi îi conduse la o masă de la margine, unde le consemnă declaraţiile. Lahnstein li se alătură. Erau părinţii lui Erich de Vries, ultimul băiat dispărut. Un costum negru, pe care mama îl recunoscuse datorită unei găuri din cracul stâng al pantalonilor.

Lahnstein reveni la locul său de observaţie şi continuă să-i studieze pe oameni, fiind atent la chipul lui Haarmann. îi văzu pe soţii Hannappel, Koch, pe doamna Hennies, dar pe majoritatea nu îi cunoştea. Dialectele pe care le auzea în sală proveneau din întreaga Germanie. Avea impresia că mai toţi cetăţenii cărora le dispăruse un membru al familiei veniseră acolo. în jurul amiezii au fost nevoiţi să închidă uşile întrucât sala se umpluse. De atunci începură să formeze grupe.

Unele priviri dispreţuitoare, răutăcioase îi erau adresate şi lui. Un bărbat mormăi spre el:

— Fratele meu a avut *36* de lansări înainte să fie luat la cer. Spre deosebire de dumneavoastră, el nu a supravieţuit.

— îmi pare rău! îi spuse Lahnstein bărbatului.

Acesta făcu un semn dispreţuitor de nepăsare cu mâna, după care merse mai departe. Lahnstein auzi următorul ţipăt, apoi încă unul.

— Ăsta e ucigaşul? întrebă un copil cu voce tare în timp ce se agăţa de picioarele tatălui său.

Haarmann rămase indiferent şi acum.

Un poliţist aduse un bărbat şi o femeie până în faţa lui Lahnstein.

— Vor să vorbească cu şeful, zise poliţistul.

Un bărbat mătăhălos, cu mâini uriaşe pline de bătături şi o femeie cu părul blond platinat, amândoi îmbrăcaţi sărăcăcios. Bărbatul ţinea în mâini un palton maro, femeia un papion.

— Cum vă pot ajuta?

— Acestea sunt ale lui Willi al nostru, zise femeia întinzându-i lui Lahnstein papionul.

— Cum spuneaţi că vă numiţi? întrebă Lahnstein.

— Senger, răspunse bărbatul, mezinul nostru se numeşte Willi. A primit papionul cadou de la fratele lui, Heinrich.

— Făcut de el însuşi, adăugă femeia.

— Trebuie să mă ajutaţi, zise Lahnstein, momentan nu-mi aduc aminte de dumneavoastră. Aţi fost pe la mine să-l daţi dispărut pe fiul dumneavoastră?

— Nu.

Atunci înseamnă că e vorba de unul din cazurile mai vechi. Dar totuşi am toate numele în memorie, gândi el.

— Nu l-am dat dispărut, spuse femeia. Ne-a spus, la un moment dat, că vrea să călătorească. Şi după aceea a dispărut pe neaşteptate.

— Când s-a întâmplat asta?

— La începutul lui februarie.

— Numărul 15.

— Poftim?

— Nimic.

Numărul 15, gândi Lahnstein, ceea ce însemna că trebuiau să schimbe numerotarea pentru următoarele cazuri. Vechiul 15 devenea 16 şi tot aşa.

— Ce vârstă are fiul dumneavoastră?

—19 ani.

— Şi nu aţi intrat la bănuieli când a dispărut? în ciuda zvonurilor referitoare la un criminal în serie? Doar le-aţi auzit, nu-i aşa?

Primi un ridicat din umeri drept răspuns.

Ignoranţi imbecili, gândi Lahnstein. *Ce ignoranţi!*

— Vă rog să veniţi în biroul meu mâine la ora zece! Am nevoie de nişte date exacte de la dumneavoastră.

îşi îndreptă din nou privirea spre Haarmann. Bărbatul stătea nepăsător acolo şi privea întreaga vânzoleală.

22.'

O femeie clacă şi se prăbuşi fără zgomot pe podea, aproape de Haarmann. Acesta o văzu şi îşi feri imediat privirea. Surorile de la Crucea Roşie se grăbiră să ajungă lângă femeie, o ajutară să se ridice şi o conduseră spre un scaun. Haarmann nu se uita la ele. Era mama lui Hermann Speichert, însoţită de fiica ei. Fata ţinea în mâini cutia cu compasuri a fratelui său. Cutia fusese găsită la Hans Grans, iar hainele băiatului la Haarmann.

Soţii Hannappel, care veniseră din Diisseldorf, se apropiará de Lahnstein cu un cufăr de lemn şi cu un morman de lucruri.

— Toate astea sunt ale lui Adolf, zise tatăl.

Cei doi se făcuseră mai mici de când se prezentaseră în biroul lui Lahnstein să anunţe că băiatul lor nu se mai întorsese acasă. Lahnstein trecu în revistă lucrurile împreună cu ei.

O pălărie verde măsliniu cu o bandă verde închis.

— După ce o recunoaşteţi?

— Banda de transpiraţie din interior e adăugată după ce am cumpărat pălăria. Eu însămi i-am cusut-o, zise mama.

Două cămăşi marocane.

— Astea sunt manşete noi, eu însămi i le-am confecţionat.

Bretele.

— Dublura pentru benzile din spate i-am ajustat-o eu însămi. Aici, uitaţi-vă!

O pereche de cizme negre din piele de viţel, prevăzute cu şireturi.

— Astea sunt ajustări pe care le-am făcut eu însumi, adăugă bărbatul.

O pereche de pantaloni bufanţi de cea mai bună calitate.

— Asta e o bucată de stofa. Ne-a rămas de la croitor când i-au făcut pantalonii.

O şosetă neagră.

— Mai avem acasă o pereche aşa. V-o putem trimite.

Nişte pantaloni de lucru din catifea reiată verde-cenuşie.

— Aici iarăşi sunt ajustări, spuse mama, arătând spre buzunarul stâng şi sub nasturele de pe partea dreaptă din spate.

Un pulover albastru.

— Aici am cusut pe deasupra un petec, luat din puloverul celuilalt fiu al nostru.

O vestă de un gri milităresc.

O manta neagră.

— Despre asta nu vă pot spune nimic, zise femeia, dar e a lui, sunt sigură.

O cutie de carton cu holţşuruburi.

— Pe asta i-am dat-o eu pentru că voia să construiască un coteţ pentru iepuri, spuse tatăl. înghiţi în sec. Mama mângâiase duios lucrurile, ca şi când şi-ar fi mângâiat fiul. Femeia îşi păstră calmul.
Cumpăna nu se afla printre probele materiale.
în următoarea zi, fluxul de oameni scăzu, dar se identificau în continuare articole vestimentare. Şi încă mai erau aduse lucruri la secţie. Un bărbat se prezentă drept Raupus, comerciant de biciclete, şi îi arătă lui Lahnstein o manetă de frână. Raupus spuse că îl cunoştea bine pe Haarmann şi că acesta venise la el într-o zi, însoţit de Grans. Haarmann susţinuse că Grans era la ananghie şi că avea nevoie de bani, de aceea se vedea obligat să-şi vândă bicicleta.
— Am luat-o. Era un model vechi, culoare albastru închis, fără casetă, cu butuc pedalier. După aceea am demontat-o şi am vândut piesele mai departe.
A rămas la mine doar maneta de frână. E din bronz cu aluminiu.

Bărbatul îi întinse maneta lui Lahnstein. Pe parcursul zilei maneta fu recunoscută de părinţii lui Richard Graf, băiatul în vârstă de 17 ani dispărut la sfârşitul lui septembrie 1923. Aceştia găsiră şi o pereche de pantaloni de un gri milităresc şi un costum.

în seara următoare, când se pregăteau să închidă uşa, se prezentă la secţie un bărbat bine îmbrăcat. Deşi venise prea târziu, fu lăsat să intre.

— Mă numesc Schiefer, îi zise el lui Lahnstein.

— Dumneavoastră sunteţi farmacistul?

— Până acum aţi avut de-a face doar cu soţia mea.

— Mă gândeam eu că nu o să vină şi ea. Conform teoriei soţiei dumneavoastră, fiul dumneavoastră nu are cum să fie victima lui Haarmann, pentru că asta ar însemna să facă parte din aceeaşi serie cu ceilalţi. Noi trebuie să pornim de la premisa unor crime comise din pasiune, nu cu intenţia de a jefui. Soţia dumneavoastră are însă o altă părere.

— Nu suntem complet de acord în privinţa asta, spuse farmacistul.

— Vreţi să spuneţi că nu sunteţi la fel de vanitos ca soţia dumneavoastră.

Fusese foarte dur, după cum îşi dăduse singur seama. Se întrebă dacă nu cumva din cauză că farmacistul votase cu DNVP. Pentru Lahnstein, ei erau cei mai răi. Naţionalişti, susţinători ai Marii Finanţe, oamenii lui Hugenberg. Ziarul lor îl nimicise pe Lahnstein.

— Trebuie să înţelegeţi că suferă, zise farmacistul. Era unicul nostru copil. Gândul unui... unui viol este insuportabil pentru ea. De aceea insistă pe ideea jafului cu asasinat.

— înţeleg asta prea bine, spuse Lahnstein cu blândeţe. Vă rog să vă uitaţi la articole!

Strânseseră ceea ce fusese identificat. Mesele şi băncile erau încă pline, dar nu mai erau arhipline. Farmacistul le luă pe rând, zăbovind mai mult pe ici pe colo, după care merse mai departe. Lahnstein se întrebă dacă bărbatul spera să găsească ceva, astfel

încât să pună capăt incertitudinii sau spera să nu găsească nimic, astfel încât să arate că soţia lui avusese dreptate.

Farmacistul găsi o haină de sibir şi o pereche de pantaloni din stofa englezească, obiecte care fuseseră descoperite în stocul lui Haarmann. Chipul îi tresări când îi înmână lucrurile lui Lahnstein. Lahnstein dădu să spună ceva, însă bărbatul îi făcu un semn defensiv cu mâna şi părăsi grăbit sala.

Lahnstein se întoarse seara târziu la pensiune, unde îl găsi pe tatăl său pălăvrăgind cu proprietăreasa în sufragerie.

— Tu? Ce cauţi aici?

Era atât de surprins încât nu folosi un ton prietenos. Tatăl lui se ridică în picioare şi îl îmbrăţişă.

— M-am gândit că ţi-ar prinde bine un sfat.

Lahnstein îşi întoarse privirea spre proprietăreasă.

— Hai să mergem la mine în cameră. Nu e prea mult loc, dar...

— Gata, am plecat, zise ea şi plecă într-adevăr.

Tatăl şi fiul se aşezară. îşi povestiră ce se întâmplase în lunile de când nu se mai văzuseră. Nu prea multe în viaţa tatălui, care se informase despre cazul Haarmann mai mult din ziare.

— De aceea am venit, spuse el. Mă tem că ai nevoie de o mărturisire.

— Judecătorul de instrucţie ne-a somat să facem rost, aşa e!

— Vreau să îţi povestesc ceva, zise tatăl lui, pentru că data trecută nu ţi- am spus întreaga poveste.

— Referitor la fata dispărută? De ce nu?

— Pentru că mi-a fost ruşine.

Lahnstein îşi privi tatăl. îi părea mai veştejit decât atunci când îl văzuse ultima oară în Bochum. Un bărbat mic, uscăţiv. Şi bătrân, foarte bătrân.

— Ştiu că poate fi o povară când tatăl îţi este model. Nu că aş crede că sunt un model în toate, dar în unele privinţe totuşi sunt. Poate că şi în cazul ăsta. Ar fi de înţeles.

— Ai fost mereu un model pentru mine, ştii asta.

— Mulţumesc, fiule! Dar dacă tatăl îţi este model, atunci să fie omul autentic şi nu o iluzie a tatălui.

— Nu înţeleg ce vrei să îmi spui!

— Nu am fost sincer cu tine. Vreau ca tu să decizi liber. N-ar trebui să fii constrâns de ceea ce a făcut tatăl tău. Respectiv ceea ce nu a făcut. Adică invers. în realitate nu e vorba de ceea ce n-am făcut, ci de ceea ce am făcut.

— Acum înţeleg şi mai puţin.

— Când l-am prins pe răpitorul ăsta, ştiam desigur că un om poate supravieţui trei până la patru zile fără apă. După ce a tăcut timp de două zile, am început cu palmele. Privare de somn şi aşa mai departe. Insul doar râdea. Am turnat apă rece ca gheaţa pe el în repetate rânduri. Tremura, dar nu zicea nimic.

Tatăl său făcu o pauză, timp în care Lahnstein nu era sigur dacă vrea ca el să continue.

— în a treia zi le-am spus de dimineaţă colegilor să mă lase singur cu el. Doi colegi mai tineri au zis că vor să preia ei frâul, dar aşa ceva nu intra în discuţie. Era cazul meu. Am luat cu mine un brici şi am intrat în celula de interogatoriu. Am...
— Tata!
— L-am...
— Nu vreau să aud aşa ceva.
— L-am tăiat pe braţ, dar imediat ce am văzut sângele, aşa de mult sânge, nu am putut să continui. Nu mergea aşa. Nu era corect. Am continuat cu privarea de somn şi cu celelalte tactici, dar nu l-am mai rănit. N-am reuşit să o salvăm pe fată.
— Mama ştia ce ai făcut? întrebă Lahnstein.
— I-am povestit.
— Cea zis?
— Că şi ea ar fi făcut la fel, dar ar fi insistat.
— Mama... Ce s-a întâmplat cu bărbatul acela?
— A trebuit să-i dăm drumul pentru că nu am reuşit nici măcar să găsim cadavrul fetei. Uneori mă gândesc că încă e în viaţă, că totul a fost doar o înscenare, astfel încât fata să poată s-o şteargă în America sau în Australia, poate cu un băiat. Gândul ăsta mă linişteşte. Cel mai rău lucru e incertitudinea. Am păcătuit pentru că l-am rănit, dar nu am fost suficient de brutal încât să-l fac să cedeze. De aceea nu ştiu dacă nu cumva aş fi putut să o salvez pe fată dacă n-aş fi fost aşa de pudic.
— Şi ai fi încălcat legea şi mai mult.
Nu îşi privi tatăl când rosti acele cuvinte.
— Şi asta.
Tăcură amândoi.
— Ce-ar trebui să înţeleg eu din toate astea? întrebă Lahnstein după o vreme.
— Nu pot să iau eu decizia în locul tău, replică tatăl lui. Vreau doar să nu- ţi stau în cale când decizi. Tatăl tău nu s-a comportat corect când a fost pus într-o situaţie asemănătoare.
— Şi totuşi n-a obţinut nimic, zise Lahnstein.
— Probabil că nu a fost consecvent în incorectitudinea lui, spuse tatăl.
— Nu avem de unde să ştim.
— Aşa e!
— Şi acum?
— Am încredere în tine. O să-ţi accept cu drag decizia şi o să te susţin. Asta am vrut să îţi spun.
— îţi mulţumesc!
Lahnstein îi cedă tatălui său patul şi dormi pe podea, acoperindu-se cu paltonul. în dimineaţa următoare, tatăl plecă înapoi la Bochum.
— Şi? Ce aţi obţinut în urma operaţiunii? întrebă Müller când se aflau amândoi în birou în dimineaţa următoare.
Lahnstein învârtea în mână mânerul din bronz cu aluminiu.

— Multe. Putem asocia dispăruţilor 150 de articole vestimentare. Desigur că mai avem şi întrebări fără răspuns, date îndoielnice. Oamenii noştri vor trebui să lămurească lucrurile. Dar cred că la final vom avea cu mult peste o sută de articole vestimentare identificate.
— Un număr frumos. Cât valorează?
— Eram sigur că ăsta va fi primul lucru pe care-l spuneţi.
— îmi pare rău, dar cineva trebuie să apere, statul de drept.
— Şi tocmai dumneavoastră v-aţi găsit să faceţi asta?
Lahnstein arătă spre Müller cu maneta de frână.
— întâmplător, da. Tocmai eu. Ştim că hainele au trecut probabil prin mâinile lui Haarmann, dar asta nu înseamnă că el s-a şi întâlnit cu băieţii cărora le aparţineau. Face comerţ cu haine, are autorizaţie, cumpără haine vechi, uneori fură haine vechi şi vinde haine vechi. Nu puteţi să-l scoateţi vinovat aşa de uşor pe un om pe care îl paşte pedeapsa cu moartea. Ştiţi prea bine.
Lahnstein ştia. Nenorocita de pedeapsă cu moartea.
— Cu informaţiile astea pot pune presiune pe Haarmann.
— Mult succes!
Lahnstein nu se uită la el, ştia că rânjeşte.
— Şi cu scamatoriile dumneavoastră cu craniile de mort aţi obţinut ceva? întrebă el.
— Nu, dar deja ştiţi asta.
Tăcură amândoi o vreme, timp în care Lahnstein învârtea maneta de frână în mâini şi privea pe geam, cufundat în gânduri. Apoi auzi cum Müller se ridică în picioare, făcu câţiva paşi prin încăpere, se opri, după care merse mai departe, probabil în direcţia din care venise. Din nou aceleaşi mişcări. Apoi Müller rămase în faţa biroului său.
— Haideţi să fim rezonabili! zise el.
Lahnstein se întoarse spre el:
— Asta e şi intenţia mea.
— în regulă! Vă fac o propunere.
— Una rezonabilă?
— Vă rog! Cred că interesele noastre sunt asemănătoare.
— Nu sunt aşa de sigur.
— Putem să facem în felul următor: mai întâi vă ajut eu cu Haarmann, după care dumneavoastră mi-l predaţi mie.
— Ce înseamnă asta? Cum să mă ajutaţi cu Haarmann?
— Mai aveţi doar trei zile. Dacă în timpul ăsta nu obţineţi nicio mărturisire de la Haarmann, atunci judecătorul de instrucţie o să-l elibereze. Şi după aceea, obstacolele pentru o următoare arestare vor fi şi mai mari. Şi ştiţi deja ce o să scrie ziarele.
— Alimentate de dumneavoastră, da, chiar pot să-mi imaginez.
— Mă rog!
— Credeam, zise Lahnstein, că e în interesul dumneavoastră ca Haarmann să fie eliberat.

— Ca informator nu mai e bun de nimic. După agitaţia de aici îl cunoaşte toată lumea. Un ziar a scris deja că s-ar putea să fie turnător al poliţiei.
— Şi acum vă descotorosiţi de el?
— Pe un tip ca Haarmann nu aveţi cum să-l prindeţi fără un pic de violenţă. Sunt sigur de asta. îl cunosc, înţelege doar un singur limbaj. Ştiu că vă vine greu, în calitate de democrat şi aşa mai departe. Fac eu asta pentru dumneavoastră. Asta e oferta mea.
— Deci vreţi să vă folosesc pe post de torţionar?
Lahnstein izbucni în hohote de râs.
— E treaba dumneavoastră cum îi spuneţi.
— Şi ce înseamnă să vi-l predau pe Haarmann după aceea?
— După ce mărturiseşte, o să mai vorbesc odată cu el.
— Despre ce?
— Asta e şi în interesul dumneavoastră. Doar nu vrem ca Haarmann să apară în instanţă, cu 20 de jurnalişti de faţă, şi să povestească ce fel de relaţie a avut cu poliţia, ce fel de cooperări au existat, ce fel de erori şi scăpări. Ar putea deveni penibil, nu-i aşa?
Foarte penibil, gândi Lahnstein.
— Dar nu e cazul, continuă Miiller. îl conving eu să se răzgândească. O să ridice poliţia în slăvi.
— îl convingeţi?
— Asta e treaba mea.
— Sunteţi nebun, Müller! N-o să accept niciodată un astfel de târg.
— Atunci Haarmann o să fie eliberat şi probabil că o să ucidă în continuare. Cetăţenii Hanovrei vă vor fi recunoscători, în special părinţii care au fii frumoşi.

Noaptea, Lahnstein visă cum aeronava lui se desprindea de sol, câştiga uşor altitudine, zbura pe deasupra câmpurilor de bătălie, apoi pe deasupra câmpurilor încă neatinse. Tresări când trebui să evite deodată o vulpe. Dar de ce tocmai o vulpe? Se trezi cu întrebarea asta în minte şi se uită la ceas. Era trei şi un sfert. Măcar în avion nu se aflau Lissy şi August, ci doar el. Interpretă asta ca un semn de progres. Apoi avu mustrări de conştiinţă pentru că îi alungase pe cei doi din visele sale şi îşi evocă în minte amintirea ultimei sale călătorii la Irrsee.

Ţara era tăcută şi goală. Asta fusese impresia lui când călători în sud. De câteva ori, fusese nevoit să aştepte trenul chiar şi jumătate de zi. Vagoanele erau în gară, însă locomotiva lipsea. Multe trenuri fuseseră distruse în război, iar acum francezii luau locomotive din ţară ca despăgubire. Aşa spunea lumea din sălile de aşteptare. „Dar de ce? Ei au vrut să fie război!", strigă un bărbat în Stuttgart, „iar acum germanii trebuie să fie vinovaţi de toate şi să plătească pentru tot". înjurături. Lahnstein tăcu. Auzea tusetele, vedea oamenii traşi la faţă, chipurile zbârcite. în Stuttgart dormi în sala de aşteptare, pe jos, pentru că băncile erau ocupate de femei şi copii. Tusete pe mai multe voci întreaga noapte, iar dimineaţa un bărbat nu se mai trezi. Cu toţii vorbeau despre

valul de gripă care avea să facă ravagii. „Mai rău decât războiul", zise cineva. Oare nu îi scrisese şi Lissy ceva de tuse? Reprimă acel gând, iar în dimineaţa următoare se urcă în trenul de München, dar acesta nu porni din loc pentru că nu avea locomotivă. Stătuseră două ore în gară, un compartiment întreg. în curând nu mai vorbi nimeni. Agonie, dormit, amurg, dormit, apoi apăru o locomotivă cu aburi şi parcurseră fără probleme drumul până la Salzburg, cu oprire în München.

Se certă cu şoferul trăsurii până când negocie un preţ pe care putea să îl plătească. Părinţii lui îi dăduseră bani pentru călătorie, dar nu mulţi. Avea să îi înapoieze imediat ce începea să câştige bani din nou. îi dădu şoferului banii în mână de vreme ce bărbatul pretinsese că erau atât de mulţi golani pe drumuri în perioada aceea încât era nevoit să ceară plata înainte. Apoi merseră la Irrsee. încet, foarte încet. Ningea uşor, iar trăsura motorizată se înclina de fiecare dată când şoferul frâna înaintea curbelor. La un moment dat derapă, ajungând pe câmp. Roţile se învârteau în gol, îngropându-se în zăpadă. Cei doi bărbaţi adunară crengi, le puseră sub roţi, însă asta nu-i ajută cu nimic, aşa că adunară mai multe crengi, le îngheţară mâinile, iar la a treia încercare trăsura se puse în mişcare. Merseră mai departe fură să-şi vorbească. Se însera, munţii arătau acum ca nişte umbre cenuşii, se vedeau lumini slabe în casele ţărăneşti, sate cufundate în linişte mormântală, apoi lacul Mondsee, Irrsee. în jur de ora 23, trăsura opri în faţa casei fratelui lui Lissy. Nu era aprinsă nicio lumină, aici toată lumea dormea la ora aceea. Lahnstein îl rugă pe şofer să vină în dimineaţa următoare să-l ia, atât pe el cât şi familia lui.

„Pe mine şi familia mea", spusese el explicit.

Dacă formula aşa, aşa avea să se şi întâmple. Plăti jumătate din preţul călătoriei în avans, apoi trăsura se îndepărtă.

— în caz de furtună de zăpadă, nu vin, îi spuse şoferul.

— Atunci, după furtună, zise Lahnstein.

Ajuns în faţa intrării, bătu la uşă, deşi ştia că nimeni nu era treaz şi nici nu avea să se trezească dacă bătea aşa de timid. Mai ştia şi că uşa nu era încuiată. Trase cu urechea, nu auzi nimic, niciun zgomot, nici măcar din grajdul de vite, de unde obişnuia să se audă aproape întotdeauna un forăit. Dar ningea puternic, iar zăpada estompa zgomotele. Asta era explicaţia. Apăsă pe clanţă, deschise uşa şi intră în casă.

înăuntru strigă, mai întâi încet, apoi tare. Nimic. Bâjbâi după o lumânare şi găsi una în bucătărie. Când avu lumină, văzu că era curat peste tot, dar vesela nu era pe masă, iar asta îl alarmă serios pentru că soţia cumnatului obişnuia să aranjeze masa pentru micul dejun încă din seara de dinainte. Dormitoarele erau goale, frig, peste tot era aşa de frig, ca şi când casa n-ar fi fost încălzită toată iarna. Şi grajdul de vite era gol. Paie putrede. Lahnstein se întinse în unul din paturi. Existau atât de mult explicaţii. Nu putea trage nicio concluzie despre soarta lui Lissy şi a lui August. Dar nu reuşi să doarmă.

în dimineaţa următoare, pe la cinci şi jumătate, auzi un vecin într-un grajd, aşa că se ridică şi merse la el.

— Au murit toţi, zise vecinul, sufocaţi. Anul trecut în martie, când a venit deodată gerul, toată familia a dormit în bucătărie pentru că doar acolo se făcea cald. Oricum aveau deja toţi gripă, dar ceva n-a funcţionat cu cuptorul, chiar dacă era un cuptor modern. Ceva nu era în regulă cu sistemul de evacuare. îmi pare rău! spuse vecinul în timp ce trăgea de ugerul unei vaci, lăsând laptele să ţâşnească într-o găleată. Bărbatul care se îngrijea de cuptor a căzut în Galiţia, zise el, iar ajutorul lui, la Isarco.

Se ridică şi turnă laptele din găleată într-un recipient mai mare.

— Războiul îşi revendică morţii peste toţi, spuse ţăranul. Şi aici, chiar dacă acum e timp de pace.

Luă un pahar de pe raft, îl umplu cu lapte din recipient şi i-l întinse lui Lahnstein.

— Luaţi şi beţi! zise el cu o privire nesigură, stânjenită, de parcă îi era perfect clar că un pahar de lapte nu avea să îl ajute, dar era tot ceea ce putea el să facă atunci şi acolo pentru omul din faţa lui.

Lahnstein luă paharul, iar ţăranul trecu la ugerul următoarei vaci.

Lahnstein bău, dar lăsă paharul să cadă după două înghiţituri şi se năpusti afară, la aer. Odată ajuns în stradă, coti la stânga, înaintând grăbit cu paşi greoi prin zăpada care nu era tocmai mare. Nu ninsese mult timp, iar zăpada se topea acum. Merse şi merse, trecând pe lângă gospodăriile trezite la viaţă, în dreapta lui se întindea lacul îngheţat. Lissy. August. îi treceau prin minte imagini reale din viaţa sa cu ei şi din timpul vacanţei la Irrsee, dar şi imagini fantasmagorice cu ultimele zile din viaţa lor, cu moartea lor, care fusese probabil una blândă - un gând care îl liniştea şi îl tulbura în acelaşi timp. Fără suferinţă, stăteau întinşi în pat, micuţul în braţele mamei, un tablou paşnic, dar totodată înfiorător. Coti la dreapta, coborî pe o câmpie înzăpezită, alunecă şi căzu, alunecă puţin la vale, se ridică, merse mai departe şi păşi pe gheaţă, mai întâi şovăielnic, apoi hotărât, traversă lacul ajungând până la celălalt mal, după care merse în cerc fără să realizeze. Mereu aceleaşi imagini în faţa ochilor, câteodată un ţipăt. *Nu, nu, nu!* Se opri în loc, gheaţa scrâşni, nu-i păsa. La un moment dat, căzu jos, epuizat.

Doi pescari la copcă îl găsiră la ora opt, inconştient. Era întins aproape de mal. îl duseră în coliba lor, făcură focul, îi dădură un şnaps de casă şi apoi încă unul. Cei doi cunoşteau un văr de gradul doi de-ai lui Lissy, aşa că îl duseră acolo cu căruţa lor trasă de cai. Vărul voia să vândă gospodăria, dar nu găsise pe nimeni interesat. Prea puţini bărbaţi. Lahnstein vru să ştie de ce nu fusese informat de moartea soţiei şi a fiului său. Vărul îi spuse că nu avea nicio adresă de-a lui. Dar totuşi fuseseră trimise scrisori din Bochum, din lagărul de prizonieri. Vărul ridică din umeri. Poate că nu ştia să citească. Erau
astfel de cazuri în zonă.

Lahnstein merse la cimitirul din Zell am Moos, unde găsi un mormânt al familiei: fratele, părinţii lui, soţia lui, cele trei fiice ale lui, Lissy, August, o piatră de mormânt mică, simplă. Nouă morţi într-o noapte. Cumpără flori şi le aşternu pe noroiul care, nu demult, fusese zăpadă. în jur se auzea un clipocit fin din cauza picăturilor ce cădeau neîncetat din pomi. Peste tot erau bălţi, râuleţe, pârâuri. O lume care se dezintegra.

Lahnstein nu se mai întoarse la ferma cumnatului său, ci luă o cameră în hanul de pe malul lacului, iar seara stătu în salonul cu sobă de teracotă, departe de ceilalţi oaspeţi. Realiză că hangiţa îl recunoscuse. Probabil că femeia aflase de soarta familiei lui, dar nu îi spuse nimic, nimeni nu îi spuse nimic, iar lui Lahnstein i se părea în regulă aşa. Bău în acelaşi ritm cu flăcăii. Când comandau ei, comanda şi el, bere, şnaps. După aceea bău singur în continuare şi când vru să plătească la miezul nopţii, hangiţa nu îi primi banii. Se trezi devreme, merse la intersecţia de unde pornea strada spre gospodăria cumnatului său şi aşteptă acolo trăsura care trebuia să ajungă în curând. Făcu semn cu mâna, urcă şi ceru să fie dus înapoi la Salzburg.

— în Galiţia a clacat armata austriacă. Germanii au fost nevoiţi să-i scoată de acolo, nu-i aşa? îi zise el şoferului.

Şoferul se întoarse spre el.

— De ce spuneţi asta? întrebă el.

— Nu ştiu, spuse Lahnstein.

Tăcură amândoi până la gară.

— Oricum nu contează, zise Lahnstein în semn de rămas-bun.

Călătoria înapoi spre Bochum dură trei zile. După două săptămâni, îşi reluă postul la secţia de poliţie.

Nu mai reuşi să adoarmă, aprinse lumina şi fumă în pat până când se sculă la ora cinci. Ajunse la secţie cu puţin înainte de ora şase şi ceru ca Haarmann să fie trezit şi adus în celula de interogatoriu.

Bărbatul stătea în faţa lui căscând.

— Haideţi să vorbim despre Willi Senger, începu Lahnstein.

— Willi? Willi de la gară?

— îl cunoaşteţi?

— Normal că-l cunosc, un băiat drăguţ, da' nu-i genul meu. Mare, puternic, umeri aşa de laţi - îşi întinse mâinile. Un tip aspru, trebuie s-aveţ' grijă cu el. Violent.

— Cum v-aţi cunoscut?

— Ah, păi se perinda-ntruna pe la gară când îmi făceam eu turele. Am mai intrat în vorbă.

— Senger mergea cu bărbaţi acasă ori la hotel pentru bani?

Haarmann se ciupea de degete. Lui Lahnstein îi atraseră din nou atenţia acele mâini albe, moi.

— Posibil, da, ere' că făcea de-astea. Da' nu-s sigur.

— L-aţi dus la dumneavoastră acasă?

— Eu? Nuu. Nu era genul meu, tocmai am spus. Nu-mi plac tipii aşa aspri.

— Dar aţi dus băieţi la dumneavoastră acasă?

— V-am spus deja data trecută, la petreceri, întruna am dat petreceri grozave la mine-acasă. Băieţii vin cu drag la mine, chiar dacă dumneavoastră nu mă credeţ'. Credeţ' că Haarmann tot umblă după băieţ', da' nu-i adevărat deloc, ei umblă toată ziua după mine şi zic întruna: „Fritze, vrem şi noi. Fritze, ia-mă şi pe mine. Fritze, ce-mi dai

în schimb?" Aşa se-ntâmplă. Şi-s băieţ' aşa frumos' ăia care strigă, credeţi-mă pe cuvânt, domnule comisar.
în timp ce vorbea, îşi rotea umerii şi se apleca în faţă, după care se trăgea rapid înapoi.
— Şi pe unul, altul, l-aţi mai luat acasă şi l-aţi omorât. Cum anume? Prin sugrumare? Cu un cuţit? Prin bătaie?
— Nuu, nuu, domnule comisar, vorbiţ' de altcineva, sunt sigur. Băieţii frumos' sunt drăguţ' cu mine şi io-s drăguţ cu ei.
Müller intră, se aşează pe scaunul fără spătar aflat într-un colţ şi îşi încrucişă braţele.
— Bună dimineaţa, domnule comisar Müller! intonă Haarmann.
Müller nu reacţionă. Haarmann îl privi dezorientat şi se linse pe buze.
— Am găsit paltonul lui Senger în stocul dumneavoastră de haine, alături de un papion, spuse Lahnstein.
— La mine? Nuu.
— Ba da! Părinţii i-au identificat lucrurile.
— Nu cred. Mint sigur.
— De ce ar face aşa ceva?
— Probabil c-am cumpărat paltonul de-undeva.
— De ce şi-ar fi vândut Senger paltonul? Era relativ nou. Nu avea altul. Era iarnă. Puteţi să-mi explicaţi asta?
— Asta tre' să-l întrebaţ' pe Senger.
— Pornim de la premisa că Willi Senger nu mai e în viaţă.
Haarmann ridică din umeri, se ciupi de degete, îşi linse buzele.
Lahnstein sări de pe scaun:
— Şi dumneavoastră l-aţi omorât. Asta e altă premisă de la care pornim.
— Prostii!
Lahnstein înconjură masa şi se postă lângă Haarmann, punându-i o mână grea pe umăr.
— încetaţi cu minciunile! Ştim că dumneavoastră sunteţi autorul.
— Da' n-am fost io.
Lahnstein evită să se uite la Miiller. Se aşeză din nou.
— Un alt nume: Adolf Hogrefe.
— N-am auzit niciodată de el.
— S-a descoperit un set complet de haine de-al lui. La dumneavoastră, la familia Engel, la alţii.
Se uită pe listă şi citi:
— Jachetă din lână gri de marengo, palton din blană de miel caracul, cămaşă de barhet şi altele. în total opt lucruri.
— Băiatu-a făcut profit baban, zise Haarmann, ş-apoi i-a zis mămicii că cineva i-a furat lucrurile la piscină.
Râse cu poftă.
Lahnstein îi ţinu în faţa ochilor o poză cu Adolf Hogrefe.
— Nu-l cunosc, se căină Haarmann, v-am mai zis data trecută, ieri sau alaltăieri.

— Dar aţi cumpărat opt lucruri de la el?
— Nu-l cunosc.
— Cunoaşteţi apelativul „criminalist Fritz"?
Haarmann rânji cu mândrie:
— Ăsta-s io. Aşa-mi spun toţ'.
O privire aruncată lui Miiller, cerând validare din partea lui.
— Da, dumneavoastră sunteţi! De unde aţi primit legitimaţia asta frumoasă?
— Ah, de la Olfermann. Are-o agenţie de detectivi. Am lucrat pentru el mai demult.
— Acum am o mică surpriză pentru dumneavoastră.
— Care-i aia?
— Avem trei martori cărora Hogrefe le-a zis, cu puţin timp înainte să dispară, că era în legătură cu un anume criminalist Fritz şi că urma să înnopteze acasă la el.
— Iar începeţi cu de-astea. încă o dată: nu cunosc niciun Hogrefe, n-am adus niciun Hogrefe la mine-acasă.
îşi încrucişă braţele şi se bosumflă.
Arata ca un copil acum, gândi Lahnstein.
— Aşa s-a întâmplat. Ştim asta amândoi.
— N-aveţ' decât s-o dovediţ'!
Continuará aşa ore întregi. Nimic de unde să obţină un punct de plecare. Nici măcar declaraţiile despre Grans. După câteva ore, din perspectiva lui Haarmann se contura următorul tablou: Haarmann îl cunoscuse pe Grans la gară în toamna lui 1919.
— S-a dat la mine, zise el.
Din milă, îi dăduse bani lui Grans, uneori şi 20 de mărci dacă primea un favor în schimb, ceea ce Haarmann recunoscuse cu sinceritate.
— Aveam o slăbiciune pentru el, spuse Haarmann.
După o vreme, îl luase la el acasă pentru că Grans nu avea unde să doarmă. îi plăcea de băiat, deşi Grans era păros „ca o maimuţă". Mai târziu se rase pentru Haarmann.
— Dar Grans nu-i de-al lui 175, zise Haarmann. Iubeşte fetele.
Lahnstein văzu pentru prima oară o reacţie puternică pe chipul lui Haarmann. Părea trist.
— Ştiu, zise Lahnstein.
— Dar s-a giugiulit şi cu mine, spuse Haarmann, devenind deodată radiant, fericit.
Cei doi construiseră împreună afacerea cu hainele. Haarmann făcea pe invalidul de război şi se târâia şchiopătând prin cartierele mai înstărite ale oraşului, bătea la uşi şi zicea că vrea să cumpere haine folosite pentru bătrânul lui tată sau pentru adăpostul Herberge zur Heimat, unde sălăşluiau oamenii străzii. De cele mai multe ori primea hainele cadou. Grans le vindea apoi negustorilor de pe Burgstrafte. Astfel câştigau între 30 şi 60 de mărci pe zi. Uneori cheltuiau toţi banii când mergeau undeva să sărbătorească împreună: coniac, şampanie, dar doar pentru Grans. De regulă, Haarmann nu putea suferi alcoolul, aşa că îl ducea pe prietenul său acasă dimineaţa, uneori îl şi căra.

După o vreme, înşelătoria le fu demascată. Ziarele avertizau lumea cu privire la un presupus invalid de război, aşa că Haarmann fu nevoit să se reprofileze pe furturi. Se furişa în gospodării şi lua rufe de pe sârme, iar
Grans le vindea şi pe acestea pe Burgstrafte.

— Am vrut şi io unul pentru care s' fiu io totul, zise Haarmann ciupindu- se de degete. Hans râdea des de mine fiindcă mă credea nerod şi el citise multe cărţ' în magazinul părinţilor lui. Da' m-am tot dus la el. Eram topit după el.

Grans mai avea un prieten, Hugo Wittkowski. Nici el nu era homosexual. Lahnstein avu impresia că Haarmann îl consideră pe acesta rivalul său. Când Haarmann fusese nevoit să lucreze pentru jumătate de an în lagărul de muncă pentru prizonieri Jâgerheide din Miiggenburger Moor ca pedeapsă pentru că furase rufe, Wittkowski se mutase cu Grans în locuinţa lui Haarmann. Cei doi sărbătoriseră atât de mult şi atât de aprig, încât proprietăreasa îi trimisese o scrisoare lui Haarmann şi i se plânsese acestuia. în momentul eliberării sale, Grans şi Wittkowski deja se mutaseră şi luaseră cu ei tot mobilierul.

— L-am iertat, suspină Haarmann, pentru ca după aceea să izbucnească: Da' pe Wittkowski nu! Lui i-am împrumutat bani şi nu i-am mai primit napoi.

Strânse mâna pumn.

Haarmann peroră la nesfârşit despre relaţia aceea bizară, care părea a fi, în acelaşi timp, una dintre client şi prostituat, tată şi fiu, soţ iubitor şi soţie neiubitoare. Râse în hohote, chicoti, miji ochii, îşi linse buzele cu limba lui cărnoasă, îşi duse mâna la frunte, mereu în acelaşi loc, căzu pe gânduri şi izbucni în hohote de râs. Grans părea să nu îi mai ofere sex, dar era clar că Haarmann încă avea speranţe că asta avea să se întâmple din nou.

— Hans Grans ştie că măcelăriţi băieţi?

Preţ de o clipă, Haarmann păru şocat. Până atunci, se comportase ca un actor relativ priceput, mai degrabă comediant decât erou, mai curând Provinz decât Max Reinhardt. Dar Haarmann îşi jucase în continuare rolul, nu şovăise. Până în acel moment.

Ridică din umeri, ochii nu găseau niciun reper, iar privirea i se plimba necontenit încolo şi încoace.

— Pentru asta, ar fi trebuit s' şi măcelăresc băieţ'.

Vocea îi era foarte ridicată, aproape de discant. Lahnstein insistă, dar Haarmann îşi recăpătase cumpătul, nu se mai lăsa intimidat.

După şase ore, Lahnstein întrerupse interogatoriul.

Era obosit. îşi luă o cafea şi rămase în cantină pentru că nu voia să stea în birou cu Miiller după acea înfrângere. Era în impas. îi mai rămăseseră doar 36 de ore, dar nu avea nicio idee cum să-l facă pe Haarmann să cedeze. După jumătate de oră se întoarse totuşi în birou. Miiller nu era acolo. Examină rapoartele constatărilor din ziua respectivă. Alte articole vestimentare puteau fi asociate clar dispăruţilor, printre ele şi un dicţionar Duden pe care îl avea la el un elev în ultima lui zi. La secţie se prezentaseră

noi martori care îl văzuseră pe Haarmann împreună cu dispăruţii. Dar revelaţia lipsea. De unde ar fi putut să vină? Lahnstein îl vedea deja pe Haarmann ieşind ţanţoş din secţia de poliţie cu un rânjet pe faţă. Vedea sângele următorului băiat.

Miiller intră şi se aşeză la biroul său.

— A fost bine azi, spuse el.

Lahnstein îl privi surprins.

— Mai ales la final. Aţi observat? Grans e un punct sensibil, aşa îl putem prinde. Până şi monstrul iubeşte pe cineva. Şi, profund rănit, momentan urăşte mai degrabă. Monstrul cu suflet plăpând. Asta e şansa noastră.

Lahnstein se bucură, dar se şi ruşină un pic de faptul că îi păsa de o laudă venită din partea lui Miiller.

— Şi acum imaginaţi-vă, zise Miiller, că îl întrebaţi pe Haarmann ce rol joacă Grans în crimele astea. Dar întrebaţi-l când prietenul nostru e obosit, foarte, foarte obosit, când sistemele lui de siguranţă şi control abia mai funcţionează, iar el vrea doar să se culce odată.

Lahnstein se cufundă din nou în dosare, dar nu putu să se concentreze. Căscă.

— Mergeţi acasă, spuse Miiller. Sunteţi obosit, odihniţi-vă! Am eu grijă ca mâine să vă întâlniţi cu un alt Haarmann.

Lahnstein îşi împreună mâinile la ceafa şi privi pe fereastră. Apoi îşi strânse lucrurile, încuie dosarele, se îmbrăcă cu paltonul şi plecă.

Petrecu seara într-un cinema ca să-şi distragă atenţia. Rula o comedie, râse. După o jumătate de oră adormi. Fu trezit de un bărbat cu o mătură. Sala era goală. Lahnstein merse la un han, îşi comandă două sticle de bere pe care le bău în cameră în timp ce se gândea cum i-o fi mergând lui Haarmann atunci. Probabil că se întreba de ce nu este lăsat să doarmă, protesta, se înfuria ca un copil, se bosumfla, atingea discantul. După o vreme, se ridică în capul oaselor şi se încălţă cu intenţia de a merge la secţie şi de a anula ordinele lui Miiller. Renunţă însă când ajunse la al doilea şiret, îşi strecură picioarele afară din pantofi, îi curăţă temeinic, se întinse în pat şi bău în continuare bere. După aceea adormi şi dormi până la şapte şi jumătate.

O scurtă privire în ziare, aşteptări tensionate, dar moderate, din partea publicaţiilor de dreapta. Republica nu avea să rezolve nici asta. Nu exista suficientă asprime. Cârpe. Ca de obicei. Comuniştii, în schimb, îşi făceau griji pentru proletarul Haarmann. Cu toate că el îi înjurase în timpul interogatoriului. „Asta fac numai comuniştii", spusese el la un moment dat când era vorba despre o maşină avariată.

Haarmann devenise peste noapte un alt om, cu obrajii căzuţi, întreaga faţă oarecum mai ascuţită, pupilele uriaşe, pielea gri, părul vâlvoi. Se lingea încontinuu pe buze. Emana un miros puternic. Lângă el stătea în picioare un ofiţer.

— Domnu' comisar, se smiorcăi el, nu m-au lăsat s' dorm toată noaptea, m-au trezit întruna şi, când şi când, a venit unul ş-a cântat la trompetă fix în urechea mea. Lăsaţi-mă s' dorm, pentru numele lui Dumnezeu, putem vorbi dup-aia.

Lahnstein se uita la Haarmann. îi era milă de el ca de bolnavii de tifos pe care îi văzuse în spitalul militar. Semăna un pic cu ei. Lahnstein scoase iute din buzunar fotografiile băieţilor dispăruţi şi le întinse pe masă.

— Mai întâi discutăm, după aceea puteţi dormi. Putem rezolva foarte repede.

— Vă rog!

Haarmann îşi împreună braţele pe masă, îşi cufundă capul în spaţiul rămas între ele şi închise ochii.

Ofiţerul îl trase de păr, ridicându-i astfel capul.

— Un pic mai delicat, vă rog! zise Lahnstein. Haarmann, vă mai arăt o dată pozele cu băieţii dispăruţi, iar dumneavoastră îmi spuneţi pe cine cunoaşteţi de aici. Şi îmi spuneţi pe cine aţi omorât. După aceea vă las să dormiţi.

Uşa se deschise în forţă, Miiller intră şi se aşeză pe scaunul fără spătar din colţ. Adusese cu el un furtun de cauciuc, pe care îl întinse pe podea. Haarmann îl privi mai întâi iritat, apoi rugător.

— Domnu' comisar Miiller, ajutaţi-mă!

Nicio reacţie.

— Să începem, spuse Lahnstein.

îi întinse lui Haarmann prima fotografie.

— Fritz Rothe, zise el.

Bărbatul scutură din cap.

— Chiar nu?

— Nuu.

— Mai gândiţi-vă!

— M-am gândit deja.

Următoarea fotografie.

— Adolf Hannappel.

Bărbatul scutură din cap.

Trecură prin toate pozele. Bărbatul scutură din cap. Nu. Privirea lui Haarmann deveni mai confuză, scutura din cap mai repede, mai îndelung, până când capul îi zbura încolo şi încoace, ca şi când nu mai era prins de gât.

— Bine-atunci. O luăm de la capăt. Poate aşa vă aduceţi aminte. Nu vă grăbiţi, gândiţi-vă bine!

Haarmann îşi lăsă capul să-i cadă în spaţiul liber dintre braţe. Ofiţerul îl prinse cu mâinile de tâmple şi îi ridică din nou capul în sus.

Trecură încă o dată prin toate pozele, de această dată făcând pauze mai mari între imagini. Lui Haarmann i se închideau ochii când se holba la chipuri, Lahnstein îi făcea semn cu mâna ofiţerului, iar acesta îl înghiontea pe Haarmann. Tresărea din tot trupul. Se holba iarăşi la imagine, scutura din cap. Ochii îi erau ba foarte mari, ba foarte mici. Majoritatea timpului, Lahnstein reuşi să menţină interogatoriul în limitele normalului. Un interogatoriu la fel ca sutele pe care le condusese deja: uneori mai blând, uneori mai aspru, fără violenţă fizică. Odată cedase şi aplicase cuiva o palmă, dar regretase asta

imediat şi îşi ceruse scuze. Ignora privarea de somn, ignora furtunul de cauciuc întins pe podea în spatele lui, în raza vizuală a lui Haarmann. Punea întrebări, aştepta, apoi întreba din nou. Muncă de poliţist obişnuită.
Când se pregăteau să treacă a treia oară prin poze, Haarmann zise:
— Mi-e foame, n-am mâncat nic', nici cină, nici mic dejun.
Lahnstein se întoarse spre Miiller. Colegul său scutură uşor din cap.
— Continuăm, spuse Lahnstein.
Haarmann scoase un urlet care nu mai părea a fi al unui om, ci mai degrabă al unui lup bolnav. Lahnstein îi puse în faţă fotografia cu Fritz Rothe. Haarmann neagă din nou că le-ar fi făcut ceva băieţilor.
Când ajunseră la a patra tură, Lahnstein îl întrebă ce alibiuri avea. Ce făcuse în zilele şi nopţile dispariţiilor. Ceru răspunsuri detaliate pe măsură ce oboseala creştea în Haarmann. Lahnstein îl puse să-şi amintească exact şi să descrie îndeaproape cum decurseseră zilele respective. Astfel îşi obosi şi mai mult interlocutorul. Răspunsurile veneau cu întârziere şi nu erau întotdeauna coerente sau măcar adecvate. Haarmann îşi ducea în permanenţă mâna la frunte, freca şi freca. O dată izbucni ţipând:
— Nu, nu, nu!
O altă dată scânci:
— Dar îi iubesc pe băieţ'.
Capul lui Haarmann se afundă iarăşi în spaţiul liber dintre braţe. Ofiţerul dădu să îl ridice, dar Lahnstein îi făcu un semn să aştepte. După jumătate de minut, îl lăsă să-i ridice capul. Haarmann deja reuşise să intre în somn profund. Se trezi dezorientat, nebun.
— V-a instigat Hans Grans să comiteţi crimele astea?
Haarmann îl privi de parcă nu înţelegea întrebarea aceea, de parcă încă ar fi fost într-o altă lume.
— V-a instigat Hans Grans să comiteţi crimele astea?
După mimică, părea să planeze treptat înapoi în lumea reală, să îi conştientizeze spaimele fără a înţelege însă cu adevărat ce se întâmplă. înghiţi şi se linse pe buze.
— N-a făcut el nic'.
— Sunteţi sigur?
O privire lungă. Mâna stângă apucă fruntea în locul care deja era uşor înroşit.
— Da.
— în dosar văd că aţi fost arestaţi de două ori împreună cu suspiciune de furt sau comercializare cu bunuri furate, dar de fiecare dată doar dumneavoastră aţi mers la închisoare. El a scăpat. Vă e clar că v-a trădat ca să se salveze pe el însuşi?
— Aiurea!
— Ba nu! E scris în dosar.
Asta nu era adevărat.
Haarmann închise ochii.
— Dacă eu n-am făcut nic' nimănui, nici el n-avea cum s' mă instige la nic'.

Făcură o pauză, pentru care Lahnstein stabili timpul de o oră şi jumătate. Ofiţerii fură schimbaţi, iar Miiller îl instrui pe cel nou să nu-l lase pe Haarmann să doarmă. Lahnstein merse în cafeneaua aflată vizavi de secţia de poliţie. Comandă o friptură cu sos de ceapă şi o cafea şi citi ziarul. Curând observă că un bărbat îl urmăreşte. Citi mai departe, iar bărbatul se apropie de masa lui şi întrebă politicos dacă se poate aşeza. Lui Lahnstein nu îi convenea, dar îl invită să ia loc printr-un gest cu mâna.

— Vă rog!

O frunte înaltă, sprâncene fine, păr creţ şi o buclă care îi atârna pe frunte. Un nas cărnos, cu efect enervant pe faţa aceea îngustă încadrată de barba care se subţia considerabil sub bărbie, astfel încât întregul cap dădea impresia unui triunghi sprijinit pe vârf. Privire ageră. Costum negru, cămaşă cu guler înalt.

— Theodor Lessing, încântat de cunoştinţă.

îi întinse mâna lui Lahnstein.

— Robert Lahnstein.

— Ştiu, ştiu. Comisarul care vânează bestia.

— Şi dumneavoastră? Jurnalistul?

— Mai degrabă filosof, dar scriu, din când în când, pentru cotidianul praghez *Prager Tagblatt,* inclusiv despre cazul dumneavoastră. Poate că aţi citit şi dumneavoastră.

Lahnstein lăsă întrebarea să atârne în aer, nu se irită.

— îmi permiteţi să întreb dacă faceţi ceva progrese?

— Nu pot să vă dau nicio informaţie despre asta.

— înţeleg, înţeleg. Aveţi vreo teorie privind motivul pentru care ar fi făcut aşa ceva, dacă chiar el e autorul?

— încă nu am nicio teorie. Mai întâi am nevoie de o mărturisire.

— în 1914 am tratat în spitalul militar un soldat care îşi dobândise renumele fiindcă avusese norocul să se furişeze de mai multe ori până la santinelele duşmanului şi să le sugrume cu mâinile goale. Purta pe piept Crucea de Fier. Şi ce-l paşte pe Haarmann? Pedeapsa cu moartea dacă înţeleg eu bine. Mereu e important când anume omori, aşa e?

— Exact. Acum trăim în vremuri civile.

— Pot doar să sper că aveţi dreptate. Pe mine mă interesează motivul. De ce a făcut ceea ce a făcut?

— Nu pot să vă spun nimic în sensul ăsta.

— Vreau să vă povestesc ceva. Tot din război. Vedeţi dumneavoastră, efectele războiului încă persistă. în al doilea an de război am lucrat într-un spital militar cu cinci sute de răniţi grav, printre care şi mulţi prizonieri ruşi. în secţia cu ruşi muncea un tânăr baltic în calitate de interpret şi traducător, Oscar. Avea poate 20 de ani, era prietenos, plăcut, îndrăgit de bolnavi, surori
şi medici. Era considerat un fel de factotum. După ceva timp, am observat că printre ruşi se înregistrau multe decese care nu puteau fi explicate pe baza bolilor sau a rănilor suferite. întrucât epidemia asta întunecată, letală nu se domolea, am început să suspectăm că ar fi vorba de otrăviri. Am deshumat morţii şi, bingo, în stomacurile lor s-

au găsit urme de arsenic. Tot atunci am realizat că lipseşte otravă din dulapul de otrăvuri al laboratorului nostru. Persoana care avea în custodie cheia de la acest dulap era asistenta şefa. Dacă un medic voia cheia, femeia trebuia să ceară aprobare de la şeful de secţie. Ne-am amintit că îl tot trimiteam pe Oskar la asistenta şefa ca să ia lucruri din dulap. Era, aşadar, posibil ca el să fi sustras otravă de acolo. Nici nu începusem bine investigaţia că balticul deja a dispărut. Când am început să-l căutăm intens prin toată clădirea, a venit la noi un soldat alb ca varul şi ne-a anunţat că Oskar e spânzurat de căpriorii acoperişului. Era deja mort, investigaţia a rămas nerezolvată, dar totuşi nimeni nu se îndoia că acest tânăr îndrăgit de toată lumea omorâse lent 20 de compatrioţi de-ai săi, faţă de care, apropo, nu arătase nici cel mai mic semn de duşmănie, şi că făcuse asta fără niciun scop sau sens, amestecându-le otravă în mâncare. Atunci, în război, nimeni nu-şi bătea capul prea mult cu astfel de mistere. Cei mai mulţi se linişteau folosind cuvântul cheie „sadism". îşi explicau cazul la fel cum obişnuiesc oamenii să-şi explice comportamentul copiilor prost-crescuţi, care au des tendinţa de a tortura animale în moduri crunte. Copiii urmăresc pe jumătate cu fiori, pe jumătate cu entuziasm îndărătnic convulsiile fiinţei chinuite. Curiozitatea şi groaza îi împing mereu spre astfel de experimente. E posibil ca acea înfumurare medicală şi ştiinţifică, ce aduce satisfacţie în cadrul jocurilor cu oamenii şi cu soarta lor, să fi contribuit într-un fel la acţiunile necurate ale tânărului baltic. Dar, când îmi aduc aminte de omul care a fost, de modestia lui ori de câte ori cineva îl lăuda, mi se pare foarte posibil ca numai şi numai joaca cu întunericul şi atracţia misterului să-l fi transformat pe flăcăul acesta, de o ambiţie perfidă, într-un criminal în serie.

— Nu vreau să fiu nepoliticos, zise Lahnstein. Dar de ce îmi povestiţi mie toate astea?

— Sunt doar nişte gânduri. Vă rog, mai acordaţi-mi doar câteva minute, apoi vă las cu drag în pace! Dacă instinctul joacă un rol, atunci desigur că lucrurile stau altfel. Oare joacă un rol? E destul de plauzibil.

— Vom afla în curând, spuse Lahnstein.

— Sper şi eu, sper şi eu! Dar sper şi că nu cu orice preţ.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Se aud tot felul de lucruri despre dedesubturile oraşului nostru, despre autorităţi, despre poliţie. Am putea vorbi, cu precauţie, despre o adaptare întârziată la practicile specifice democraţiei şi Republicii. Nu mă refer la dumneavoastră. Dumneavoastră sunteţi nou aici şi se ştie deja că aveţi o orientare democratică. în realitate, contez pe dumneavoastră. Pentru că ne aflăm acum într-o etapă critică, atât pentru inculpat, cât şi pentru stat, mai ales pentru poliţie. Aveţi nevoie de o mărturisire, după cum v-aţi exprimat chiar dumneavoastră adineaori, şi, având în vedere că sentinţa iminentă este pedeapsa cu moartea, o mărturisire ar fi într-adevăr de dorit ca să excluderi orice eroare. Dar, şi lăsaţi-mă să-mi termin gândul şi vă rog să nu mă înţelegeţi greşit: ştiu ce fel de curente şi mentalităţi au supravieţuit din vremurile vechi şi din război, de exemplu cum că durerea ar fi un mijloc de a regla lucrurile. Durerea

însă vine din vechile împrejurări şi nu se potriveşte celor noi. Deşi era interzisă şi în vechile împrejurări, încă de pe vremea bătrânului Fritz[1221], dar totuşi nu în totalitate.

Lahnstein ridică mâinile în mod defensiv.

— Ştiu, ştiu, dumneavoastră nu! Dar acolo înăuntru lucrează bărbaţi care ştiu exact ce efecte are furtunul de cauciuc asupra unui om şi că nu lasă practic nicio urmă pe piele. Ce urmări are privarea de somn sau scufundarea repetată a capului într-o găleată cu apă. Toate fără urme pe dinafară, dar nu şi pe dinăuntru. Pe scurt, vorbim de tortură cu scopul de a obţine o mărturisire. Ea încă se practică în subsolurile de pe cealaltă parte a străzii. Sunt sigur de asta!

Sosi friptura cu sos de ceapă.

— Puteţi să mâncaţi! Imediat termin cu discursul meu şi îmi cer iertare de pe acum că am intrat atât de mult în detalii. Dar ea, tortura, nu trebuie practicată niciodată. Şi bineînţeles că limita este coborâtă când cineva comite atât de multe crime precum Haarmann, prezumtiv, prezumtiv, încă nu ştiu de fapt şi nici dumneavoastră nu ştiţi încă sigur, dacă am înţeles eu bine. Şi, când cineva duce poliţia de nas atât de mult timp cum a făcut-o criminalul nostru în serie, poate că furia este deosebit de mare, iar asta coboară limita şi mai mult. Ştiţi toate astea. Vă consider un om integru, dar vă rog să nu toleraţi excepţiile, nici măcar într-o situaţie care pare permisivă dacă în rest respectăm drepturile omului. Dreptul omului este un tot. Se aplică mereu şi fără excepţii. Cine permite chiar şi o singură dată ca el să fie încălcat pregăteşte terenul pentru următoarea încălcare şi următoarea şi tot aşa. Dreptul omului fie se aplică, fie nu se aplică. Fără „atât... cât şi", fără zone gri. Şi încă un gând, dacă îmi permiteţi. Chiar ultimul şi apoi vă urez poftă bună. Dumneavoastră şi colegii dumneavoastră căutaţi să obţineţi un rezultat cu interogatoriile conduse, o mărturisire. înţeleg asta pe deplin. Dar în democraţie nu se rezumă totul la rezultat, ci şi la proces. Nu mă refer la procesul din instanţă, ci în general, la procesul care duce spre un anumit rezultat. Monarhul sau tiranul trebuie să prezinte doar rezultate bune pentru a- şi legitima puterea în faţa poporului. Procesul se desfăşoară adesea pe căi ascunse şi nu este evaluat deloc sau doar foarte puţin după criterii morale. în frumoasa noastră Republică lucrurile stau altfel. Avem nevoie şi de un proces bun, pe cât posibil frumos. Nu doar rezultatul trebuie să corespundă valorilor democratice fundamentale, ci şi procesul ce duce spre rezultat. Totul. Politicienii noştri din Berlin nu ne sunt tocmai un model strălucit în acest sens, dar vă rog să ne fiţi dumneavoastră. Asiguraţi-vă că avem un proces bun până se ajunge la procesul din instanţă şi că avem interogatorii care fac cinste democraţiei noastre. Acesta e cel mai bun lucru pe care îl puteţi face pentru tineretul nostru, ca el să crească şi să prospere. Şi ştiţi cât de sensibilă e toată chestiunea, cât de atent pândesc adversarii Republicii greşelile Republicii. E bună friptura?

— Da, mersi!

— Bine, acum chiar vă las în pace!

Se ridică în picioare.

— încă ceva: ce valoare are o mărturisire dacă e obţinută cu forţa prin tortură? Cât de mult adevăr poate ea să conţină? La revedere, dragă domnule comisar Lahnstein! Să aveţi o zi frumoasă, de succes!

— La revedere, domnule Lessing! La fel vă doresc şi dumneavoastră!

Jenat, Lahnstein mestecă în continuare friptura cu sos de ceapă şi îşi bău cafeaua. Apoi plăti şi se întoarse peste drum, la secţie, direct în celula de interogatoriu.

Haarmann părea şi mai zdruncinat decât înainte de prânz. I se închideau ochii, dar îi bulbucă imediat ce Lahnstein i se adresă. Comisarul îl mai interogă cinci ore din interiorul unei bule care nu îl lăsa să conştientizeze starea în care se afla interlocutorul lui şi ce anume cauzase acea stare. Miiller era aşezat în spatele său, cu furtunul de cauciuc la picioare. Lahnstein nu se întoarse spre el.

Seara, aşteptă până când ultimul client părăsi magazinul Emmei şi femeia se pregătea să închidă uşa. Apoi îşi făcu apariţia şi o rugă să-l lase să intre. Ea nu a fost de acord, dar Lahnstein se împinse cu forţă în uşă până când Emma cedă. Apoi femeia se retrase în spatele tejghelei. Lahnstein se aşează în unul dintre fotolii.

— îmi pare rău, Emma, dar trebuie să discut urgent cu tine!

— Nu mă interesează!

— îţi înţeleg mânia, dar acum e vorba de fratele tău.

— Păi mereu e vorba de fratele meu.

— Nu e adevărat, dar hai să lăsăm asta acum! Fratele tău are nevoie de ajutor, iar singurul om care îl poate ajuta eşti tu.

Femeia tăcu.

— El e făptaşul, crede-mă! A omorât o mulţime de băieţi, sunt absolut sigur! Dar avem nevoie de mărturisirea lui.

— Dacă chiar el e vinovatul.

— El e. Trebuie doar să recunoască. Fratele tău vrea să-şi uşureze conştiinţa, dar ştie că o să moară dacă face asta. Având în vedere faptele, nu ne putem abate de la pedeapsa cu moartea. Poate e regretabil sau nu, dar asta e situaţia. Nu pot să schimb lucrurile.

— Deci vrei să te ajut să-l trimiţi pe fratele meu la moarte?

— Ăsta e un mod de a privi lucrurile. Sau poţi să le priveşti aşa: fratele tău a săvârşit păcate grele faţă de băieţii ăştia şi de familiile lor, faţă de societate. E cel mai crunt criminal în serie pe care l-a văzut vreodată Germania. El ştie cât de groaznică e realitatea aceasta. Văd cât de tare se chinuie. Ne-a făcut asta tuturor. Nu se mai pot întoarce lucrurile, dar măcar poate să aducă o mică contribuţie şi să ajute societatea să-şi găsească pacea. Şi asta printr-o mărturisire, un proces corect, o pedeapsă adecvată.

— Mica lui contribuţie e propria lui moarte. Te-am înţeles bine?

— Cineva trebuie să îi explice clar că el nu mai poate trăi în societatea asta. Că trebuie să moară, dar că nu va pierde iubirea familiei, în ciuda faptelor sale, dacă îşi aduce contribuţia astfel încât faptele astea să fie elucidate, astfel încât familiile victimelor să ştie că pierderea lor a fost răzbunată, că există dreptate în lume, care se aplică şi în cazul lor.

Femeia îl privi îndelung. Părea mai slabă decât şi-o amintea el, mai mohorâtă, ca şi cum era chinuită mereu de gânduri, fragilă, străvezie. Rochia îi stătea atârnată pe umeri, ca şi când i-ar fi fost cu un număr prea mare. *Opera ta,* îi trecu lui Lahnstein prin minte, dar refuză să se lase preocupat de ideea aceea.

— Ia-ţi gândul! zise ea. Acum pleacă!

Veni de după tejghea, se apropie de uşă şi puse mâna pe clanţă.

— Emma, n-am vrut să spun asta, dar o să o spun: luarea la cunoştinţă şi nedenunţarea în cazul ăsta nu ar fi o infracţiune minoră. Iar tu ai ştiut de Fritz Rothe. Sau cel puţin ai bănuit. Ştim asta amândoi. Rothe a fost primul. Dacă ai fi făcut ceva încă de pe-atunci...

Dispreţ rece în privirea ei, dar şi o urmă de frică.

— Afară!

Interogatoriul din dimineaţa următoare nu decursese altfel decât cele anterioare, doar că Haarmann nu prea mai arăta a Haarmann, ci mai degrabă a o fantomă care interpreta rolul lui Haarmann. Cercuri negre în jurul ochilor, obrajii căzuţi. îi venea greu să vorbească. Era servil, linguşitor, ceea ce îi stârni indignarea lui Lahnstein pentru că el dorea să rămână în bula lui de normalitate, iar cei interogaţi se comportau rar astfel sau se prefăceau prost. Distingea în servilismul lui Haarmann atât teama, cât şi speranţa acestuia că ar putea beneficia de îngăduinţă din partea lui. Bărbatul nu îşi pierduse însă încăpăţânarea interioară, nu ceda, nu recunoştea nimic.

După trei ore bătu cineva la uşă. Miiller se ridică în picioare, ieşi afară, apoi se întoarse rapid înapoi şi îl invită pe Lahnstein să iasă din celulă.

Afară stătea Emma, alături de un ofiţer. Era îmbrăcată într-un costum bleumarin, iar pe cap avea o pălărie bleumarin, din care îi cădea pe chip un voal de dantelă scurt.

— Pot să vorbesc cu fratele meu?

Lahnstein le spuse lui Miiller şi ofiţerului să iasă afară şi o conduse pe Emma la fratele ei, care nu o recunoscu iniţial întrucât părea să o privească de după un nor de ceaţă. Haarmann mişi ochii.

— Emma, zise el cu vocea slăbită.

— Singuri, îi spuse Emma lui Lahnstein.

Comisarul văzu în ochii femeii groaza pe care i-o declanşase starea fratelui ei.

— Nu are voie să doarmă, zise Lahnstein şi ieşi afară.

Se plimbă în stânga şi în dreapta pe culoar, plin de adrenalină. Din când în când se uita prin vizor şi o vedea pe Emma ţinând mâinile fratelui ei. Haarmann o asculta. Odată, când i se păru că Haarmann adormise, Lahnstein trimise ofiţerul înăuntru.

După o oră, văzu că femeia îşi ia rămas-bun: o îmbrăţişare, mai degrabă o strângere. Aşteptă puţin, apoi intră în celulă. Lacrimi pe chipurile amândurora. Emma nu îşi întoarse privirea spre Lahnstein. Mai mângâie o dată obrajii fratelui său, apoi plecă. Haarmann şi Lahnstein se aşezară, Miiller şi ofiţerul se întoarseră pe poziţii.

— Hans a vrut să-l omor pe Wittig fiindcă voia neapărat lucrurile lui Wittig. Ca s' le vândă. Avea lucruri aşa frumoase. E vina lui Hans.

— Şi după aceea l-aţi omorât pe Franz Wittig?
— Da, aşa am făcut.
— Şi ceilalţi băieţi?
Haarmann ridică din umeri.
— Păi ceilalţi erau doar nişte păpuşei.
— Câţi?
— Mulţi.

Lahnstein mai puse câteva întrebări, apoi îl trimise pe Haarmann la somn în celula lui. îi solicită apoi judecătorului de instrucţie prelungirea arestării. Nicio problemă. Acum avea un rezultat. Lăsă procesul în acea bulă, operaţiune promiţătoare de vreme ce el însuşi nu torturase, nu bătuse, nu lovise cu piciorul, nimic de genul ăsta. Nici măcar la privarea de somn nu participase efectiv, cel puţin nu în nopţile în care se ajunsese la aşa ceva. Merse într-o crâşmă şi se îmbătă pentru prima oară după mult timp. De dimineaţă agăţă o prostituată de pe stradă şi o luă cu el în cameră. Şi-aşa avea să-şi dea demisia şi să părăsească acel oraş imediat după execuţia lui Haarmann. Poate se întorcea la Bochum. Francezii se retrăgeau, iar tatăl lui, bătrân cum era, avea să aibă nevoie de ajutorul lui cât de curând. Sau poate se muta la Berlin. Alesese o prostituată astfel încât să nu fie sigur dacă e femeie sau bărbat.

O femeie.

Bine şi-aşa.

în continuare mergea greu cu Haarmann. Nu mărturisea nimic de bunăvoie, totul trebuia scos de la el prin întrebări insistente, repetate la nesfârşit. Cel mai guraliv era cu privire la cazurile în care îl implica pe Grans: Franz Wittig şi Adolf Hannappel. Pe amândoi îi denumea „indivizii din Düsseldorf", întrucât ştia că Hannappel venea din Düsseldorf şi susţinea că Wittig ar fi vorbit un dialect renan. îşi amintea că Wittig avea o mână dreaptă mutilată.

Haarmann povesti că nu el îl abordase pe Wittig, ci Hans. Hans fusese şi cel care îi făcuse cunoştinţă cu el. Apoi, Wittig devenise prea ataşat de el, asta şi pentru că avea nevoie de o locuinţă, dar Haarmann nu îl iubise, nu ca pe ceilalţi băieţi frumoşi. îl alungase în repetate rânduri, dar de fiecare dată Wittig se întorsese la el. „Nu pot să-l iubesc pe omul ăsta", îi spusese el lui Grans. Replica lui Grans: „Păi e mai uşor să faci asta unuia pe care nu-l iubeşti". Grans era ahtiat după costumul lui Wittig.

— Şi-aşa nu putea s' facă nic' cu mâna dreaptă-n pat, îi zise Haarmann lui Lahnstein şi râse.

Iarăşi îl alungase, dar Wittig se întorsese în aceeaşi seară şi strigase la geam până când Haarmann îi aruncase cheia de la uşă. Apoi, Wittig reuşise să facă rost de un loc de muncă în Hamburg, însă Grans îl reţinuse la gară. Asta văzuse Haarmann însuşi. Grans îl trăsese deoparte şi îi spusese: „Haarmann, idiotule! Costumul îmi vine perfect. Ia-l pe băiat la tine, îmi doresc aşa de tare costumul acesta!" Aşa că Haarmann îl luase pe Wittig la el şi îl omorâse.

Haarmann povesti totul pe un ton uşor, fluent, prezentându-se pe sine ca pe un patriarh ezitant, iritat şi pe Grans ca pe un solicitant posedat de o lăcomie copilărească.

în dimineaţa următoare, când ciopârţea cadavrul, Hans venise să ia costumul.

— Am împins rapid cadavrul sub pat. Hans nu suportă s' vadă sânge.

„Ce pute aici în halul ăsta?", întrebase Grans. „Nu ştiu", îi răspunsese el. Haarmann chicoti când spuse asta. „Unde-i costumul?", îl întrebase Grans. El îi spusese că Wittig nu mai era acolo. Grans dăduse apoi să-i răscolească prin casă, dar el, Haarmann, se postase în faţa patului şi îi întinse lui Grans cheia de la cufărul lui Wittig.

— Atunci a scos costumu-afară, m-a luat în braţe ş-a zis: „Fritz, eşti cel mai bun. Pe tine mă pot baza oricând".

Apoi el, Haarmann, îi ceruse 40 de mărci pentru cheltuielile survenite în cazul Wittig: băutură, mâncare şi altele. Hans îi dăduse opt mărci, iar pentru restul întocmiseră un contract.

Lahnstein ieşi afară şi făcu rost de un mandat de arestare pentru Grans. Trimise apoi trei poliţişti să se folosească de el. Lahnstein se întoarse în celula de interogatoriu.

în principiu, interogatoriul se desfăşură în felul următor: Lahnstein îi punea o fotografie în faţă lui Haarmann şi spunea că toate lucrurile acelui băiatului, Hermann Spicker, fuseseră găsite în stocul lui. Haarmann se uita la poză şi zicea:

— Ce băiat frumos! Da' nu-mi amintesc de el.

— Avea un ochi de sticlă.

— Nu-mi amintesc nic' de niciun ochi de sticlă.

— Dar de ce erau toate lucrurile lui în stocul dumneavoastră?

— Atunci e posibil ca io să-l fi omorât, spunea Haarmann supus.

Se mai uita o dată la fotografie.

— Poate că era băiatul cu care-am dormit-n braţe şi era mort când m-am trezit. Când l-am văzut, am leşinat. Sau poate doar am adormit 'napoi de- oboseală. Când m-am trezit dimineaţa devreme, mortul era-ntins lângă mine, ţeapăn ş' rece ş' albastru, arăta groaznic de bolnav. L-am tras de mâini ş' l- am dat jos din pat, l-am întins pe podea ş' l-am tăiat bucăţ'.

— Cum v-aţi omorât victimele?

— Ah, păi vedeţ' dumneavoastră, multora din băieţii frumoşi de la Café Kópcke le place „aburul" sau ,,s' se dezumfle", adic-aşa, s' le-apeşi un pic pe gât. întruna vor asta, iar io m-am aprins ş' i-am muşcat de mărul lu-Adam pân-au murit. Io nu mai puteam s' m-opresc ş' ei nu puteau s' ţipe.

Linişte în celula de interogatoriu. Fiecare înlemnise în propriile spaime. Haarmann privea stupefiat de la unul la altul.

— Măi, oameni, v-am speriat?

Râse strident, apoi se opri subit.

— Io doar am vrut să-i apăr pe băieţ de mine, zise el. Dac-apuc iar pe drumul ăsta, o să se-ntâmple ceva. Nu mă mai stârniţ' aşa de tare, le tot spuneam eu. Da' ei mă voiau

cu totul, băieţii frumoşi. Hans era atent. întruna mă-mpingea la o parte când ne sărutam fiindcă ştia că muşc.
— Cum aţi dezmembrat cadavrele?
Haarmann povesti detaliat, rece, la obiect, ca şi când era instructorul dintr- un abator şi îi iniţia pe ucenici în artele meseriei. Le arătă exact cum aşeza cuţitul, de la ce înălţime lăsa satârul să cadă.
— Craniile pe care le-am găsit erau întregi, zise Lahnstein. Dumneavoastră aţi spus că le-aţi strivit în bucăţi. Cum e posibil aşa ceva?
— Chiar aşa? Erau întregi? Poate că nu le-am făcut bucăţ' pe toate, nu mai ştiu.
— Câţi băieţi?
— Nu ştiu.
O faţă recalcitrantă.
— Am găsit în Leine femururile a 22 de băieţi.
— Aşa mulţ'?
Păru cu adevărat surprins.
— Au fost 22 de băieţi?
— O grămadă, oricum.
— Haideţi să luăm ultimul caz! Erich de Vries. De el trebuie să vă amintiţi.
— Pe Erich l-am scufundat într-un iaz la intrare-n grădina palatului. De patru ori a trebuit s' mă duc pân-acolo. Am cărat bucăţile cu servieta lui Friedrich. Ăsta a fost al de dinainte.
Chicoti, privi mândru în jur, ca şi când ar fi dat cine ştie ce lovitură acolo.
— Friedrich Koch?
— Nu ştiu! N-am ştiut numele de familie. Ori le-am uitat. Au fost prea multe.
Lahnstein îl lăsă să se odihnească o jumătate de oră, după care îl băgă într- o maşină cu care merseră până la parcul palatului. Ofiţerii intrară cu cizme înalte în iaz şi scoaseră din apă, din locurile indicate de Haarmann, bucăţi de cadavru. Craniul era complet. Lahnstein vomită.
Pe drumul de întoarcere, se gândi la Lessing. Acum nu mai era o mărturisire îndoielnică. Acum existau dovezi solide, întrucât Haarmann ştiuse unde era scufundat cadavrul. Lahnstein se sprijini de tapiţeria automobilului. Când maşina opri pentru câteva clipe, Lahnstein văzu în automobilul de lângă ei un domn în vârstă care i se păru a fi Paul von Hindenburg.
Capul îl iau cu mine, nu? Unul din paznici a spus că rămâne-aici. Da' trebuie să-l iau cu mine. De altfel nu i-aş ti lăsat să-l taie, aşa le spun, să-l îngroape ş' pe el. Am nevoie de el sus, ochii, că de-altfel nu pot să văd nic', urechile, că de-altfel nu pot s-aud nic'. Acolo sus o s' fiu cu mama, vreau s-ajung la ea. Trebuie s-o văd. O s' se bucure când ajung sus. Da' la tata nici nu mă uit, nuu. Mama mea a spus c- acolo este-o grădină mare, şi-n ea's flori frumoase ş' copaci. Acolo ne putem juca frumos ş' este muzic-acolo sus ş-acolo putem s' cântăm.

Sus e mai frumos ca aici.
O să fiu înmormântat ş-aşa primesc oamenii aripi ş' zboară la cer ş' capul zboară cu mine.
Când ajung acolo sus, ş' cei pe care i-am omorât tot acolo sus sunt Da' ei nu pot să-mi facă nic' acolo sus, ei n-au cap. Le-am zdrobit la tot' copurile, n-au cum s' le mai găsească. Capurile-s tăiate ş' zdrobite. Nu mă pot vedea, ei n-au ochi, n-au cap.
Dac-ajung la mama mea sus, nu-mi face nimeni nic', mama are grijă.
Mama ţine la mine. A fost o femeie frumoasă. Avea o mână frumoasă, mică, foarte mică. înainte de execuţie, beau o ceaşcă frumoasă de cafea, fumez un trabuc frumos ş' dup-aia mănânc un sandviş cu brânză.
Important e s' fie cuţitu-ascuţit bine, s' nu strivească tot prin gât. Tre' s' fie-ascuţit, aşa cum sunt cuţitele mele, eu le-ascuţeam mereu.
Lumea tre' să spună că Fritz Haarmann s-a urcat pe eşafod cu o vitejie neînfricată, colosală, militărească ş' la urmă o s' ţin un mic discurs.
O s-ajung şi-n cinema, peste tot o s-apar în seria de actualităţi în cinema, în China, Japonia, chiar şi-America. O s' mă cunoască toată lumea, ş' dup- aia os' se scrie-o carte ş' toţ' o s-o cumpere.
E un păcat, asta-am ştiut, da' băieţii se tot ţineau după mine.
încă e iarnă, o zi friguroasă, dar o să strălucească soarele.
Ş' dup-aia se duce capul meu.
După execuţie, o să-i bântui pe fraţii mei ş-o s' bat la uşă-n fiecare noapte. Aţa a făcut ş' mama. Of, Emma!

Ş' la cimitir o să-mi pună o piatră pe mormânt, acoperită deja de ajutorul de-nmormântare, ş' pe ea o s' scrie: aici odihneşte criminalul în serie Fritz Haarmann

.Capitolul 9

Gândul că împărţea ceva cu omul acela era scandalos, aproape insuportabil. Acel ceva era o oarecare familiaritate cu trupul lui Martin, deşi împrejurările erau cât se poate de diferite. Acum stătea acolo, străjuit de doi poliţişti, iar fata, întrucât găsise loc pe unul dintre rândurile din spate, nu putea să-i vadă chipul decât dacă se ridica puţin, ceea ce nu voia să facă prea des ca nu cumva să i se poată imputa un interes deosebit pentru acel bărbat.
Interes pe care îl avea de altfel.
Cât de copilăros părea uneori, apoi iarăşi neruşinat, triumfător. Cât de dur vorbeau judecătorul, procurorul şi cât de dezinteresat părea apărătorul. Fata absorbea întreaga

acţiune, nu înţelegea tot ce se vorbea, dar asta nu făcea altceva decât să-i amplifice ambiţia de a pătrunde misterele lumii aceleia, ale limbii şi ritualurilor ei. De aceea îi ceruse tatălui să îi permită să meargă cu el la Hanovra, însoţindu-i astfel pe părinţii lui Martin, care trebuiau să depună mărturie din boxa martorilor. Merseseră împreună pe drumul pe care mersese şi Martin în ultima lui zi. Părinţii tăcuseră, suspinând din când în când. La un moment dat, mama lui spusese: „Nu înţeleg. Pur şi simplu nu înţeleg." Fusese greu de suportat de vreme ce ea, Monika, ar fi putut să explice situaţia, cel puţin motivul plecării. Şi chiar fusese tentată să facă asta, gândindu-se că poate le-ar fi adus puţină linişte părinţilor dacă le-ar fi oferit certitudinea că în acel caz „firescul" şi nu „nefirescul" declanşase catastrofa. Acesta era cuvântul prin care se descriau faptele bărbatului aceluia. Doar acest cuvânt, fără alte detalii. în orice caz, firescului i se pusese capăt în mod nefiresc. Jocul acesta de cuvinte îi trecuse din păcate prin minte când în casa parohială se vorbise despre nefiresc.

Nu apăruseră complicaţii, doar pierderi de sânge minore, două-trei zile de odihnă la pat. Fata spusese că durerile sunt mai intense în luna aceea, iar tatăl ei nu fusese deloc suspicios, ci îi adusese ceai cu miere. Nu punea întrebări despre astfel de lucruri.

Oare eu l-am trimis la moarte? Acesta fusese primul ei gând când aflase că Martin devenise victima vârcolacului, aşa cum îl denumeau acum ziarele. Muşcat până a murit. Fata nu voia să-şi imagineze aşa ceva, în niciun caz, dar totuşi o făcea din când în când. Nu fusese obligat să fugă. El singur luase decizia.

Acum se vorbea iarăşi despre Martin. Pulsul Monikăi crescu pentru că se temea că băiatul îi mărturisise acelui bărbat, în ultimele ore de viaţă, de ce fusese nevoit să-şi părăsească locul de baştină, dar bărbatul nu pomeni nimic. Mama şi tatăl lui Martin identificară hainele prezentate. Nu putură da nicio explicaţie pentru călătoria fiului lor spre Hanovra. „Nu ştiu, chiar nu ştiu", spuse mama plângând.

Bărbatul de pe banca acuzaţilor pretinse că nu-şi aminteşte de Martin. Privi fotografia, scutură din cap. Apoi fu adus un martor care îl văzuse pe Martin plecând noaptea de la gară în compania inculpatului. Mama, care acum se afla din nou lângă Monika, plângea. „Atunci probabil că aşa o fi fost", spuse inculpatul.

— Va mai amintiţi latina învăţată în şcoală?

Theodor Lessing îi puse această întrebare lui Lahnstein în una dintre pauzele din a noua zi de proces. Stăteau amândoi în faţa uşii şi fumau.

— Cât de cât.

— *Simia homo sine cauda, pedibus posticis ambulans, gregarius, omnivorus, inquietus cordi, mandax mentis. Furax, salex, pugnax...*

Lahnstein ridică mâinile în mod defensiv.

— *...at artium variarum capax. Animalium reliquorum terrae hostis, siu ipsius inmicus teterrimus.*

— Pas! înţeleg poate câteva cuvinte. Fără coadă. Picioarele din spate. Haită. O inimă neastâmpărată. Ajutaţi-mă să-mi amintesc!

— O maimuţă prădătoare fără coadă, care merge pe picioarele din spate, trăieşte în haită, mănâncă orice, are o inimă neastâmpărată şi o minte perfidă. Hoaţă, lacomă şi agresivă, aşadar capabilă să dezvolte multe deprinderi. Duşmanul tuturor celorlalte creaturi de pe pământ şi totuşi cel mai mare duşman pentru sine însăşi. Asta e prima descriere a omului preistoric.

Lessing îi zâmbi lui Lahnstein cu un oarecare aer de superioritate, dar în acelaşi timp savurând acele cuvinte interesante.

— Nu tocmai aşa ni se prezintă Haarmann? Un element fluid, înglobând o trăsătură copilărească reală, dar şi prefăcută, o debilitate reală dar şi prefăcută, suprapuse în mod bizar. Ghidat în totalitate de foame şi poftă trupească, el are o fire pur primitivă, complet naivă chiar şi în ciuda prefăcătoriei şi nu este obişnuit să dea niciun fel de socoteală pentru acţiunile sale. Nu simte niciun fel de oroare faţă de lucrurile de care orice om civilizat este oripilat: moarte, cadavre, putrefacţie. Dar în caz de furtună, se piteşte asemenea unui animal, tremură şi începe să se roage la Dumnezeu fără credinţă.

Lahnstein se simţea copleşit de acea fluenţă verbală, dar era în acelaşi timp fascinat. Haarmann era aşa cum zicea Lessing.

— La polul opus se află domnul Grans, continuă Lessing, la fel de puternic pe cât e de delicat, la fel de rezistent pe cât e de galant, agreabil, asemenea vulpii care, aflată în pericol de moarte, îşi concentrează cu luciditate toată atenţia şi caută orice gaură prin care s-ar putea sustrage din capcana diabolică. El îngheaţă de frig, mult mai mult decât Haarmann, în propria singurătate nemărginită. Nu-i aşa?

— Exact. Şi ce părere aveţi despre relaţia dintre cei doi?

— Pe Haarmann îl leagă de Grans iubirea lupului bătrân faţă de vulpea tânără. Pe Grans îl leagă de Haarmann nu doar recunoştinţa parazitului faţă de gazda sa, ci şi un soi de toleranţă compătimitoare: omul mă iubeşte. Ce s- ar face fără mine?

— Probabil că o să primească amândoi pedeapsa cu moartea.

— Dar nu este un proces corect, spuse Lessing, mai ales pentru Grans.

Fură invitaţi să intre în sală, iar şedinţa de judecată continuă. încă din prima zi, Lahnstein urmări procesul cu încordare maximă, uneori cu o frică desăvârşită. Avea să povestească Haarmann de metodele de interogare? Când îşi susţinu pledoaria, Lahnstein fu iniţial emoţionat, iar vocea i se frânse de mai multe ori. La un moment dat, ea dispăru cu totul, cuvintele îi rămaseră blocate în spatele buzelor şi nu mai ieşeau afară. Judecătorul prezident ceru să i se aducă un pahar cu apă. Lahnstein nu voia să se uite la Haarmann, dar făcu asta pentru că trebuia să ştie cum îi percepe bărbatul pledoaria şi dacă este provocat de cuvintele lui.

Lahnstein vorbea obiectiv, evitând cuvintele care circulau atunci prin presă, mai ales vârcolac, monstru, sugător de sânge, vampir. îl portretiză pe Haarmann ceva mai isteţ decât îl considera el, de fapt. Oare ca să îl măgulească? Probabil că da, dar nu

recunoscu asta faţă de sine însuşi sau, dacă o recunoscu, atunci doar pentru câteva secunde înainte de a-şi reprima gândul.

În curând, se linişti pentru că nici judecătorul prezident Bockelmann, nici procurorul Roven şi nici măcar avocatul apărării Siebling nu aveau niciun interes să-i reproşeze vreo greşeală. Lahnstein trebuia să descrie investigaţia şi oferi propria sa versiune. Nu era una falsă, ci poate doar prescurtată, dar şi- aşa n-ar fi putut să povestească totul. Nimeni nu avea atât de mult timp la dispoziţie.

Procesul, care începuse pe 4 decembrie, trebuia să se încheie până la Crăciun.

Deocamdată, prestaţia lui Haarmann corespundea în mare parte declaraţiilor pe care le făcuse în faţa lui Lahnstein. Numărătoarea fusese schimbată de mai multe ori, deoarece apăruseră noi cazuri. Procurorul pusese într-un final 27 de crime pe capul de acuzare. Haarmann mărturisise în legătură cu nouă dintre ele, pe 12 le denumise „posibile", iar pe şase le contestase.

Lahnstein se temea, dar considera totuşi că procedase corect. Nimeni nu putea nega că alegerile parlamentare organizate pe 7 decembrie, cu trei zile înainte de începerea procesului, decurseseră pozitiv pentru Republică, învingător ieşise SPD-ul, care crescuse cu 5,5 procente, obţinând acum un total de 26 de procente, şi era, aşadar, cel mai puternic partid. Perdanţii erau partidele extremiste. Partidul comunist KPD pierduse 3,7 procente, obţinând acum sub zece procente, mai exact 8,9. Procentajul Partidului Naţional- Socialist al Libertăţii scăzuse şi el cu 3,6, ajungând la 3,0 procente. Ura! Irelevanţă! Republica avea din nou o şansă. Din păcate, DNVP-ul reuşise să adune o cincime din voturi, iar în cazul lor nu se putea şti sigur de partea cui vor sta la final. Mai degrabă de partea adversarilor Republicii.

Poate că rezultatele nu aveau legătură, gândi Lahnstein, cu faptul că Haarmann fusese pus sub acuzare înainte de ziua scrutinului. Foarte probabil că nu, deşi cazul ocupase prima pagină a ziarelor din toată ţara, dar nici nu se putea pretinde că nu exista chiar nicio legătură acolo. Pur şi simplu nu aveai de unde să ştii, iar asta îi permise lui Lahnstein să considere că exista o conexiune între alegeri şi succesul investigaţiilor lui. *Nici vorbă de periclitarea democraţiei. Mai degrabă am salvat-o, dragul meu Lessing, am salvat-o.* Rata şomajului scăzuse în ultima vreme. Şi asta jucase clar un rol.

Urmă cazul Schiefer. Annabelle Schiefer, costum negru, elegant, scump. Intră în sala de judecată, merse spre scaunul martorilor înconjurată de o aură protectoare, ca şi când toată povestea de acolo nu o privea defel. Lahnstein se
aplecă în faţă, dar nu reuşi să îi distingă trăsăturile faciale. Femeia nu îi acordă atenţie lui Haarmann. Descrise o viaţă de familie armonioasă, aproape sublimă, o simbioză între părinţi şi copil, cu o preocupare ştiinţifică.

— Discuţiile noastre la masă, zise ea, aveau adesea de-a face cu farmacia.

Lahnstein stătea în aşa fel încât să-l aibă pe Haarmann în vizor. Inculpatul
o privea pe femeie cu un amestec de uimire şi fascinaţie. Uneori rânjea lasciv.

— Aveţi vreo explicaţie pentru dispariţia fiului dumneavoastră? întrebă judecătorul prezident. Au existat poate motive pentru care el să fi părăsit de bunăvoie casa părintească?
— Nu au existat astfel de motive. Ce vreţi să spuneţi cu asta?
— Păi, am avut aici câteva cazuri în care băieţii au fost mânaţi de o anumită suferinţă.
— Nu vrem să fim puşi în aceeaşi categorie cu acele cazuri. Eu pornesc de la premisa unei răpiri, zise Annabelle Schiefer. Cu siguranţă a fost vorba de violenţă.
— Deliriază! strigă Haarmann.
Linişte în sală.
— Haarmann, spuse judecătorul prezident pe un ton aspru, ţineţi-vă gura când nu sunteţi întrebat.
Nu aşa de dur, gândi Lahnstein, *nu-l provocaţi, nu-l provocaţi.*
— Da' nu-i adevărat ce zice! Pe Richard Schiefer mi-l amintesc perfect. Avea boarfe rafinate. Hans era ahtiat după ele. Voia să-i fac rost de ele. Mi-a ros urechile cu chestia asta.
— Aiurea! strigă Grans.
— Nu v-am întrebat nimic pe dumneavoastră, spuse judecătorul prezident.
— Aşadar, jaf cu asasinat, zise soţia farmacistului.
— Pe Richard l-am cunoscut la Kopcke, spuse Haarmann. El m-a abordat acolo ş' voia neapărat s' meargă cu mine-acasă. Ş-atunci l-am luat cu mine. Da' n-am vrut să-l iau fiindcă ştiam ce s-ar putea-ntâmpla ş' el nu era un păpuşei oarecare, el avea s' câştige Premiul Nobel.
Râsete în sală.
— Linişte! strigă Bockelmann.
Apoi i se adresă lui Haarmann:
— Ce treabă are asta cu Premiul Nobel?
— Băiatul mi-a povestit, când stătea-ntins la mine-n pat, că mama lui nu vrea nic' mai mult decât ca el s' câştige Premiul Nobel, pentru chimie sau ceva, da' lui Richard nu-i păsa de-asta. El voia numa' s' vină la mine să lustruim. Era soi rău băiatul.
Haarmann rânji.
Lahnstein observă că soţia farmacistului se uita fix la un punct de deasupra capului judecătorului prezident.
— Io l-am alungat, da' el s-a-ntors mereu la mine. Stătea-n faţa uşii ş' se milogea. „Fritz, lasă-mă-năuntru, Fritz, vreau la tine". Ş-atunci îl primeam iarăşi. Nu voia numa s' lustruiască, voia ş' s' sugă.
Soţia farmacistului stătea pe scaunul martorilor dreaptă ca o scândură.
— E scandalos că omului ăstuia i se permite să vorbească astfel aici, zise femeia cu o voce fermă. Presupun că nu credeţi niciun cuvânt din ce spune.
— A venit la mine ş' mi-a spus că tre' s' rămână câteva zile. Un client le-a povestit părinţilor lui că Richard se perinda-ntruna pe la Kopcke ş' la Ceaunul homosexualilor ş'

ei l-au întrebat dacă-i adevărat. Ş' Richard n-a mai vrut s' mintă, le-a spus că-i adevărat ş' că poate s' câştige Premiul Nobel chiar ş-aşa. Pentru Premiul Nobel nu contează pe cine vrei s' săruţi, aşa-i?
Aruncă în sală o privire şireată.
— Dup-aia femeia asta l-a dat afară pe fiul ei.
Se opri din vorbit şi privi în sus spre lustre. Lumina fusese aprinsă pentru că se apropia furtuna şi cerul se întunecase.
— Fix ca la brad, suspină Haarmann.
— Aşa s-a întâmplat? întrebă judecătorul prezident, adresându-i-se martorei.
— E o minciună execrabilă.
— A locuit la mine, zise Haarmann, ş' în a doua noapte l-am muşcat pân-a murit. Mi-amintesc perfect. Fix aşa s-a-ntâmplat, nu altfel. I-am dat lui Hans hainele lui.
— Hans Grans era îmbrăcat cu ele când a fost arestat, spuse procurorul. Setul complet.
Lahnstein observă cum îl privea Haarmann pe fostul său prieten: cu ranchiună, dar părea încă îndrăgostit.
— Recunoaşteţi aceste haine? o întrebă judecătorul prezident pe soţia farmacistului şi arătă spre un mic morman aşezat pe o masă din faţa lui.
Femeia scutură din cap.
— Vă rog să vă ridicaţi şi să vă apropiaţi!
Femeia făcu ce îi ceruse judecătorul.
— Recunoaşteţi aceste lucruri?
în sala de judecată era o linişte perfectă.
Femeia îşi plimbă două degete pe mânecile unei jachete.
— Da.
— Atunci puteţi să vă retrageţi!
Soţia farmacistului ieşi afară, în continuare dreaptă ca o scândură, dar în acelaşi timp ca şi când s-ar sprijini pe nişte cârje. Trăsăturile faciale păreau să-i fi înlemnit.
în ziua a noua se examina cazul Adolf Hannappel. Părinţii veniseră de la Düsseldorf şi spuseră ceea ce îi povestiseră lui Lahnstein. Nu menţionaseră nimic de cârnaţi. Lui Haarmann i se puse în faţă o fotografie cu Adolf Hannappel.
— îl ştiu pe băiat. Hans mi-a atras atenţia asupra lui.
— Nu e adevărat! interveni Grans. A fost exact invers.
— Ce porcărie!
— Minte!
— Haideţi să ascultăm mai întâi ce are de spus inculpatul Haarmann, zise judecătorul.
— Hans mi-a spus că în sala de aşteptare este-un tânăr drăguţ ş' c-ar trebui s' merg să-l văd. „Poate te interesează".
— Aiurea!
— Linişte!

— „Băiatul stă pe-o ladă ş-are nişte pantaloni bufanţ' frumoşi, pe care-i vreau eu", mi-a zis Hans.
Grans se ridică în picioare, dar nu spuse nimic. Un gardian îl apăsă înapoi pe bancă.
Haarmann povesti că Grans îl abordase pe Hannappel. Mai întâi, băiatul îl respinsese, dar Grans reuşise să-l convingă să-şi ducă cufărul la spaţiul de depozitare a bagajelor. Merseseră împreună la bufet, unde Grans îi făcuse cinste cu o bere, îi oferise o ţigară şi îi promisese că îi va găsi un loc unde să doarmă în noaptea aceea. Grans îi făcuse lui Haarmann semn să meargă înainte. Apoi îl urmase împreună cu Hannappel. Se întâlniseră pe Schillerstraße, se prefăcuseră că era o întâlnire întâmplătoare, iar Grans îl întrebase pe Haarmann dacă are un loc de înnoptat pentru tânăr.
— Normal că am avut, zise Haarmann rânjind.
Lahnstein îi căută pe părinţi cu privirea. Stupoare.
— Aţi întreţinut relaţii intime? întrebă judecătorul.
— Şi încă cum!
Lahnstein nu se întoarse spre el.
De dimineaţă, Grans venise la Haarmann. Hannappel trăia.
— Dup-aia m-a tras pe uşă-afară ş' s-a enervat că nu putea s' ia pantalonii bufanţ'.
— Minciuni!
— Linişte!
După trei sau patru zile, Haarmann îşi ucise oaspetele, în după-amiaza următoare, Grans veni la el.
— Deja făcusem curat peste tot, spuse Haarmann.
Merseră împreună la gară şi luară cufărul.
Când veni rândul lui Grans, acesta povesti că Haarmann îi atrăsese atenţia asupra unui tânăr din sala de aşteptare.
— „Uită-te la el şi zi-mi ce părere ai", mi-a spus Fritz. „Poate îţi vin pantalonii bufanţi pe care-i poartă". Eu am mâncat la bufet, în timp ce Fritz l- a abordat pe băiatul din Düsseldorf.
— Şi nici nu l-aţi ajutat pe Adolf Hannappel să-şi ducă valiza la spaţiul de depozitare pentru bagaje? întrebă judecătorul.
— Ba da, m-am oferit să-l ajut. Dar nu m-am dus la Haarmann în ziua următoare ca să iau pantalonii. Abia după câteva zile m-am întâlnit cu Fritz întâmplător pe stradă, iar el mi-a cerut să-l ajut să care un cufăr de la gară.
în sala de judecată se prezentă apoi un martor care observase evenimentul de la gară şi confirmă versiunea lui Haarmann.
Şi în cazul Wittig, Grans contrazise declaraţiile lui Haarmann.
Haarmann i-ar fi spus că era acolo un băiat de care „avea chef".
Haarmann l-ar fi abordat pe Wittig.
Nu prin intervenţia lui, a lui Grans, ar fi înnoptat Wittig la Haarmann.
El, Grans, nu l-ar fi presat pe Haarmann să facă rost de costumul lui Wittig.
El n-ar fi văzut cadavrul.

De aceea nici nu ar fi întrebat de costum.
Din nou, martorii confirmară declaraţiile lui Haarmann.
în ziua a unsprezecea, cearta dintre Böckelmann şi Lessing escaladă. Judecătorul prezident se enervase aproape zilnic din cauza relatărilor lui Lessing. Uşierii aduceau mereu ziare actuale în sală, Böckelmann le răsfoia şi uneori i se adresa direct lui Lessing.
— Din nou neadevăruri.
— în ce sens? întrebă Lessing de pe unul din locurile rezervate presei.
Judecătorul îl ignoră şi începu să pună întrebări unei martore. După ceva timp, se îndreptă din nou spre Lessing şi spuse:
— Vreau doar să vă atrag atenţia asupra faptului că paragraful 176 al legii privind organizarea judiciară stipulează că este responsabilitatea judecătorului să aloce presei locuri în sală. Nu voi accepta relatări neobiective şi neadevărate.
— Auziţi, auziţi, o ameninţare! strigă Lessing.
Lahnstein îi citea toate relatările, cu atenţie, cu fascinaţie. Nimeni nu mai scria atât de pregnant şi tăios ca el.
O tristă piesă de provincie ce debordează de ambiţie juridică afectată, aroganţă medicală şi abuz de putere în serviciu.
Spectacolul unui muşuroi de furnici cuprins de molimă, preocupat să înţepe deranjantul corp străin şi să-l înlăture injectându-l cu acid.
Cu cât procesul avansează mai mult, cu atât mai clară devine convingerea că un şarpe nu poate fi judecat fără a aduce în instanţă şi mlaştina din care şarpele însuşi şi-a extras hrana.
Conform relatărilor lui Lessing, Haarmann dăduse toate declaraţiile sub presiune şi condiţionat de poliţia din Hanovra. Experţii prezenţi erau părtinitori. Medicul legist Brandt era acelaşi expert care în 1908 îl declarase pe Haarmann sănătos psihic şi îl scăpase astfel de casa de nebuni. Dacă acum ar emite un alt verdict, ar fi, într-o oarecare măsură, complice la toate faptele lui. Aşadar, de la Brandt nu se putea aştepta alt diagnostic. Schackwitz raportase că acea carne adusă la secţie de cele două femei era carne de porc, şi asta fără să o examineze îndeaproape. El nu avea niciun interes să pună cumva autorităţile într-o lumină proastă.
De fapt are dreptate, gândi Lahnstein.
în cea de-a douăsprezecea zi, experţii refuzară să-şi prezinte rapoartele în prezenţa lui Lessing. Procurorul şi avocatul apărării se plânseră şi ei, aşa că judecătorul prezident i se adresă lui Haarmann şi îl întrebă dacă există vreun adevăr în acuzaţiile conform cărora acesta nu ar fi fost tratat bine de autorităţi. Lahnstein îşi ţinu respiraţia.
— Tipul minte ş-atât, spuse Haarmann.
Uşurare.
Judecătorul îi adresă lui Lessing următoarele cuvinte pe un ton autoritar:

— Vi se permite accesul aici în calitate de reporter, nu de scriitor. Nu putem tolera în sală un domn care practică psihologia.

— Resping această tentativă de a-mi influenţa relatările! zise Lessing. Presa liberă este un pilon al Republicii democrate.

I se interzise accesul în sală.

Lahnstein citise de dinainte evaluarea psihologică a profesorului Schultze din Gottingen, iar acum abia îl mai asculta pe acesta vorbind. Se gândea la Emma, pe care nu o mai văzuse din ziua în care venise la secţie.

— Conform rezultatului testării, zise Schultze, Haarmann are vârsta mintală undeva între şase şi opt ani. De-a lungul timpului însă, am observat că, pentru multe întrebări, la care nu a putut răspunde în cadrul testului de inteligenţă standard, nu doar că găseşte soluţii corespunzătoare, ci reuşeşte şi să facă asta repede. De asemenea, din scrierile lui reiese că dispune de cunoştinţe care le depăşesc pe ale altor oameni; da, unii martori spun chiar că Haarmann îi este superior intelectual chiar şi lui Grans.

Un simulant, întocmai impresia mea, gândi Lahnstein.

— Vreau să mai subliniez şi că în cadrul numeroaselor convorbiri, Haarmann mi-a atras atenţia prin spiritul de observaţie ager, capacitatea de înţelegere rapidă, neobişnuita capacitate de adaptare la situaţiile întâmpinate, criticile sale diverse şi adecvate; în plus, are o memorie neobişnuit de bună.

După o jumătate de oră, Schultze ajunse la final:

— Rezumând remarcile mele de până în prezent, nu mă pot convinge că el suferă de debilitate în sensul clinic al cuvântului.

Pe 19 decembrie, Bockelmann pronunţă sentinţa:

în primul rând: Instanţa condamnă pe inculpatul comerciant Fritz Haarmann la pedeapsa cu moartea de 24 de ori pentru săvârşirea infracţiunii de crimă în 24 de cazuri, inculpatul fiind achitat de acuzaţia de crimă în alte trei cazuri. De asemenea, inculpatului i se abjudecă drepturile cetăţeneşti pe toată durata vieţii.

în al doilea rând: Instanţa condamnă pe inculpatul negustor Hans Grans la pedeapsa cu moartea pentru săvârşirea infracţiunii de instigare la crimă într- un caz şi la pedeapsa cu închisoarea timp de 12 ani pentru săvârşirea infracţiunii de complicitate. De asemenea, inculpatului i se abjudecă drepturile cetăţeneşti pe toată durata vieţii.

Instanţa reţine următoarea situaţie de fapt: Haarmann a stat întins în pat cu tânărul, ambii fiind dezbrăcaţi. Cei doi au devenit intimi, sărutându-se reciproc. Haarmann s-a excitat sexual şi l-a supt de gât pe tânăr. Făcând asta, l-a şi muşcat şi astfel l-a omorât. Haarmann declară că a văzut urmele muşcăturilor pe gâturile tuturor tinerilor ucişi de el. E posibil şi să fi apucat gâturile tinerilor cu mâinile şi să le fi apăsat pe laringe. Totuşi, Haarmann susţine că nu a avut intenţia de a-i omorî pe băieţi. Nu s-a dat nicicând o luptă între el şi tineri. O singură dată a observat de dimineaţă că mâna îi era zgâriată şi o singură dată a avut impresia că unul din băieţi, pe jumătate sufocat, a strigat: „Ajutor, Fritz!" Haarmann nu a putut numi niciun motiv pentru care şi-a muşcat victimele de beregată de fiecare dată.

Judecătorul citea monoton.

în consecinţă, Haarmann se prezintă ca un om cu personalitate patologică, cu inferioritate morală accentuată şi cu slăbiciuni intelectuale pronunţate. Cu toate acestea, în momentul comiterii crimelor nu se afla nici într-o stare de inconştienţă, nici într-o stare de tulburare mintală care să îi fi afectat controlul asupra propriilor intenţii.

Totodată, instanţa consideră verosimile declaraţiile lui Haarmann privind acţiunile lui Grans şi constată că Grans a avut cunoştinţă nu doar despre uciderea lui Fritz Rothe şi a lui Fritz Franke, ci şi despre alte victime ulterioare ale lui Haarmann şi că a văzut cadavrele în mai multe cazuri. în plus, Grans a ştiut că Haarmann ucidea tineri pentru a se excita sexual şi pentru a intra în posesia lucrurilor acestora după crimă. El a decis să profite de această activitate a lui Haarmann, mai exact să-şi însuşească o parte din câştiguri, aşadar, după cum spun amândoi, „să facă gheşeft".

Ambii inculpaţi acceptară sentinţa cu calm.

Lessing aştepta în faţa uşii. îl întrebă pe Lahnstein dacă pedepsele au fost emise conform aşteptărilor.

— Amândoi merg la eşafod, dacă la asta vă referiţi.

— O greşeală în cazul lui Grans, o greşeală teribilă. Iar în cazul lui Haarmann, calea greşită spre sentinţă. Un păcat originar timpuriu al Republicii noastre. Cum ar putea să meargă bine dacă începe atât de prost?

Lahnstein tăcu.

— Am mai discutat asta deja, ştiu. Aş putea să vă însoţesc totuşi un pic?

Lahnstein încuviinţă din cap. îşi scoaseră amândoi trabucurile şi ieşiră afară. Era soare, o zi frumoasă.

— Voi face o propunere autorităţilor din Hanovra, spuse Lessing.

întrucât nu mai adăugă nimic, Lahnstein îl întrebă:

— Ce propunere?

— Ştiaţi că în timpurile de demult, pe când sentimentul de vină comună încă vieţuia în oameni, dacă asupra unui oraş apăsa vina pentru vărsare de sânge, atunci se efectua o lucrare a simţului civic? Se clădea o capelă, o mănăstire, un monument, se plantau copaci spre ispăşirea păcatelor şi spălarea reputaţiei comunităţii. Se presupune că frumoasa capelă a Sfântului Nicolae, Nikolaikapelle, din piaţa centrală Klagesmarkt, cea mai veche construcţie din oraşul nostru, a fost ctitorită tocmai cu intenţia unei astfel de ispăşiri comunitare.

— Nu ştiam asta.

— în cazul nostru, nu mai puţin prin intermediul reportajelor de senzaţie din presa mizerabilă, s-a păcătuit atât de mult la adresa ruşinii şi sufletului poporului, încât cei care se ştiu responsabili pentru sănătatea poporului nostru - clerul, medicii, profesorii - ar putea să încerce să preschimbe această oroare într-o chestiune de demnitate şi frumuseţe. Ar trebui să li se vorbească adulţilor în biserici şi copiilor în şcoli. Toate clopotele din oraş ar trebui să bată în semn de avertizare. Şi, la aceeaşi oră când monstrul vinovat-nevinovat moare, ar trebui să aşezăm tristele rămăşiţe ale

tinerilor noştri într-un sicriu comun, să-l împodobim cu flori şi să-l înmormântam pe cheltuiala oraşului, dar nu ascuns undeva într-un cimitir, nu!, ci undeva într-una din marile noastre pieţe publice. Iar noi, un oraş întreg, ar trebui să mergem în spatele cortegiului: senatori şi magistrat, primar, funcţionari, autorităţi, profesori, cler, şeful poliţiei municipale, preşedinte de land, şeful secţiei de poliţie locală - nu pentru „a aduce un ultim omagiu", nu putem face aşa ceva, ci pentru a ne asuma cu toţii vina. Noi toţi, ca părinţi comuni ai tuturor băieţilor, vom merge astfel în spatele sicriului tinereţii rămase neîmplinite din cauza vinii noastre comune. în apropierea casei morţii, în care copiii au fost sacrificaţi, se află o piaţă mare plină cu pomi înfloriţi. Pe fundal se înalţă o biserică în care se odihneşte cel mai înţelept om pe care l-a zămislit vreodată Hanovra. Leibniz. în piaţa asta ar trebui să îngropăm sicriul. Putem aduce granit din munţii noştri Harz sau, mai bine, putem aduce de la câmpie un bloc eratic mare, din timpuri străvechi. Acesta ar putea servi ca piatră comemorativă, iar posteritatea va citi pe el doar câteva cuvinte: „Vina noastră, a tuturor!" Acum vă întreb pe dumneavoastră: sunteţi de acord? Vă
alăturaţi?

— O să reflectez la asta, zise Lahnstein.

Cei doi ajunseră la o intersecţie, iar comisarul îşi luă rămas-bun de la Lessing, spunând că mai are ceva de rezolvat.

Intră o ultimă oară în birou, pentru ultima oară se aşeză la masa lui de scris. înaintea lui stătea un plic bej greu pe care era scris de mână numele său. înăuntru era un bilet cu puţine rânduri. „Felicitări pentru rezolvarea cazului!" Semnătura: „Camaradul Gustav Noske".

O zi mai târziu, pe 20 decembrie, ziarele găsiseră un nou subiect. Adolf Hitler fu eliberat după doar un an de închisoare datorită pledoariei venite din partea directorului instituţiei. Hitler se comportase bine. Lahnstein nu acordă prea multă importanţă ştirii.

Hanovra, 5 februarie.

Mărturisirea criminalului Fritz Haarmann.

Am ocazia, acum că sunt dus per maşină pe stradă spre secţia de poliţie, să fac publică această scrisoare.

N-am voit ca aceste rânduri să ajungă în mâinile instanţei sau nici ale poliţiei, fiindcă trebuie să presupun că de altfel mărturisirea mea va fi ascunsă de public şi astfel nevinovatul Hans Grans va fi trimis la moarte prin securea călăului. Fie ca găsitorul cinstit să aducă binecuvântarea lui Dumnezeu asupra familiei şi copiilor până-n vecie. Asta vă doreşte condamnatul la moarte Fritz Haarmann. întreaga mea mărturisire o voi da însă domnului pastor căpitan din închisoarea tribunalului. Pentru ca şi acea scriere să fie verificată de public şi să nu dispară, de aceea am scris şi scrisoarea asta. Deci domnul avocat Dr. Lotze trebuie să solicite scrierea de la domnul pastor căpitan. Eu Fritz Haarmann am scris această scrisoare cu mina mea, ca să se dovedească adevărul că ăsta e scrisul meu, fratele meu Adolf Haarmann-Fortmuller de pe Astemstr. Nr. 16

cunoaşte prea bine scrisul meu de mînă. Mărturisirea mea. Aşa să-mi ajute Dumnezeu, zic ici purul adevăr şi voiesc foarte tare să nu-mi încarc mai mult conştiinţa în faţa lui Dumnezeu eu condamnatul la moarte.

Hans Grans, m-a înşelat şi furat groaznic ani la rândul, dar totuşi n-am putut să renunţ la el, fiindcă n-aveam pe nimeni în lume. Grans trebuia să-mi fie sprijin la bătrâneţe, fiindcă eu am avut întruna grijă de Grans şi eu aş fi putut strânge o avere frumoasă dacă Grans n-ar fi luat totul. Grans nu era rău, ci doar Nesăbuit. Nesăbuinţa a lui Grans a mers aşa departe cu muierile şi beţivăneala, încât eu am fost pentru Grans doar o vacă de muls. Legat de ceea ce am făcut eu cu băieţii tineri, Grans era prea neştiutor din cauza stilului de viaţă nepăsător al lui. Grans n-a avut absolut nicio idee că eu Ucideam n-a văzut nici o dată nimic. Grans ştia doar că eu sunt pervers şi că armonizez cu băieţii. Dat fiind că s-au descoperit faptele mele legat de Crime, atunci poliţia de aici m-a silit prin violenţă cu abuzuri să spun neadevăruri, de teamă ca să nu mai primesc alte abuzuri, am zis după aceea da la toate şi l-am învinovăţit şi pe Grans cu neadevăruri. Sora mea Emma şi fratele Adolf, pe care i-am chemat în ajutor să vină acolo le-am zis lor cu domnul comisar de faţă, Emma, Adolf mă obligă cu violenţă şi lovituri să spun neadevăruri. Am rugat-o atunci pe doamna Witzel să solicite că vreau să dau declaraţie la procuratură, dar din păcate, nu am fost ascultat. După aceea am Minţit şi l-am învinovăţit pe Grans ca să am linişte din partea poliţiei. Şi acum că poliţia mi-a spus că Grans mă învinovăţeşte pe mine şi mai tare, atunci mi-am zis că Grans n-are voie să facă asta că Grans a avut prea mult de câştigat de la mine, cu cât Minţeam mai mult de Grans cu atât mai cuviincios eram tratat. Privitor la retractarea declaraţiilor mele în faţa instanţei, n-am vrut nici asta, mă gândeam doar la răzbunare faţă de Grans şi asta mi-a reuşit şi cu ajutorarea din partea poliţiei. Eu voiesc să menţionez ici că Hans Grans el n-a ştiut nimic de viaţa mea de dinainte. Grans n-a ştiut că am fost vreodată într-un azil de nebuni, nici nu m-a ameninţat niciodată referitor la asta, Grans n-a ştiut de nicio crimă, n-a văzut nicio dată nimic n- a avut nicio idee. Toate declaraţiile pe care Grans le-a făcut nu i-au fost crezute lui Grans sau au fost întoarse aşa încât l-au învinovăţit pe Grans. De aceea cuvintele ale lui Grans în instanţă, cum că Haarmann zice adevăr şi poezie aşa încât să nu poţi face diferenţa între ele. Eu, Fr. Haarmann chem cerul Martor, Grans a fost condamnat Nevinovat. Grans nu s-a făcut vinovat nici măcar de comerţiul meu cu bunuri furate. Grans nu mi-a adus niciodată un om care să-mi cadă victimă şi dacă Grans ar fi ştiut că eu omor atunci Grans ar fi împiedicat asta cu siguranţă. Nu pot să iau vina asta cu mine-n mormânt şi o chem pe mama mea Martor care mie mi-e sfântă şi şade la Dumnezeu. Hans Grans a fost condamnat Nevinovat prin vina poliţiei şi din voia mea de răzbunare de-atunci findcă Grans a avut parte numa de bine de la mine şi eu l-am învinuit şi mai mult. Luaţi-mi puţinul de viaţă, nu mă tem de moarte prin securea călăului e o mântuire pentru mine, dar puneţi-vă în locul lui Hans Grans, care trebuie să-şi piardă nădejdea în Dumnezeu şi

dreptate prin vina mea. Eu am fost crezut cu minciunile mele, Grans respins cu adevărul lui. Fie ca Hans Grans să mă ierte pentru răzbunarea mea, iar omenirea pentru crimele mele pe care le-am comis în stare bolnavă. îmi dau cu bucurie moartea şi sângele pentru ispăşire în mâinile şi dreptatea Domnului.

(semnat) Fritz Haarman

nCapitolul 10

A fost executat pe 15 aprilie 1925, într-o zi frumoasă, rece, în penitenciarul din CellerstraEe, a cărui clădire era înconjurată de un zid de cărămidă roşie. într-un colţ creştea un mic mesteacăn, singura plantă în lung şi-n lat.

Propunerea lui Lessing nu fusese pusă în practică. Lahnstein nu auzise nimic cum că acesta ar fi înaintat-o. Astfel, fu scutit de a decide dacă să participe la procesiune sau nu.

Execuţia lui Grans fu suspendată. într-o zi, un bărbat găsise o scrisoare pe stradă. Era adresată librarului Albert Grans, tatăl condamnatului, şi fusese scrisă de Haarmann. Aparent o scrisese în celula sa şi o aruncase pe geam din maşină în timpul unui transfer. Probabil că procesul împotriva lui Grans avea să fie reluat.

Era neplăcut, nu în ultimul rând din cauza afirmaţiei lui Haarmann cum că ar fi fost maltratat de poliţie. însă şeful secţiei de poliţie îl asigurase pe Lahnstein că nu are de ce să se teamă. împotriva a doi ofiţeri suspectaţi că l- ar fi bătut pe Haarmann se iniţiaseră cercetări disciplinare. Miiller nu se număra printre ei.

Important e că au încetat crimele, gândi Lahnstein. în viitor avea să rămână curat. Jură asta în faţa lui Dumnezeu. O excepţie, doar o excepţie, pentru că de altfel nu ar fi scos-o la capăt.

Haarmann era vioi, aproape senin. Bău o cafea, fumă un trabuc şi mâncă un sandviş cu brânză. Pentru că i se păru foarte bun la gust, mai comandă unul. Dorinţa îi fu acceptată. Haarmann îi mulţumi lui Lahnstein că venise.

— Acum merg la mama, zise el.

Lahnstein părăsi celula. Afară aştepta Emma, care intră imediat. Nicio privire. Lahnstein nu aşteptă ca femeia să iasă afară, ci căută o cafenea unde să ia micul dejun.
La baza acestui roman stau cărţile *Haarmann. Geschichte eines Werwolfs (Haarmann. Povestea unui vârcolac)* de Theodor Lessing şi *Die Haarmann-Protokolle (Procesele verbale Haarmann)* publicate de Michael Farin şi Christine Pozsâr.
Unele pasaje sunt citate originale ale lui Lessing, parţial fiind uşor adaptate. Citatele din evaluări, rapoarte de expertiză şi sentinţe corespund, de asemenea, în mare măsură originalelor. Mărturisirea lui Haarmann de la finalul capitolului 9 este preluată din scrisoarea acestuia, fiind redate complet şi întocmai atât conţinutul, cât şi ortografia din original.

Le mulţumesc lui Christer von Lindequist şi Thomas Schühly pentru numeroasele discuţii despre Fritz Haarmann. Filmul lui Schiihly, *Der Totmacher (Aducătorul de moarte)* este o operă de valoare .virtual-project, eu

Conform articolului 175 din vechiul Cod penal al Germaniei, care prevedea sancţionarea relaţiilor sexuale între persoane de sex masculin, numărul 175 a fost folosit în spaţiul german ca sinonim pentru „homosexual".

Karl Liebknecht (1871-1919), activist politic marxist şi antimilitarist în timpul Imperiului German.

Rosa Luxemburg (1871-1919), teoreticiană marxistă poloneză şi germană, filosof socialist şi militantă revoluţionară a Partidului Social Democrat din Regatul Poloniei, una dintre fondatorii Partidului Comunist German.

Kurt Eisner (1867-1919), politician, jurnalist şi scriitor german, lider al Revoluţiei din noiembrie 1918 din Miinchen.

Gustav Landauer (1870-1919), scriitor evreu german, reprezentant al anarhismului comunist şi al anarhismului pacifist, teoretician şi activist al acestei ideologii în Imperiul German.

Matthias Erzberger (1875-1921), publicist şi politician german în Imperiul German şi Republica de la Weimar, ucis de o grupare teroristă de extremă dreaptă.

Walther Rathenau (1867-1922), industriaş, scriitor şi politician liberal german, ucis de radicali de dreapta.

Sinonim cu Partidul Nazist. NSDAP este acronimul pentru Partidul Muncitoresc German Naţional- Socialist.

în traducere „Mica Veneţie".

Partidul Social-Democrat Independent din Germania.

în germană *Volksmarinedivision,* o formaţiune armată apărută în timpul Revoluţiei Germane (Revoluţia din Noiembrie) după încheierea Primului Război Mondial.

în germană *Spartakusbund,* o mişcare revoluţionară marxistă din Germania fondată, printre alţii, de Karl Liebknecht şi Rosa Luxemburg.

Politician german, care a deţinut în 1923 funcţia de Cancelar şi apoi funcţia de Ministru de Externe al Germaniei.

Partid conservator din Republica de la Weimar, al cărui program promova, printre altele, naţionalismul, naţional-liberalismul, antisemitismul, conservatorismul imperial.

Partid de extremă dreaptă.

Organizaţie politică ce a orchestrat mai multe atentate criminale în rândurile politicienilor germani care se opuneau accederii la putere a partidului nazist.

Wilhelm Marx, jurist şi politician german, care a deţinut funcţia de cancelar între 1923-1924 şi 1926-1928.

S-a format după Primul Război Mondial, când Germania era în pragul unui război civil, iar comuniştii au avut ocazia să creeze un stat socialist în Bavaria. A existat timp de 25 de zile în anul 1919, fiind distrusă rapid de loialiştii germani.

Oraş situat la aproximativ 15 kilometri de Hanovra.

Porecla regelui Frederic al II-lea al Prusiei.